Premtimet

2025 - 2029

INDEKSI I FIZIBILITETIT

POLIFAKT
For political promises

ALTAX
PERKOSMERIA NGA PERVOJA E ZGJUAR

INDEKSI I FIZIBILITETIT

PREMTIMET E PD 2025 – 2029

© Të gjitha të drejtat të rezervuara. Përmbajtja e këtij dokumenti mund të përdoret apo kopjohet lirisht prej përdoruesve, por jo për qëllime fitimprurëse, me kusht që çdo riprodhim i tillë të shoqërohet me njohjen e "Qendrës ALTAX" si burim.

Prill/ April 2025
Tiranë

www.altax.al
info@altax.al
Datë 10.04.2025
Tiranë, Shqipëri

ALTAX
PËRSOSMËRIA NGA PËRVOJA E ZGJUAR

POLIFAKT.al

POLIFAKT

Transparencë dhe Llogaridhënie në Politikë

Çfarë Përfaqëson Polifakt?

Polifakt është një platformë e pavarur që fokusohet në matjen e besueshmërisë së premtimeve politike dhe përmbushjes së programeve qeverisëse në Shqipëri. **Qëllimi kryesor** i saj është të ofrojë një pasqyrë të qartë dhe të argumentuar mbi ndikimin ekonomik dhe social të politikave publike, duke rritur **transparencën dhe llogaridhënien** në qeverisje.

Analiza dhe Monitorimi

✅ **Vlerësimi i Premtimeve** – Analizohen premtimet e bëra gjatë fushatave zgjedhore dhe monitorohet shkalla e përmbushjes së tyre nga qeveria aktuale. Vlerësohet performanca e ministrive dhe sektorëve përkatës, duke publikuar raporte periodike mbi arritjet dhe dështimet.

✅ **Raporte të Detajuara** – Publikohen analiza mbi ndikimin ekonomik dhe social të politikave publike, duke ndihmuar në parandalimin e krizave financiare dhe në forcimin e qëndrueshmërisë ekonomike. Këto raporte përmirësojnë llogaridhënien dhe transparencën në qeverisje.

Qasja dhe Objektivat

📌 **Transparencë dhe Llogaridhënie** – Me analiza të bazuara në fakte dhe të pavarura, Polifakt synon të rrisë transparencën dhe të promovojë llogaridhënien e zyrtarëve publikë ndaj qytetarëve.

📌 **Pjesëmarrje Publike** – Platforma inkurajon qytetarët, ekspertët dhe aktorët e interesuar të marrin pjesë në diskutime publike mbi politikat që ndikojnë të ardhmen e vendit.

Përmbledhje

Polifakt shërben si një mjet i rëndësishëm për **monitorimin dhe vlerësimin e premtimeve politike dhe performancës qeverisëse**, duke synuar përmirësimin e **transparencës, llogaridhënies dhe përfshirjes qytetare** në proceset demokratike në Shqipëri.

📌 **Më shumë informacion:** polifakt.al

HYRJE

Premtimet e Partisë Demokratike për periudhën 2025-2029

Në kuadër të zgjedhjeve të ardhshme parlamentare, Partia Demokratike e Shqipërisë (PD) ka prezantuar një program të detajuar për periudhën 2025-2029, i cili përfshin një gamë të gjerë premtimesh për transformimin dhe zhvillimin e vendit.

Ky program fokusohet në fushat kyçe të zhvillimit ekonomik, shoqëror, kulturor dhe infrastrukturor, duke pasur nuanca reflektimi nga premtimet e kaluara dhe angazhimin për realizimin e tyre.

PD ka ripërsëritur angazhimin për një program të plotë të kthimit të pronave dhe kompensimin e pronarëve, duke synuar të realizojë atë që nuk u arrit në mandatet e kaluara.

Ky angazhim përfshin **kthimin e pronës me vlerën e tregut** dhe kompensimin monetar për ata që nuk mund ta kthejnë fizikisht. Kjo është një përpjekje për të zgjidhur problemin e trashëgimisë dhe privimit të pronarëve që ka vazhduar të jetë një çështje e pazgjidhur për dekada.

PD ka vendosur si prioritet investimin në **rrugët dhe infrastrukturën publike**, për të krijuar një **rrjet të qëndrueshëm të energjisë dhe ujësjellësve**. Përveç kësaj ka një fokus të theksuar në përmirësimin e **transportit publik dhe zhvillimin e rrugëve strategjike**, duke reflektuar dështimet e mëparshme në përmbylljen e projekteve infrastrukturore dhe duke synuar një qasje të re dhe efikase për këtë sektor.

Në vazhdim të angazhimeve të mëparshme për zhvillimin e kulturës, PD ka planifikuar **restaurimin e trashëgimisë kulturore** dhe investime në **institucionet kulturore** të vendit. Pjesë e këtij programi është edhe mbështetje për artistët dhe krijuesit, duke siguruar **ndihmë më të madhe për artin dhe kulturën shqiptare**. Ky angazhim, megjithatë, është një reflektim mbi dështimet e kaluara për t'u përballur me shkatërrimin e institucioneve kulturore dhe për të siguruar një mbështetje më të fortë për sektorin e kulturës.

PD ka përfshirë një angazhim të fortë për **reformimin e administratës publike**, duke eleminuar burokracinë dhe rritur efikasitetin e shërbimeve publike. Ky është një reflektim mbi premtimet e mëparshme që kishin për qëllim të luftonin korrupsionin dhe të sillnin një administratë më efikase, por që nuk arritën të realizoheshin plotësisht.

Ky angazhim vjen si një përpjekje për të rritur besimin e qytetarëve në institucionet shtetërore dhe për të siguruar një administratë që shërben më mirë për interesat e popullatës.

PD angazhohet për **reformën në drejtësi** dhe përmirësimin e **sigurisë publike**. Ky program synon të rrisë mbrojtjen e qytetarëve dhe forcimin e institucioneve të drejtësisë, një prioritet që ka qenë pjesë e premtimeve të PD-së edhe në mandatin e kaluar, por që ka hasur vështirësi në zbatim.

Angazhimi për këtë fushë synon të mbështesë një sistem të drejtë dhe transparent, duke e bërë Shqipërinë më të sigurt dhe të drejtë për të gjithë qytetarët.

PD synon të krijojë një mjedis më të favorshëm për zhvillimin e **biznesit të vogël dhe të mesëm**, duke ofruar **ulje të taksave dhe mundësi të reja për investime**. Ky angazhim ka nuanca

reflektimi nga premtimet e kaluara që kishin të bënin me rritjen e klimës së biznesit, e cila nuk arriti të realizohej siç ishte parashikuar. PD synon të sjellë një ndryshim konkret dhe të prekshëm për këtë sektor, duke rritur mundësitë për rritje dhe zhvillim.

Në krahasim me premtimet e kaluara, PD duket se ka mësuar nga dështimet e mëparshme dhe ka angazhuar një qasje më të vendosur për të realizuar premtimet e saj. Pas dështimit për të përfunduar disa projekte infrastrukturore dhe për të menaxhuar më mirë çështjet e pronës, PD ka rritur angazhimin dhe ka theksuar nevojën për **implementim të kujdesshëm dhe të matshëm**.

Programi i 2025-2029 është një përpjekje për të korrigjuar mangësitë e kaluara dhe për të sjellë rezultate konkrete në jetën e qytetarëve.

Në përgjithësi, programi i Partisë Demokratike për periudhën 2025-2029 është një angazhim për **transformimin e Shqipërisë** në një vend më të zhvilluar, më të drejtë dhe më të sigurt.

Me një **vëmendje të veçantë ndaj trashëgimisë kulturore**, **infrastrukturës**, **drejtësisë**, dhe **sigurisë publike**, PD synon të ndihmojë në realizimin e një shoqërie të qëndrueshme dhe me mundësi të barabarta për të gjithë qytetarët.

Raporti ka përfshirë në vlerësimin e kostove buxhetore dhe financiare edhe rezultatet e Anketimit “Mbi Fizibilitetin Financiar të Premtimeve Zgjedhore”

Qëllimi i Publikimit

Ky publikim ka për qëllim të ofrojë një analizë të thelluar të premtimeve të Partisë Demokratike për periudhën 2025-2029, duke vlerësuar fizibilitetin e tyre përmes **Indeksit të Fizibilitetit (Polifakt)**.

Në këtë analizë, do të shqyrtohen aspekte kyçe të realizueshmërisë së premtimeve, duke përdorur një metodologji të detajuar që përfshin:

- **Burimet financiare**. Vlerësimi i disponueshmërisë së burimeve financiare për të mbështetur programin dhe për të siguruar qëndrueshmërinë e investimeve të propozuara.
- **Kapacitetin administrativ**. Analiza e aftësisë së administratës publike për të implementuar dhe menaxhuar projektet e propozuara, duke përfshirë burimet njerëzore dhe struktura menaxheriale.
- **Koha e nevojshme për implementim**. Vlerësimi i afateve kohore për realizimin e premtimeve dhe përshtatshmërinë e tyre me nevojat dhe mundësitë reale të implementimit.
- **Faktorë të tjerë vendimtarë**. Aspektet e tjera që mund të ndikojnë në realizimin e premtimeve, si mundësitë e zhvillimit ekonomik, kërkesat e tregut, si dhe ndikimi i faktorëve të jashtëm, si krizat globale dhe ndryshimet klimatike.

Publikimi do të synojë të ofrojë një **vlerësim objektiv** mbi mundësinë e realizimit të programit politik të Partisë Demokratike dhe ndikimin që ky program mund të ketë në zhvillimin ekonomik, social dhe institucional të Shqipërisë.

Përmes kësaj analize, **qytetarët dhe vendimmarrësit** do të kenë një pasqyrë më të qartë mbi realizueshmërinë e premtimeve dhe mundësitë që ato ofrojnë për një Shqipëri më të zhvilluar dhe më të qëndrueshme.

Metodologjia e Indeksit të Fizibilitetit të kostos së Premtimeve Elektorale

Qendra ALTAX ka zhvilluar një metodologji analitike të thelluar për vlerësimin e qëndrueshmërisë financiare dhe ndikimit ekonomik të premtimeve elektorale. Kjo metodologji bazohet në disa hapa kyç që ndihmojnë në ofrimin e një vlerësimi të qartë dhe të detajuar të mundësisë së realizimit të premtimeve të partive politike.

Hapat kyç të metodologjisë

1. Mbledhja e të dhënave

- Monitorimi i deklaratave publike, fjalimeve, njoftimeve për shtyp dhe materialeve të fushatës për të grumbulluar informacionin e nevojshëm.
- Përdorimi i burimeve zyrtare si dokumente qeveritare, raporte akademike dhe të dhëna statistikore për të mbështetur analizën e thelluar.

2. Kategorizimi i Premtimeve

- Premtimet klasifikohen sipas sektorëve kryesorë, si: **arsim**, **shëndetësi**, **ekonomi**, **infrastrukturë**, etj.
- Ky kategorizim lejon një analizë të detajuar dhe krahasuese ndërmjet fushave të ndryshme të politikës dhe mundëson identifikimin e përparësive dhe dobësive të premtimeve.

3. Vlerësimi i Fizibilitetit Financiar

- Analiza e ndikimit të premtimeve në **buxhetin e shtetit** dhe politikat fiskale, duke vlerësuar nëse janë të mundshme brenda kufizimeve financiare ekzistuese.
- Vlerësimi i **realizueshmërisë** së premtimeve duke identifikuar burimet e mundshme të financimit dhe qëndrueshmërinë e këtyre burimeve për të siguruar financimin e nevojshëm.

4. Analiza Krahasuese

- Krahasimi i premtimeve të partive të ndryshme politike për të nxjerrë në pah dallimet dhe ngjashmëritë mes tyre.
- Vlerësimi i besueshmërisë dhe përgjegjshmërisë financiare të secilës parti në lidhje me realizimin e premtimeve të dhëna.

5. Përcaktimi i Indeksit të Fizibilitetit

- Krijimi i një indeksi për të matur shkallën e realizueshmërisë financiare të premtimeve elektorale.
- Ky indeks ofron një **vlerësim objektiv** për votuesit dhe palët e interesuara, duke u mundësuar një pasqyrë të qartë mbi mundësinë e realizimit të premtimeve në periudhën e ardhshme.

Termat dhe Kushtet e përdorimit

Ky dokument përcakton **kushtet dhe kufizimet** e përdorimit të të dhënave dhe analizave të ofruara nga **ALTAX** në lidhje me indeksin e fizibilitetit të kostos së premtimeve elektorale.

---

1. Kufizimet dhe përdorimi i të dhënave

- Të dhënat dhe analizat janë të destinuara për përdorim informativ dhe edukativ.
- Riprodhimi, shpërndarja apo përdorimi komercial i materialeve pa miratim paraprak nga **ALTAX** është i ndaluar.
- Përdoruesit mund t'i referohen analizave për qëllime akademike, hulumtuese apo gazetareske, duke cituar burimin.

---

2. Përgjegjësia për saktësinë e informacionit

- **ALTAX** përpiqet të sigurojë saktësinë dhe përditësimin e informacionit të ofruar, por nuk garanton mungesën e gabimeve apo ndryshimeve të mundshme në të dhëna.
- Përdorimi i informacionit nga **palë të treta** është përgjegjësi e vetë përdoruesve dhe **ALTAX** nuk mban përgjegjësi për pasojat që mund të rrjedhin nga interpretimi ose përdorimi i këtyre analizave.

---

3. Përdorimi i burimeve të hapura dhe citimi

- Analizat bazohen në **burime zyrtare, akademike dhe të hapura**.
- Përdoruesit e informacionit janë të detyruar të **cituojnë saktë burimet** kur e riprodhojnë apo e analizojnë më tej përmbajtjen.
- Çdo keqpërdorim ose manipulim i të dhënave për qëllime të paautorizuara bie në përgjegjësi të përdoruesit.

---

4. Ndryshimet dhe Përditësimet

ALTAX rezervon të drejtën të përditësojë këto terma pa njoftim paraprak, duke reflektuar ndryshimet në politikat e informacionit ose përditësimet metodologjike.

Konsideratat për ekspertët dhe palët e interesuara

---

1. Përfshirja e Ekspertëve dhe Institucioneve

- Analiza mbi fizibilitetin e kostos së premtimeve elektorale është rezultat i një **procesi të detajuar studimor**, ku janë përfshirë **ekspertë të fushës së ekonomisë, financave publike dhe politikave sociale**.
- Në realizimin e kësaj pune, janë përdorur burime nga **institucione të besueshme**, si organizata ekonomike dhe akademike, të cilat kanë kontribuar me të dhëna dhe ekspertizë analitike.

---

2. Ftesë për Komente dhe Bashkëpunim

- **Akademikët, studiuesit dhe qytetarët** ftohen të ndajnë vërejtjet e tyre mbi metodologjinë dhe gjetjet e raportit.
- Komentet dhe sugjerimet mund të ndihmojnë në përmirësimin e mëtejshëm të analizës dhe rritjen e saktësisë së vlerësimeve.
- **ALTAX** inkurajon dialogun dhe shkëmbimin e ideve me ekspertë dhe institucione të interesuara në zhvillimin e politikave të bazuara në të dhëna.

---

3. Transparenca dhe Llogaridhënia

- **Qasja e analizës bazohet në transparencë**, duke siguruar që të gjitha burimet dhe metodat të jenë të dokumentuara dhe të aksesueshme për publikun.
- **Llogaridhënia është një element kyç**, dhe çdo vlerësim bëhet në mënyrë të pavarur, duke shmangur ndikimet politike ose interesat e veçanta.
- Publikimi i raporteve të rregullta dhe analizave të përditësuara garanton një **monitorim të vazhdueshëm** të realizimit të premtimeve elektorale dhe ndikimit të tyre në financat publike.

Struktura e premtimeve të kategorizuara sipas synimeve sektoriale për 2025-2029

Për periudhën 2025-2029, **Partia Demokratike (PD)** ka paraqitur një program të gjerë që mbulon disa sektorë të rëndësishëm, me qëllim përmirësimin e kushteve ekonomike, sociale dhe infrastrukturore të Shqipërisë.

Premtimet janë të strukturuara në të gjitha fushat e prezantuara nga PD dhe secila ka një qëllim të caktuar për të adresuar nevojat e qytetarëve dhe për të kontribuar në zhvillimin afatgjatë të vendit.

Përshkrim analitik mbi organizimin e programit dhe vlerësimin e fizibilitetit

Struktura e analizësë secilit premtim përfshihet brenda sektorëve kryesore si vijojnë:

Programi elektoral i Partisë Demokratike për periudhën 2025–2029 është ndërtuar mbi një qasje sektoriale që synon të paraqesë një plan qeverisës gjithëpërfshirës dhe të matshëm. Struktura është e ndarë në dymbëdhjetë sektorë kryesorë që pasqyrojnë prioritetet e zhvillimit të vendit në të gjitha dimensionet kryesore – social, ekonomik, institucional, mjedisor dhe kulturor. Për secilin sektor janë prezantuar objektiva të detajuara në formën e premtimeve, të cilat më pas janë analizuar individualisht nëpërmjet një **Indeksi të Fizibilitetit**, i ndërtuar mbi pesë kritere: (1) qartësia e premtimit, (2) gjendja aktuale e sektorit, (3) masat e parashikuara për zbatim, (4) kostot dhe burimet e financimit, dhe (5) ndikimi dhe afati i realizimit. Ky sistem i analizës lejon një vlerësim të mirëstrukturuar dhe krahasues për çdo premtim dhe për secilin sektor.

Sektori i **arsimit dhe luftës kundër korrupsionit** hap programin elektoral me një grup prej 23 premtimesh, që trajtojnë nevojën për përmirësim cilësor të sistemit arsimor, lidhjen e tij me tregun e punës, dhe digjitalizimin. Një pjesë tjetër e rëndësishme e këtij sektori fokusohet në forcat e drejtësisë dhe në mekanizmat antikorrupsion, përmes transparencës, reformës në administratë dhe ndërhyrjeve në sistemin gjyqësor dhe atë të prokurimeve publike.

Ekonomia dhe financat publike janë trajtuar si një shtyllë qendrore e programit, me 16 premtime që prekin politikat fiskale, uljen e taksave, formalizimin e ekonomisë, mbështetjen për bizneset e vogla dhe përmirësimin e klimës së investimeve. Premtimet në këtë sektor paraqiten me një kornizë logjike dhe ndërveprim të qartë me politikat e punësimit dhe prodhimit, duke synuar një model zhvillimi më të qëndrueshëm ekonomik dhe një barazi më të madhe fiskale.

Sektori i **shëndetësisë** përfshin 14 premtime, të cilat përqendrohen në rritjen e aksesit në shërbimet shëndetësore, përmirësimin e infrastrukturës dhe pajisjeve, trajtimin dinjitoz të mjekëve dhe infermierëve, si dhe digjitalizimin e shërbimeve për të rritur efikasitetin dhe për të ulur korrupsionin. Këto synime lidhen ngushtë me mbrojtjen sociale, që përmendet në sektorë të tjerë dhe rritjen e mbështetjes për shtresat në nevojë.

Në **bujqësi dhe zhvillimin rural**, janë artikuluar 10 premtime që fokusohen në subvencione të drejtpërdrejta për fermerët, lehtësimin e aksesit në treg, investime në agropërpunim dhe përmirësimin e infrastrukturës bujqësore. Premtimet marrin parasysh edhe çështjet e sigurisë ushqimore dhe përdorimin e teknologjive të reja për një bujqësi më produktive dhe të qëndrueshme.

Transporti dhe infrastruktura është një tjetër sektor me rëndësi strategjike, ku janë identifikuar 9 premtime kryesore. Ato përfshijnë përfundimin e akseve prioritare kombëtare, ndërtimin e infrastrukturës moderne për transportin publik, modernizimin e hekurudhave dhe lehtësimin e qarkullimit urban dhe interurban. Këto projekte kërkojnë angazhime financiare shumëvjeçare dhe koordinim të lartë ndërinstitucional.

Sektori i **energjisë dhe pasurive natyrore** trajton 10 premtime të lidhura me sigurinë energjetike, liberalizimin e tregut të energjisë, përdorimin e burimeve të rinovueshme, si dhe modernizimin e infrastrukturës së shpërndarjes. Një rëndësi të veçantë merr gjithashtu menaxhimi më transparent i pasurive minerare dhe hidrokarbureve, duke parashikuar edhe rishikim të kontratave koncesionare.

Pronesia dhe kompensimi i pronarëve përbëjnë një tjetër temë me ndjeshmëri të lartë, ku janë listuar 14 premtime që adresojnë përfundimin e procesit të regjistrimit, përshpejtimin e kompensimeve dhe rregullimin e problematikave që kanë zvarritur procesin për dekada. Vlerësimi i fizibilitetit në këtë sektor përfshin elemente juridike, financiare dhe administrative me shkallë të lartë kompleksiteti.

Në fushën e **politikave për familjen shqiptare**, janë analizuar 16 premtime që prekin nxitjen e lindjeve, përkrahjen për familjet e reja, ndihmën sociale, përkujdesjen për fëmijët dhe të moshuarit. Ky sektor përballet me sfida buxhetore dhe kërkon politika të koordinuara me sistemin e sigurimeve shoqërore dhe të punësimit.

Emigracioni dhe rikthimi i diasporës përfshijnë 16 premtime, me theks te lehtësimi i procedurave për rikthim, përfshirja e diasporës në vendimmarrje dhe investime, si dhe mbështetja me shërbime administrative e sociale për emigrantët që duan të kthehen apo të kontribuojnë në zhvillimin e vendit.

Të përndjekurit politikë përbëjnë një sektor të veçantë me 8 premtime që synojnë njohjen e plotë të statusit të tyre, përmirësimin e trajtimit financiar dhe ndërtimin e një kujtese historike institucionale për periudhën e komunizmit. Ky sektor ka një fizibilitet të lartë për shkak të kuadrit ekzistues ligjor dhe mbështetjes së opinionit publik.

Mjedisi, pyjet dhe kullotat janë përfaqësuar me 12 premtime që përfshijnë ndalimin e shfrytëzimit të pakontrolluar, reforestimin, mbrojtjen e biodiversitetit dhe ndërtimin e sistemit të menaxhimit të mbetjeve. Këto premtime kërkojnë investime të qëndrueshme dhe forcim të kapaciteteve teknike në nivel vendor.

Së fundi, **kultura dhe artet** janë trajtuar përmes 10 premtimeve që përfshijnë rikthimin e dinjitetit të artistëve, mbështetjen për krijimtarinë, zhvillimin e industrive kreative dhe ruajtjen e trashëgimisë kulturore. Ky sektor, ndonëse me kosto të moderuar, kërkon një vizion të qartë për të lidhur zhvillimin kulturor me turizmin dhe identitetin kombëtar.

Kjo strukturë sektoriale e programit elektorale shërben si një kornizë strategjike për analizën dhe vlerësimin e fizibilitetit të premtimeve, duke ofruar një mënyrë të qartë për të identifikuar prioritetet, sfidat dhe mundësitë që mund të shfrytëzohen në një cikël të ri qeverisës.

Vlerësimi i Premtimeve përmes Indeksit të Fizibilitetit (Polifakt)

Indeksi i Fizibilitetit (Polifakt) ka për qëllim të vlerësojë mundësinë e realizimit të premtimeve të paraqitura nga PD për periudhën 2025-2029, duke analizuar disa faktorë kyç: burimet financiare, kapacitetin administrativ, kohën e nevojshme për implementim dhe faktorë të tjerë vendimtarë.

Ky indeks ofron një vlerësim të detajuar për secilin sektor të premtuar nga programi dhe mundësinë për realizimin e tij në praktikë, si më poshtë jepen disa nga më kryesoret.

Indeksi i Fizibilitetit (Polifakt) tregon se për secilin sektor të premtuar, është e mundur të realizohen qëllimet, por ato do të përballen me sfida në lidhje me **financimin**, **kapacitetin administrativ** dhe **kohezionin ndërmjet aktorëve të ndryshëm**.

Këto premtime kërkojnë një **përkushtim të vazhdueshëm** dhe një menaxhim të kujdesshëm të projekteve për të garantuar realizimin në afate të arsyeshme.

Partia Demokratike ka paraqitur një program të gjerë dhe ambicioz për periudhën 2025-2029, duke u fokusuar në përmirësimin e infrastrukturës, arsimit, shëndetësisë, ekonomisë dhe energjisë.

Ky program numëron 158 premtime të kategorizuara në 85 grupe, që synohet të adresohen për 12 sektorë të qeverisjes.

Megjithatë, **fizibiliteti financiar** dhe **kapaciteti administrativ** për implementimin e këtyre premtimeve mund të krijojnë sfida, veçanërisht nëse nuk sigurohen burime të mjaftueshme financiare dhe mbështetje e vazhdueshme nga sektorët ndërkombëtarë dhe partnerët e tjerë.

Indeksi i Fizibilitetit (Polifakt) tregon një mundësi të moderuar për realizimin e këtyre premtimeve, me një **vlerësim të përgjithshëm** për mundësinë e realizimit të objektivave të propozuara.

Në përgjithësi, premtimet e **Partisë Demokratike** për periudhën 2025-2029 janë të mundshme për t'u realizuar deri në nivelin **75%**, por vetëm nëse bazohen mbi një **planifikim të kujdesshëm** dhe një **menaxhim të fuqishëm të burimeve**.

Ky vlerësim është i bazuar në një analizë të detajuar të mundësive financiare, kapaciteteve administrative dhe kohëzgjatjes së nevojshme për implementimin e projekteve.

Për të rritur mundësitë për realizimin e këtyre premtimeve, është e nevojshme që **Partia Demokratike** të fokusohet në forcimin e kapaciteteve administrative dhe menaxhimin e qëndrueshëm të financave, si dhe në krijimin e partneriteteve ndërkombëtare që mund të ndihmojnë në financimin e projekteve të mëdha dhe të mundësojnë një zhvillim të qëndrueshëm dhe të ekuilibruar të Shqipërisë.

Shkalla e vlerësimit të Indeksit të Fizibilitetit

Kur përdoret një vlerësim nga **1 në 5** për **indeksin e fizibilitetit të premtimeve**, çdo numër ka një kuptim të veçantë lidhur me nivelin e realizueshmërisë të një premteje. Ky indeks përdoret për të vlerësuar se sa të mundshme janë të realizohen premtimet, duke marrë parasysh faktorë të ndryshëm, si burimet financiare, afatet kohore, mbështetja politike, dhe kapaciteti i implementimit.

Kuptimi i numrave

1 - Shumë i pamundur

- Premtimi ka shumë pak mundësi të realizohet për shkak të mungesës së burimeve financiare, pengesave ligjore, ose barrierave të mëdha teknike dhe politike.
- Ka një **rezistencë të lartë** nga faktorët e jashtëm ose të brendshëm që mund të pengojnë zbatimin.

2 - Pak i mundur

- Premtimi është tepër i vështirë për t'u realizuar dhe ka shumë më shumë mundësi të dështojë se të realizohet.
- Ka disa barriera serioze, përfshirë mundësitë e kufizuara financiare ose mungesën e mbështetjes institucionale, që mund ta bëjnë realizimin shumë të vështirë.

3 - Mesatarisht i mundur

- Premtimi ka mundësi mesatare për t'u realizuar. Mund të realizohet nëse kushtet janë të favorshme, por ka pasiguri të mëdha dhe mund të kërkojë shumë mund, burime, ose kohë për t'u realizuar.
- **Përmbushja e këtij objektivi mund të ndikohet nga variabla të ndryshëm**, si mbështetja e politikave dhe financimi i qëndrueshëm.

4 - Kryesisht i mundur

- Premtimi është mjaft i mundur për t'u realizuar, por mund të ketë disa vështirësi të vogla në implementim ose ndoshta do të kërkojë disa sakrifica.
- **Kushtet financiare dhe politike** janë të favorshme, dhe ka një **shans të lartë për përmbushje** brenda afateve të përcaktuara.

5 - Plotësisht i mundur

- Premtimi ka shumë mundësi për t'u realizuar dhe konsiderohet si plotësisht i realizueshëm.
- Ka burime të mjaftueshme financiare dhe mbështetje të plotë institucionale dhe politike. **Shanset për përmbushje janë shumë të larta**, dhe do të realizohet brenda afatit të parashikuar.

Ky sistem vlerësimi ndihmon në analizimin e mundësive reale për realizimin e premtimeve të ndryshme dhe i ofron një panoramë më të qartë vendimmarrësve dhe qytetarëve për cilësinë dhe mundësinë e përmbushjes së premtimeve politike.

Përmbajtja

Analiza e secilit premtim bazuar te Indeksi i Fizibilitetit

Nr.	Sektori	Faqe	Analiza e Fizibilitetit për Premtimet	Faqe
Analizë Përmbledhëse e Fizibilitetit të Premtimeve Elektorale				**Faqe 15-17**
1	**Arsimi dhe lufta kundër korrupsionit**	**Faqe 19-20**	Analiza e fizibilitetit për 23 premtimet	Faqe 21-71
2	**Ekonomia dhe Financat publike**	**Faqe 72**	Analiza e fizibilitetit për 16 premtimet	Faqe 76-103
3	**Shëndetësia**	**Faqe 104-108**	Analiza e fizibilitetit për 14 premtimet	Faqe 109-124
4	**Bujqësia dhe zhvillimi fshatit**	**Faqe 125**	Analiza e fizibilitetit për 10 premtimet	Faqe 126-156
5	**Transporti dhe Infrastruktura**	**Faqe 157**	Analiza e fizibilitetit për 9 premtimet	Faqe 158-180
6	**Energjia dhe pasuritë natyrore**	**Faqe 181-182**	Analiza e fizibilitetit për 10 premtimet	Faqe 183-218
7	**Pronësia dhe kompensimi pronarëve**	**Faqe 219**	Analiza e fizibilitetit për 14 premtimet	Faqe 220-240
8	**Familja shqiptare**	**Faqe 241-242**	Analiza e fizibilitetit për 16 premtimet	Faqe 243-264
9	**Kthimi emigrantëve dhe popullimi**	**Faqe 265-266**	Analiza e fizibilitetit për 16 premtimet	Faqe 267-281
10	**Për të përndjekurit politikë**	**Faqe 282**	Analiza e fizibilitetit për 8 premtimet	Faqe 283-292
11	**Mjedisi, Pyjet, Kullotat**	**Faqe 293-294**	Analiza e fizibilitetit për 12 premtimet	Faqe 295-312
12	**Kultura dhe Artet**	**Faqe 313**	Analiza e fizibilitetit për 10 premtimet	Faqe 314-342

Analizë përmbledhëse e Fizibilitetit të Premtimeve Elektorale (2025–2029)

Bazuar në Indeksin e Fizibilitetit sipas Sektorëve

Kjo analizë synon të sintetizojë vlerësimet e fizibilitetit të premtimeve elektorale të bëra për periudhën 2025–2029, të ndara sipas sektorëve. Analiza përdor një indeks vlerësimi me shkallë 5 pikëshe për të matur potencialin e zbatueshmërisë së premtimeve në një kontekst realist të qeverisjes. Ajo ndihmon për të identifikuar:

- Sektorët me potencial të lartë për implementim;
- Fushat që kërkojnë ndërhyrje shtesë në politika, financa ose strukturë institucionale;
- Barrierat kryesore që pengojnë zbatimin efektiv të disa premtimeve.

---

1. Sektorët me Fizibilitet të Lartë (≥4.1/5)

Këta sektorë paraqesin potencialin më të madh për zbatim të suksesshëm nëse ndjeket një strategji konsistente dhe menaxhim efektiv i burimeve dhe institucioneve.

Sektorët	Indeksi i Fizibilitetit
Ekonomia & Politikat Fiskale	4.5
Të Përndjekurit Politikisht	4.4
Kultura dhe Arti	4.4
Mjedisi, Pyjet dhe Kullotat	4.1
Emigrantët dhe Diaspora	4.1

Ekonomia & Fiskalet - Premtimet janë të mirëformuluara, me lidhje të qarta me kornizën buxhetore dhe ligjore ekzistuese. Përfshijnë reforma të mundshme brenda logjikës së stabilitetit fiskal.

Të përndjekurit - Mbështeten në politika dhe skema që janë tashmë aktive; kërkojnë vetëm zgjerim dhe përmirësim të zbatimit.

Kultura dhe Arti - Përfiton nga buxhete të vogla relative dhe impakt simbolik e social të madh, duke e bërë zbatimin të arritshëm.

Mjedisi dhe diaspora - Premtime të mbështetura nga interes publik dhe mundësi për financim të jashtëm (BE, donatorë), me kosto të përballueshme në raport me përfitimet.

---

2. Sektorët me Fizibilitet mesatar (3.8–4.0/5)

Këta sektorë ofrojnë potencial pozitiv për zbatim, por kërkojnë adresim më të thelluar të sfidave institucionale, financiare dhe të kapaciteteve njerëzore.

Sektorët	Indeksi i Fizibilitetit
Arsimi	4.0
Shëndetësia dhe Mbrojtja Sociale	3.9
Bujqësia	3.9
Energjia	3.9
Pronesia dhe Kompensimi i Tokës	3.9

Arsimi - Strategjitë janë të qarta, sidomos për lidhjen me tregun e punës dhe teknologjinë. Por sfidat qëndrojnë te reforma kurrikulare dhe përgatitja e mësuesve.

Shëndetësia dhe mbrojtja sociale - Nevojë për investime kapitale dhe burime njerëzore. Rritja e shërbimeve kërkon gjithashtu digjitalizim dhe menaxhim eficient.

Bujqësia dhe toka - Premtimet janë të qëndrueshme, por zbatimi lidhet me fragmentimin e tokës, mungesën e titujve pronësie dhe lidhjen me tregun.

Energjia - Projekte të strukturuara, por kërkojnë financim të madh dhe investime afatgjata, si dhe koordinim ndërsektorial.

Pronesia - Kompleksitet i trashëguar nga mungesa e dokumentacionit dhe proceset e ngadalta të kompensimit; kërkon sistem unik dhe ndërhyrje ligjore.

---

3. Sektorët me Fizibilitet mesatar - të ulët (≤3.8/5)

Sektorë me pengesa të konsiderueshme për realizim për shkak të reformave strukturore, financimeve të mëdha ose mungesës së instrumenteve të zbatimit.

Sektorët	Indeksi i Fizibilitetit
Infrastruktura	3.8
Familja dhe Politikat Sociale	3.7

Infrastruktura - Premtimet janë ambicioze dhe shpesh të paqarta në financim, me afate të gjata dhe risk të lartë korrupsioni e vonesash. Duhet qartësi në kontraktime dhe monitorim publik.

Familja dhe politikat sociale - Premtimet prekin çështje sensitive si përkrahja për lindjet, fëmijët, gratë dhe shtresat vulnerabël, por mungon një bazë buxhetore e qëndrueshme dhe strukturë mbështetëse.

Vlerësimi i Përgjithshëm i Fizibilitetit

Indeksi Mesatar i Përgjithshëm i Fizibilitetit = **4.0/5** *(75%-80%)*

Programi elektoral i 2025–2029 ka një nivel të **mirë realizueshmërie**, me shumicën e premtimeve të strukturuara në mënyrë të detajuar dhe të bazuara në objektiva të matshëm.

Sektorët me fizibilitet të lartë mund të japin rezultate të shpejta nëse menaxhohen me prioritet.

Sektorët me indeks mesatar kërkojnë **ndërhyrje të drejtpërdrejta në qeverisje, planifikim financiar dhe kapacitete zbatimi** për të mos mbetur vetëm në nivel retorik.

Kategorizimi i premtimeve bazuar në tematikat dhe sektorët kryesorë

1. Premtimet mbi Arsimin dhe Luftën kundër Korrupsionit

1. Përkushtimi Financiar për Arsimin

✅ 5% e buxhetit kombëtar do të dedikohet për arsimin si një angazhim solemn.
✅ Rrogat e mësuesve dhe pedagogëve do të dyfishohen, me synim trefishimin gjatë mandatit.
✅ Asnjë mësues nuk do të marrë më pak se 1,300 euro në muaj dhe asnjë pedagog universitar më pak se 2,000 euro.

2. Arsim pa Kufij

✅ Çdo fëmijë do të ketë mundësi shkollimi, pavarësisht vendndodhjes së tij.
✅ Do të garantohet akses në arsim parashkollor, parauniversitar dhe universitar për të gjithë.
✅ Reforma të thella për modernizimin dhe përshtatjen e sistemit arsimor me kërkesat e kohës.

3. Rritja e Numrit të Diplomuarve dhe Liria Akademike

✅ Përqindja e të diplomuarve do të rritet nga 18% në 67% dhe do të përmirësohet më tej.
✅ Do të krijohet një sistem arsimor që nxit garën e dijes dhe meritokracinë.
✅ Standardet e lirisë akademike do të mbeten të pacenueshme për të siguruar një kërkim shkencor të pavarur.

4. Rivitalizimi i Shqipërisë dhe Ripopullimi përmes Arsimit

✅ Arsimi do të jetë faktori kryesor për transformimin e vendit dhe rikthimin e shqiptarëve.
✅ Politikat arsimore do të jenë të lidhura me strategjitë e ripopullimit dhe kthimit të trurit.

5. Transformimi i Sistemit Arsimo-Profesional

✅ Arsimi profesional do të rimodelohet dhe modernizohet për të përmbushur kërkesat e tregut të punës.
✅ Teknologjitë e reja do të integrohen në të gjitha nivelet e arsimit profesional.
✅ Bashkëpunim me bizneset për të siguruar që arsimi profesional të përgatisë specialistët e së nesërmes.

6. Lufta Kundër Korrupsionit në Arsim

✅ Korrupsioni në maturën shtetërore dhe pranimet universitare do të eliminohet.
✅ Do të krijohen sisteme transparente për pranimin në shkolla dhe administrimin e fondeve publike.
✅ Proceset akademike dhe administrative do të monitorohen për të garantuar ndershmërinë në çdo nivel.

7. Përmirësimi i Fondit për Kërkimin Shkencor

✅ Fondet për kërkimin shkencor do të rriten 8 herë krahasuar me nivelin aktual.
✅ Universitetet do të kthehen në qendra të inovacionit dhe zhvillimit të vendit.
✅ Autonomia akademike do të forcohet për të mbështetur hulumtimin dhe zhvillimin teknologjik.

8. Investime Madhore për Arsimin

✅ Investime të konsiderueshme do të realizohen për përmirësimin e infrastrukturës dhe kushteve të shkollimit.
✅ Do të sigurohet edukim cilësor për të gjithë nxënësit dhe studentët shqiptarë.
✅ Kjo strategji do të sigurojë mundësi të barabarta dhe një sistem arsimor të drejtë dhe të aksesueshëm.

Këto angazhime synojnë një reformë të thellë në arsim, duke garantuar financim të mjaftueshëm, barazi në mundësi dhe eliminimin e korrupsionit, për një Shqipëri më të ditur dhe të zhvilluar!

Indeksi i Fizibilitetit të premtimit “5% e buxhetit kombëtar do të dedikohet për arsimin si një angazhim solemn”

1. Qartësia e Premtimit

✅ Ky premtim është i qartë dhe i matshëm. Përkufizon saktësisht 5% të PBB-së për arsimin dhe dyfishimin/trefishimin e pagave.

- Paga minimale për mësuesit dhe pedagogët është qartësisht e përcaktuar (1,300 € për mësuesit dhe 2,000 € për universitetet).
- Ky angazhim mund të verifikohet dhe matet gjatë mandatit qeverisës.

Vlerësimi: ✅ (i qartë dhe i matshëm)

2. Korniza Ligjore dhe Institucionale

⚠️ Ky premtim mund të përballet me disa pengesa ligjore dhe rregullatore:

- **Ndryshimet ligjore**: Ndryshimet e nevojshme ligjore për përfshirjen e një përqindjeje fikse të PBB për arsimin do të kërkojnë kohë dhe koordinim mes institucioneve.
- **Rregulloret për pagat në sektorin publik**: Politikat aktuale për pagat mund të kërkojnë rishikim, dhe do të ishte e nevojshme të rishikohet mënyra e financimit për të mbështetur një rritje të tillë të pagave.
- **Bashkëpunimi me universitetet**: Rritja e pagave për pedagogët mund të kërkojë një bashkëpunim më të ngushtë me universitetet dhe mund të sjellë nevojën për të rritur financimin e tyre.

Vlerësimi: ⚠️ (Kërkon ndryshime ligjore dhe rishikim të politikave)

3. Mbështetja Buxhetore dhe Financimi

⚠️ **Llogaritja e kostos:**

- PBB e Shqipërisë në 2024: **25.2 miliardë euro**.
- 5% e PBB-së për arsimin = **1.26 miliardë euro**.
- Aktualisht, buxheti për arsimin është **rreth 3.3% e PBB-së**, që do të thotë se duhet një shtesë prej **rreth 1 miliard eurosh** për të arritur 5% të PBB-së.
- **Paga mesatare** aktuale në arsim (2024) është **rreth 770 euro/muaj**.
- Dyfishimi apo trefishimi i pagave kërkon një shtesë prej **600-800 milionë eurosh** në vit për sektorin e arsimit.

Burimet e mundshme të financimit:

1. **Rritja e të ardhurave nga taksat**: Por kjo kërkon një rritje të qëndrueshme ekonomike.
2. **Ristrukturimi i shpenzimeve publike**: Rialokimi i fondeve nga sektorë të tjerë për të mbështetur arsimin.
3. **Borxhi publik**: Mund të përdoret si mundësi, por mund të ketë ndikime negative në stabilitetin ekonomik të vendit.

Vlerësimi: ⚠️ (Kërkon financim shtesë, burimet janë të mundshme, por sfiduese)

4. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ Ky premtim ka një ndikim pozitiv:

- Rritja e pagave do të motivonte mësuesit dhe pedagogët, duke kontribuar në përmirësimin e cilësisë së arsimit.
- Rritja e pagave do të krijonte më shumë mundësi për punësim dhe do të ulte emigrimin e arsimtarëve.
- Përmirësimi i kushteve të punës do të nxisë një konkurrencë më të lartë në sektorin e arsimit dhe do të ndihmojë në rekrutimin e mësuesve të rinj dhe të kualifikuar.

Vlerësimi: ✅ (Pozitiv për arsimtarët dhe cilësinë e arsimit)

5. Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ

✅ Arsimi është një prioritet i rëndësishëm për çdo qeveri, dhe vullneti politik për këtë reformë mund të jetë i mundshëm.

- Kjo reformë mund të ketë mbështetje nga të gjitha partitë dhe aktorët shoqërorë.
- **Sfida kryesore**: Angazhimi për sigurimin e fondeve dhe shmangia e rritjes së borxhit publik. Qeveria do të duhet të sigurojë transparencë dhe efikasitet në menaxhimin e fondeve.

Vlerësimi: ✅ (I mundshëm, por kërkon vendosmëri dhe transparencë)

6. Implementimi dhe Afati i Zbatimit

⚠️ Afati i premtuar (mandati i parë) është ambicioz:

- **Rritja graduale e pagave** do të ishte më e realizueshme sesa një rritje e menjëhershme e pagave për të gjithë mësuesit dhe pedagogët.
- Do të duhen burime të mjaftueshme për të përballuar presionet financiare që mund të krijohen për shkak të rritjes së pagave.
- **Problemet infrastrukturore në arsimin** mund të kërkojnë fonde shtesë, gjë që mund ta bëjë implementimin e këtij plani më të vështirë.

Vlerësimi: ⚠️ (Afat i shkurtër, kërkon zbatim gradual)

7. Ndikimi në Cilësinë e Arsimit

✅ Ky premtim do të ketë ndikim pozitiv:

- Përmirësimi i kushteve të punës për mësuesit do të sjellë një rritje të motivimit dhe të cilësisë së mësimdhënies.
- Rritja e pagave do të rrisë konkurrencën për vendet e punës në arsim, duke rritur cilësinë e rekrutimeve dhe duke ulur emigrimin.
- Do të ndihmojë në rritjen e pjesëmarrjes në arsimin e lartë, nëse universitetet mund të ofrojnë kushte më të mira për pedagogët dhe studentët.

Vlerësimi: ✅ (Pozitiv për cilësinë e arsimit)

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Përkushtimin Financiar për Arsimin

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.9**/5

Përmbledhje e Vlerësimit

- **Qartësia e Premtimit**: ✅
- **Korniza Ligjore dhe Institucionale**: ⚠️ (Kërkon ndryshime në rregulloret e pagave dhe financimin e universiteteve)
- **Mbështetja Financiare**: ⚠️ (E mundur, por kërkon burime shtesë të konsiderueshme)
- **Ndikimi Ekonomik dhe Social**: ✅ (Pozitiv për arsimtarët dhe cilësinë e arsimit)
- **Vullneti Politik**: ✅ (I mundshëm, por kërkon vendosmëri dhe transparencë)
- **Afati i Zbatimit**: ⚠️ (Afat i shkurtër, kërkon zbatim gradual)
- **Ndikimi në Cilësinë e Arsimit**: ✅ (Pozitiv për sistemin arsimor)

📌 Ky premtim ka një ndikim shumë pozitiv, por kërkon një **strategji të fortë financimi** dhe **zbatim gradual**. Nëse financimi i kërkuar sigurohet në kohë dhe ka mbështetje politike të fortë, mund të realizohet.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit “Rrogat e mësuesve dhe pedagogëve do të dyfishohen, me synim trefishimin gjatë mandatit”

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi është i qartë dhe i drejtpërdrejtë**:

- **Dyfishimi i rrogave të mësuesve dhe pedagogëve** është një masë që ka si qëllim **përmirësimin e kushteve financiare** dhe **motivimin e profesionistëve të arsimit**.
- **Trefishimi gjatë mandatit** do të sigurojë një rritje të qëndrueshme dhe progresive në përpjekjet për **përmirësimin e cilësisë së arsimit** në Shqipëri.

📌 **Vlerësimi**: ✅ (Premtimi është i qartë dhe ka një qëllim të drejtpërdrejtë për të rritur vlerësimin dhe mbështetjen financiare për mësuesit dhe pedagogët.)

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

📊 **Gjendja aktuale e pagave të mësuesve dhe pedagogëve**:

- **Paga mesatare e mësuesve dhe pedagogëve** në Shqipëri është relativisht e ulët në krahasim me kostot e jetesës dhe krahasuar me sektorë të tjerë të administratës publike.
- **Mungesa e motivimit dhe përfitimeve të tjera** shpesh e bën profesionin e mësuesit dhe pedagogut më pak tërheqës për individë të rinj që duan të ndjekin karriera në arsim.
- **Pagat e ulëta** mund të ndikojnë në **cilësinë e arsimit** pasi mësuesit dhe pedagogët mund të kenë më pak mundësi për të përmirësuar aftësitë dhe kapacitetet e tyre përmes trajnimeve dhe zhvillimeve profesionale.

📌 **Vlerësimi**: ⚠️ (Paga e ulët për mësuesit dhe pedagogët është një sfidë që ndikon negativisht në cilësinë e arsimit dhe motivimin e profesionistëve.)

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Dyfishimi i Rrogave**

- **Rritja e buxhetit për arsimin** për të mundësuar dyfishimin e pagave të mësuesve dhe pedagogëve, me fokus në buxhetimin e qëndrueshëm dhe në rritjen e prioritetit për këtë sektor.
- **Implementimi gradual i dyfishimit** duke filluar me mësuesit dhe pedagogët në shkollat dhe universitetet që kanë më shumë nevojë për përmirësim.

✅ 2️⃣ **Trefishimi i Rrogave**

- **Planifikimi i rritjes progresive** të pagave për mësuesit dhe pedagogët, me synimin që rroga mesatare të trefishohet brenda **4-6 viteve**, duke bazuar vlerësimin në performancën e sektorit dhe në mundësitë buxhetore.

- **Bashkëpunimi me Bashkimin Europian** dhe **institucione ndërkombëtare** për mbështetje financiare dhe teknike për të implementuar ndryshimet e duhura në sektorin arsimor.

✅ 3️⃣ **Rritja e Financimeve për Trajnime dhe Kualifikime Profesionale**

- **Pjesa e dyfishimit të rrogave** mund të dedikohet edhe për ofrimin e mundësive për **trajnime dhe zhvillim profesional** për mësuesit dhe pedagogët, për të rritur cilësinë e mësimdhënies dhe kërkesën për mësues të kualifikuar.

📌 **Vlerësimi**: ✅ (Masat janë të drejtpërdrejta dhe mund të realizohen në mënyrë progresive, duke siguruar një mbështetje të qëndrueshme për rritjen e pagave dhe cilësinë e arsimit.)

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

💰 **Shpenzimet e Nevojshme**:

- **Dyfishimi i pagave për mësuesit dhe pedagogët** do të kërkojë një shtesë të konsiderueshme buxhetore. Në varësi të numrit të mësuesve dhe pedagogëve dhe të pagave aktuale, kjo mund të kërkojë **rreth 100-150 milionë euro** çdo vit.
- **Pjesa e buxhetit për trajnime dhe zhvillim profesional** mund të arrijë **5-10 milionë euro** në vit.

📌 **Mundësi Financimi**: ✅ **Buxheti i shtetit dhe rritja e fondeve për arsimin**. ✅ **Partneritete ndërkombëtare dhe fonde nga Bashkimi Europian** për mbështetje financiare dhe për të përmirësuar sektorin arsimor.

📌 **Vlerësimi Fiskal**: ⚠️ (Investimi fillestar është i lartë, por mund të justifikohet përmes përmirësimit të cilësisë së arsimit dhe efektivitetit afatgjatë.)

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv**:

- **Rritja e pagave** do të kontribuonte në **motivimin dhe mbështetje të mësuesve dhe pedagogëve**, duke përmirësuar cilësinë e arsimit dhe ndihmuar në **përmirësimin e kushteve të jetesës** për ata që punojnë në këtë sektor.
- **Zhvillimi i mundësive profesionale** dhe **trajnime të vazhdueshme** për mësuesit do të rrisin aftësitë dhe performancën e tyre, duke kontribuar në **arsimin e brezit të ri** dhe **në zhvillimin e vendit**.

⚠️ **Rreziqet potenciale**:

- **Ngadalësimi i implementimit për shkak të kufizimeve buxhetore** mund të ndikojë në **shpërndarjen progresive të pagave** dhe mund të pengojë arritjen e synimeve të plota.

📌 **Vlerësimi**: ✅ (Ndikimi do të jetë pozitiv dhe i qëndrueshëm, duke rritur cilësinë e arsimit dhe përmirësuar kushte për punonjësit e sektorit arsimor.)

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm**: **2025-2028**

- **2025-2026** – **Dyfishimi i pagave** për një grup të caktuar të mësuesve dhe pedagogëve.
- **2026-2027** – **Përgatitja e platformës për rritjen progresive të pagave** dhe integrimi i trajnimeve profesionale.
- **2027-2028** – **Trefishimi i pagave për mësuesit dhe pedagogët**, duke e arritur këtë synim në fund të mandatit.

📌 **Vlerësimi**: ✅ (Afati është realist dhe mund të arrihet, për sa kohë investimet janë të planifikuara dhe implementimi është i mirëstrukturuar.)

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Përkushtimi Financiar për Arsimin"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.8**/5

🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️
🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅
🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️
🔹 **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅
🔹 **Afati i Zbatimit**: ✅

Premtimi për **dyfishimin e pagave të mësuesve dhe pedagogëve** është një hap i rëndësishëm dhe i domosdoshëm për të përmirësuar kushte e arsimit dhe për të motivuar profesionistët e arsimit në Shqipëri. Megjithatë, kjo do të kërkojë një angazhim të madh financiar dhe një realizim progresiv për të mundësuar rritjen e qëndrueshme të pagave dhe cilësisë së arsimit.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Asnjë mësues nuk do të marrë më pak se 1,300 euro në muaj dhe asnjë pedagog universitar më pak se 2,000 euro"

1. Qartësia e Premtimit

✅ Premtimi është i qartë dhe synon të arrijë një nivel minimal pagash për mësuesit dhe pedagogët, duke siguruar një rritje të konsiderueshme të pagave për të përmirësuar motivimin dhe cilësinë e arsimit në Shqipëri. Ky objektiv është i thjeshtë dhe i drejtpërdrejtë.

Vlerësimi: ✅

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ Paga mesatare e mësuesve dhe pedagogëve është aktualisht shumë më e ulët se 1,300 euro për mësuesit dhe 2,000 euro për pedagogët. Pagat janë të ulëta dhe shpesh nuk reflektojnë koston e jetesës, duke çuar në mungesë motivimi dhe pamundësi për zhvillim profesional. Paga mesatare e mësuesve është 500-600 euro, ndërsa pedagogët mund të fitojnë nga 800 deri në 1,200 euro. Ky diferencim ka ndikim të drejtpërdrejtë në cilësinë e arsimit.

Vlerësimi: ⚠️

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ **Përditësimi i Buxhetit për Arsimin**: Për të mundësuar pagat minimale për mësuesit dhe pedagogët, do të nevojiten rritje të konsiderueshme të buxhetit të arsimit. Dyfishimi i pagave do të kërkojë një përpjekje të vazhdueshme për të siguruar financimin. Kjo mund të bëhet me rritjen e buxhetit për arsimin dhe rritjen e të ardhurave nga taksat.

✅ **Implementimi në Faza**: Ky premtim mund të zbatohet gradualisht, duke filluar nga mësuesit dhe pedagogët që kanë nevojë më shumë për përmirësim dhe duke shpërndarë fondet në mënyrë progresive.

✅ **Mbështetje e Trajnimeve dhe Kualifikimeve Profesionale**: Pjesë e këtij premtimi mund të jetë edhe investimi në zhvillimin e aftësive profesionale, për të rritur cilësinë e mësimdhënies dhe rritur efektivitetin e sektorit.

Vlerësimi: ✅

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore**:

- Për të dyfishuar pagat e mësuesve dhe pedagogëve, do të nevojiten rreth **150-200 milionë euro** në vit (duke marrë parasysh se numri i mësuesve dhe pedagogëve është rreth 80,000-100,000 individë). Kjo do të përfshijë rritjen e pagave dhe mundësitë për trajnime profesionale.
- Pjesa e financimeve për trajnime dhe zhvillim profesional mund të arrijë **5-10 milionë euro** në vit.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

- **PBB i Shqipërisë për 2024 është 25.2 miliardë euro** dhe **buxheti i 2024 është sa 26.3% i PBB-së**, që përkthehet në rreth **6.6 miliardë euro**. Kjo është një mundësi për të mbështetur projektin, megjithëse kërkohet një rritje e shpenzimeve për arsimin.
- **Mundësitë për mbështetje financiare** mund të përfshijnë fonde nga Bashkimi Europian dhe partnerët ndërkombëtarë që ofrojnë mbështetje për sektorin arsimor.
  Vlerësimi Fiskal: ⚠️ Kostoja është e lartë, dhe realizimi i plotë i premtimit mund të ndikojë në kufizimin e mundësive për financimin e sektorëve të tjerë, prandaj kërkohet një menaxhim i kujdesshëm i burimeve financiare dhe mbështetje ndërkombëtare.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social
✅ **Ndikimi pozitiv**: Rritja e pagave do të kontribuoni në motivimin e mësuesve dhe pedagogëve, duke përmirësuar cilësinë e arsimit dhe ndihmuar në zhvillimin e aftësive të tyre. Ky investim ka potencial të ndikojë pozitivisht në zhvillimin e përgjithshëm të shoqërisë, përmes një edukimi më të kualifikuar dhe një fuqie punëtore më të aftë.
⚠️ **Rreziqet potenciale**: Ngadalësimi i implementimit për shkak të kufizimeve buxhetore mund të ndikojë negativisht në arritjen e qëllimit dhe mund të krijojë pabarazi në shpërndarjen e fondeve në sektorë të tjerë. Për më tepër, një realizim të ngadaltë mund të pengojë mbështetje të plotë për mësuesit dhe pedagogët që kanë më shumë nevojë.
Vlerësimi: ✅ Ndikimi është pozitiv, me mundësi për përmirësim të cilësisë së arsimit dhe kushteve të jetesës për mësuesit dhe pedagogët.

---

6. Afati i Zbatimit
📅 **Afati i mundshëm**: 2025-2028

- **2025-2026**: Dyfishimi i pagave për grupet me nevojat më urgjente dhe fillimi i implementimit për mësuesit dhe pedagogët.
- **2026-2027**: Përcaktimi i planit të përhapjes progresive të pagave dhe zhvillimi i mundësive të trajnimeve profesionale.
- **2027-2028**: Realizimi i synimeve për nivelin minimal të pagave, duke mbështetur implementimin gradual të ndryshimeve.
  Vlerësimi: ✅ Afati është realist dhe mund të realizohet nëse ka një menaxhim të mirë të burimeve financiare dhe një implementim të mirëstrukturuar.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Asnjë mësues nuk do të marrë më pak se 1,300 euro në muaj dhe asnjë pedagog universitar më pak se 2,000 euro"
📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.9 /5**

🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️
🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅
🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️

🔷 **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅
🔷 **Afati i Zbatimit**: ✅

Premtimi për të siguruar një nivel minimal pagash për mësuesit dhe pedagogët është i mundshëm dhe mund të ketë një ndikim pozitiv në cilësinë e arsimit dhe kushteve të jetesës për profesionistët e arsimit.

Megjithatë, kërkohet një angazhim i madh financiar dhe mund të hasen vështirësi në realizimin e tij për shkak të kufizimeve buxhetore dhe pasigurisë për burimet financiare.

Kjo masë duhet të implementohet gradualisht, duke siguruar mbështetje të qëndrueshme për sektorin arsimor.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Çdo fëmijë do të ketë mundësi shkollimi, pavarësisht vendndodhjes së tij"

1. Qartësia e Premtimit

✅ Premtimi është i qartë dhe ka një qëllim të drejtpërdrejtë: **të sigurojë mundësi shkollimi për çdo fëmijë, pavarësisht vendndodhjes së tij**. Ky objektiv synon të eliminojë barrierat gjeografike dhe të mundësojë akses në arsim për fëmijët që jetojnë në zona të largëta, rurale, apo të margjinalizuara, duke promovuar barazinë dhe përfshirjen në sistemin arsimor.

Vlerësimi: ✅

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale e arsimit në Shqipëri**:

- **Përhapja e arsimit** është e pabarabartë, me disa zona, sidomos ato rurale dhe të thella, që kanë mundësi të kufizuara për akses në shkolla cilësore.
- **Mungesa e infrastrukturës arsimore** dhe mundësive për shkollim në disa rajone bëjnë që shumë fëmijë të mbeten jashtë sistemit arsimor.
- **Mbështetje e pamjaftueshme për teknologjinë** dhe përdorimi i mjetëve moderne për mësimdhënie, si mësimi në distancë, është një sfidë e madhe në shumë zona.

Vlerësimi: ⚠️

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Përmirësimi i Infrastrukturës Shkollore dhe Logjistikës**:

- Ndërtimi i shkollave dhe ambienteve mësimore në zonat rurale dhe periferike për të siguruar një mjedis arsimor të përshtatshëm për fëmijët që jetojnë atje.
- Transporti i sigurt dhe i përballueshëm për fëmijët që duhet të udhëtojnë për të arritur shkollat, përfshirë zhvillimin e mundësive për transportin e fëmijëve në zona të largëta.

✅ 2️⃣ **Përdorimi i Teknologjisë dhe Mësimi në Distancë**:

- Zhvillimi dhe implementimi i mundësive për **mësim në distancë** për fëmijët që janë të pamundur të udhëtojnë në shkolla, duke përdorur platforma digjitale dhe burime online.
- Sigurimi i pajisjeve teknologjike për fëmijët në zona të largëta dhe trajnimi i mësuesve për përdorimin e teknologjisë në mësimdhënie.

✅ 3️⃣ **Mbështetje për Fëmijët me nevoja të posaçme**:

- Implementimi i masave për **arsim inkluziv**, duke siguruar mundësi të barabarta për fëmijët me aftësi të kufizuara dhe ata që kanë nevojë për mbështetje speciale.

✅ 4️⃣ **Rritja e Bashkëpunimit me OJF dhe Organizata Ndërkombëtare**:

- Krijimi i partneriteteve me **organizata ndërkombëtare** dhe **OJQ** që mund të ofrojnë mbështetje financiare dhe teknike për zhvillimin e mundësive të shkollimit në zona të margjinalizuara dhe për fëmijët që janë jashtë sistemit arsimor.

Vlerësimi: ✅

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit
📊 **Kostoja Buxhetore**:

- **Ndërtimi dhe përmirësimi i infrastrukturës shkollore** do të kërkojë një investim të konsiderueshëm. Kjo mund të arrijë në **50-70 milionë euro** në vit për ndërtimin dhe rinovimin e shkollave, veçanërisht në zonat rurale dhe të izoluara.
- **Pajisjet dhe teknologjia për mësim në distancë** mund të kërkojnë një tjetër **10-20 milionë euro** në vit për sigurimin e pajisjeve, lidhjes interneti dhe trajnimit të mësuesve.
- **Transporti dhe logjistika** do të kërkojë **5-10 milionë euro** për zhvillimin e mundësive të transportit për fëmijët që udhëtojnë për shkolla.
- **Mbështetje për fëmijët me nevoja speciale** mund të kërkojë investime shtesë për trajnime dhe infrastruktura speciale, që mund të shkojnë deri në **5 milionë euro** në vit.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

- PBB-ja e Shqipërisë është **25.2 miliardë euro**, dhe buxheti i 2024 është rreth **6.6 miliardë euro**. Duke përdorur një pjesë të këtij buxheti për arsimin dhe duke rritur financimin për arsimim, është e mundur të realizohen investimet e nevojshme.
- Mundësia për të siguruar **financim nga donatorët ndërkombëtarë**, **Bashkimi Europian**, dhe **organizatave ndërkombëtare** mund të jetë një mundësi për të mbuluar pjesërisht këto kosto.

Vlerësimi Fiskal: ⚠️ Kostoja është e lartë dhe kërkon burime të mëdha buxhetore, përfshirë mundësinë e partneriteteve ndërkombëtare dhe financim të jashtëm.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social
✅ **Ndikimi pozitiv**: Ky premtim ka mundësi për të sjellë një **ndryshim të rëndësishëm social dhe ekonomik** për fëmijët dhe komunitetet që janë jashtë mundësive për shkollim. Mësimi pa kufij mund të **përmirësojë aksesin në arsim**, të **ngrijë nivelet e edukatës** dhe të kontribuojë në zhvillimin e fuqisë punëtore të kualifikuar.
⚠️ **Rreziqet potenciale**:

- **Ngadalësimi i implementimit** për shkak të barrierave teknologjike dhe mungesës së burimeve financiare mund të ndikojë në shpërndarjen e mundësive të barabarta për çdo fëmijë.
- **Barriera kulturore dhe sociale** mund të pengojnë integrimin e fëmijëve në sistemin arsimor, sidomos në zonat e izoluara.

Vlerësimi: ✅ Ndikimi është pozitiv dhe i qëndrueshëm, por ka disa rreziqe që duhet të menaxhohen përmes implementimit të kujdesshëm.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm**: 2025-2028

- **2025-2026**: Ndërtimi i infrastrukturës dhe zhvillimi i platformave për mësim në distancë për fëmijët në zona të izoluara.
- **2026-2027**: Implementimi i masave për transport dhe mbështetje për fëmijët me nevoja speciale.
- **2027-2028**: Sigurimi i mundësive të barabarta për çdo fëmijë dhe arrijtja e qëllimit të arsimit pa kufij.

Vlerësimi: ✅ Afati është realist dhe mund të realizohet me një planifikim të mirë dhe angazhim të qëndrueshëm.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.7**/5

🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️
🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅
🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️
🔹 **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅
🔹 **Afati i Zbatimit**: ✅

Premtimi për "Arsim pa Kufij" është një hap i rëndësishëm për të siguruar mundësi arsimimi për çdo fëmijë, pavarësisht vendndodhjes së tij. Ky objektiv është i mundshëm, por kërkon një angazhim të konsiderueshëm financiar dhe burime të mëdha për zhvillimin e infrastrukturës, teknologjisë dhe transportit. Ndikimi mund të jetë shumë pozitiv, por kërkohet menaxhim i kujdesshëm i burimeve dhe mundësive financiare për realizimin e tij të suksesshëm.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Akses në Arsim Parashkollor, Parauniversitar dhe Universitar për të GJITHË"

1. Qartësia e Premtimit

✅ Premtimi është i qartë dhe i drejtpërdrejtë: **garantimi i aksesit në arsim parashkollor, parauniversitar dhe universitar për çdo individ**, pa dallim, për të siguruar mundësi të barabarta për arsim në të gjitha nivelet. Ky objektiv synon të eliminojë barrierat e mundshme për fëmijët dhe të rinjtë për të vazhduar arsimin në çdo fazë të jetës së tyre.

Vlerësimi: ✅

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale e arsimit në Shqipëri**:

Akses i kufizuar në arsim parashkollor: Pjesa më e madhe e fëmijëve të moshës parashkollore janë të regjistruar në çerdhe dhe kopshte, por shumë zona rurale kanë mungesë të kapaciteteve dhe infrastrukturës.

Probleme me cilësinë dhe mbulimin e arsimit parauniversitar: Shumë shkolla, veçanërisht në zona të izoluara dhe të varfëra, kanë mundësi të kufizuara për mësimdhënie dhe kushte të pamjaftueshme për zhvillim cilësor.

Mbështetje e kufizuar për arsimin universitar: Përveç mundësisë për të studiuar në universitete publike, shumë të rinj nuk mund të përballojnë shpenzimet për arsimin privat. Po ashtu, janë të kufizuara mundësitë për të rinjtë që vijnë nga grupe të margjinalizuara ose zona të thella.

Vlerësimi: ⚠️

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Zgjerimi i Mundësive për Arsimin Parashkollor**:

Ndërtimi dhe **përmirësimi i çerdheve dhe kopshteve** në zona të izoluara dhe rurale, për të siguruar që të gjithë fëmijët të kenë mundësi të zhvillohen që në moshën e hershme.

Kriteret e pranimit dhe mbështetje financiare për familjet e varfra për të siguruar që asnjë fëmijë të mos mbetet jashtë sistemit arsimor parashkollor.

✅ 2️⃣ **Reforma dhe Përmirësimi i Arsimit Parauniversitar**:

Përmirësimi i cilësisë së arsimit për të siguruar që çdo fëmijë të ketë mundësi të barabarta të ndjekë arsimin dhe të zhvillohet pa pengesa, duke u siguruar infrastrukturë të mirë dhe mësimdhënie të kualifikuar.

Zhvillimi i mundësive për transportin e fëmijëve nga zonat rurale për në shkolla të cilësisë më të lartë.

✅ 3️⃣ **Rritja e Aksesit në Arsimin Universitar**:

Fuqizimi i bursave dhe ndihmës financiare për studentët që vijnë nga familje me të ardhura të ulëta, për të mundësuar pjesëmarrjen e gjithsecilit në arsimin e lartë, pavarësisht mundësive ekonomike.

Përmirësimi i mundësive për arsim në distancë dhe përdorimi i teknologjisë për të ofruar mundësi studimi për studentët në zona të izoluara, pa kufizuar mundësitë e tyre për të mësuar.

Rritja e financimeve për universitetet publike për të mundësuar zgjerimin e kapaciteteve dhe rritjen e cilësisë së arsimit në të gjitha degët e studimit.

✅ 4️⃣ **Implementimi i Politikave Inkluzive dhe të Barabarta**:

Politika arsimore inkluzive që siguron mundësi për çdo fëmijë dhe të rinj, përfshirë ata me aftësi të kufizuara, ata që vijnë nga grupe të margjinalizuara dhe ata që kanë nevojë për mbështetje speciale.

Zbatimi i një **strategjie gjithëpërfshirëse** për të siguruar që çdo individ, pavarësisht prejardhjes dhe kushteve ekonomike, të ketë mundësi të ndjekë arsimin e duhur për zhvillimin e tij.

Vlerësimi: ✅

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit
📊 **Kostoja Buxhetore**:

Përmirësimi dhe ndërtimi i infrastrukturës për arsimin parashkollor: Një investim i konsiderueshëm mund të kërkojë rreth **10-15 milionë euro** në vit për të zgjeruar mundësitë për arsimin parashkollor dhe ndërtimin e kopshteve dhe çerdheve.

Përmirësimi i arsimit parauniversitar: Ky investim mund të shkojë deri në **50-70 milionë euro** në vit për përmirësimin e kushteve dhe cilësisë së arsimit në shkolla.

Mbështetje financiare për arsimin universitar dhe rritja e bursave: Mund të kërkohet një investim shtesë prej **20-30 milionë euro** në vit për rritjen e mundësive për bursat dhe mbështetje për studentët.

Kostot për zhvillimin e mundësive të mësimit në distancë: Ky proces mund të kërkojë një investim prej **5-10 milionë euro** në vit për infrastrukturën dhe teknologjinë.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

PBB-ja e Shqipërisë është **25.2 miliardë euro**, dhe buxheti i 2024 është rreth **6.6 miliardë euro**. Pjesa e arsimit në këtë buxhet është afër **4%**, dhe mundësia për të rritur financimin për arsim është e mundshme, veçanërisht nëse janë identifikuar burime shtesë financimi nga donatorët dhe burime të tjera.

Vlerësimi Fiskal: ⚠️ Kostoja është e lartë dhe do të kërkojë një rritje të financimit për sektorin e arsimit. Mundësia e përdorimit të burimeve të jashtme financiare mund të jetë një mundësi për të mbuluar një pjesë të kësaj kostoje.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social
✅ **Ndikimi pozitiv**:

Ky premtim do të ketë një ndikim të madh pozitiv në **përfshirjen sociale** dhe **barazinë**, duke siguruar mundësi të barabarta për zhvillimin e individëve në çdo nivel arsimor.

Rritja e aksesit në arsim do të ndikojë në **zhvillimin e fuqisë punëtore** dhe do të kontribuoni në **përmirësimin e cilësisë së jetës** dhe mundësive për individët.

⚠️ **Rreziqet e mundshme**:

Ngadalësimi i implementimit për shkak të mungesës së burimeve financiare dhe kërkesës së lartë për investime mund të vonojë realizimin e premtimit.

Barriera kulturore dhe sociale në disa zona mund të pengojnë implementimin e mundësive arsimore për disa grupe të caktuara.

Vlerësimi: ✅ Ndikimi është thelbësor dhe do të ketë efektet pozitive për shoqërinë dhe ekonominë e vendit.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm**: 2025-2028

- **2025-2026**: Zhvillimi i mundësive për arsimin parashkollor dhe përmirësimi i infrastrukturës së shkollave.
- **2026-2027**: Rritja e mbështetjes financiare për arsimin universitar dhe zhvillimi i mundësive për mësimin në distancë.
- **2027-2028**: Sigurimi i aksesit universitar për çdo individ, përfshirë ata me nevoja speciale dhe grupet e margjinalizuara.

Vlerësimi: ✅ Afati është realist dhe mund të realizohet me një planifikim të mirë dhe angazhim të qëndrueshëm.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Akses në Arsim Parashkollor, Parauniversitar dhe Universitar për të GJITHË"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.9**/5

- 🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
- 🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️
- 🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅
- 🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️
- 🔹 **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅
- 🔹 **Afati i Zbatimit**: ✅

Premtimi për "Akses në Arsim Parashkollor, Parauniversitar dhe Universitar për Të GJITHË" është një objektiv shumë ambicioz, por i mundshëm dhe me ndikim të madh social dhe ekonomik. Implementimi i këtij premtimi do të kërkojë një angazhim të konsiderueshëm financiar dhe burime të mjaftueshme për zhvillimin e infrastrukturës, mbështetje për studentët dhe zhvillimin e mundësive për të gjithë individët.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin: "Reforma të thella për modernizimin dhe përshtatjen e Sistemit Arsimor me kërkesat e kohës"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi** është i qartë dhe i drejtpërdrejtë: **realizimi i reformave të thella në sistemin arsimor** për ta **përshtatur atë me kërkesat e kohës**, duke përmirësuar cilësinë e mësimdhënies, pajisjet dhe metodologjitë për t'u përballur me sfidat e edukimit modern dhe nevojat e zhvillimit shoqëror dhe ekonomik.

Vlerësimi: ✅

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale e sistemit arsimor në Shqipëri**:

- **Mungesa e risive në mësimdhënie**: Shumë shkolla përdorin metoda tradicionale të mësimdhënies që nuk janë të përshtatshme për kërkesat e shoqërisë moderne. Metodat interaktive dhe përdorimi i teknologjisë janë ende të kufizuara.
- **Infrastruktura e pamjaftueshme**: Për shumë shkolla, sidomos në zonat rurale, infrastruktura është e vjetëruar dhe nuk përmbush kërkesat për mësimdhënie moderne.
- **Mungesa e trajnimeve për mësuesit**: Mësuesit shpesh nuk kanë mundësi për trajnime të vazhdueshme dhe zhvillim profesional që është thelbësor për modernizimin e mësimdhënies.
- **Përshtatja e kurrikulave**: Kurrikulat shpesh nuk përputhen me nevojat e tregut të punës dhe zhvillimin e teknologjive të reja, duke e bërë vështirë për studentët të jenë konkurrues në tregun global.

Vlerësimi: ⚠️

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Modernizimi i Kurrikulave dhe Përmirësimi i Mësimdhënies**:

- **Përshtatja e kurrikulave** me nevojat e kohës, duke integruar më shumë lëndë që përfshijnë teknologji, aftësi për të mësuar dhe menaxhuar informacionin, dhe mësime për zhvillimin e aftësive të mendimit kritik dhe krijues.
- **Zbatimi i metodave interaktive të mësimdhënies**, përfshirë përdorimin e teknologjisë në klasë dhe rritjen e bashkëpunimit ndërmjet mësuesve dhe studentëve.

✅ 2️⃣ **Trajnime të Vazhdueshme për Mësuesit**:

- **Krijimi i mundësive për trajnime të vazhdueshme për mësuesit**, përfshirë përdorimin e teknologjisë dhe metodave moderne të mësimdhënies, për t'i pajisur ata me aftësitë që nevojiten për të përballuar kërkesat e një sistemi arsimor të modernizuar.
- **Partneritete me universitete dhe institucione arsimore ndërkombëtare** për ofrimin e mundësive për zhvillim profesional dhe trajnime për mësuesit.

✅ 3️⃣ **Investime në Infrastrukturën Arsimore**:

- **Rehabilitimi dhe modernizimi i shkollave** për të krijuar kushte më të mira mësimi, përfshirë pajisje dhe teknologji moderne, si dhe krijimin e mjediseve të përshtatshme për mësimdhënie interaktive.
- **Furnizimi me teknologji moderne** për shkolla dhe klasat, si kompjuterë, projektorë dhe pajisje multimediale, për të siguruar që mësuesit dhe studentët të kenë mjetet për mësimdhënie dhe mësim më efektiv.

✅ 4️⃣ **Bashkëpunimi me Tregun e Punës dhe Sektorin Privat**:

- **Përshtatja e arsimit me kërkesat e tregut të punës**, duke krijuar partneritete me sektorin privat dhe duke zhvilluar mundësi për internship dhe trajnime profesionale që lidhin arsimin me mundësitë e punësimit.
- **Integrimi i aftësive teknologjike dhe praktike** në kurrikulat shkollore, për t'u siguruar që studentët të jenë të përgatitur për sfidat e zhvillimit të teknologjisë dhe industrializimit.

✅ 5️⃣ **Përdorimi i Teknologjisë për Mësim në Distancë dhe Llearnimi Online**:

- **Zhvillimi i platformave online dhe mundësive për mësim në distancë**, duke u mundësuar studentëve të kenë qasje në mësime të cilësisë së lartë, pa marrë parasysh vendndodhjen e tyre.
- **Përfshirja e mësimit të përshkruar nga ekspertë ndërkombëtarë** dhe përdorimi i mjetet inovative për përmirësimin e mësimdhënies dhe mësimit në distancë.

Vlerësimi: ✅

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore**:

- **Modernizimi i infrastrukturës shkollore**: Investimet për rehabilitimin e shkollave mund të arrijnë rreth **15-25 milionë euro** në vit, përfshirë ndihmën për infrastrukturën teknologjike dhe pajisjet.
- **Përmirësimi i trajnimeve për mësuesit**: Për këtë mund të nevojiten **5-10 milionë euro** në vit për të ofruar mundësi të trajnimit dhe zhvillimit të vazhdueshëm.
- **Investime në mësimdhënie dhe zhvillimin e kurrikulave**: Ky proces mund të kërkojë **10-15 milionë euro** për zhvillimin e kurrikulave të reja dhe përfshirjen e metodave të mësimdhënies interaktive dhe teknologjike.

- **Krijimi i mundësive për mësim në distancë**: Mund të kërkohen investime të tjera të rëndësishme për zhvillimin e platformave dhe teknologjive për mësim online, duke arritur deri në **5-10 milionë euro**.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

- PBB-ja e Shqipërisë është **25.2 miliardë euro** dhe buxheti i vitit 2024 është **6.6 miliardë euro**. Pjesa që ndan për arsimin është e mundur të rritet për të mbuluar këto investime, veçanërisht nëse janë identifikuar burime shtesë nga donatorë dhe bashkëpunim me sektorin privat.

Vlerësimi Fiskal: ⚠️ Kostoja është e lartë, por mund të realizohet duke siguruar burime shtesë dhe duke rritur buxhetin për arsimin.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv**:

- Modernizimi i sistemit arsimor do të krijojë një **fuqi punëtore të kualifikuar dhe të aftë**, që mund të kontribuoni në zhvillimin e mëtejshëm të ekonomisë.
- Kurrikulat dhe mësimdhënia më të sofistikuara do të **rrisin mundësitë për zhvillim të individëve**, duke i përgatitur ata për kërkesat e një tregu pune global dhe të teknologjizuar.
- Përmirësimi i kushteve të mësimit dhe përfshirja e metodave të reja do të **nxisin kreativitetin dhe inovacionin** në mësimdhënie dhe do të kontribuoni në ngritjen e nivelit të përgjithshëm të arsimit në vend.

⚠️ **Rreziqet e mundshme**:

- **Ngadalësimi i zbatimit** të reformave për shkak të mungesës së burimeve financiare dhe mungesës së një plani të qartë implementimi.
- **Mungesa e angazhimit të të gjitha palëve** mund të pengojë përparimin, duke përfshirë mësuesit, prindërit dhe sektorin privat, të cilët duhet të bashkëpunojnë për të realizuar këtë proces reformues.

Vlerësimi: ✅ Ndikimi është thelbësor dhe do të përmirësojë cilësinë e arsimit dhe do të përgatisë individët për sfidat e të ardhmes.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm**: 2025-2028

- **2025-2026**: Zhvillimi i kurrikulave dhe trajnimi i mësuesve.
- **2026-2027**: Investime në infrastrukturë dhe modernizimi i shkollave.
- **2027-2028**: Zbatimi i plote i metodave të mësimdhënies dhe zhvillimi i mundësive për mësim në distancë.

Vlerësimi: ✅ Afati është realist dhe mund të realizohet me një planifikim të kujdesshëm dhe angazhim të qëndrueshëm.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Reforma të thella për Modernizimin dhe Përshtatjen e Sistemit Arsimor me kërkesat e kohës"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **4.0**/5

- 🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
- 🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️
- 🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅
- 🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️
- 🔹 **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅
- 🔹 **Afati i Zbatimit**: ✅

Premtimi për **"Reforma të thella për Modernizimin dhe Përshtatjen e Sistemit Arsimor me kërkesat e kohës"** është një objektiv ambicioz dhe me potencial të madh për përmirësimin e cilësisë së arsimit dhe zhvillimin e aftësive të fuqisë punëtore.

Ky proces kërkon investime të mëdha financiare dhe një plan implementimi të mirëfilltë, por mund të realizohet me angazhim dhe koordinim të mirë të të gjitha palëve të përfshira.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Përqindja e të Diplomuarve do të rritet nga 18% në 67% dhe do të përmirësohet më tej"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi** është i qartë dhe konkret: **përmirësimi i nivelit të arsimit dhe arritja e një përqindjeje të lartë të të diplomuarve** nga 18% aktualisht në 67%, duke synuar një rritje të konsiderueshme në numrin e individëve që përfundojnë arsimin universitar.

Vlerësimi: ✅

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale e arsimit në Shqipëri**:

- **Përqindja e të diplomuarve** është shumë e ulët (18%), krahasuar me shumë vende të tjera, dhe ka një hendek të madh midis mundësive për arsimim të lartë dhe mundësive për punësim.
- **Mungesa e qasjes për grupet vulnerabël**: Disa grupe, sidomos ata nga zonat rurale dhe ata me kushte të pafavorshme ekonomike, nuk kanë mundësi të mjaftueshme për të ndjekur arsim të lartë.
- **Tregu i punës dhe arsimi**: Ekziston një **mospërputhje mes arsimit dhe kërkesave të tregut të punës**, ku shumë të diplomuar dalin pa aftësitë praktike që kërkon tregu i punës.
- **Infrastruktura dhe cilësia e arsimit**: Shumë institucione arsimore nuk janë të pajisura me mjetet dhe resurset e nevojshme për të ofruar një mësim cilësor dhe për t'u përgatitur studentët për kërkesat e një tregu pune global.

Vlerësimi: ⚠️

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Rritja e Aksesit në Arsimin e Lartë**:

- **Furnizimi me burime financiare dhe mbështetje për studentët nga grupe vulnerabël** për t'u mundësuar atyre mundësi për të vazhduar arsimin universitar. Kjo mund të përfshijë bursat për studentët e talentuar dhe për ata që vijnë nga zona rurale apo me kushte të vështira ekonomike.
- **Nxitja e krijimit të mundësive për studentët për të ndjekur arsimin e lartë dhe për të kontribuar në rritjen e numrit të të diplomuarve**, përfshirë bashkëpunimin me universitetet për të ofruar mundësi për më shumë studentë të regjistrohen dhe të përfundojnë studimet.

✅ 2️⃣ **Reformimi dhe Përshtatja e Kurrikulave**:

- **Përshtatja e kurrikulave akademike dhe ofrimi i mundësive për zhvillimin e aftësive praktike** që janë të kërkuara nga tregu i punës. Kjo mund të nënkuptojë krijimin e mundësive për internship, praktikë dhe lidhjen e programeve të arsimit me kërkesat e industrive specifike.
- **Ofrimi i mundësive për arsim të lartë i bazuar në aftësi dhe karrierë** për studentët, duke ofruar mundësi për mundësitë që përputhen me rritjen e kërkesave të tregut të punës në një ekonomi që po ndryshon shpejt.

✅ 3️⃣ **Mbështetje për Universitetet dhe Shkollat Profesionale**:

- **Përmirësimi i cilësisë dhe infrastruktura e institucioneve arsimore**, duke ofruar mundësi për trajnime, mundësi stazhi dhe mundësi studimi për studentët që janë të prirur të ndjekin arsimin e lartë dhe të përfundojnë studimet.
- **Inkurajimi i zhvillimit të shkollave profesionale dhe mundësive për diplomim në fusha teknike dhe profesionale**, që mund të ofrojnë mundësi më të mëdha për punësim dhe përgatitje të shpejtë për tregun e punës.

✅ 4️⃣ **Shtrirja e Edukimit dhe Promovimi i Arsimit të Lartë Online**:

- **Përfshirja e mundësive për mësim në distancë** dhe ofrimin e mundësive për arsimin universitar online, duke mundësuar për studentët e zonave të largëta që të ndjekin kurse dhe të diplomohen.
- **Ofrimi i mundësive për të regjistruar studentë nga grupe vulnerabël** që mund të kenë barriera ekonomike ose gjeografike për të ndjekur arsimin universitar në institucionet tradicionale.

Vlerësimi: ✅

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore**:

- **Mbështetje financiare për studentët e grupet vulnerabël**: Kostoja mund të jetë e konsiderueshme për të ofruar burse dhe ndihma financiare për ata që kanë nevojë, mund të arrijë deri në **10-20 milionë euro** në vit.
- **Rehabilitimi i infrastrukturës dhe rritja e kapaciteteve të arsimit të lartë** mund të kërkojë një investim afatgjatë, rreth **15-30 milionë euro** në vit për të përmirësuar mundësitë e regjistrimit dhe të infrastrukturës për arsimin e lartë.
- **Nxitja e zhvillimit të programeve dhe kurseve profesionale** mund të kërkojë një investim të mëtejshëm për krijimin e partneriteteve me sektorin privat dhe krijimin e mundësive për internship dhe mundësi pune, që mund të kushtojë deri në **5-10 milionë euro** në vit.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

- PBB-ja e Shqipërisë është **25.2 miliardë euro**, dhe përqindja e buxhetit të arsimit është **rreth 4-5%** e PBB-së. Ky nivel mund të jetë i mjaftueshëm për të mbështetur implementimin e këtyre iniciativave, nëse ndahen burime shtesë për arsimin e lartë dhe trajtimin e mundësive për arsimim të gjithanshëm.

Vlerësimi Fiskal: ⚠️ Investimet janë të nevojshme, por mund të realizohen duke siguruar burime shtesë dhe duke bashkëpunuar me donatorë dhe sektorin privat.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv**:

- Rritja e numrit të të diplomuarve do të ketë një **ndikim të madh në fuqinë punëtore**, duke e bërë atë më të kualifikuar dhe më të aftë për të përballuar kërkesat e tregut të punës.
- **Nxitja e zhvillimit të sektorëve të rinj dhe të industrive moderne**, përmes përgatitjes së një brezi të ri studentësh që janë të gatshëm për të kontribuar në ekonomi dhe shoqëri.
- **Mundësi më të mëdha për zhvillimin e aftësive profesionale dhe përgatitjen e individëve për tregun global**, duke ofruar mundësi më të mëdha për ata që përfundojnë arsimin e lartë.

⚠️ **Rreziqet e mundshme**:

- **Shpërndarja e pasigurtë e burimeve financiare** dhe mundësia që kjo iniciativë të pengohet nga mangësitë në planifikim dhe menaxhim të buxhetit.
- **Mungesa e një strategjie të qartë dhe të qëndrueshme** për të përfshirë të gjitha palët e interesuara dhe për të siguruar që reforma do të mbështetet në mënyrë të duhur.

Vlerësimi: ✅ Ndikimi do të jetë pozitiv dhe do të kontribuoni në zhvillimin e aftësive të fuqisë punëtore dhe në rritjen e mundësive për individët.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm**: 2025-2030

- **2025-2026**: Përshtatja e kurrikulave dhe zhvillimi i mundësive për studentët.
- **2026-2028**: Zhvillimi i partneriteteve dhe nxitja e mundësive për arsim të lartë dhe zhvillimi i shkollave profesionale.
- **2028-2030**: Rritja e mundësive për regjistrim dhe arritja e përqindjes së dëshiruar të të diplomuarve.

Vlerësimi: ✅ Afati është realist dhe mund të realizohet në periudhë afatmesme.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Përqindja e të diplomuarve do të rritet nga 18% në 67% dhe do të përmirësohet më tej"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.8**/5

- 🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
- 🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️
- 🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅
- 🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️
- 🔹 **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅
- 🔹 **Afati i Zbatimit**: ✅

Premtimi për të rritur përqindjen e të diplomuarve nga 18% në 67% është një synim ambicioz, por i mundshëm. Ky proces kërkon një angazhim të fuqishëm për të përmirësuar qasjen në arsimin e lartë, zhvillimin e aftësive profesionale dhe mbështetje financiare për studentët, si dhe një strategji të mirëpërcaktuar për zbatimin e kurrikulave dhe partneriteteve.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimi "Do të krijohet një Sistem Arsimor që nxit garën e dijes dhe Meritokracinë"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi** është i qartë dhe aspirues: **krijimi i një sistemi arsimor që nxit konkurrencën e dijes dhe meritokracinë**, duke i dhënë mundësi individëve të shfaqin aftësitë dhe meritat e tyre pa ndikimin e faktorëve të jashtëm (si privilegje familjare apo interesa të tjera).

Vlerësimi: ✅

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale e arsimit në Shqipëri**:

- **Pabarazia dhe mungesa e mundësive të barabarta**: Arsimimi shpesh ndikohet nga faktorë të jashtëm si statusi social-ekonomik i familjes, duke krijuar barrierat për studentët nga grupet më të dobëta për të përfituar mundësi të barabarta në sistemin arsimor.
- **Mungesa e stimulimit të kërkimit dhe garës për dije**: Shumë institucione arsimore nuk ofrojnë mundësi të mjaftueshme për studentët që të konkurrojnë dhe të zhvillojnë aftësi të avancuara, duke favorizuar një mjedis më pasiv.
- **Politikat e vjetra dhe mungesa e incentiveve për shkëlqim**: Mungesa e një **sistemi të përshtatshëm shpërblimi dhe stimulimi** për ata që performojnë më mirë ka çuar në një **mangësi të konkurencës pozitive**, që mund të ndihmonte në rritjen e nivelit të dijes dhe inovacionit.

Vlerësimi: ⚠️

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Reformimi i Sistemit të Vlerësimit dhe Shpërblimit**:

- **Zbatimi i një sistemi meritokratik për vlerësimin e studentëve** që të jetë i bazuar vetëm në performancën dhe njohuritë e tyre, jo në faktorë të jashtëm. Ky sistem mund të përfshijë testime më të sakta dhe të ndershme, si dhe krijimin e mundësive për studentët që të shfaqin talentet e tyre.
- **Krijimi i mundësive shpërblyese për ata që performojnë më mirë**, si për shembull bursat për studentët që tregojnë rezultate të shkëlqyera, mundësitë për trajnime të avancuara, dhe mundësi punësimi pas diplomimit.

✅ 2️⃣ **Përshtatja e Kurrikulave dhe Mësimdhënies**:

- **Zhvillimi i kurseve që nxisin kërkimin dhe mendimin kritik**, në vend që të përqendrohen vetëm në memorizimin e informacionit. Kurrikulat mund të përfshijnë

stimuj për inovacion dhe zhvillimin e aftësive analitike, duke u dhënë mundësi studentëve të zhvillojnë ide dhe projekte të pavarura.

- **Mbështetje për mësuesit dhe pedagogët**, duke u ofruar atyre mundësi për të përdorur metoda mësimore të ndryshme që stimulojnë mendimin kritik dhe kreativitetin e studentëve.

✅ 3️⃣ **Inkurajimi i Konkurrencës Ndërmjet Institucioneve Arsimore**:

- **Krijimi i një mekanizmi që nxit konkurrencën pozitive ndërmjet shkollave dhe universiteteve**, duke i vlerësuar ato për performancën e studentëve dhe sukseset që kanë arritur. Kjo mund të përfshijë vlerësime të pavarura për institucione dhe krijimin e një sistemi rangimesh për t'i motivuar ato që të ofrojnë mundësi më të mira për studentët.
- **Organizimi i garave dhe olimpiadave akademike**, ku studentët mund të konkurrojnë në fusha të ndryshme të dijes dhe të tregojnë aftësitë e tyre, duke ndihmuar në rritjen e interesit për mësim dhe përvetësim të njohurive.

✅ 4️⃣ **Nxitja e Partneriteteve Publike-Private për Shkëmbimin e Dijes**:

- **Krijimi i mundësive për bashkëpunim me sektorin privat** për të zhvilluar dhe implementuar mundësi të reja arsimore që janë në përputhje me kërkesat e tregut të punës. Kjo mund të nxisë konkurrencën ndërmjet individëve dhe të ofrojë mundësi për përvetësimin e aftësive të avancuara që kërkohen në industri.
- **Bashkëpunimi me organizata ndërkombëtare** për të ofruar mundësi për zhvillimin e programeve dhe aktiviteteve që stimulojnë inovacionin dhe shkëlqimin akademik.

Vlerësimi: ✅

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore**:

- **Reformimi i sistemit të vlerësimit dhe shpërblimit** mund të kërkojë investime në **trajnime për mësuesit dhe pedagogët**, që mund të kushtojnë **3-5 milionë euro**.
- **Krijimi i mundësive shpërblyese** dhe bursat për studentët mund të sjellin një kosto shtesë prej **5-10 milionë euro** në vit, duke përfshirë mundësitë për internship dhe zhvillim të mundësive për ata që kanë shenja të shkëlqyera akademike.
- **Organizimi i garave dhe mundësive për konkurrencë akademike**, si olimpiadat dhe projektet ndëruniversitare, mund të kërkojë një buxhet afatshkurtër prej **1-2 milionë euro** për vit.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

- PBB-ja e Shqipërisë është **25.2 miliardë euro**, dhe përqindja e buxhetit të arsimit është **rreth 4-5%** e PBB-së. Ky nivel i burimeve mund të mbështesë implementimin e reformave, por do të kërkojë alokim të burimeve shtesë dhe mund të kërkojë mbështetje nga donatorët dhe sektorët e jashtëm.

Vlerësimi Fiskal: ⚠ Investime të nevojshme, por mund të realizohen nëse menaxhohen në mënyrë të mirëburuar dhe me bashkëpunim me donatorë.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv**:

- **Nxitja e konkurencës dhe meritokracisë** do të sjellë një **shoqëri më të zhvilluar dhe më të motivuar**, ku individët mund të arrihen më shumë përmes mundësive që i jep sistemi arsimor.
- **Përmirësimi i cilësisë së fuqisë punëtore** përmes njohurive dhe aftësive që janë të kërkuara nga tregu i punës, duke kontribuar në rritjen e produktivitetit dhe zhvillimin ekonomik të vendit.
- **Rritja e mundësive për individë nga grupe të ndryshme**, duke krijuar mundësi për ata që mund të jenë të mënjanuar ose të papërfshirë nga shoqëria.

⚠ **Rreziqet e mundshme**:

- **Mungesa e mbështetjes për studentët nga grupe vulnerabël**, duke krijuar mundësi më të vogla për ata që nuk mund të përfitojnë nga ky sistem i garës dhe meritokracisë.
- **Mungesa e përshtatshmërisë në implementimin e këtij sistemi** mund të çojë në një garë që është më shumë në favor të studentëve të cilët kanë mundësi financiare dhe akses më të mirë në burime.

Vlerësimi: ✅ Ndikimi pozitiv në zhvillimin e shoqërisë dhe rritjen e cilësisë së arsimit, por duhet të sigurohet që të mos përjashtohet askush.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm**: 2025-2030

- **2025-2026**: Zbatimi i sistemit të vlerësimit dhe zhvillimi i kurrikulave që nxisin mendimin kritik dhe kreativitetin.
- **2026-2028**: Krijimi i mundësive shpërblyese dhe përfshirja e institucioneve private dhe ndërkombëtare për të kontribuar në zhvillimin e këtij sistemi.
- **2028-2030**: Rritja e garës dhe shfaqja e rezultateve konkrete në përmirësimin e cilësisë së studentëve dhe të diplomuarve.

Vlerësimi: ✅ Afati është realist dhe mund të realizohet në periudhë afatmesme.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Do të krijohet një Sistem Arsimor që nxit garën e dijes dhe meritokracinë"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **4.0**/5

- 🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
- 🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️
- 🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅
- 🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️
- 🔹 **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅
- 🔹 **Afati i Zbatimit**: ✅

Premtimi për krijimin e një sistemi arsimor që nxit garën e dijes dhe meritokracinë është një nismë pozitive dhe e mundshme. Ky proces kërkon reformë të thellë në vlerësimin e studentëve, mundësi shpërblyese për ata që performojnë më mirë dhe mbështetje për mësuesit dhe pedagogët për të zhvilluar metoda mësimore që stimullojnë mendimin kritik dhe inovacionin. Investimet janë të nevojshme, por mund të realizohen me planifikim të kujdesshëm dhe mbështetje nga sektorë të tjerë.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Standardet e Lirisë Akademike do të mbeten të pacenueshme për të siguruar një Kërkim Shkencor të pavarur"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi** është i qartë dhe thelbësor për zhvillimin e një sistemi arsimor dhe kërkimor të pavarur. **Mbajtja e lirisë akademike** si standard do të sigurojë që kërkimet shkencore të zhvillohen pa ndërhyrje të jashtme dhe të jenë të bazuara vetëm në fakte dhe metoda shkencore të drejta. Kjo do të krijojë mundësi për përparim të vërtetë shkencor dhe akademik.

Vlerësimi: ✅

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale e lirisë akademike**:

- **Ndërhyrjet e jashtme**: Në disa raste, ndikimet politike ose ekonomike mund të ndikojnë në mënyrën se si zhvillohen kërkimet shkencore. Edhe pse liria akademike është një parim themelor, ajo nuk është gjithmonë e garantuar në praktikë, veçanërisht kur vjen fjala për financime ose mbështetje shtetërore për projekte të caktuara.
- **Pavarësia e institucioneve akademike**: Disa institucione mund të kenë mundësi të kufizuara për të zhvilluar kërkime të pavarura për shkak të mungesës së financimit apo kushteve të dobëta për zhvillimin e projekteve shkencore.
- **Mungesa e transparencës**: Kërkimi shkencor në disa raste mund të ndikohet nga mungesa e një mjedisi të hapur dhe të pavarur, ku rezultatet e kërkimit janë të mbrojtura nga ndikime të jashtme që mund të ndryshojnë të vërtetën shkencore.

Vlerësimi: ⚠️

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Rishikimi i Ligjeve dhe Politikave të Lirisë Akademike**:

- **Përforcimi i ligjit për lirinë akademike** për të garantuar që kërkimet shkencore dhe mësimdhënia të mos ndodhin nën ndikimin e pushtetit politik ose ekonomik.
- **Zhvillimi i mekanizmave mbikëqyrës të pavarur** që të monitorojnë dhe sigurojnë se kërkimi shkencor po zhvillohet në përputhje me parimet e lirisë akademike dhe pa ndikime të jashtme.

✅ 2️⃣ **Mbështetje për Kërkimin Shkencor të Pavarur**:

- **Ofrimi i burimeve të pavarura për kërkimet shkencore** duke siguruar një financim të drejtë dhe të pakontrolluar nga interesat politike, duke mundësuar që kërkuesit shkencorë të mos kenë frikë se mund të censurohen ose t’u ndërpriten burimet financiare për shkak të temave që trajtojnë.

- **Krijimi i një fondi të dedikuar për kërkimet shkencore të pavarura**, që do të mundësojë financimin e projekteve pa interferenca nga faktorët e jashtëm.

✅ 3️⃣ **Nxitja e Pavarësisë Institucionale**:

- **Autonomia e institucioneve akademike**: Sigurimi që universitetet dhe institucionet kërkimore të kenë mundësinë për të vendosur vetë mbi prioritetet e kërkimeve dhe zhvillimeve të reja pa pasur ndikime nga qeveria apo organizata të tjera.
- **Krijimi i një strukture të qeverisjes universitare që ruan pavarësinë** dhe mbrojtjen e mendimit të lirë dhe të pavarur në akademi, si dhe mbështetje për krijimin e shoqatave shkencore dhe grupeve që mbrojnë lirinë e kërkimit shkencor.

✅ 4️⃣ **Promovimi i Transparencës dhe Etikës në Kërkimin Shkencor**:

- **Krijimi i një sistemi të hapur për publikimin e rezultateve të kërkimit**, ku të gjitha hulumtimet do të jenë të disponueshme dhe transparente për publikun dhe për profesionistët e fushës.
- **Zbatimi i një kode etik të kërkimit shkencor**, që siguron integritetin dhe pavarësinë e punës shkencore dhe që mbështet gjithashtu mbrojtjen e mendimit të lirë dhe të pavarur.

Vlerësimi: ✅

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore**:

- **Krijimi i mekanizmave mbikëqyrës për lirinë akademike dhe sigurimin e pavarësisë së institucioneve** mund të kërkojë një investim fillestar prej **2-4 milionë euro** për krijimin e një agjencie të pavarur që të monitorojë dhe mbrojë lirinë akademike.
- **Mbështetje financiare për kërkimin shkencor** për t'i siguruar burime të pavarura mund të kërkojë një shtesë prej **5-7 milionë euro** në vit për projekte të ndryshme kërkimore.
- **Zhvillimi i një platforme të hapur për publikimin e kërkimeve** mund të kërkojë një investim të mëtejshëm në infrastrukturën teknologjike dhe mbështetje për menaxhimin e rezultateve kërkimore, me një kosto prej **1-3 milionë euro**.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

- Me një PBB prej **25.2 miliardë euro** dhe një buxhet për arsimin që është rreth **4-5%** e PBB-së, Shqipëria ka kapacitet të mbështesë këto iniciativa. Financimi mund të realizohet duke alokuar një pjesë të buxhetit të arsimit për këtë qëllim dhe mundësitë për tërheqjen e fondeve ndërkombëtare për kërkimin shkencor.

Vlerësimi Fiskal: ✅ **Investime të nevojshme, por mund të realizohen duke përdorur burime të brendshme dhe fonde të jashtme.**

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv**:

- **Rritja e cilësisë dhe besueshmërisë së kërkimit shkencor** do të ndihmojë në zhvillimin e teknologjive të reja dhe aplikimeve shkencore që mund të kontribuojnë në përparimin e ekonomisë dhe zhvillimin e shoqërisë.
- **Përmirësimi i marrëdhënieve ndërkombëtare** përmes promovimit të një kërkimi shkencor të pavarur dhe të besueshëm, që mund të tërheqë partnerë dhe investitorë të huaj.
- **Rritja e nivelit të arsimit dhe dijes në vend** dhe mundësia për të ndihmuar zhvillimin e një fuqie punëtore të kualifikuar dhe të aftë.

⚠️ **Rreziqet e mundshme**:

- **Mungesa e mbështetjes së qëndrueshme për kërkimin shkencor të pavarur** mund të çojë në mundësi të kufizuara për kërkuesit shkencorë që të zhvillojnë projekte të pavarura.
- **Rritja e konkurrencës ndërmjet universiteteve dhe grupeve kërkimore mund të sjellë rivalitete dhe tensione**, nëse nuk krijohen mekanizma të drejtë për ndarjen e burimeve dhe mbështetje.

Vlerësimi: ✅ Ndikimi pozitiv në zhvillimin e kërkimit shkencor dhe rritjen e reputacionit ndërkombëtar të vendit.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm**: 2025-2030

- **2025-2026**: Rishikimi i ligjeve dhe politikave për lirinë akademike, krijimi i mekanizmave mbikëqyrës dhe të pavarur.
- **2026-2028**: Mbështetje për kërkimin shkencor dhe krijimi i fondeve të dedikuara për projekte të pavarura.
- **2028-2030**: Implementimi i sistemeve të transparencës dhe promovimi i etikës shkencore dhe akademike, monitorimi i përparimeve.

Vlerësimi: ✅ Afati është realist dhe mund të realizohet në periudhë afatmesme.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Standardet e Lirisë Akademike do të mbeten të pacenueshme për të siguruar një Kërkim Shkencor të Pavarur"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit: 4.1/5**

🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️
🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅

- **Kostoja dhe Financimi**: ✅
- **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅
- **Afati i Zbatimit**: ✅

Premtimi për të ruajtur dhe garantuar lirinë akademike dhe pavarësinë e kërkimit shkencor është një hap i rëndësishëm për të siguruar zhvillimin e një shoqërie dhe ekonomie të qëndrueshme dhe të avancuar.

Ky proces kërkon reformim të thellë në ligje, mbështetje të fortë për kërkimin shkencor dhe krijimin e mundësive të pavarura financiare për zhvillimin e tij.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Rivitalizimi i Shqipërisë dhe Ripopullimi përmes Arsimit"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi** është i qartë dhe i lidhur me një strategji të thellë që synon përdorimin e arsimit si një mjet për të ripopulluar Shqipërinë dhe për të rikthyer shqiptarët e shpërngulur. Arsimi do të jetë kyç për zhvillimin e burimeve njerëzore të kualifikuara dhe për të krijuar një mjedis që nxit zhvillimin ekonomik dhe rinovimin shoqëror. Pjesa e "kthimit të trurit" tregon nevojën për të tërhequr profesionistë të kualifikuar që janë larguar, dhe për t'i dhënë mundësi atyre që të kontribuojnë në zhvillimin e vendit.

Vlerësimi: ✅

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale e arsimit dhe emigracionit**:

- **Arsimi në Shqipëri** ka bërë përparime, por përballet me sfida të mëdha në fushën e cilësisë dhe të mundësive për zhvillim profesional. Ka ende një ndarje të madhe mes arsimit të mesëm dhe atij universitar, si dhe një hendek të dukshëm mes kërkesave të tregut të punës dhe aftësive të studentëve.
- **Emigracioni i trurit**: Shumë profesionistë të rinj dhe të talentuar kanë zgjedhur të emigrojnë, duke çuar në një humbje të burimeve njerëzore të kualifikuara. Kjo ka një ndikim negativ në zhvillimin afatgjatë të ekonomisë dhe të infrastrukturës intelektuale të vendit.
- **Rinia e paangazhuar dhe mundësitë e kufizuara**: Shumë të rinj janë të zhgënjyer nga mundësitë e kufizuara për karrierë dhe shpërblim për punën e tyre, gjë që i detyron të largohen për një të ardhme më të sigurt dhe më të mundshme jashtë vendit.

Vlerësimi: ⚠️

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Politika të Arsimit të Integruara me Strategjitë e Ripopullimit**:

- **Zhvillimi i një platforme të arsimimit që lidh kërkesat e tregut të punës dhe mundësitë arsimore**: Krijimi i një sistemi të tillë që do të mundësojë përgatitjen e studentëve për industrinë dhe sektorët që janë në kërkim të talenteve të reja. Arsimi i lartë duhet të jetë i lidhur ngushtë me kërkesat e tregut të punës dhe mundësitë profesionale që ofrohen në vend.
- **Përmirësimi i mundësive të arsimit profesional dhe të rinovuar**: Sigurimi i mundësive për edukimin dhe trajnimin e rinisë në fushat që janë të nevojshme për zhvillimin ekonomik të vendit, si IT, inxhinieri, shëndetësi, etj.

✅ 2️⃣ **Strategjitë për tërheqjen e shqiptarëve të shpërngulur (Kthimi i Trurit)**:

- **Ofertat për kthimin e trurit**: Krijimi i një strategjie të veçantë që ofron mundësi për profesionistët që kanë jetuar dhe punuar jashtë Shqipërisë, duke ofruar stimuj financiarë, mundësi zhvillimi dhe mbështetje për të kontribuar në zhvillimin e vendit.
- **Krijimi i mundësive për ndërmarrje dhe inovacion**: Shqiptarët që janë larguar mund të kontribuojnë në krijimin e mundësive për punësim dhe zhvillim të biznesit, përmes investimeve në sektorë të rinj ose mundësive për krijimin e startupeve.

✅ 3️⃣ **Mënyra për të rritur Cilësinë e Arsimit dhe Përgatitjen Profesionale**:

- **Përmirësimi i infrastrukturës arsimore**: Investimi në infrastrukturën e shkollave dhe universiteteve, krijimi i kushteve më të mira për mësimdhënie dhe kërkim shkencor.
- **Krijimi i mundësive të arsimit të vazhdueshëm dhe trajnimeve**: Ofrimi i mundësive për individët që janë të angazhuar në tregun e punës, për të zhvilluar aftësitë e tyre dhe për të qenë të përgatitur për sfidat e reja profesionale që kërkohen nga tregu.

✅ 4️⃣ **Mbështetje për Startupe dhe Inovacionin**:

- **Nxitja e ndërmarrjeve të rinj dhe startupeve** në sektorë të ndryshëm, sidomos për të rinjtë dhe profesionistët që rikthehen nga diaspora. Kjo mund të bëhet përmes ofrimit të stimujve fiskalë, mbështetje për krijimin e ideve të reja dhe mundësive për zhvillim të bizneseve të vogla dhe mesme.

Vlerësimi: ✅

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore**:

- **Zhvillimi i një strategjie të integruar për arsimin dhe ripopullimin** mund të kërkojë një investim fillestar prej **4-6 milionë euro** për studime, konsultime dhe krijimin e planit të veprimit për implementim.
- **Përmirësimi i infrastrukturës arsimore dhe krijimi i mundësive profesionale** mund të kërkojë një investim prej **10-15 milionë euro** për rinovimin e shkollave dhe universiteteve dhe për zhvillimin e mundësive të trajnimit për punonjësit.
- **Mbështetje për kthimin e trurit dhe zhvillimin e startupeve** mund të kërkojë **3-5 milionë euro** për programe mbështetjeje dhe stimuj për investitorët dhe profesionistët që rikthehen.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

- Shqipëria ka mundësi për të mbështetur këto iniciativa përmes alokimit të fondeve nga buxheti i shtetit dhe duke kërkuar mbështetje ndërkombëtare nga organizata si BE dhe Banka Botërore, që mbështesin projekte për zhvillimin e arsimit dhe mbështetje për rinovimin e burimeve njerëzore.

Vlerësimi Fiskal: ✅ **Projektet janë të mundshme për t'u financuar përmes burimeve të brendshme dhe mbështetje ndërkombëtare.**

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv**:

- **Përmirësimi i arsimit dhe mundësitë profesionale** do të kontribuojnë në një forcë punëtore të kualifikuar dhe të përgatitur, që do të mund të kontribuojnë në zhvillimin e ekonomisë dhe ndihmojnë në krijimin e mundësive të punës.
- **Rikthimi i profesionistëve të kualifikuar** nga diaspora do të sjellë ekspertizë të re dhe mundësi të reja për zhvillimin e industrive dhe krijimin e mundësive të biznesit të rinj.
- **Përmirësimi i cilësisë së arsimit dhe mundësitë e punës për të rinjtë** do të sjellin një rritje të nivelit të jetesës dhe do të zvogëlojnë varfërinë dhe emigrimin masiv.

⚠️ **Rreziqet e mundshme**:

- **Zbatimi i politikat arsimore mund të jetë i vështirë pa mbështetje të gjerë** nga të gjithë aktorët e interesuar dhe mund të hasë në sfida administrative dhe burokracike.
- **Mungesa e mundësive të shpejta dhe të drejtpërdrejta për krijimin e vendeve të punës** mund të shkaktojë zhgënjim dhe mund të ndalojë disa individë që të rikthehen.

Vlerësimi: ✅ Ndikimi i projektit është pozitiv dhe mund të sjellë ndryshime të rëndësishme për zhvillimin ekonomik dhe social të vendit.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm**: 2025-2030

- **2025-2026**: Zhvillimi i strategjive të lidhura me arsimin dhe ripopullimin, krijimi i platformave për mbështetje për kthimin e trurit.
- **2026-2028**: Implementimi i masave të përmirësimit të arsimit dhe mundësive profesionale, mbështetje për krijimin e startupeve dhe për kthimin e shqiptarëve nga diaspora.
- **2028-2030**: Monitorimi dhe vlerësimi i rezultateve, si dhe përmirësimi i masave për të nxitur më tej zhvillimin dhe ripopullimin.

Vlerësimi: ✅ Afati është realist dhe mund të realizohet brenda periudhës afatmesme.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Rivitalizimi i Shqipërisë dhe Ripopullimi përmes Arsimit"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: 4.4/5

🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️
🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅
🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ✅

🔷 **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅
🔷 **Afati i Zbatimit**: ✅

Premtimi për të përdorur arsimin si një mjet për revitalizimin e Shqipërisë dhe ripopullimin është një hap i rëndësishëm dhe i nevojshëm për zhvillimin e vendit. Ky proces kërkon investime të konsiderueshme dhe një plan të qartë për të lidhur arsimin me kërkesat e tregut të punës dhe mundësitë e ripopullimit. Disa sfida mbeten, por mundësitë e suksesit janë të mëdha, duke sjellë përfitime të mëdha sociale dhe ekonomike.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin: "Transformimi i Sistemit Arsimo-Profesional"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi** është i qartë dhe specifik në lidhje me transformimin e arsimit profesional. Objektivi është që arsimi profesional të përgatitë specialistë të kualifikuar për tregun e punës të ardhshëm, duke integruar teknologjitë e reja dhe duke krijuar partneritete me bizneset për të siguruar një përputhje më të mirë mes kërkesave të tregut dhe aftësive të studentëve.

Vlerësimi: ✅

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja e arsimit profesional në Shqipëri**:

- **Mungesa e kualifikimeve për tregun e punës**: Arsimi profesional aktual në Shqipëri shpesh nuk i përmbush kërkesat e industrive që janë në zhvillim dhe nuk është gjithmonë në përputhje me kërkesat e tregut të punës. Ndërsa ka një rritje të kërkesës për profesionistë të kualifikuar në disa sektorë, ka mungesë të kuadrit mësimor që përgatit individë të aftë të përballen me këto kërkesa.
- **Teknologjitë e reja dhe mundësitë e integrimit të tyre**: Edhe pse teknologjitë janë një faktor kyç për zhvillimin e çdo industrie, integrimi i tyre në arsimin profesional shpesh është i ngadalshëm dhe nuk është gjithmonë i përditësuar për t'u përballur me sfidat e tregut të punës.
- **Bashkëpunimi me bizneset**: Bizneset shpesh kanë vështirësi në identifikimin e të diplomuarve që janë të aftë për të kontribuar menjëherë në produktivitetin e tyre, për shkak të mungesës së praktikës dhe lidhjes së ngushtë mes arsimit dhe kërkesave të tregut të punës.

Vlerësimi: ⚠️

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Modernizimi i Arsimit Profesional**:

- **Rimodelimi i kurrikulave të arsimit profesional** për të përfshirë aftësi që kërkohen nga tregu i punës, veçanërisht në teknologjitë e reja dhe sektorët që janë në zhvillim, si IT, energji të rinovueshme, inxhinieri, etj. Ky modernizim duhet të sigurojë që studentët të kenë njohuri praktike dhe teorike që i përgatitin për karrierë të suksesshme.

✅ 2️⃣ **Integrimi i Teknologjive të Reja**:

- **Përditësimi i programeve mësimore dhe infrastrukturës** për të përfshirë teknologji të avancuara në fushat që janë më të kërkuara në tregun e punës. Kjo mund të përfshijë

përdorimin e platformave digjitale për mësim dhe mësime praktike që ndihmojnë studentët të zhvillojnë aftësitë e nevojshme.

- **Krijimi i kushteve për mësim në fusha të reja teknologjike**: Arsimi duhet të fokusohet në mundësitë që ofrojnë fushat e teknologjisë së informacionit dhe inteligjencës artificiale, duke siguruar që nxënësit të mund të krijojnë dhe përdorin aplikacione dhe programe që i bëjnë ata më konkurrues në tregun global të punës.

✅ 3️⃣ **Bashkëpunimi me Bizneset**:

- **Krijimi i partneriteteve me sektorët privatë dhe industrinë** për të mundësuar zhvillimin e mundësive për praktikë dhe trajnime profesionale që mundësojnë përgatitjen e specialistëve të cilët mund të integrohen lehtësisht në tregun e punës. Bashkëpunimi me bizneset do të ndihmojë gjithashtu në përshtatjen e programeve mësimore me kërkesat e tregut të punës.
- **Implementimi i një modeli dual të arsimit** ku teoritë që mësohen në shkollë mbështeten me eksperiencën praktike në kompani, duke i mundësuar studentëve të zhvillojnë aftësi konkrete dhe të kuptojnë më mirë nevojat e tregut të punës.

Vlerësimi: ✅

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore**:

- **Investimi në modernizimin e kurrikulave dhe infrastrukturës** mund të kërkojë një fond fillestar prej **3-5 milionë euro** për zhvillimin e materiale mësimore dhe përmirësimin e kushteve për mësim. Kjo do të përfshijë përditësimin e programeve mësimore, trajnimin e mësuesve dhe krijimin e kushteve të përshtatshme për përdorimin e teknologjive të avancuara.
- **Investimi në bashkëpunimin me bizneset** mund të kërkojë alokimin e një buxheti prej **2-3 milionë euro** për krijimin e mundësive të praktikave dhe për mundësitë e trajnimit për studentët dhe profesionistët e rinj.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

- Shqipëria ka mundësi të mbështesë këtë projekt përmes fondeve të brendshme dhe mbështetjes nga organizata ndërkombëtare që ofrojnë grante për zhvillimin e arsimit dhe punësimit, siç është Bashkimi Evropian dhe Banka Botërore.

Vlerësimi Fiskal: ✅ **Projekti është financiarisht i qëndrueshëm dhe mund të mbështetet përmes burimeve të brendshme dhe mbështetjeve ndërkombëtare.**

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv**:

- **Krijimi i një force punëtore të kualifikuar dhe fleksibël** do të kontribuojë në rritjen e produktivitetit dhe në zhvillimin ekonomik të vendit. Kjo do të ndihmojë gjithashtu në

tërheqjen e investimeve të huaja dhe do të krijojë mundësi për rritjen e bizneseve të reja dhe të qëndrueshme.

- **Rritja e mundësive për punësim** për individët që kanë përfunduar arsimin profesional dhe kanë zhvilluar aftësitë e kërkuara nga industria.
- **Përmirësimi i lidhjes ndërmjet arsimit dhe tregut të punës** do të ndihmojë në uljen e papunësisë dhe do të kontribuoni në zhvillimin afatgjatë të ekonomisë.

⚠️ **Rreziqet e mundshme**:

- **Rezistenca e mundshme nga institucionet arsimore dhe bizneset** për të implementuar modelet e reja të arsimit dhe bashkëpunimit mund të ngadalësojnë procesin e transformimit.
- **Sfida në mbështetje për teknologjinë e re**: Shpërndarja e teknologjisë në të gjitha nivelet e arsimit mund të ndeshë vështirësi të mundshme për shkak të infrastrukturës jo të përshtatshme ose mungesës së ekspertizës.

Vlerësimi: ✅ Ndikimi i projektit është pozitiv dhe mund të sjellë përfitime të mëdha për zhvillimin ekonomik dhe social.

---

6. Afati i Zbatimit

🗓️ **Afati i mundshëm**: 2025-2028

- **2025-2026**: Zhvillimi i programeve mësimore të reja dhe integrimi i teknologjive në arsimin profesional. Krijimi i partneriteteve me bizneset dhe sektorin privat për mundësi praktike dhe trajnime.
- **2026-2028**: Implementimi i programit të modernizimit të arsimit dhe rritja e bashkëpunimit me industrinë për të siguruar përputhshmëri më të madhe mes kualifikimeve dhe kërkesave të tregut të punës.

Vlerësimi: ✅ Afati është realist dhe mund të realizohet brenda periudhës afatmesme.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Transformimi i Sistemit Arsimor-Profesional"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **4.5**/5

🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️
🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅
🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ✅
🔹 **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅
🔹 **Afati i Zbatimit**: ✅

Transformimi i arsimit profesional në Shqipëri është një hap i nevojshëm për të krijuar një forcë punëtore të kualifikuar dhe për t'iu përgjigjur kërkesave të tregut të punës. Ky proces kërkon investime në zhvillimin e kurrikulave, integrimin e teknologjive të reja dhe krijimin e mundësive për bashkëpunim me bizneset. Disa sfida mbeten në aspektin e implementimit, por mundësitë e suksesit janë të mëdha dhe do të sjellin përfitime afatgjata për zhvillimin ekonomik dhe social të vendit.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Lufta Kundër Korrupsionit në Arsim"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi** është i qartë dhe specifik. Ai përfshin eliminimin e korrupsionit në maturën shtetërore dhe pranimet universitare, krijimin e sistemeve transparente për pranimin në shkolla dhe administrimin e fondeve publike, si dhe monitorimin e proceseve akademike dhe administrative për të garantuar ndershmërinë.

Vlerësimi: ✅

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale e korrupsionit në arsim**:

- **Korrupsioni në maturën shtetërore dhe pranimet universitare** është një problem i njohur që ka ndikuar në cilësinë e sistemit arsimor. Shpesh, proceset e pranimeve janë të ndikuara nga praktika të papërgjegjshme, duke i hapur rrugë mundësive për keqpërdorim dhe dhënien e mundësive të pandershme për disa individë.
- **Mungesa e transparencës në administrimin e fondeve publike**: Fondet që alokohen për arsimin shpesh nuk përdoren në mënyrë efikase dhe të qartë, duke krijuar hapësira për abuzime dhe keqpërdorime që ndikon në zhvillimin e sistemeve arsimore.
- **Mungesa e monitorimit të proceseve akademike dhe administrative**: Proceset akademike dhe administrative, si përzgjedhja e mësuesve, menaxhimi i provimeve dhe shpërndarja e fondeve, shpesh janë të paqarta dhe nuk kanë një mekanizëm të rreptë për monitorimin dhe garantimin e ndershmërisë.

Vlerësimi: ⚠️

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Eliminimi i Korrupsionit në Maturën Shtetërore dhe Pranimet Universitare**:

- **Krijimi i një sistemi të automatizuar dhe të paanshëm për maturën shtetërore**: Implementimi i një platforme digjitale për testimin dhe vlerësimin e maturantëve, që e bën procesin të mbikëqyrur dhe të kontrolluar, dhe që siguron një proces të drejtë dhe transparent. Të gjithë kandidatët duhet të kenë mundësi të barabarta dhe procesi duhet të jetë pa ndikime të jashtme.
- **Krijimi i një sistemi të pranimeve universitare transparent dhe të kontrolluar**: Pranimi në universitet duhet të bëhet nëpërmjet një sistemi të qartë dhe të sigurt që përdor standarde objektive për të mundësuar një përzgjedhje të drejtë të kandidatëve për të gjitha degët e studimit.

✅ 2️⃣ **Krijimi i Sistemeve Transparente për Administrimin e Fondeve Publike**:

- **Implementimi i një platforme online për menaxhimin dhe shpërndarjen e fondeve për arsim**: Kjo platformë do të sigurojë transparencë në përdorimin e fondeve publike dhe do të mundësojë që çdo shpenzim të jetë i verifikueshëm dhe i justifikueshëm për qytetarët dhe institucionet përkatëse.
- **Rritja e përgjegjshmërisë dhe monitorimi i fondeve**: Ndërmarrja e një procesi rigoroz të monitorimit të shpenzimeve për të siguruar që fondet e alokuara për arsim të përdoren për qëllimet përkatëse, duke përfshirë edhe ndihmën për ndërtimin e infrastrukturës, rritjen e cilësisë së mësimdhënies, etj.

✅ 3️⃣ **Monitorimi i Proceseve Akademike dhe Administrative**:

- **Krijimi i një organi të pavarur për monitorimin e proceseve akademike dhe administrative**: Ky organ do të ketë përgjegjësinë për mbikëqyrjen e zhvillimit të procesëve akademikë, siç janë regjistrimet, shpërndarja e fondeve, dhe administrimi i provimeve. Ai do të sigurojë që të gjithë studentët dhe mësuesit të kenë mundësi të barabarta.
- **Shqyrtimi i ankesave dhe raportimeve për korrupsion**: Të krijohet një sistem ku studentët, mësuesit, dhe çdo individ tjetër i përfshirë mund të raportojë pa frikë çdo formë të korrupsionit apo abuzimi që mund të ndodhë gjatë procesit akademik dhe administrativ.

Vlerësimi: ✅

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore**:

- **Investimi për krijimin e sistemeve digjitale dhe transparente për maturën dhe pranimet**: Implementimi i një platforme digjitale që mund të sigurojë transparencën në maturën shtetërore dhe pranimet universitare do të kërkojë një investim fillestar nga **2-3 milionë euro**.
- **Kostot për ndërtimin dhe mbikëqyrjen e sistemit të transparencës për fonde dhe administratën**: Mund të kërkojë një buxhet prej **1-2 milionë euro**, duke përfshirë zhvillimin e sistemit për menaxhimin e fondeve dhe rritjen e kapaciteteve për mbikëqyrjen e përdorimit të fondeve.
- **Kostot për krijimin e organit të pavarur për monitorim**: Kjo mund të kërkojë një investim afërsisht **500,000 deri në 1 milionë euro** për formimin dhe administrimin e këtij organi.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

- Shqipëria ka mundësi të mbështesë këtë projekt përmes fondeve të brendshme dhe mbështetjeve nga donatorë ndërkombëtarë. Për shembull, mund të kërkohen fonde nga BE për të mbështetur reforma të tilla në administrimin e arsimit dhe luftën kundër korrupsionit.

Vlerësimi Fiskal: ✅ **Projekti është financiarisht i qëndrueshëm dhe mund të mbështetet nga burime të brendshme dhe mbështetje ndërkombëtare.**

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv**:

- **Rritja e cilësisë së arsimit dhe besimit tek sistemi**: Korrupsioni në sistemin arsimor do të ulësohet dhe përmirësimi i transparencës do të sjellë një rritje të besimit të qytetarëve tek proceset arsimore. Kjo do të kontribuoni në një mjedis arsimor më të drejtë dhe do të përmirësojë cilësinë e arsimit në përgjithësi.
- **Fuqizimi i kapaciteteve për të luftuar korrupsionin në çdo nivel**: Proceset do të bëhen më të kontrolluara dhe të siguruara, duke ndihmuar gjithashtu në krijimin e mundësive më të barabarta për të gjithë studentët, pa marrë parasysh statusin e tyre.

⚠️ **Rreziqet e mundshme**:

- **Rezistenca nga struktura të themelura**: Disa individë dhe grupe të përfshirë në praktikën e korrupsionit mund të ndjejnë kërcënim nga reforma dhe mund të tentojnë të pengojnë përpjekjet për ndryshim.
- **Vështirësitë në implementim të sistemeve digjitale**: Implementimi i sistemeve të reja mund të ndeshë me pengesa teknologjike dhe administrative, duke kërkuar kohë dhe burime të konsiderueshme për trajnime dhe zbatimin e platformave të reja.

Vlerësimi: ✅ Ndikimi i projektit është pozitiv, dhe do të kontribuoni në përmirësimin e besimit dhe cilësisë në sistemin arsimor.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm**: 2025-2027

- **2025**: Krijimi i sistemeve të reja dhe platformave digjitale për pranimin në shkolla dhe administrimin e maturës shtetërore.
- **2025-2026**: Implementimi i proceseve të monitorimit dhe mbikëqyrjes për fonde dhe administratë.
- **2026-2027**: Stabilizimi dhe plotësimi i reformave, krijimi i organit të pavarur për mbikëqyrje dhe shtrirja e reformave në çdo nivel.

Vlerësimi: ✅ Afati është realist dhe mund të realizohet brenda periudhës afatmesme.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Lufta Kundër Korrupsionit në Arsim"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **4.5**/5

🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️
🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅

🔷 **Kostoja dhe Financimi**: ✅
🔷 **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅
🔷 **Afati i Zbatimit**: ✅

Lufta kundër korrupsionit në arsim është një hap thelbësor për të siguruar një sistem arsimor të drejtë dhe transparent. Implementimi i sistemeve të automatizuara dhe transparente, si dhe monitorimi i proceseve akademike dhe administrative, do të kontribuoni në rritjen e besimit dhe cilësisë në arsimin shqiptar. Ndërmarrja e reformave kërkon investime, por mundësitë për sukses janë të larta, dhe ndikimi pozitiv është i dukshëm.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Përmirësimi i Fondit për Kërkimin Shkencor"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi** është i qartë dhe i matshëm. Ai përfshin:

- Rritjen 8 herë të fondeve për kërkimin shkencor.
- Transformimin e universiteteve në qendra inovacioni dhe zhvillimi.
- Forcimin e autonomisë akademike për të mbështetur kërkimin dhe zhvillimin teknologjik.

Vlerësimi: ✅

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale e kërkimit shkencor dhe financimit**:

- **Fondet për kërkimin shkencor janë të pamjaftueshme**: Aktualisht, Shqipëria ka një mbështetje të kufizuar për kërkimin shkencor, dhe financimi i tij është nën standardet ndërkombëtare. Universiteteve u mungojnë burimet e nevojshme për zhvillimin e projekteve të kërkimit dhe inovacionit.
- **Mungesa e autonomisë akademike**: Universiteteve shpesh iu mungon liria për të zhvilluar dhe mbështetur projekte të pavarura kërkimore, për shkak të ndërhyrjeve të jashtme dhe mangësive të menaxhimit të brendshëm.
- **Mungesa e bashkëpunimit mes universiteteve dhe sektorit privat**: Universitetet nuk janë ende qendra të plota të inovacionit që mund të krijojnë lidhje të forta me industrinë për të promovuar zhvillimin teknologjik dhe për të kontribuar në zhvillimin ekonomik.

Vlerësimi: ⚠️

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Rritja e Fondeve për Kërkimin Shkencor**:

- **Shpërndarja e fondeve për kërkimin shkencor në sektorë strategjikë**: Duhet të krijohet një sistem i qartë për shpërndarjen e fondeve që mbështet kërkimin në fusha prioritare si teknologjia, shkencat natyrore, inxhinieria dhe zhvillimi industrial. Fonde të tilla mund të alokohen në mënyrë të drejtë dhe të mbështesin projekte me impakt të lartë.
- **Investimi në infrastruktura kërkimore dhe teknologjike**: Pjesë e këtij procesi është edhe përmirësimi i infrastrukturës kërkimore dhe ndihma për universitetet që të krijojnë mjedise të përshtatshme për zhvillimin e kërkimit shkencor.

✅ 2️⃣ **Transformimi i Universitetet në Qendra të Inovacionit dhe Zhvillimit**:

- **Përmirësimi i bashkëpunimit me sektorin privat dhe institucionet ndërkombëtare**: Universitetet duhet të krijojnë partneritete të forta me sektorin privat dhe agjenci

ndërkombëtare për të mundësuar financimin dhe zhvillimin e projekteve kërkimore dhe inovative.

- **Krijimi i akceleratorëve të biznesit dhe inkubatorëve për start-up**: Ky është një hap për të nxitur zhvillimin e idesë shkencore dhe për ta kthen universitetin në një katalizator të zhvillimit ekonomik dhe inovativ.

✅ 3️⃣ **Forcimi i Autonomisë Akademike për Mbështetje të Kërkimit dhe Zhvillimit Teknologjik**:

- **Rregullat për autonominë akademike duhet të jenë të qarta dhe të mbështesin kërkimin**: Nevojiten ligje dhe politika që sigurojnë që universitetet të kenë lirinë për të menaxhuar fondet dhe për të zhvilluar projekte kërkimore pa ndërhyrje të jashtme.
- **Rritja e mundësive për doktoratura dhe studime postdiplomike**: Duhet të krijohen mundësi për të mbështetur hulumtuesit dhe kërkuesit shkencorë të rinj për të zhvilluar karrierat e tyre kërkimore brenda dhe jashtë vendit, duke ofruar gjithashtu mundësi për financimin e projekteve shkencore.

Vlerësimi: ✅

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore**:

- **Rritja e fondeve për kërkimin shkencor**: Rritja e fondeve për kërkimin shkencor me 8 herë do të kërkojë një rritje të konsiderueshme të buxhetit, që mund të arrijë deri në **40-50 milionë euro** në vit, për t'u siguruar që kërkimi shkencor të mbështetet dhe të zhvillohet në mënyrë të qëndrueshme.
- **Investimi në infrastrukturën kërkimore dhe teknologjike**: Përmirësimi i kushteve dhe infrastrukturës kërkimore do të kërkojë një investim fillestar prej **10-15 milionë euro** për të siguruar mjedise të përshtatshme për kërkimin shkencor.
- **Mbështetje për bashkëpunimin me sektorin privat dhe ndërkombëtar**: Kjo mund të përfshijë grante dhe mbështetje financiare për të krijuar lidhje të forta me sektorin privat dhe agjencitë ndërkombëtare, që mund të ketë një kosto të pjesshme për periudhën e parë, rreth **5-7 milionë euro**.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

- Shqipëria mund të mbështesë këtë reformë përmes rritjes së alokimeve për kërkimin shkencor në buxhetin kombëtar dhe mbështetjes nga donatorët ndërkombëtarë, veçanërisht për projekte të zhvillimit teknologjik dhe kërkimit shkencor. Kjo mund të kërkojë një rishikim të prioriteteve buxhetore dhe një ndarje më të madhe të fondeve për arsimin dhe kërkimin.

Vlerësimi Fiskal: ✅ Projekti është financiarisht i qëndrueshëm dhe mund të mbështetet nga burime të brendshme dhe mbështetje ndërkombëtare.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv**:

- **Rritja e cilësisë së kërkimit dhe inovacionit**: Ky projekt do të nxisë zhvillimin e teknologjive të reja dhe do të rrisë potencialin për inovacione që mund të ndikojnë pozitivisht në ekonominë e vendit, duke rritur konkurrueshmërinë.
- **Fuqizimi i industrisë dhe biznesit**: Rritja e investimeve në kërkimin shkencor mund të krijojë mundësi të reja për zhvillimin e industrisë dhe mund të përmirësojë bashkëpunimin mes universiteteve dhe bizneseve, duke stimuluar zhvillimin e sektorëve të ndryshëm.
- **Përmirësimi i pozicionit të Shqipërisë në nivel ndërkombëtar**: Kërkimi shkencor do të sjellë një ndikim të rëndësishëm për të pozicionuar Shqipërinë si një qendër për zhvillimin e teknologjive dhe hulumtimeve shkencore, duke mundësuar tërheqjen e fondeve dhe investimeve nga jashtë.

⚠️ **Rreziqet e mundshme**:

- **Keqmenaxhimi i fondeve**: Rritja e fondeve mund të çojë në mundësinë e keqpërdorimit dhe keqmenaxhimit të burimeve, prandaj është e nevojshme të ketë mekanizma të forta mbikëqyrjeje.
- **Pengesat për implementimin e autonomisë akademike**: Ndonëse autonomia akademike është e domosdoshme, mund të ketë rezistencë nga institucionet shtetërore për t'i dhënë më shumë liri universiteteve në këtë drejtim.

Vlerësimi: ✅ Ndikimi është pozitiv dhe mund të sjellë përfitime të konsiderueshme për ekonominë dhe shoqërinë.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm**: 2025-2028

- **2025-2026**: Rritja e fondeve për kërkimin shkencor dhe fillimi i transformimit të universiteteve në qendra inovacioni.
- **2026-2027**: Përmirësimi i bashkëpunimit me sektorin privat dhe ndërkombëtar për zhvillimin e kërkimit dhe mbështetje për projekte kërkimore.
- **2027-2028**: Stabilizimi dhe zgjerimi i strukturave kërkimore dhe autonomisë akademike.

Vlerësimi: ✅ Afati është realist dhe mund të realizohet brenda periudhës afatmesme.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Përmirësimi i Fondit për Kërkimin Shkencor"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: 4.4/5

🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️

- **Masat për Zbatimin**: ✅
- **Kostoja dhe Financimi**: ✅
- **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅
- **Afati i Zbatimit**: ✅

Përmirësimi i fondit për kërkimin shkencor është një hap i rëndësishëm për zhvillimin e Shqipërisë si një qendër inovacioni dhe shkencor. Ky projekt ka një ndikim të dukshëm në zhvillimin ekonomik dhe shoqëror të vendit, dhe me investime të duhura në infrastruktura, bashkëpunime ndërkombëtare, dhe autonominë akademike, ai mund të sjellë përfitime të mëdha në afatgjatë.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Investime madhore për Arsimin"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi** është i qartë dhe i matshëm. Ai përfshin:

- Realizimin e investimeve të konsiderueshme për përmirësimin e infrastrukturës dhe kushteve të shkollimit.
- Sigurimin e edukimit cilësor për të gjithë nxënësit dhe studentët shqiptarë.
- Krijimin e mundësive të barabarta dhe të aksesueshme për të gjithë në sistemin arsimor.

Vlerësimi: ✅

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale e arsimit dhe infrastrukturës shkollore**:

- **Infrastruktura shkollore është e pamjaftueshme**: Shumë shkolla dhe universitete kanë ndërtesa të vjetra, kushte të pamjaftueshme dhe mjedise të papërshtatshme për mësim. Mungesa e infrastrukturës moderne ndikon direkt në cilësinë e edukimit.
- **Pabarazia në mundësitë arsimore**: Ka një hendek të madh mes qyteteve të mëdha dhe zonave rurale, ku mundësitë për arsim cilësor janë më të kufizuara.
- **Konsolidimi i cilësisë së arsimit**: Mungesa e burimeve për përmirësimin e cilësisë së mësimdhënies dhe përditësimin e metodave të mësimdhënies i pengon nxënësit dhe studentët të zhvillohen në përputhje me kërkesat moderne.

Vlerësimi: ⚠️

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Investime në Infrastrukturën Arsimore**:

- **Rikonstruksioni dhe ndërtimi i shkollave dhe universiteteve moderne**: Duhet të realizohet një program masiv për ndërtimin dhe rikonstruksionin e shkollave dhe universiteteve, duke i pajisur ato me kushte të përshtatshme për mësimdhënie dhe mjedise të sigurta.
- **Përmirësimi i infrastrukturës teknologjike**: Në kuadër të përmirësimit të kushteve të shkollimit, investimi në teknologji dhe pajisje moderne (laptopë, shfrytëzimi i internetit për mësim, etj.) është thelbësor për modernizimin e arsimit.

✅ 2️⃣ **Sigurimi i Edukimit Cilësor për Të Gjithë**:

- **Rritja e burimeve për mësimdhënësit dhe studentët**: Duhet të ofrohen mundësi të vazhdueshme për trajnim dhe zhvillim profesional për mësuesit dhe pedagogët, që të sigurohet përditësimi i metodologjive dhe aftësive të tyre.

- **Përmirësimi i kurrikulës dhe materialeve mësimore**: Për të siguruar një arsimin cilësor, duhet të modernizohet kurrikula dhe të krijohen materiale mësimore të reja, të përputhshme me zhvillimet globale dhe nevojat e tregut të punës.

✅ 3️⃣ **Sigurimi i Mundësive të Barabarta dhe Të Aksesueshme**:

- **Politika arsimore inkluzive**: Duhet të zhvillohen strategji për të siguruar akses të barabartë për të gjithë nxënësit dhe studentët, përfshirë ata me nevoja speciale ose nga grupe vulnerabël.
- **Krijimi i mundësive për arsimin në zonat rurale**: Pjesë e këtij procesi është edhe zgjerimi i mundësive për arsimin në zonat rurale, përfshirë ndihmën me transport dhe burime të tjera që mundësojnë shkollimin e fëmijëve dhe studentëve nga këto zona.

Vlerësimi: ✅

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore**:

- **Investimet në infrastrukturë**: Realizimi i një projekti të tillë kërkon një investim të konsiderueshëm për ndërtimin dhe rikonstruksionin e shkollave dhe universiteteve. Kjo mund të kërkojë një buxhet fillestar të përafërt prej **200-250 milionë euro** për të mbuluar kostot e infrastrukturës për disa vite.
- **Investimi në teknologji dhe pajisje**: Pjesë e këtij programi është edhe pajisja e shkollave dhe universiteteve me teknologjinë e nevojshme për të siguruar mësim digjital dhe mësimdhënie moderne. Ky investim mund të kërkojë **10-20 milionë euro**.
- **Mbështetje për përmirësimin e cilësisë dhe trajnimet për mësuesit**: Kostoja për programet e trajnimit dhe zhvillimin e kapaciteteve për mësuesit mund të arrijë në **5-10 milionë euro** në vit.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

- Shqipëria mund të mbështesë këtë investim përmes rishikimit të prioriteteve buxhetore dhe kërkimit të burimeve financiare nga donatorët ndërkombëtarë, si dhe mundësisë për të shfrytëzuar fondet e Bashkimit Europian dhe agjencitë ndërkombëtare që mbështesin zhvillimin e arsimit.
- Rritja e alokimeve buxhetore për arsim, përfshirë investime të drejtpërdrejta për përmirësimin e infrastrukturës, mund të arrihet duke rishikuar ndarjen e burimeve financiare në nivel qeveritar dhe duke përfshirë financim të shtuar nga partnerët ndërkombëtarë.

Vlerësimi Fiskal: ✅ **Investimi është i mundshëm dhe mund të mbështetet nga burime të brendshme dhe financim ndërkombëtar.**

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv**:

- **Përmirësimi i mundësive për arsim të barabartë**: Kjo strategji do të rrisë mundësitë për të gjithë individët, duke siguruar një arsim cilësor dhe mundësi të barabarta për çdo nxënës dhe student, pavarësisht nga vendndodhja e tij.
- **Fuqizimi i fuqisë punëtore të ardhshme**: Arsimi cilësor është thelbësor për të krijuar një fuqi punëtore të aftë për të përballuar kërkesat e tregut të punës, duke kontribuar kështu në zhvillimin ekonomik të vendit.
- **Përmirësimi i kushteve të jetesës dhe mundësive për individët**: Edukimi është një faktor kyç në përmirësimin e kushteve të jetesës dhe mundësive ekonomike për individët, veçanërisht për ata nga grupe të margjinalizuara.

⚠️ **Rreziqet e mundshme**:

- **Mungesa e burimeve dhe kapaciteteve për zbatimin e projekteve**: Ndërsa financimi është i mundshëm, mund të paraqiten sfida për të siguruar menaxhimin efikas të fondeve dhe për t'i drejtuar ato drejt projekteve me impakt të lartë.
- **Kostot e mundshme të mirëmbajtjes**: Investimet në infrastrukturë dhe teknologji kërkojnë gjithashtu buxhet të vazhdueshëm për mirëmbajtjen dhe përditësimin, i cili mund të krijojë sfida afatgjata.

Vlerësimi: ✅ Ndikimi është pozitiv dhe mund të sjellë përfitime të konsiderueshme për arsimin dhe zhvillimin ekonomik.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm**: 2025-2030

- **2025-2027**: Rikonstruksioni dhe ndërtimi i shkollave dhe universiteteve të reja, pajisja e shkollave me teknologjinë e nevojshme.
- **2027-2030**: Zbatimi i strategjive për sigurimin e mundësive të barabarta dhe të aksesueshme për të gjithë, përfshirë trajnimet për mësuesit dhe zhvillimin e metodologjive të reja mësimore.

Vlerësimi: ✅ Afati është realist dhe mund të realizohet brenda periudhës afatmesme.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Investime madhore për Arsimin"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **4.5**/5

🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️
🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅
🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ✅

🔷 **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅
🔷 **Afati i Zbatimit**: ✅

Premtimi për investime madhore në arsimin shqiptar është i mundshëm dhe mund të sjellë përfitime të dukshme në përmirësimin e kushteve të arsimit dhe të mundësive për të gjithë individët. Me një plan të qartë dhe një menaxhim të kujdesshëm të burimeve, kjo strategji mund të sjellë një transformim të rëndësishëm për sektorin e arsimit në Shqipëri, duke krijuar mundësi të barabarta dhe përmirësuar cilësinë e jetesës dhe zhvillimin ekonomik.

Indeksi i Fizibilitetit sektorial: **4.4**/5

---

2. Premtimet mbi Ekonominë dhe Financat Publike

1. Paketa e Lehtësirave Fiskale dhe Proceduriale për Sipërmarrjet Prodhuese

✅ Do të krijohet një paketë e posaçme lehtësirash fiskale dhe proceduriale për bizneset prodhuese.
✅ Reduktimi i barrierave burokratike për të përmirësuar klimën e biznesit.

2. Përjashtimi i Bizneseve të Vogla nga TVSH dhe Tatimi mbi Fitimin

✅ Bizneset me qarkullim deri në një prag të caktuar do të përjashtohen nga TVSH-ja dhe tatimi mbi fitimin.

✅ Qëllimi është mbështetja e sipërmarrjeve të vogla dhe stimulimi i rritjes ekonomike.

3. Taksimi i Sheshtë 10% mbi të Ardhurat, Fitimet dhe Kapitalin

✅ Do të aplikohet një normë e unifikuar taksimi prej 10% për të ardhurat personale, fitimet dhe kapitalin.
✅ Kjo politikë do të synojë thjeshtësimin e sistemit fiskal dhe nxitjen e investimeve.

4. Mbështetje për Familjet dhe Pensionistët

✅ Pensioni minimal do të rritet në 200 euro për të garantuar një nivel më të lartë jetese për pensionistët.
✅ Skema të reja mbështetjeje për familjet në nevojë përmes politikave fiskale dhe subvencioneve.

5. Zonat e Lira Ekonomike dhe Mbështetje për Investitorët e Huaj

✅ Do të krijohen zona të lira ekonomike për tërheqjen e investimeve strategjike.
✅ Mbështetje e zgjeruar për investitorët e huaj për të rritur konkurrencën dhe zhvillimin ekonomik.

6. Defiskalizimi i Kompanive që Krijojnë Vende Pune

✅ Bizneset që krijojnë një numër të caktuar vendesh pune do të përjashtohen nga disa taksa për një periudhë të caktuar.

✅ Kjo masë do të stimulojë punësimin dhe zgjerimin e sipërmarrjeve në Shqipëri.

7. Programi Kombëtar për Kthimin e Emigrantëve

✅ Do të krijohet një program kombëtar për kthimin e emigrantëve përmes stimujve ekonomikë dhe lehtësive tatimore.

✅ Synimi është kthimi i fuqisë punëtore të kualifikuar dhe mbështetja për integrimin e tyre në tregun vendas.

8. Rritja e Transparencës dhe Llogaridhënies në Menaxhimin e Financave Publike

✅ Do të zbatohet një sistem i avancuar i transparencës për të monitoruar shpenzimet publike.
✅ Llogaridhënia do të forcohet përmes mekanizmave të pavarur të auditimit dhe raportimit publik.

Këto masa synojnë të krijojnë një mjedis ekonomik më të qëndrueshëm, të lehtësojnë barrën fiskale për bizneset dhe qytetarët, dhe të forcojnë transparencën financiare në vend.

Për të llogaritur **indeksin e fizibilitetit** për secilën nga pikat e përmendura, do të përdorim një qasje të thjeshtë përmes një procesi vlerësues që përfshin pesha dhe kritere të caktuara për çdo pikë, duke vlerësuar mundësitë dhe sfidat e çdo masë të propozuar. Ky proces mund të përfshijë disa kritere, të tilla si:

1. **Kostoja e implementimit**: Sa i kushton realizimi i masës.
2. **Përfitimi ekonomik**: Sa shumë mund të kontribuojë në rritjen e ekonomisë, vendeve të punës dhe mirëqenies.
3. **Kohëzgjatja e nevojshme për implementim**: Sa kohë duhet për të implementuar masën dhe për të parë rezultatet.
4. **Ndikimi në sektorët e tjerë**: Si ndikon një masë në sektorë të tjerë ekonomikë.
5. **Sfidat dhe pengesat**: Vështirësitë e mundshme që mund të hasen gjatë implementimit.

Çdo kriter do të vlerësohet në një shkallë nga 1 deri në 5, ku 1 tregon një nivel të ulët të fizibilitetit dhe 5 tregon një nivel të lartë të fizibilitetit. Në fund, do të llogaritet indeksi i fizibilitetit si një mesatare e këtyre vlerave.

Më poshtë është një vlerësim i mundshëm për çdo pikë:

1. Paketa e Lehtësirave Fiskale dhe Proceduriale për Sipërmarrjet Prodhuese

- **Kostoja e implementimit**: 3 (Kosto e moderuar për implementim në sektoret përkatës)
- **Përfitimi ekonomik**: 5 (Nxitje e investimeve, krijim vendesh pune dhe diversifikim i ekonomisë)
- **Kohëzgjatja e nevojshme për implementim**: 3 (Kohëzgjatje mesatare për përgatitje dhe financim)
- **Ndikimi në sektorët e tjerë**: 4 (Efekt i madh për sektorët si prodhimi dhe bujqësia)
- **Sfidat dhe pengesat**: 3 (Vështirësi në menaxhimin e fondeve dhe koordinimin midis institucioneve)

Indeksi i fizibilitetit = (3 + 5 + 3 + 4 + 3) / 5 = **3.6**

2. Përjashtimi i Bizneseve të Vogla nga TVSH dhe Tatimi mbi Fitimin

- **Kostoja e implementimit**: 2 (Përjashtimi nuk kërkon investime të mëdha, por mund të ndikojë në të ardhurat e shtetit)
- **Përfitimi ekonomik**: 4 (Stimuli për bizneset e vogla dhe rritje e mundësive për rritje)
- **Kohëzgjatja e nevojshme për implementim**: 4 (Mund të implementohet shpejt)
- **Ndikimi në sektorët e tjerë**: 3 (Mund të rrisë konkurrencën në sektorin privat)
- **Sfidat dhe pengesat**: 2 (Rrezik për humbje të të ardhurave nga tatimet)

Indeksi i fizibilitetit = (2 + 4 + 4 + 3 + 2) / 5 = **3.0**

3. Taksimi i Sheshtë 10% mbi të Ardhurat, Fitimet dhe Kapitalin

- **Kostoja e implementimit**: 3 (Përgatitje e mundshme ligjore dhe administratës tatimore)
- **Përfitimi ekonomik**: 4 (Thjeshtim i sistemit dhe rritje e transparencës për bizneset)

- **Kohëzgjatja e nevojshme për implementim**: 3 (Kohëzgjatje mesatare për zbatimin e ndryshimeve tatimore)
- **Ndikimi në sektorët e tjerë**: 3 (Efekt tërësor në të gjithë sektorët ekonomikë)
- **Sfidat dhe pengesat**: 3 (Vështirësi për të ruajtur ekuilibrin midis thjeshtësisë dhe progresivitetit tatimor)

Indeksi i fizibilitetit = (3 + 4 + 3 + 3 + 3) / 5 = **3.2**

4. Mbështetje për Familjet dhe Pensionistët

- **Kostoja e implementimit**: 4 (Rritje e pensioneve dhe mbështetje për familjet kërkon alokim të konsiderueshëm të fondeve)
- **Përfitimi ekonomik**: 4 (Ndihmon për uljen e varfërisë dhe stimulon konsumimin)
- **Kohëzgjatja e nevojshme për implementim**: 4 (Mund të zbatohet shpejt përmes alokimit të fondeve buxhetore)
- **Ndikimi në sektorët e tjerë**: 4 (Përmirëson kërkesën për mallra dhe shërbime të bazës)
- **Sfidat dhe pengesat**: 3 (Nevoja për menaxhim të mirë të financave publike dhe mundësitë për rritje të borxhit)

Indeksi i fizibilitetit = (4 + 4 + 4 + 4 + 3) / 5 = **3.8**

5. Zonat e Lira Ekonomike dhe Mbështetje për Investitorët e Huaj

- **Kostoja e implementimit**: 3 (Kosto e moderuar për ndërtimin e infrastrukturës dhe krijimin e lehtësirave)
- **Përfitimi ekonomik**: 5 (Nxitje e investimeve dhe krijimi i mundësive të mëdha për punësim)
- **Kohëzgjatja e nevojshme për implementim**: 2 (Mund të marrë kohë për të krijuar një mjedis të përshtatshëm për investitorët)
- **Ndikimi në sektorët e tjerë**: 5 (Ndikim të madh në zhvillimin e ekonomisë, posaçërisht në sektorët me potencial të lartë si IT dhe energji)
- **Sfidat dhe pengesat**: 3 (Vështirësi në tërheqjen e investitorëve dhe menaxhimin e zonave)

Indeksi i fizibilitetit = (3 + 5 + 2 + 5 + 3) / 5 = **3.6**

6. Defiskalizimi i Kompanive që Krijojnë Vende Pune

- **Kostoja e implementimit**: 3 (Kosto e moderuar për implementim të ndryshimeve të politikës fiskale)
- **Përfitimi ekonomik**: 4 (Nxitje e inovacionit dhe zhvillimi i industrive të reja)
- **Kohëzgjatja e nevojshme për implementim**: 3 (Kohë e shkurtër për të zbatuar skemën e përjashtimeve tatimore)
- **Ndikimi në sektorët e tjerë**: 4 (Ndihmon zhvillimin e sektorëve të rinj si IT dhe inovacioni)

- **Sfidat dhe pengesat**: 3 (Rrezik për abuzime dhe keqpërdorim të përjashtimeve tatimore)

Indeksi i fizibilitetit = (3 + 4 + 3 + 4 + 3) / 5 = **3.4**

7. Programi Kombëtar për Kthimin e Emigrantëve

- **Kostoja e implementimit**: 3 (Përgatitje e mundshme e paketave dhe stimulave fiskale)
- **Përfitimi ekonomik**: 4 (Rikthim i kapitalit dhe njohurive nga emigrantët)
- **Kohëzgjatja e nevojshme për implementim**: 4 (Mund të implementohet shpejt përmes stimulimeve fiskale dhe politikave mbështetëse)
- **Ndikimi në sektorët e tjerë**: 4 (Ndihmon zhvillimin e sektorëve të rinj dhe krijimin e mundësive të punës)
- **Sfidat dhe pengesat**: 2 (Rrezik për moskthim të mjaftueshëm të emigrantëve dhe vështirësi në krijimin e kushteve të përshtatshme)

Indeksi i fizibilitetit = (3 + 4 + 4 + 4 + 2) / 5 = **3.4**

8. Rritja e Transparencës dhe Llogaridhënies në Menaxhimin e Financave Publike

- **Kostoja e implementimit**: 4 (Përmirësimi i transparencës kërkon investime në sisteme dhe trajnime)
- **Përfitimi ekonomik**: 4 (Rritje e besimit të qytetarëve dhe investitorëve)
- **Kohëzgjatja e nevojshme për implementim**: 4 (Përmirësime të shpejta në menaxhimin e financave publike)
- **Ndikimi në sektorët e tjerë**: 4 (Përmirëson efikasitetin e përdorimit të burimeve dhe menaxhimin e politikave ekonomike)
- **Sfidat dhe pengesat**: 3 (Vështirësi në zbatimin dhe monitorimin e masave për transparencë dhe llogaridhënie)

Indeksi i fizibilitetit = (4 + 4 + 4 + 4 + 3) / 5 = **3.8**

Përmbledhje e Indeksit të Fizibilitetit:

- **Pika me indeksin më të lartë të fizibilitetit**: 4 (Mbështetje për Familjet dhe Pensionistët), 8 (Rritja e Transparencës dhe Llogaridhënies)
- **Pika me indeksin më të ulët të fizibilitetit**: 2 (Përjashtimi i Bizneseve të Vogla nga TVSH dhe Tatimi mbi Fitimin)

Ky vlerësim tregon që disa nga masat më të mundshme janë ato që mbështesin direkt ekonominë e brendshme dhe sigurojnë një shtrirje të mirë të mundësive për krijimin e vendeve të punës dhe rritjen e transparencës në administratën publike.

Indeksi i Fizibilitetit i Premtimit “Paketa e Lehtësirave Fiskale dhe Proceduriale për Sipërmarrjet Prodhuese”

✅ 1. Qartësia e Premtimit

Pesha në indeks: 10% | Vlerësim: 5/5
Premtimi është i formuluar qartë dhe ka objektiva të matshëm, duke përfshirë:

- Një paketë lehtësirash fiskale dhe proceduriale për sektorët prodhues.
- Mbështetje financiare për startup-e, sipërmarrës të rinj dhe projekte strategjike në industri, bujqësi dhe energji.
- Reduktim të burokracisë dhe krijimin e kushteve për investime të qëndrueshme.

Instrumente Matjeje: Ulja e barrës tatimore (%), numri i lejeve të thjeshtuara, financimet për sektorë specifikë, rritja e numrit të sipërmarrjeve të reja.

⚖️ 2. Korniza Ligjore dhe Institucionale

Pesha: 20% | Vlerësim: 3/5
Forca: Ka një bazë ligjore fillestare mbi të cilën mund të ndërtohet (ligji për investimet, ligji për tatimin mbi fitimin etj.).
Pengesat:

- Kërkohet reformim i legjislacionit fiskal dhe thjeshtim i procedurave për licenca, deklarime tatimore dhe inspektime.
- Kërkohet bashkëveprim ndërmjet Ministrisë së Financave, Tatimeve, AZHBR dhe njësive vendore.

Rekomandim: Hartimi i një **kuadri të integruar ligjor** për lehtësirat, nëpërmjet një ligji të posaçëm ose përmes ndryshimeve në ligjet ekzistuese.

💶 3. Mbështetja Buxhetore dhe Financimi

Pesha: 20% | Vlerësim: 3/5
Nevoja për fonde:

- Mbështetja për startup-e dhe sektorë prodhues mund të kushtojë 0.3%-0.5% të PBB-së në vit (~75-125 milionë euro/vit).
  Burimet e mundshme:
- Fondet e Bankës Zhvillimore Kombëtare (BZHK).
- Partneritete Publike-Private (PPP).
- Fondet IPA III dhe bashkëfinancim me bankat tregtare.

Rreziqe: Kufizimet fiskale dhe borxhi publik mund të ndikojnë në qëndrueshmërinë e financimit afatgjatë.

📈 4. Ndikimi Ekonomik dhe Social

Pesha: 15% | Vlerësim: 5/5
Efekte të pritshme pozitive:

- Rritja e investimeve private dhe të huaja.
- Krijimi i vendeve të reja të punës në sektorët prioritarë.
- Diversifikim i strukturës ekonomike dhe ulje e varësisë nga sektorë informalë dhe tregtia e vogël.

Shembuj ndërkombëtarë: Politikat e ngjashme në Poloni dhe Lituani kanë rritur investimet prodhuese dhe eksportet me 30-40% në 5 vite.

🏛️ 5. Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ

Pesha: 10% | Vlerësim: 4/5
Pozitiv: Premtimi është në linjë me interesat politike për zhvillim ekonomik dhe punësim.
Sfida:

- Kapaciteti i administratës tatimore për të zbutur kontrollin pa ulur efiçencën.
- Nevoja për trajnim dhe digjitalizim të strukturave zbatuese.

⏱️ 6. Implementimi dhe Afati i Zbatimit

Pesha: 15% | Vlerësim: 3/5
Afati i propozuar: Fillimi brenda vitit të parë të mandatit dhe zbatim progresiv në 3 vite.
Sfida kryesore: Koordinimi ndërinstitucional, krijimi i procedurave të reja, trajnimi i stafit.
Rekomandim: Krijimi i një **task-force qeveritare** dhe një **plani operacional** të detajuar me faza, objektiva dhe indikatorë.

🚀 7. Ndikimi në Cilësinë e Sipërmarrjeve

Pesha: 10% | Vlerësim: 5/5
Pritshmëri pozitive:

- Mbështetja e synuar do të përmirësojë produktivitetin, inovacionin dhe eksportin.
- Sipërmarrjet do të kenë më shumë kapacitete për të konkurruar në tregje të jashtme.

Instrumente ndihmëse: Grante për teknologji, qasje në kredi të buta, qendra për inovacion dhe inkubim biznesi.

📊 Matrica e Vlerësimit të Fizibilitetit

Kriteri	Pesha	Vlerësim (1–5)	Pikë të ponderuara
Qartësia e Premtimit	10%	5	0.5
Korniza Ligjore dhe Institucionale	20%	3	0.6
Mbështetja Buxhetore dhe Financimi	20%	3	0.6
Ndikimi Ekonomik dhe Social	15%	5	0.75
Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ	10%	4	0.4
Implementimi dhe Afati i Zbatimit	15%	3	0.45
Ndikimi në Cilësinë e Sipërmarrjeve	10%	5	0.5
Totali i Pikëve të Ponderuara	100%		**3.8 / 5**

☑ Përfundim i Vlerësimit

📌 **Indeksi i Fizibilitetit: 3.8 / 5**

Premtimi është **shumë i realizueshëm** dhe me ndikim të qartë pozitiv për ekonominë dhe sektorin e sipërmarrjeve prodhuese. Megjithatë, kërkon:

- Një **kornizë ligjore të mirëkoordinuar**;
- **Burime të garantuara financiare**;
- Një **strukturë të posaçme për zbatim dhe monitorim**.

Indeksi i Fizibilitetit i Premtimit: “Përjashtimi i Bizneseve të Vogla nga TVSH dhe Tatimi mbi Fitimin”

✅ 1. Qartësia e Premtimit

Pesha në indeks: 10% | Vlerësim: 5/5

Analizë:
Premtimi është i formuluar qartë dhe ka objektiva të matshëm:

- Përjashtimi i bizneseve të vogla nga tatimi mbi fitimin dhe TVSH.
- Mbështetje për zhvillimin dhe konkurrueshmërinë e sektorit të vogël privat.

Tregues matës:

- Numri i bizneseve të përjashtuara;
- Ndikimi në qarkullimin dhe fitimin e tyre;
- Ritmi i hapjes së bizneseve të reja pas zbatimit.

⚖️ 2. Korniza Ligjore dhe Institucionale

Pesha: 20% | Vlerësim: 2/5

Forca:

- Legjislacioni ekzistues mund të pësojë ndryshime për të përcaktuar pragun e përjashtimit, sipas nivelit të qarkullimit (siç është aplikuar më parë).

Pengesat:

- Ndryshimet ligjore kërkojnë miratim nga Kuvendi dhe koordinim me institucionet zbatuese (DPT, KLSH);
- Rreziku i abuzimit përmes ndarjes artificiale të bizneseve për të shmangur taksat.
- Nevoja për kontroll efektiv për të mos deformuar konkurrencën dhe për të parandaluar evazionin.

Rekomandim:
Hartimi i një **mekanizmi anti-abuzim** dhe përcaktimi i qartë i kritereve të përjashtimit në ligj.

💶 3. Mbështetja Buxhetore dhe Financimi

Pesha: 20% | Vlerësim: 2/5

Kosto e mundshme:

- Bizneset e vogla përbëjnë rreth 83% të NIPT-ve aktive në Shqipëri.
- Përjashtimi nga tatimi mbi fitimin (15% për fitime > 14 mln lek) dhe TVSH-ja (>10 mln lek qarkullim) mund të ulë të ardhurat buxhetore me ~50–70 milionë euro/vit.

Mundësi kompensimi:

- Rritja e efikasitetit të mbledhjes në sektorët e mëdhenj.
- Zgjerimi i bazës tatimore për bizneset e mesme dhe të mëdha.
- Kursime në shpenzimet operative të administratës për ndjekjen e bizneseve të vogla.

📈 4. Ndikimi Ekonomik dhe Social

Pesha: 15% | Vlerësim: 4/5

Efekte pozitive:

- Ulje e barrës fiskale për mijëra biznese;
- Nxitje për vetëpunësim dhe formalizim në sektorin e vogël;
- Mbështetje për zhvillimin e ekonomisë lokale dhe rritje të punësimit informal drejt formalizimit.

Kufizime:

- Në mungesë të mbikëqyrjes, mund të krijojë konkurrencë të padrejtë me biznese të mesme që mbeten të tatueshme.

🏛️ 5. Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ

Pesha: 10% | Vlerësim: 4/5

Pozitiv:

- Masa ka mbështetje politike të lartë pasi është popullore dhe e drejtuar drejt një grupi të gjerë votuesish.
- Përvoja e mëparshme e implementimit ekziston (deri në vitin 2022 ishte aplikuar).

Kusht për sukses:

- Administrata tatimore duhet të përmirësojë sistemin e monitorimit dhe raportimit për të parandaluar përdorimin e kësaj lehtësie për shmangie fiskale.

⏱️ 6. Implementimi dhe Afati i Zbatimit

Pesha: 15% | Vlerësim: 5/5

Pozitiv:

- Masa mund të hyjë në fuqi brenda 6 muajve me miratim ligjor dhe rregullore të zbatimit.
- Nuk kërkon investime kapitale apo infrastrukturë të re – mbështetet te sistemet ekzistuese.

Përvoja pozitive:

- Aplikuar në mënyrë efektive më parë për periudha të caktuara, veçanërisht gjatë pandemisë.

🚀 7. Ndikimi në Cilësinë e Bizneseve

Pesha: 10% | Vlerësim: 3/5

Pozitiv:

- Lehtësimi fiskal mund të lejojë investim në cilësi dhe rritje të efikasitetit të bizneseve të vogla.

Pengesë:

- Mungesa e presionit tatimor mund të ulë nxitjen për përmirësim të menaxhimit dhe inovacionit në disa raste.

📊 Matrica e Vlerësimit të Fizibilitetit

Kriteri	Pesha	Vlerësim (1–5)	Pikë të ponderuara
Qartësia e Premtimit	10%	5	0.5
Korniza Ligjore dhe Institucionale	20%	2	0.4
Mbështetja Buxhetore dhe Financimi	20%	2	0.4
Ndikimi Ekonomik dhe Social	15%	4	0.6
Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ	10%	4	0.4
Implementimi dhe Afati i Zbatimit	15%	5	0.75
Ndikimi në Cilësinë e Bizneseve	10%	3	0.3
Totali i Pikëve të Ponderuara	100%		**3.35 / 5**

☑️ Përfundim i Vlerësimit

📌 Indeksi i Fizibilitetit: 3.4 / 5

Premtimi është **i realizueshëm**, por kërkon:

- **Një qasje të kujdesshme ligjore dhe institucionale**,
- **Mbikëqyrje të fortë për të shmangur abuzimet**,
- **Strategji fiskale alternative** për të kompensuar humbjen në të ardhurat buxhetore.

Ky vlerësim sugjeron që masa është e **zbatueshme dhe politike e drejtë**, por nuk duhet të jetë pa kushte.

Indeksi i Fizibilitetit te premtimit për “Taksimin e Sheshtë 10% mbi të Ardhurat, Fitimet dhe Kapitalin”

Të dhëna bazë për llogaritje

Parametri	Vlera
Popullsia totale	2,400,000 banorë
Numri i tatimpaguesve aktivë	700,000 individë
Paga mesatare mujore	770 euro
Kursi zyrtar i këmbimit	1 euro = 100 lekë
Paga mesatare mujore në lekë	77,000 lekë
Të ardhura vjetore për tatimpagues	924,000 lekë
Të ardhura totale tatueshme	646.8 miliardë lekë

---

2. Tatimi total i mbledhur sipas dy modeleve:

Modeli i Taksimit	Tatimi Total (lekë)
Modeli Aktual Progresiv	69.3 miliardë lekë
Taksimi i Sheshtë 10%	64.68 miliardë lekë
Ndryshimi neto në të ardhura	▼ -4.62 miliardë lekë

☑ Qartësia e Premtimit

Premtimi është i qartë: një taksë e sheshtë 10% për të ardhurat, fitimet dhe kapitalin.

Matja është e mundur nëpërmjet analizës së strukturës së të ardhurave dhe impaktit në sistemin ekzistues.

Analizë:

- Premtimi përcakton qartë normën e taksës (10%) dhe fushat e zbatimit (të ardhura, fitime, kapital).
- Struktura e tij e thjeshtë lejon matjen e drejtpërdrejtë nëpërmjet treguesve si: rritja e të ardhurave tatimore, ulja e informalitetit, numri i tatimpaguesve aktivë.
- E përkthyeshme lehtësisht në legjislacion dhe e kuptueshme për publikun dhe bizneset.

⚠ Korniza Ligjore dhe Institucionale

Vlerësim: Kërkohen ndryshime të thella ligjore në ligjin për të ardhurat personale, tatimin mbi fitimin dhe tatimin mbi kapitalin.

Duhet transformim institucional i administratës tatimore për të mbështetur thjeshtësimin dhe mbledhjen efektive.

Analizë:

- Implementimi kërkon ndryshime në ligjin për tatimin mbi të ardhurat, tatimin mbi fitimin dhe në kodin tatimor.
- Kërkohet rishikim i kuadrit ligjor që trajton përjashtimet, kreditimet dhe shkallët tatimore progresive.
- Nevojë për përshtatje të strukturave të administratës tatimore për të mbështetur sistemin e ri në mënyrë efektive dhe të drejtë.

⚠ Mbështetja Buxhetore dhe Financimi

Vlerësim: Kosto fillestare e konsiderueshme
Analizë:

- Ulja e taksës për individët dhe subjektet me të ardhura të larta sjell humbje fillestare në të ardhurat buxhetore. Implementimi do të reduktonte të ardhurat vjetore me rreth 4.6 miliardë lekë.
- Përdorimi i një norme unike kërkon zgjerim të bazës tatimore për të kompensuar mungesën e progresivitetit.
- Do të nevojiten investime në trajnimin e administratës dhe në dixhitalizimin për të përballuar flukset e raportimit dhe kontrollit.
- Kjo humbje mund të përballet me masa shtesë për formalizim apo zgjerim të bazës tatimore

---

✅ Ndikimi Ekonomik dhe Social

Vlerësim: Pozitiv për klimën e biznesit, me rreziqe për pabarazi
Analizë:

- Sistemi i thjeshtuar nxit përmirësimin e klimës së të bërit biznes, rrit motivimin për të deklaruar të ardhura dhe investuar.
- Rrit ndjenjën e drejtësisë horizontale – të gjithë paguajnë një normë të njëjtë.
- Mund të thellojë pabarazitë ekonomike për shkak të mungesës së taksimit progresiv që ndihmon shtresat me të ardhura të ulëta.

✅ Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ

Vlerësim: I arritshëm me angazhim të qartë politik
Analizë:

- Mbështetja politike është e mundshme, sidomos nga komuniteti i biznesit që kërkon thjeshtësi dhe parashikueshmëri.
- Administrata tatimore ka përvojë në reforma fiskale, por kërkohet një plan tranzicioni për zbatim të suksesshëm.
- Trajnimet dhe përmirësimi i kapaciteteve teknike janë faktorë vendimtarë për suksesin e implementimit.

✅ Implementimi dhe Afati i Zbatimit

Vlerësim: I zbatueshëm në afat të mesëm
Analizë:

- Mund të hyjë në fuqi brenda një viti fiskal, nëse nis menjëherë me përgatitjet ligjore dhe administrative.
- Kërkohet një periudhë tranzicioni 6–12 muaj për përshtatjen e sistemit dhe aktorëve tatimpagues.
- Procesi i zbatimit mund të ndihmohet nga dixhitalizimi dhe përfshirja e platformave të raportimit elektronik.

✅ Ndikimi në Cilësinë e Bizneseve

Vlerësim: Përmirëson mjedisin konkurrues dhe eficiencën
Analizë:

- Lehtësimi i barrës administrative dhe qartësia në normë ndihmon bizneset të planifikojnë më mirë aktivitetin e tyre.
- Mjedisi më i favorshëm fiskal nxit formalizimin dhe rrit mundësitë për investime të reja.
- Mund të ndihmojë zhvillimin e sektorëve të rinj dhe të ndërmarrjeve të vogla e të mesme (NVM).

📊 Indeksi i Fizibilitetit: 3.2/5

📌 Përmbledhje e Vlerësimit Final

Kriteri	Vlerësim	Koment
Qartësia e Premtimit	✅	Premtim i qartë dhe i matshëm, me objektiva të thjeshtëzuar
Korniza Ligjore dhe Institucionale	⚠️	Kërkon reforma të thella në legjislacion dhe sistem administrativ
Mbështetja Buxhetore dhe Financimi	⚠️	Ka kosto fillestare, kërkon zgjerim të bazës dhe efikasitet fiskal
Ndikimi Ekonomik dhe Social	✅	Nxit biznesin dhe formalizimin, me rreziqe për pabarazi sociale
Vullneti Politik dhe Kapaciteti Adm.	✅	Mbështetje e mundshme, por kërkohet rritje kapacitetesh
Implementimi dhe Afati i Zbatimit	✅	I zbatueshëm në periudhë mesatare me tranzicion të planifikuar
Ndikimi në Cilësinë e Bizneseve	✅	Pozitiv për investime, formalizim dhe përmirësim të konkurrencës

---

Ky premtim është **politikisht atraktiv dhe ekonomikisht stimulues** për një pjesë të konsiderueshme të sektorit privat, veçanërisht për segmentin e mesëm të bizneseve.

Megjithatë, **humbja fillestare e të ardhurave dhe rreziku i rritjes së pabarazisë** kërkojnë masa shoqëruese për të garantuar **fiskalitet të qëndrueshëm** dhe **drejtësi sociale**.

Premtimi për taksimin e sheshtë 10% është i realizueshëm nëse mbështetet nga një plan i detajuar tranzicioni, ndryshime të strukturuara ligjore dhe një strategji për të ruajtur qëndrueshmërinë fiskale.

Ai paraqet përfitime të drejtpërdrejta për bizneset dhe formalizimin e ekonomisë, por ka nevojë për kujdes në menaxhimin e impakteve buxhetore dhe sociale për të ruajtur barazinë dhe eficiencën ekonomike.

Indeksi i Fizibilitetit i Premtimit “Mbështetje për Familjet dhe Pensionistët”

✅ 1. Qartësia e Premtimit
Pesha në indeks: 10% | Vlerësim: 5/5

Analizë:
Premtimi është i qartë dhe ka objektiva të matshëm:

- Rritje të pensioneve dhe mbështetje direkte për familjet në nevojë.
- Përdorimi i fondeve buxhetore për të përmirësuar kushtet ekonomike të pensionistëve dhe familjeve.

Tregues matës:

- Shuma totale e rritjes së pensioneve.
- Numri i familjeve të përfituara.
- Shpenzimet buxhetore të dedikuara për këtë program.

⚖️ 2. Korniza Ligjore dhe Institucionale
Pesha: 20% | Vlerësim: 3/5

Forca:

- Legjislacioni ekzistues mund të përditësohet për të garantuar rritjen e pensioneve dhe ndihmën ekonomike.

Pengesat:

- Kërkesë për ndryshime ligjore për të siguruar financimin e rregullt të këtij programi.
- Nevoja për koordinim mes institucioneve për të shmangur shpërndarjen joefektive të ndihmës.
- Mundësia e ngarkesave shtesë për administratën publike.

💶 3. Mbështetja Buxhetore dhe Financimi
Pesha: 20% | Vlerësim: 3/5

Kosto e mundshme:

- PBB e Shqipërisë në 2023 ishte 25.2 miliardë euro.
- Rritja e pensioneve dhe ndihma për familjet mund të kushtojë 100-200 milionë euro në vit.

Mundësi kompensimi:

- Rritja e të ardhurave nga tatimet dhe TVSH.
- Përmirësimi i mbledhjes së taksave në sektorin informal.
- Efikasiteti në shpenzimet publike.

📈 4. Ndikimi Ekonomik dhe Social
Pesha: 15% | Vlerësim: 4/5

Efekte pozitive:

- Ulje e varfërish për pensionistët dhe familjet në nevojë.
- Rritje e konsumit, duke ndikuar pozitivisht ekonominë.
- Stabilitet financiar për shtresat vulnerabël.

🏛️ 5. Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ
Pesha: 10% | Vlerësim: 4/5

Pozitiv:

- Mbështetje politike për shkak të ndikimit të gjerë social.
- Kapacitet administrativ ekzistues për shpërndarjen e fondeve.

Kusht për sukses:

- Përmirësimi i sistemit të monitorimit për shpërndarjen efektive të ndihmës.

⏱️ 6. Implementimi dhe Afati i Zbatimit
Pesha: 15% | Vlerësim: 4/5

Pozitiv:

- Mund të zbatohet brenda vitit të parë të qeverisjes.
- Nuk kërkon investime kapitale të konsiderueshme.

🚀 7. Ndikimi në Cilësinë e Jetës dhe Shërbimet Sociale
Pesha: 10% | Vlerësim: 4/5

Pozitiv:

- Përmirësim i cilësisë së jetës për pensionistët dhe familjet me të ardhura të ulëta.
- Ritje e qasjes në shërbime dhe mallra të domosdoshme.

📊 Matrica e Vlerësimit të Fizibilitetit

Kriteri	Pesha	Vlerësim (1–5)	Pikë të ponderuara
Qartësia e Premtimit	10%	5	0.5
Korniza Ligjore dhe Institucionale	20%	3	0.6
Mbështetja Buxhetore dhe Financimi	20%	3	0.6
Ndikimi Ekonomik dhe Social	15%	4	0.6
Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ	10%	4	0.4
Implementimi dhe Afati i Zbatimit	15%	4	0.6
Ndikimi në Cilësinë e Jetës dhe Shërbimet Sociale	10%	4	0.4
Totali i Pikëve të Ponderuara	**100%**		**3.8/5**

☑ Përfundim i Vlerësimit

📌 Indeksi i Fizibilitetit: 3.8 / 5

Konkluzion:
Ky premtim ka ndikim të madh social dhe ekonomik, por kërkon:

- Një qasje të kujdesshme në politikën fiskale.
- Një sistem efektiv administrativ për shpërndarjen e fondeve.
- Monitorim dhe koordinim të fortë institucional.

Masa është e realizueshme, por duhet menaxhim i mirë i burimeve financiare për suksesin afatgjatë.

.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit mbi “Zonat e Lira Ekonomike dhe Mbështetje për Investitorët e Huaj”

---

1. Qartësia e Premtimit ✅

Ky premtim është i qartë dhe i matshëm, pasi ai përfshin dy elementë kryesorë:

- **Krijimi i zonave të lira ekonomike**, që synon tërheqjen e investitorëve të huaj dhe stimulimin e zhvillimit ekonomik.
- **Ofrimi i lehtësirave për investitorët**, për të krijuar kushte më të favorshme për investime dhe krijimin e mundësive të punësimit.

Ky angazhim mund të matet përmes:

- **Numrit të investitorëve të huaj** që do të tërhiqen.
- **Rezultateve konkrete** të krijuara nga këto zona, si rritja e eksporteve dhe krijimi i mundësive të punësimit.

Për shkak të qartësisë së objektivave, ky premtim mund të vlerësohet si i matshëm dhe i verifikueshëm.

---

2. Korniza Ligjore dhe Institucionale ⚠️

Pengesat kryesore që mund të hasen për realizimin e këtij premtimi janë:

- **Krijimi i një kornize ligjore të përshtatshme** që të mundësojë zhvillimin e zonave të lira dhe t’i ofrojë investitorëve një mjedis të qartë ligjor dhe të qëndrueshëm. Kjo kërkon mundësi legjislative dhe ndryshime ligjore që të krijojnë një mjedis tërheqës.
- **Bashkëpunimi me autoritetet lokale dhe institucionet financiare**, për të siguruar që zonat e lira të funksionojnë në mënyrë efikase dhe të mbështesin investitorët.
- **Nevoja për shërbime dhe infrastrukturë të përshtatshme**, që mund të krijojnë barrierë për implementimin nëse nuk sigurohen resurset e nevojshme.

Kjo kërkon një **koordinim të fortë ndër-institucional** dhe një kuadër ligjor që mund të jetë sfidues për t'u realizuar brenda afateve të parashikuara.

---

3. Mbështetja Buxhetore dhe Financimi ⚠️

Llogaritja e Kostos:

- Kostoja e implementimit është **mesatare** dhe kërkon investime të konsiderueshme për zhvillimin e infrastrukturës dhe krijimin e kushteve për investitorët.
- Krijimi i zonave të lira kërkon një **angazhim të konsiderueshëm financiar**, duke përfshirë infrastrukturën e nevojshme (rrugë, energji, uji, etj.), si dhe mbështetje financiare për stimulin e investitorëve.

- Mund të ketë mundësi financimi nga sektori privat, por gjithashtu mund të kërkohen burime shtesë nga buxheti shtetëror, duke ndikuar në stabilitetin fiskal të vendit.

Kjo kërkon një **planifikim të kujdesshëm të buxhetit** dhe një menaxhim të mirë të financave publike.

---

4. Ndikimi Ekonomik dhe Social ✅

Ky premtim ka një ndikim të **dretjpërdrejtë dhe të ndjeshëm** në:

- **Stimulin e investimeve të huaja**, që do të kontribuojnë në zhvillimin ekonomik dhe mundësi të reja punësimi.
- Krijimin e mundësive të punësimit, duke sjellë **teknologji të reja**, përmirësim të infrastrukturës, dhe zhvillim të sektorëve me potencial të lartë si **IT, energji dhe industri të tjera**.
- **Rritjen e eksporteve** dhe zhvillimin e sektorëve që mund të përfitojnë nga lehtësirat që ofrohen për investitorët.

Përfitimet për ekonominë janë të mëdha dhe mund të **diversifikojnë aktivitetet ekonomike**, duke përmirësuar cilësinë e jetesës dhe duke stimuluar rritjen e PBB-së.

---

5. Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ ✅

- **Vullneti politik** është tërësisht tërheqës për këtë iniciativë, pasi mund të nxisë **rritjen e investimeve** dhe **krijimin e mundësive të punësimit**.
- **Kapaciteti administrativ** është gjithashtu i rëndësishëm, pasi është e nevojshme që autoritetet të menaxhojnë këto zona të lira në mënyrë efikase dhe të sigurojnë që investitorët të kenë një mjedis të përshtatshëm dhe të mund të funksionojnë pa pengesa burokratike.

Nëse ka një angazhim të fortë politik dhe mbështetje të mjaftueshme për menaxhimin administrativ, ky premtim mund të realizohet me sukses.

---

6. Implementimi dhe Afati i Zbatimit ⚠️

- Ky premtim mund të **marrë më shumë kohë** për t'u implementuar për shkak të nevojës për krijimin e një mjedisi të përshtatshëm për investitorët dhe zhvillimin e infrastrukturës.
- Nuk është një implementim i menjëhershëm, pasi kërkon **përgatitje dhe kohë** për të krijuar kushte të favorshme për investitorët dhe për të siguruar që çdo element i projektit të funksionojë pa pengesa.

Zbatimi mund të marrë disa **vite**, prandaj afatet e shkurtra mund të jenë të pamjaftueshme për të siguruar sukses të menjëhershëm.

---

7. Ndikimi në Sektoret e Tjerë ✅

- **Zonat e lira ekonomike** do të kenë një ndikim të drejtpërdrejtë në zhvillimin e sektorëve me potencial të lartë, si **IT**, **energjia**, dhe **industri të tjera** që mund të përfitojnë nga lehtësirat dhe mbështetjen për investitorët.
- Zhvillimi i këtyre sektorëve mund të krijojë një **rrjedhë pozitive në ekonomi**, duke diversifikuar aktivitete ekonomike dhe duke rritur konkurrencën në treg.

Ky premtim do të kontribuojë gjithashtu në **përmirësimin e infrastrukturës dhe krijimin e mundësive të reja punësimi**, duke pasur një ndikim të përgjithshëm në zhvillimin e ekonomisë shqiptare.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit

📊 Indeksi i Fizibilitetit: 3.9/5

Përmbledhje e Vlerësimit:

- **Qartësia e Premtimit**: ✅ (I qartë dhe i matshëm)
- **Korniza Ligjore dhe Institucionale**: ⚠️ (Kërkon zhvillimin e një kornize ligjore dhe bashkëpunim ndër-institucional)
- **Mbështetja Buxhetore dhe Financimi**: ⚠️ (Kërkon financim për zhvillimin e infrastrukturës dhe mbështetje për investitorët)
- **Ndikimi Ekonomik dhe Social**: ✅ (Pozitiv për zhvillimin ekonomik dhe mundësi punësimi)
- **Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ**: ✅ (Mbështetje politike dhe kapacitet për menaxhimin e zonave)
- **Implementimi dhe Afati i Zbatimit**: ⚠️ (Afat i gjatë, kërkon kohë për zhvillimin e infrastrukturës dhe krijimin e kushteve për investitorët)
- **Ndikimi në Sektoret e Tjerë**: ✅ (Pozitiv për sektorët ekonomikë si IT, energjia dhe industria)

📌 Ky premtim ka një **potencial të madh** për zhvillimin e ekonomisë dhe krijimin e mundësive të punësimit, por kërkon **kohë** për të krijuar mjedisin e përshtatshëm për investitorët dhe për të zhvilluar infrastrukturën.

Për më tepër, një mbështetje e fortë ligjore dhe financiare do të jetë e nevojshme për të siguruar suksesin e tij.

Indeksi i Fizibilitetit të premtimit “Defiskalizimi i Kompanive që krijojnë Vende Pune”

✅ 1. Qartësia e Premtimit
Pesha në indeks: 10% | **Vlerësim**: 4/5

Analizë:
Premtimi është i qartë dhe ka objektiva të matshëm, përfshirë:

- Krijimin e një politike fiskale që mbështet investimet në kompani që krijojnë vende pune.
- Ofrimin e përjashtimeve tatimore për të nxitur zhvillimin e industrive të reja dhe inovacionin.

Tregues matës:

- Numri i vendeve të punës të krijuara nga kompanitë përfituese.
- Shuma e përjashtimeve tatimore të dhëna.
- Rritja e investimeve në industri të reja dhe inovative.

⚖️ 2. Korniza Ligjore dhe Institucionale
Pesha: 20% | **Vlerësim**: 3/5

Forca:

- Mundësia e përditësimit të legjislacionit ekzistues për të mbështetur defiskalizimin.

Pengesat:

- Krijimi i një kornize ligjore të qartë për përjashtimet tatimore.
- Nevoja për mekanizma të forta mbikëqyrjeje për të parandaluar abuzimet.
- Rreziku i krijimit të diskriminimit mes kompanive që përfitojnë dhe atyre që nuk përfitojnë.

💶 3. Mbështetja Buxhetore dhe Financimi
Pesha: 20% | **Vlerësim**: 3/5

Kosto e mundshme:

- Implementimi mund të shkaktojë humbje të të ardhurave për buxhetin shtetëror për shkak të përjashtimeve tatimore.

Mundësi kompensimi:

- Rritja e të ardhurave nga taksat dhe TVSH.
- Përmirësimi i mbledhjes së taksave nga sektori informal.

📈 4. Ndikimi Ekonomik dhe Social
Pesha: 15% | **Vlerësim**: 4/5

Efekte pozitive:

- Krijimi i mundësive të reja pune dhe zhvillimi i industrive të reja.
- Diversifikimi i ekonomisë dhe rritja e mundësive të punësimit, veçanërisht në sektorët inovativë si IT dhe teknologji.

🏛️ 5. Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ
Pesha: 10% | **Vlerësim**: 4/5

Pozitiv:

- Ka mbështetje politike të mundshme, pasi mbështet zhvillimin ekonomik dhe mundësitë e punësimit.
- Kapaciteti administrativ është i mundshëm, por kërkon forcimin e strukturave për monitorim dhe menaxhim të politikës fiskale.

⏱️ 6. Implementimi dhe Afati i Zbatimit
Pesha: 15% | **Vlerësim**: 4/5

Pozitiv:

- Ky premtim mund të zbatohet në një periudhë të shkurtër, pasi ndryshimet ligjore dhe politikat fiskale mund të realizohen shpejt.
- Nuk kërkon investime kapitale të mëdha për implementim.

🚀 7. Ndikimi në Sektoret e Tjerë
Pesha: 10% | **Vlerësim**: 4/5

Pozitiv:

- Ky premtim mund të ndikojë pozitivisht në zhvillimin e sektorëve të rinj dhe inovativë, si IT dhe teknologjia.
- Mund të stimulojë rritjen e industrive që krijojnë mundësi pune dhe diversifikojnë ekonominë.

Matrica e Vlerësimit të Fizibilitetit

Kriteri	Pesha	Vlerësim (1–5)	Pikë të ponderuara
Qartësia e Premtimit	10%	4	0.4
Korniza Ligjore dhe Institucionale	20%	3	0.6
Mbështetja Buxhetore dhe Financimi	20%	3	0.6
Ndikimi Ekonomik dhe Social	15%	4	0.6
Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ	10%	4	0.4
Implementimi dhe Afati i Zbatimit	15%	4	0.6
Ndikimi në Sektoret e Tjerë	10%	4	0.4
Totali i Pikëve të Ponderuara	100%		**3.6/5**

Përfundim i Vlerësimit

📌 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.6**/5

Ky premtim ka potencial të madh për të stimuluar zhvillimin e industrive të reja dhe krijimin e mundësive të punësimit.

Megjithatë, ai kërkon një menaxhim të kujdesshëm të politikës fiskale për të shmangur humbjen e të ardhurave dhe për të siguruar që përjashtimet tatimore nuk abuzohen.

Implementimi është i mundshëm dhe mund të realizohet brenda një periudhe të shkurtër, por kërkon forcimin e strukturave administrative dhe monitoruese.

Indeksi i Fizibilitetit të premtimit “Programi Kombëtar për kthimin e emigrantëve”

✅ 1. Qartësia e Premtimit
Pesha në indeks: 10% | Vlerësim: 5/5
Analizë:
Ky premtim është i qartë dhe i matshëm. Ai synon të krijojë një program për kthimin e emigrantëve, duke ofruar stimuj dhe mbështetje për ata që do të kthehen dhe investojnë në Shqipëri. Ky angazhim është i verifikueshëm përmes monitorimit të numrit të emigrantëve që kthehen dhe kontribuojnë në zhvillimin e sektorëve të rinj dhe punësimit.

⚖️ 2. Korniza Ligjore dhe Institucionale
Pesha në indeks: 20% | Vlerësim: 3/5
Analizë:
Pengesat kryesore mund të përfshijnë:

- Krijimin e një kornize ligjore që mbështet kthimin e emigrantëve, përfshirë stimujt fiskalë, mbështetje për ngritjen e biznesit dhe krijimin e mundësive për punësim.
- Krijimi i kushteve të përshtatshme për të siguruar që emigrantët të mund të realizojnë investimet e tyre dhe të kthehen me sukses në Shqipëri.
- Vështirësitë në menaxhimin e një programi të tillë, duke përfshirë ndihmën administrative për emigrantët dhe zbatimin e skemave të stimujve.

💶 3. Mbështetja Buxhetore dhe Financimi
Pesha në indeks: 20% | Vlerësim: 3/5
Analizë:

- Llogaritja e Kostos:
  Kostoja e implementimit është mesatare, pasi kërkon përgatitje të paketave dhe stimujve fiskalë për emigrantët. Ky program mund të përfshijë financime për mundësitë e biznesit dhe infrastruktura të tjera mbështetëse për kthimin e emigrantëve.
- Ky program mund të kërkojë një alokim të konsiderueshëm të fondeve për të siguruar që emigrantët të ndjehen të mbështetur dhe të krijohen mundësi reale për kthimin e tyre.

📈 4. Ndikimi Ekonomik dhe Social
Pesha në indeks: 15% | Vlerësim: 5/5
Analizë:
Ky premtim ka mundësi për të rikthyer kapitalin dhe njohuritë që emigrantët kanë fituar në vendet ku kanë jetuar. Emigrantët shpesh janë burim i njohurive të reja dhe mund të sjellin inovacione dhe përvoja të vlefshme për zhvillimin e ekonomisë shqiptare. Ky program mund të stimulojë krijimin e mundësive të punës, përmes mundësive të reja biznesi dhe rritjes së kërkesës për shërbime dhe produkte në Shqipëri.

🏛️ 5. Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ
Pesha në indeks: 10% | Vlerësim: 5/5
Analizë:
Ky premtim ka mbështetje politike, pasi rikthimi i emigrantëve mund të kontribuoni në rritjen ekonomike dhe të ndihmojë në zhvillimin e sektorëve të rinj dhe të mundësive për punësim. Kapaciteti administrativ mund të jetë i mjaftueshëm për të mbështetur krijimin e një programi të tillë, përfshirë menaxhimin e skemave dhe monitorimin e kthimit të emigrantëve, si dhe mbështetje për ata që kthehen.

⏱️ 6. Implementimi dhe Afati i Zbatimit
Pesha në indeks: 15% | Vlerësim: 5/5
Analizë:
Ky premtim mund të zbatohet në një periudhë të shkurtër përmes stimulimeve fiskale dhe politikave mbështetëse. Pas miratimit të ligjeve dhe politikave përkatëse, mund të krijohet një platformë për të mbështetur emigrantët që duan të kthehen. Kthimi i emigrantëve mund të nxisë zhvillimin e sektorëve të rinj dhe krijimin e mundësive të punës, duke i dhënë një impuls zhvillimit të qëndrueshëm.

🚀 7. Ndikimi në Sektoret e Tjerë
Pesha në indeks: 10% | Vlerësim: 5/5
Analizë:
Ky premtim do të ndihmojë zhvillimin e sektorëve të rinj dhe krijimin e mundësive të punës për individët që mund të kenë përfituar nga eksperienca e jetës jashtë Shqipërisë. Kthimi i emigrantëve mund të sjellë investime të reja në bizneset e vogla dhe të mesme, veçanërisht në sektorët që kanë nevojë për inovacion dhe zhvillim të kapitalit njerëzor.

Matrica e Vlerësimit të Fizibilitetit

Kriteri	Pesha	Vlerësim (1–5)	Pikë të ponderuara
Qartësia e Premtimit	10%	5	0.5
Korniza Ligjore dhe Institucionale	20%	3	0.6
Mbështetja Buxhetore dhe Financimi	20%	3	0.6
Ndikimi Ekonomik dhe Social	15%	5	0.75
Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ	10%	5	0.5
Implementimi dhe Afati i Zbatimit	15%	5	0.75
Ndikimi në Sektoret e Tjerë	10%	5	0.5
Totali i Pikëve të Ponderuara	100%		**4.6/5**

Përfundim i Vlerësimit

📌 Indeksi i Fizibilitetit: 4.6 / 5

Ky premtim ka potencial të madh për të rikthyer kapitalin dhe njohuritë e emigrantëve, duke ndihmuar në zhvillimin e sektorëve të rinj dhe në krijimin e mundësive për punësim.

Megjithatë, sfidat e krijimit të kushteve të përshtatshme dhe sigurimit të një kthimi të mjaftueshëm të emigrantëve mund të kërkojnë menaxhim të kujdesshëm dhe një mbështetje të qëndrueshme për këtë program.

Indeksi i Fizibilitetit të premtimit “Rritja e Transparencës dhe Llogaridhënies në Menaxhimin e Financave Publike”

Qartësia e Premtimit ☑
Ky premtim është i qartë dhe i matshëm, pasi synon rritjen e transparencës dhe llogaridhënies në menaxhimin e financave publike. Ai përfshin përmirësimin e sistemeve dhe procedurave për monitorimin dhe raportimin e shpenzimeve publike, duke mundësuar verifikimin e tij përmes përmirësimeve të dukshme në proceset e menaxhimit të financave dhe rritjes së besimit të qytetarëve dhe investitorëve.

Korniza Ligjore dhe Institucionale ⚠
Pengesat mund të përfshijnë:

- Krijimi dhe implementimi i sistemeve të reja për monitorimin dhe raportimin e shpenzimeve publike.
- Ndërhyrjet ligjore dhe institucionalizimi i transparencës mund të kërkojnë kohë dhe mund të sfidojnë struktura ekzistuese.
- Përmirësimi i transparencës kërkon bashkëpunim të ngushtë me administratën tatimore dhe agjencitë qeveritare për të siguruar informacion të saktë dhe të kuptueshëm për qytetarët.

Mbështetja Buxhetore dhe Financimi ⚠
Llogaritja e Kostos:

- **Investimet në Teknologji dhe Sisteme**: Për zhvillimin e sistemeve të monitorimit dhe raportimit të shpenzimeve publike, investimi mund të arrijë në 5-10 milionë euro. Kjo përfshin zhvillimin e platformave IT dhe sigurinë e sistemeve për ruajtjen dhe publikimin e të dhënave.
- **Trajnimi i Stafit**: Trajnimi i stafit administrativ dhe punonjësve të sektorit publik mund të kërkojë një buxhet prej 2-4 milionë euro për sesione trajnimi dhe workshop-e për ngritjen e kapaciteteve.
- **Përkthimi dhe Shpërndarja e Informacionit**: Për krijimin e informacionit të kuptueshëm dhe publikimin e tij në platforma të aksesueshme mund të kërkohen 1-2 milionë euro për zhvillimin e materialeve, përkthime dhe përmirësime vizuale të të dhënave.
- **Kosto totale e estimuar**: 8-16 milionë euro për implementimin e transparencës dhe llogaridhënies.

Ndikimi Ekonomik dhe Social ☑

- Rritja e transparencës dhe llogaridhënies mund të rrisë besimin e qytetarëve në menaxhimin e financave publike, duke stimuluar investimet dhe duke krijuar një mjedis më të qëndrueshëm ekonomik.

- Ky përmirësim mund të kontribuoni në përdorimin më efikas të burimeve publike dhe ndihmon në optimizimin e politikave ekonomike që ndikojnë në sektorët e tjerë.

Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ ✅

- Ky premtim ka mbështetje politike, pasi rritja e transparencës dhe llogaridhënies është një prioritet për shumë shtete që synojnë të përmirësojnë qeverisjen dhe të luftojnë korrupsionin.
- Kapaciteti administrativ është i mjaftueshëm për të mbështetur një program të tillë, duke përfshirë zhvillimin e sistemeve dhe implementimin e procedurave për transparencën dhe llogaridhënien.

Implementimi dhe Afati i Zbatimit ✅

- Ky premtim mund të zbatohet shpejt përmes implementimit të sistemeve të teknologjisë informative që mundësojnë transparencën e financave publike dhe publikimin e informacionit në mënyrë të kuptueshme.
- Megjithatë, mund të kërkojë një periudhë kohore për trajnimin e stafit dhe për krijimin e një kulture të fortë të llogaridhënies.

Ndikimi në Sektoret e Tjerë ✅

- Përmirësimi i transparencës në menaxhimin e financave publike do të përmirësojë efikasitetin e përdorimit të burimeve publike, duke kontribuar në zhvillimin e sektorëve të tjerë ekonomikë.
- Rritja e besimit të investitorëve do të ndihmojë gjithashtu në stimulimin e investimeve në ekonomi.
- Kjo mund të sjellë përmirësime në përdorimin e burimeve për shërbime publike si arsimi, shëndetësia dhe infrastruktura.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit

📊 **Indeksi i Fizibilitetit: 4.1/5**

Përmbledhje e Vlerësimit:

- **Qartësia e Premtimit:** ✅ (I qartë dhe i matshëm)
- **Korniza Ligjore dhe Institucionale:** ⚠️ (Krijimi i kushteve për transparencë dhe llogaridhënie mund të kërkojë kohë dhe burime të konsiderueshme)
- **Mbështetja Buxhetore dhe Financimi:** ⚠️ (Kosto e moderuar për investime dhe trajnime, mund të kërkojë financim shtesë për zhvillimin e sistemeve)
- **Ndikimi Ekonomik dhe Social:** ✅ (Pozitiv për rritjen e besimit dhe efikasitetin e përdorimit të burimeve)

- **Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ:** ✅ (Mbështetje politike dhe mundësi për implementimin administrativ)
- **Implementimi dhe Afati i Zbatimit:** ✅ (Përmirësimet mund të realizohen shpejt, por mund të kërkojnë kohë për trajnime dhe integrimin e sistemeve)
- **Ndikimi në Sektoret e Tjerë:** ✅ (Përmirëson efikasitetin e përdorimit të burimeve dhe mund të ndihmojë në zhvillimin e sektorëve të tjerë)

📌 Ky premtim ka potencial për të ndikuar pozitivisht në zhvillimin ekonomik dhe social të vendit, duke përmirësuar transparencën dhe llogaridhënien në menaxhimin e financave publike.

Ai mund të ndihmojë në rritjen e besimit të qytetarëve dhe investitorëve dhe të sigurojë përdorim më efikas të burimeve publike.

Megjithatë, implementimi i tij kërkon burime dhe angazhim të konsiderueshëm për zhvillimin e sistemeve të nevojshme dhe trajnimin e stafit administrativ.

Përmbledhje e kostove buxhetore dhe kapaciteteve fiskale për përmbushjen e premtimeve ekonomike dhe fiskale 2025-2029

Për të krijuar një model të plotë për llogaritjen e ndikimit të masave të propozuara në deficitin buxhetor, borxhin publik, dhe kërkesat për të ardhura shtesë, do të përfshijmë disa elemente makroekonomikë dhe do të bëjmë një analizë të plotë të efektivitetit të këtyre masave në periudhën deri në vitin 2029. Ja se si mund të ndërtojmë modelin:

1. Parametrat Makroekonomikë të Duhur

Për të krijuar një model të plotë, ne do të përdorim këto parametra të makroekonomisë:

- **Rritja e PBB-së**: Pritet të jetë **3%** deri në **5%** në vit. Kjo do të ndihmojë në mbështetje të rritjes ekonomike dhe të ardhurave shtesë.
- **Inflacioni**: Do të mbahet nën kontroll, me një normë prej **2-3%** në vit, që është në përputhje me qëllimet e politikës monetare.
- **Të ardhurat e shtetit**: Të ardhurat shtesë për shkak të masave si mbështetje për bizneset dhe të tjera mund të rriten me **1-3% të PBB-së** çdo vit.

2. Kalkulimi i Ndikimit të Masave në Deficitin Buxhetor dhe Borxhin Publik

Masat që janë propozuar kanë një ndikim të drejtpërdrejtë në shpenzimet dhe të ardhurat buxhetore. Për të bërë një model të tillë, duhet të llogarisim:

a. Ndikimi i Shpenzimeve (Kostoja e implementimit)

Kostoja e implementimit të masave mund të vlerësohet përmes një indeksi të shpenzimeve (p.sh., mbështetje për pensionistët, mbështetje për sektorët prodhues dhe të tjera). Kjo mund të jetë një përqindje e PBB-së:

- **Për Masat Sociale dhe Mbështetje për Familjet** (si pensionet dhe mbështetje për familjet): Mund të jetë rreth **1-2%** të PBB-së në vit.
- **Për Masat për Investitorët dhe Zhvillimin Ekonomik** (si zonat e lira ekonomike, mbështetje për bizneset): Mund të jetë rreth **0.5-1%** të PBB-së në vit.

b. Rritja e të Ardhurave (Përfitimet Ekonomike)

Të ardhurat shtesë do të vijnë nga disa burime:

- **Rritja e taksave dhe shtrirja e bazës tatimore**: Mund të rritet me **1-2% të PBB-së** për vit.
- **Stimuli për bizneset dhe sektorët e rinj**: Mund të ndihmojë në rritjen e të ardhurave nga taksat dhe ndihmon rritjen e ekonomisë.

Totali i të ardhurave shtesë: Kjo mund të jetë **1.5-3%** të PBB-së çdo vit.

c. Deficiti Buxhetor dhe Borxhi Publik

- **Deficiti Buxhetor** mund të rritet nga **2-4%** e PBB-së çdo vit për shkak të shpenzimeve shtesë dhe implementimit të masave, që do të kërkojnë fonde shtesë për të mbuluar kostot.
- **Borxhi Publik** mund të rritet në një ritëm më të shpejtë gjatë periudhës 2024-2029 për shkak të nevojës për financim të shtuar për të mbuluar deficitet. Një rritje e borxhit mund të jetë **2-4%** e PBB-së çdo vit.

3. Përllogaritja e Deficitit dhe Borxhit deri në 2029

Për të marrë një pamje të plotë, do të llogarisim se si këto parametra ndikojnë në deficitin dhe borxhin publik deri në vitin 2029, duke përdorur normën e rritjes së PBB-së dhe ndikimin e shpenzimeve dhe të ardhurave.

a. PBB-ja në 2029:

Përllogaritja e PBB-së deri në vitin 2029 mund të bëhet duke përdorur normën e rritjes ekonomike:

- **PBB aktuale**: 25.2 miliardë euro (në vitin 2023).
- **Norma e rritjes**: Pritet të jetë 3-5% çdo vit.

Formula:
PBB_2029 = PBB_2023 * (1 + Rritja PBB-së)^6

Nëse rritja është 4% në vit, PBB_2029 do të jetë:
PBB_2029 = 25.2 * (1 + 0.04)^6 ≈ 32.1 miliardë euro.

b. Deficiti Buxhetor deri në 2029:

Për të llogaritur deficitin buxhetor, mund të përdorim përqindjet e shpenzimeve dhe të ardhurave që do të ndikojnë në buxhetin:

- **Shpenzime shtesë për masat**: Mund të rriten me **1-2% të PBB-së** çdo vit.
- **Të ardhura shtesë**: Mund të rriten me **1-3% të PBB-së** çdo vit.

Deficiti Buxhetor mund të jetë në një gamë të tillë për vitin 2029:

- **Deficiti** = 2-4% e PBB-së në vit (kjo mund të variojë varësisht nga masat që realizohen).

Nëse PBB_2029 është 32.1 miliardë euro, atëherë:

- **Deficiti Buxhetor** (për 4%) = 32.1 * 0.04 ≈ 1.28 miliardë euro.

c. Borxhi Publik deri në 2029:

Nëse borxhi publiko rritet me 2-4% të PBB-së çdo vit, atëherë:

- **Borxhi aktual**: 75% e PBB-së (kjo është një shifër hipotetike për këtë përllogaritje).
- **Rritja e borxhit**: Do të jetë **2-4%** të PBB-së çdo vit.

Nëse borxhi në 2023 është 75% e PBB-së (25.2 miliardë euro), atëherë borxhi në 2029 mund të jetë:

Borxhi_2029 = PBB_2029 * 75% = 32.1 * 0.75 ≈ 24 miliardë euro.

4. Të Ardhurat e Shtesë për të Përballuar Këto Ndikime

Për të mbuluar deficitin dhe për të siguruar që borxhi të qëndrojë në nivele të qëndrueshme, do të duhen të ardhura shtesë. Këto të ardhura mund të vijnë nga:

- **Rritja e taksave**: Pritet të ketë një rritje të taksave për të përballuar deficitet.
- **Rritja e administratës tatimore dhe të ardhurave nga bizneset**: Do të ndihmojë në zgjerimin e bazës tatimore.

Nëse kërkohen të ardhura shtesë për të mbuluar deficitin dhe borxhin, këto mund të jenë rreth **1-3% të PBB-së** çdo vit. Për vitin 2029, kjo do të ishte:

Të ardhura shtesë = 32.1 * (1%-3%) ≈ 0.32-0.96 miliardë euro.

5. dhe Modeli i Plotë

- **PBB në 2029**: 32.1 miliardë euro (me rritje të PBB-së prej 4% në vit).
- **Deficiti Buxhetor**: 1.28 miliardë euro (4% e PBB-së).
- **Borxhi Publik**: 24 miliardë euro (75% e PBB-së).
- **Të ardhura shtesë**: 0.32-0.96 miliardë euro (1-3% e PBB-së).

Ky model tregon se për të realizuar premtimet, Shqipëria do të duhet të përballet me një rritje të borxhit dhe deficitit, që do të kërkojë rritje të të ardhurave dhe menaxhim të mirë të financave publike.

3. Premtimet për Shëndetësinë (2025-2029)

Degradimi i Shërbimit Shëndetësor në Shqipëri

✅ **Gjendja aktuale**: Shërbimi shëndetësor është degraduar shumë, me kushte të ngjashme me vitet '60.

Jeta mesatare: Shqiptarët jetojnë 7 vite më pak se qytetarët e BE-së.

Vdekshmëria foshnjore: 3 herë më e lartë se në Mali i Zi dhe 2 herë më e lartë se në vendet e tjera të rajonit.

Numri i mjekëve dhe infermierëve: 2.5 herë më pak se vendet e BE-së (1 mjek për 1100 banorë).

Sëmundjet e zemrës dhe malinje: Vdekshmëria nga sëmundjet e zemrës dhe ato malinje është shumë më e lartë se në BE.

Spitalet dhe shtretërit: Shqipëria ka dy herë më pak spitale dhe shtretër spitalorë se vendet e tjera të rajonit dhe të BE-së.

Shpenzimet e qytetarëve: Shqiptarët paguajnë shumë më tepër për kujdesin shëndetësor (5 herë më shumë se gjermanët).

1. **Qëllimet dhe Planifikimi i Reformave Shëndetësore**

   ✅ **Modeli gjerman**: Do të realizohet një reformë të thellë në shëndetësi, duke u mbështetur në modelin gjerman.

   ✅ **Përmirësimi i cilësisë dhe efikasitetit**: Synohet një sistem shëndetësor me shërbime të përballueshme dhe cilësi të lartë.

   ✅ **Përqendrimi në shëndetin e qytetarëve**: Politikat shëndetësore do të fokusohet në përmirësimin e jetëgjatësisë dhe cilësisë së jetës për qytetarët.

2. **Rritja e Financimit për Shëndetësinë**

   ✅ **Dyfishimi i buxhetit**: Buxheti për shëndetësinë do të dyfishohet për të mundësuar përmirësimin e shërbimeve dhe investimet në infrastrukturë dhe burime njerëzore.

3. **Trajtimi i Krimit të Koncesioneve në Shëndetësi**

   ✅ **Shkëputja nga mafian e koncesioneve**: Partia Demokratike do të ndërpresë lidhjet me praktikat kriminale të koncesioneve që kanë shkaktuar humbje të mëdha për buxhetin.

4. **Sigurimi i Shërbimeve Shëndetësore pa Barriera Financiare**

   ✅ **Përmirësimi i skemës së sigurimeve shëndetësore**: Do të diversifikohet skema e sigurimeve dhe do të krijohet një konkurrencë për të ofruar shërbime më të mira.

   ✅ **Maksimimi i shërbimeve për familjen**: Kujdesi për shëndetin familjar dhe për personat e moshuar do të jetë prioritet.

5. **Shërbimet Shëndetësore për Sëmundjet Malinje**

   ✅ **Fondi i veçantë për sëmundjet malinje**: Do të krijohet një fond për mbulimin e ilaçeve për trajtimin e sëmundjeve malinje, mbështetur nga taksa të veçanta mbi agjentët kancerogjenë si duhani.

   ✅ **Bashkëpunimi ndërkombëtar**: Do të krijohet një bashkëpunim me Tiranën, Prishtinën dhe Shkupin për ilaçe më të lira për pacientët.

6. **Përmirësimi i Infrastruktures dhe Teknologjisë në Shëndetësi**

   ✅ **Ripërtëritja e aparaturave**: Qeveria do të investojë në ripërtëritjen e aparaturave të diagnostikimit dhe mjekimit, veçanërisht për trajtimin e sëmundjeve malinje.

   ✅ **Përmirësimi i dixhitalizimit**: Do të përmirësohet dixhitalizimi i të dhënave mjekësore dhe shkëmbimi i informacionit për të eliminuar përdorimin e kartelave manuale.

7. **Siguria Ushqimore dhe Shëndeti i Publikut**

   ✅ **Kontrolli i sigurisë ushqimore**: Do të përmirësohet siguria ushqimore për të siguruar që qytetarët të konsumojnë ushqim të sigurt dhe pa substanca të ndaluara toksike.

8. **Depistimi dhe Check-up-i**

   ✅ **Depistimi i sëmundjeve**: Check-up-i do të bëhet për grupe të caktuara moshe dhe patologjie, duke e zgjeruar aksesin për kontrollin e shëndetit të popullatës, duke përfshirë ata që nuk mund të përballojnë shërbimet shëndetësore.

9. **Drejtimi i Politikes Shëndetësore për të Moshuarit**

   ✅ **Shëndeti i të moshuarve**: Do të krijohen politika të veçanta për përmirësimin e kujdesit shëndetësor për të moshuarit, për të siguruar kushte më të mira jetese dhe një jetëgjatësi më të madhe për këtë grup moshe.

   Me këto propozime, Partia Demokratike synon të përmirësojë infrastrukturën dhe cilësinë e shërbimeve shëndetësore në Shqipëri, duke krijuar një sistem më të qëndrueshëm dhe të arritshëm për të gjithë qytetarët.

Për të llogaritur indeksin e fizibilitetit për secilën nga pikat e përmendura më lart, do të përdorim një format të strukturuar, duke e pasqyruar çdo objektiv me vlerësimin përkatës të mundësisë për realizimin e tij.

1. Qëllimet dhe Planifikimi i Reformave Shëndetësore

Përshkrimi i objektivit: Qeveria e Partisë Demokratike do të ndërmarrë një reformë të thellë shëndetësore bazuar në modelin gjerman të shërbimit shëndetësor, duke përmirësuar cilësinë dhe efikasitetin e shërbimeve dhe duke synuar një sistem shëndetësor që ofron shërbime të përballueshme dhe me cilësi të lartë.

Fizibiliteti

- **Burimet financiare**: Nevojiten investime të mëdha për të përmirësuar cilësinë dhe efikasitetin, përfshirë ndihmën nga buxheti dhe mundësitë e financimit ndërkombëtar.
- **Përfshirja e aktorëve të ndryshëm**: Ky objektiv kërkon përfshirjen e shumë aktorëve, si administratën shtetërore, ekspertë të shëndetësisë dhe shoqatat profesionale.
- **Vështirësitë e implementimit**: Implementimi i një modeli të tillë kërkon kalim të thellë nga një sistem i vjetër në një të ri dhe mund të hasë rezistencë nga grupet e interesit.

Vlerësimi i fizibilitetit: **3/5** – Mundësi mesatare për realizimin e objektivit, pasi kërkon një angazhim të gjerë dhe investime të mëdha financiare.

---

2. Rritja e Financimit për Shëndetësinë

Përshkrimi i objektivit: Dyfishimi i buxhetit për shëndetësinë do të mundësojë përmirësimin e shërbimeve dhe investimeve në infrastrukturë dhe burime njerëzore.

Fizibiliteti

- **Burimet financiare**: Dyfishimi i buxhetit kërkon një angazhim të lartë nga qeveria dhe mund të rrisë borxhin publik. Kjo mund të jetë një sfidë për një ekonomi të brishtë si Shqipëria.
- **Konsistenca me prioritetet e qeverisë**: Financimi duhet të jetë i qëndrueshëm dhe të ketë një efekt afatgjatë. Ndihma ndërkombëtare mund të jetë e dobishme për të mbështetur këtë rritje.
- **Mbështetje nga aktorët ekonomikë**: Për të dyfishuar buxhetin, është e nevojshme të realizohen reforma të tjera që do të sigurojnë burime të tjera financiare.

Vlerësimi i fizibilitetit: **2/5** – Mundësi të ulëta për realizimin e këtij objektivi, pasi kërkon burime të mëdha financiare dhe mund të ndikojë negativisht në ekonominë e vendit.

---

3. Trajtimi i Krimit të Koncesioneve në Shëndetësi

Përshkrimi i objektivit: Shkëputja e lidhjeve me mafien e koncesioneve dhe ndalimi i praktikat e dëmshme që kanë shkaktuar humbje për buxhetin e shtetit.

Fizibiliteti

- **Mbështetje politike dhe ligjore**: Ky objektiv kërkon mbështetje të fortë politike dhe implementim të ligjeve të reja që do të mundësojnë ndërprerjen e kontratave dhe luftimin e ndikimeve të jashtme.
- **Kapaciteti i institucioneve të zbatimit të ligjit**: Institucionet që do të angazhohen për këtë janë shpesh të pamjaftueshme për të zbatuar ndryshimet në mënyrë efikase.
- **Kultura e korrupsionit**: Puna për të luftuar korrupsionin dhe pastrimin e sistemit shëndetësor do të kërkojë një angazhim të gjatë dhe mund të gjejë pengesa politike.

Vlerësimi i fizibilitetit: **3/5** – Mundësi mesatare për realizimin e këtij objektivi, pasi kërkon një angazhim të fortë dhe mbështetje institucionale për zbatimin e reformave.

---

4. Sigurimi i Shërbimeve Shëndetësore pa Barriera Financiare

Përshkrimi i objektivit: Skema e sigurimeve shëndetësore do të ndryshohet dhe diversifikohet, duke krijuar një konkurrencë midis institucioneve të sigurimeve për cilësinë e shërbimeve.

Fizibiliteti

- **Disponueshmëria e mundësive financiare**: Ndryshimi i skemës kërkon investime për krijimin e një infrastrukture të re dhe mund të sjellë sfida për shtimin e konkurrencës dhe sigurimin e shërbimeve cilësore.
- **Mbështetje nga sektorët privat dhe publik**: Ky objektiv kërkon një angazhim të fortë nga të dyja palët dhe mund të vërë në rrezik stabilitetin financiar të sektorëve të tjerë të shëndetësisë.
- **Përfshirja e grupeve të varfra**: Sigurimi i shërbimeve për ata që nuk mund të paguajnë mund të krijojë sfida shtesë për qeverinë dhe aktorët e tjerë.

Vlerësimi i fizibilitetit: **3/5** – Mundësi mesatare për realizimin e këtij objektivi, pasi kërkon një balancë mes burimeve dhe organizimit të sistemeve shëndetësore.

---

5. Shërbimet Shëndetësore për Sëmundjet Malinje

Përshkrimi i objektivit: Krijimi i një fondi të veçantë për mbulimin e shpenzimeve për trajtimin e sëmundjeve malinje, duke mbështetur pacientët me taksa speciale dhe bashkëpunim ndërkombëtar.

Fizibiliteti

- **Disponueshmëria e financimit**: Krijimi i një fondi të tillë do të kërkojë taksa të veçanta, që mund të jenë të vështira për të implementuar në një ekonomi që ka probleme me mbledhjen e tatimeve.
- **Bashkëpunimi ndërkombëtar**: Bashkëpunimi me vende të tjera do të ndihmojë në uljen e kostos, por ky bashkëpunim është shpesh i pasigurt.
- **Kërkesa për trajtim të specializuar**: Shpenzimet për trajtimin e sëmundjeve malinje janë të mëdha dhe mund të ngarkojnë buxhetin shtetëror.

Vlerësimi i fizibilitetit: **3/5** – Mundësi mesatare për realizimin e këtij objektivi, por kërkon mbështetje financiare të qëndrueshme dhe bashkëpunim ndërkombëtar.

---

6. Përmirësimi i Infrastruktures dhe Teknologjisë në Shëndetësi

Përshkrimi i objektivit: Ripërtëritja e aparaturave të diagnostikimit dhe mjekimit dhe përmirësimi i dixhitalizimit të sistemit shëndetësor.

Fizibiliteti

- **Kosto dhe efiçienca**: Investimet për ripërtëritjen e aparaturave dhe për dixhitalizimin kërkojnë burime të mëdha financiare dhe mund të jenë të vështira për t'u realizuar pa mbështetje të gjerë.
- **Teknologjia dhe trajnimi**: Kërkon aftësi dhe kapacitete për të trajnuar personelin dhe për të garantuar përdorimin e teknologjisë në mënyrë efikase.
- **Mbështetje ndërkombëtare**: Mundësitë për mbështetje financiare dhe teknologjike nga burime ndërkombëtare mund të ndihmojnë, por nuk janë gjithmonë të garantuara.

Vlerësimi i fizibilitetit: **3/5** – Mundësi mesatare, pasi kërkon një angazhim të fortë për financimin dhe implementimin e ndryshimeve teknologjike dhe infrastrukturore.

Indeksi i Fizibilitetit për Secilin Objektiv:

Për secilin objektiv, mund të përmbledhim vlerësimet e fizibilitetit si më poshtë:

- **Qëllimet dhe Planifikimi i Reformave Shëndetësore**: 3/5
- **Rritja e Financimit për Shëndetësinë**: 2/5
- **Trajtimi i Krimit të Koncesioneve në Shëndetësi**: 3/5
- **Sigurimi i Shërbimeve Shëndetësore pa Barriera Financiare**: 3/5
- **Shërbimet Shëndetësore për Sëmundjet Malinje**: 3/5
- **Përmirësimi i Infrastruktures dhe Teknologjisë në Shëndetësi**: 3/5

Indeksi i Përgjithshëm: 2.9/5

Ky indeks sugjeron mundësi mesatare për realizimin e këtyre reformave, por kërkon një angazhim të lartë nga aktorët e përfshirë dhe mbështetje të konsiderueshme financiare dhe teknologjike.

Indeksi i Fizibilitetit të premtimit mbi “Reformën Shëndetësore bazuar në Modelin Gjerman”

---

1. Qartësia e Premtimit ✅

Premtimi për reformën shëndetësore bazohet në një model të qartë dhe të matshëm, pasi përfshin:

- Adoptimin e modelit gjerman të shërbimit shëndetësor.
- Përmirësimin e cilësisë dhe efikasitetit të shërbimeve shëndetësore.
- Ofrimin e shërbimeve të përballueshme dhe me cilësi të lartë. Ky angazhim është i qartë dhe matet nëpërmjet përmirësimeve në infrastrukturë, aksesin në shërbime dhe rezultatet e shëndetit publik.

---

2. Korniza Ligjore dhe Institucionale ⚠️

Për të implementuar modelin gjerman, nevojiten ndryshime të mëdha në legjislacion dhe strukturat institucionale:

- Ligje të reja për rregullimin e sigurimeve shëndetësore dhe përfshirjen e sektorit privat.
- Rishikimi i kontratave ekzistuese, veçanërisht koncesioneve dhe privatizimeve në sistemin shëndetësor.
- Bashkëpunimi me partnerët ndërkombëtarë për ekspertizë dhe asistencë teknike.
- Kundërshtime nga grupet e interesit që përfitojnë nga sistemi aktual.

---

3. Kapaciteti Fiskal dhe Burimet e Financimit ⚠️

Një reformë e tillë kërkon investime të mëdha në infrastrukturë, teknologji dhe trajnimin e personelit.

Kostoja e Reformës:

- **Investime fillestare:** 700-900 milionë euro për ndërtim dhe modernizim të spitaleve.
- **Trajnimi i personelit:** 200-300 milionë euro.
- **Sistemet e informacionit dhe dixhitalizimi:** 150-200 milionë euro.
- **Kosto operacionale vjetore të sistemit të ri:** 250-400 milionë euro më shumë se buxheti aktual.

Kapaciteti Buxhetor:

- Buxheti i shtetit për shëndetësinë aktualisht është rreth **600 milionë euro/vit** (2.4% e PBB-së).
- Për të zbatuar këtë reformë, do të kërkohet të paktën dyfishimi i këtij fondi, duke e çuar në **1.2 miliardë euro/vit**.

- Kjo do të përbënte rreth **4.8% të PBB-së**, që është një rritje e ndjeshme krahasuar me normat historike të shpenzimeve publike në shëndetësi.

Burimet e Financimit:

1. **Të ardhura shtesë nga taksat** – Rritja e TVSH-së për mallrat jo thelbësore ose kontributet e reja shëndetësore.
2. **Rishpërndarje buxhetore** – Rialokimi nga sektorë të tjerë, por kjo mund të ndikojë në financimin e arsimit dhe infrastrukturës.
3. **Kredi dhe borxh publik** – Rritja e borxhit mund të rrisë rreziqet fiskale.
4. **Mbështetje nga BE dhe FMN** – Financimi i pjesshëm përmes fondeve të reformës shëndetësore.

Duke marrë parasysh edhe premtimet e tjera qeveritare, të cilat kërkojnë shpenzime të larta për infrastrukturën rrugore dhe arsimin, kapaciteti fiskal i buxhetit është i kufizuar. Rreziku kryesor është që financimi i pamjaftueshëm mund të sjellë një reformë të paplotë ose të zgjatur përtej një mandati 4-vjeçar.

---

4. Ndikimi Ekonomik dhe Social ✅

- **Pozitiv** për përmirësimin e cilësisë së jetesës, aksesit në shërbime dhe uljen e vdekshmërisë nga sëmundjet kronike.
- **Rritja e produktivitetit** në ekonomi për shkak të një popullsie më të shëndetshme.
- **Kosto të larta afatshkurtra**, por kursime afatgjata nga ulja e nevojës për trajtime të kushtueshme për sëmundjet kronike.

---

5. Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ ✅

- Vullneti politik është i nevojshëm për miratimin e reformës, por rreziku është që zbatimi të mbetet i pjesshëm.
- Administrata ka kapacitete për reforma të pjesshme, por një reformë e thellë kërkon ndihmë nga ekspertiza ndërkombëtare.
- Presioni nga grupet e interesit mund të ngadalësojë ose ndryshojë reformën.

---

6. Implementimi dhe Afati i Zbatimit ⚠️

- **Zbatim i pjesshëm në 4 vite** – Do të jetë e pamundur të arrihet një transformim i plotë brenda një mandati qeverisës.
- **Fazat kryesore:**
    1. **Viti 1-2** – Përgatitja e kornizës ligjore dhe institucionale.
    2. **Viti 2-3** – Fillimi i projekteve pilot dhe ndërtimi i spitaleve të reja.
    3. **Viti 3-4** – Rritja e financimit dhe zgjerimi i sistemit të ri.

- Rreziku është që reformat të mbeten në nivel pilot ose të ndalen me ndryshimin e qeverisë.

---

7. Ndikimi në Cilësinë e Shërbimeve Shëndetësore ✅

- Përmirësime në trajtimin e pacientëve dhe shërbimet spitalore.
- Efikasitet më i lartë dhe transparencë më e madhe në menaxhimin e sistemit shëndetësor.
- Reduktim i informalitetit dhe korrupsionit në sektorin shëndetësor.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit

📊 Indeksi i Fizibilitetit: **2.5**/5

Reforma është e nevojshme dhe mund të ketë ndikim të madh pozitiv, por ka sfida serioze për financimin dhe zbatimin e saj brenda një mandati 4-vjeçar. Mungesa e një strategjie të qartë për financimin dhe kapacitetin administrativ e bën reformën të vështirë për t'u realizuar plotësisht në kohën e premtuar.

Nëse nuk sigurohen burime të qarta financimi, reforma mund të ngecë në fazat e para ose të mbetet e fragmentuar. Rekomandohet një qasje graduale dhe një plan i qartë për të garantuar qëndrueshmërinë fiskale të reformës.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin mbi “Dyfishimin e Buxhetit për Shëndetësinë”

1. Qartësia e Premtimit ✅ (5/5 - Shumë e Lartë)

Ky premtim është i qartë dhe i matshëm:

- **Dyfishimi i buxhetit për shëndetësinë** është një objektiv konkret dhe i kuptueshëm.
- **Mund të matet** duke krahasuar shpenzimet për shëndetësinë para dhe pas zbatimit.
- **Objektiv i qartë dhe i verifikueshëm**, ndaj ka një vlerësim të lartë të fizibilitetit në këtë aspekt.

2. Korniza Ligjore dhe Institucionale ⚠️ (3/5 - Mesatare)

Pengesat kryesore lidhen me:

- **Nevoja për ndryshime ligjore** për të lehtësuar rritjen e investimeve publike në sektorin shëndetësor.
- **Rishikimi i strategjive dhe politikave financiare** për të bërë të mundur një rritje të tillë të financimeve.
- **Përfshirja e aktorëve të tjerë**, si organizatat ndërkombëtare dhe shoqatat shëndetësore, për të siguruar mbështetje dhe ekspertizë.
- **Reformimi i sistemit të prokurimit publik**, për të parandaluar abuzimet dhe për të garantuar një përdorim më efikas të fondeve shtetërore.
- **Rezistenca nga grupet e interesit** që përfitojnë nga struktura aktuale e financimit të shëndetësisë.

Ndryshimet ligjore janë të realizueshme, por kërkojnë kohë dhe koordinim institucional.

3. Mbështetja Buxhetore dhe Financimi ⚠️ (2/5 - Ulët)

Llogaritja e kostos:

- **PBB e Shqipërisë në 2024:** 25.2 miliardë euro.
- **Buxheti aktual për shëndetësinë:** Rreth 3% e PBB-së (~750 milionë euro).
- **Dyfishimi i buxhetit:** Kërkon rreth **750 milionë euro shtesë** çdo vit.
- **Burime të mundshme financimi:**
    1. **Rritja e të ardhurave nga taksat**, por kërkon rritje ekonomike të qëndrueshme.
    2. **Rialokimi i shpenzimeve publike**, por kjo mund të ndikojë negativisht në sektorë të tjerë.
    3. **Marrja e kredive ose borxhit publik**, por rrezikon rritjen e deficitit buxhetor.

Kapaciteti fiskal është i kufizuar, dhe një rritje kaq e madhe e shpenzimeve do të kishte një ndikim të madh në stabilitetin financiar.

4. Ndikimi Ekonomik dhe Social ✅ (4/5 - Lartë)

Ndikime pozitive:

- **Përmirësimi i shëndetit publik**, duke ulur kostot e trajtimeve në periudhë afatgjatë.
- **Rritja e cilësisë së jetesës dhe produktivitetit të forcës së punës**.
- **Më shumë vende pune në sektorin shëndetësor**, duke ndihmuar në uljen e papunësisë.

Ndikimi ekonomik dhe social është shumë i favorshëm, por sfida mbetet në financimin e tij.

5. Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ ⚠ (3/5 - Mesatare)

- **Vullneti politik ekziston,** por duhet një strategji afatgjatë dhe angazhim mbi një mandat qeverisës.
- **Administrata publike duhet të përmirësojë kapacitetet e saj** për të menaxhuar një rritje të tillë të buxhetit.
- **Korrupsioni dhe abuzimi me fondet publike** mund të jenë pengesa për efektivitetin e rritjes së financimeve.

Ekziston vullneti politik për ta promovuar këtë premtim, por menaxhimi dhe mbikëqyrja mbeten sfidë.

6. Implementimi dhe Afati i Zbatimit ⚠ (2/5 - Ulët)

- **Afati për realizimin e dyfishimit të buxhetit është shumë ambicioz.**
- **Një rritje e menjëhershme do të ishte e vështirë për t'u administruar**, ndaj do të kërkohej një zbatim gradual në disa vite.
- **Mund të ketë vonesa** për shkak të reformave të nevojshme administrative dhe infrastrukturore.

Realizimi i plotë i premtimit brenda një mandati është i pamundur pa rreziqe të mëdha fiskale.

7. Ndikimi në Cilësinë e Shërbimeve Shëndetësore ✅ (5/5 - Shumë i Lartë)

- **Më shumë fonde = më shumë investime në infrastrukturë dhe personel mjekësor**.
- **Shërbimet shëndetësore do të bëhen më të aksesueshme dhe cilësore**.
- **Mund të përmirësojë besimin e qytetarëve në sistemin shëndetësor publik**, duke reduktuar varësinë nga shërbimet private.

Ndikimi në cilësinë e shërbimeve është padyshim pozitiv, por kërkon menaxhim të mirë të fondeve.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit

Elementi	Vlerësimi (0-5)
Qartësia e Premtimit	✅ 5/5
Korniza Ligjore dhe Institucionale	⚠ 3/5

Elementi	Vlerësimi (0-5)
Mbështetja Buxhetore dhe Financimi	⚠ 2/5
Ndikimi Ekonomik dhe Social	✅ 4/5
Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ	⚠ 3/5
Implementimi dhe Afati i Zbatimit	⚠ 2/5
Ndikimi në Cilësinë e Shërbimeve Shëndetësore	✅ 5/5

📊 Indeksi Përfundimtar i Fizibilitetit: 3.0/5

Dyfishimi i buxhetit për shëndetësinë është një premtim i qartë dhe i matshëm, me një ndikim të lartë pozitiv në cilësinë e shërbimeve. Megjithatë, është shumë e vështirë të realizohet brenda një mandati qeverisës pa rrezikuar stabilitetin fiskal.

Burimet e financimit janë të kufizuara dhe kërkojnë një planifikim të kujdesshëm.

Një alternativë më e realizueshme do të ishte një rritje graduale, duke kombinuar financime shtesë me reforma të thella në menaxhimin e sistemit shëndetësor.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin mbi “Trajtimin e Krimit të Koncesioneve në Shëndetësi”

---

1. Qartësia e Premtimit ✅

Premtimi është i qartë dhe i matshëm:

- Shkëputja e lidhjeve me mafien e koncesioneve dhe ndalimi i praktikave të dëmshme janë objektiva të qarta.
- Mund të matet duke monitoruar kontratat e reja dhe ekzistuese, si dhe duke vlerësuar ndikimin e ndryshimeve në buxhetin e shtetit.
- Verifikimi mund të kryhet duke analizuar procedurat e reja të koncesioneve dhe zvogëlimin e humbjeve financiare.

Indeksi i Fizibilitetit: 4/5

---

2. Korniza Ligjore dhe Institucionale ⚠

Pengesat kryesore:

- Nevoja për ndryshime ligjore dhe rishikim të kontratave të kaluara, të cilat mund të jenë të mbrojtura nga ligje dhe traktate ndërkombëtare.
- Forcimi i institucioneve zbatimore dhe aftësia për të ndërprerë kontratat e dëmshme.
- Prania e korrupsionit dhe lidhjet politike me aktorët e koncesioneve si faktorë pengues.

Indeksi i Fizibilitetit: 2.5/5

---

3. Mbështetja Buxhetore dhe Financimi ⚠

Llogaritja e Kostos:

- Investime për forcimin e institucioneve të mbikëqyrjes dhe zbatimit të ligjit.
- Alokimi i fondeve për hetime të pavarura dhe reforma në menaxhimin e koncesioneve.
- Kompensime për kontratat e prishura, në rast se janë në konflikt ligjor.

Burime të mundshme financimi:

1. Ristrukturimi i shpenzimeve publike.
2. Përdorimi i fondeve ndërkombëtare.
3. Rritja e efikasitetit në menaxhimin e kostove.

Indeksi i Fizibilitetit: 3/5

---

4. Ndikimi Ekonomik dhe Social ✅

- Zvogëlimi i humbjeve financiare nga kontratat e dëmshme.
- Rritje e besimit publik në sistemin shëndetësor dhe transparencë më e madhe.
- Konsolidim i sistemit shëndetësor dhe përdorim më efikas i burimeve.

Indeksi i Fizibilitetit: 4/5

---

5. Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ ⚠️

- Nevojitet angazhim i fortë politik për të sfiduar grupet e interesit që përfiton nga koncesionet.
- Administrata publike ka sfida të konsiderueshme në zbatimin e reformave për shkak të mungesës së burimeve dhe kapaciteteve.

Indeksi i Fizibilitetit: 2.5/5

---

6. Implementimi dhe Afati i Zbatimit ⚠️

- Ndalimi i kontratave të dëmshme dhe reforma e plotë mund të zgjasë disa vite.
- Hetimet e pavarura dhe proceset ligjore mund të vonojnë implementimin.
- Mbështetja nga institucionet ndërkombëtare mund të ndihmojë.

Indeksi i Fizibilitetit: 2.5/5

---

7. Ndikimi në Cilësinë e Shërbimeve Shëndetësore ✅

- Alokim më i drejtë i fondeve dhe përmirësim i transparencës.
- Zvogëlim i mundësisë për korrupsion dhe pastrim parash.
- Menaxhim më i mirë i burimeve dhe një sistem më efikas.

Indeksi i Fizibilitetit: 4/5

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit 📊

Indeksi Mesatar i Fizibilitetit: **3.0**/5

Ky indeks sugjeron një mundësi mesatare për realizimin e premtimit. Për të pasur sukses, nevojitet:

- Forcim i kapaciteteve administrative.
- Angazhim politik dhe vullnet për të përballuar ndikimet e grupeve të interesit.
- Sigurimi i fondeve dhe ristrukturimi i institucioneve.
- Implementimi kërkon një periudhë të gjatë kohore dhe një plan të mirëkoordinuar.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin mbi “Sigurimin e Shërbimeve Shëndetësore pa Barriera Financiare”

---

1. Qartësia e Premtimit ✅ (5/5)

Ky premtim është i qartë dhe i matshëm:

- Krijimi i një sistemi sigurimesh shëndetësore pa barriera financiare, ku do të ketë konkurrencë midis institucioneve të sigurimeve për të ofruar shërbime cilësore.
- Mund të matet nëpërmes krijimit të një infrastrukture të re sigurimesh dhe mbulimit të shërbimeve për të gjitha shtresat e shoqërisë.

---

2. Disponueshmëria e Burimeve Financiare ⚠️ (2/5)

Ky objektiv ka sfida të rëndësishme:

- **Kostoja vjetore e sistemit të ri**: Bazuar në eksperiencat e vendeve me sisteme të ngjashme, kostoja mund të shkojë nga **5-8% e PBB**. Me PBB-në e Shqipërisë në 2023 prej **25.2 miliardë euro**, kostoja mund të variojë nga **1.26 deri në 2 miliardë euro**.
- **Mbulimi financiar**: Aktualisht, buxheti i shëndetësisë në Shqipëri është rreth **500 milionë euro**. Një rritje e madhe do të kërkohej, gjë që mund ta bëjë të vështirë implementimin e plotë.

---

3. Mbështetje nga Sektorët Privat dhe Publik ⚠️ (3/5)

- **Angazhimi i sektorit privat**: Implementimi i konkurrencës midis institucioneve të sigurimeve mund të rrisë efikasitetin, por gjithashtu mund të sjellë pasiguri për sektorin publik.
- **Kostoja administrative**: Vendet e BE që kanë zbatuar skema të ngjashme raportojnë një kosto administrative prej **10-15% të totalit të financimeve**.

---

4. Përfshirja e Grupeve të Varfra ⚠️ (3/5)

- **Numri i qytetarëve që nuk përfshihen aktualisht**: Rreth **20% e popullsisë** nuk ka akses në sigurime shëndetësore. Për këta qytetarë, subvencioni shtetëror do të ishte minimalisht **150-200 milionë euro** në vit.
- **Burimi i financimit**: Një pjesë mund të vijë nga taksat progresive ose ndihma nga organizatat ndërkombëtare.

---

5. Përputhshmëria me Politikat Shëndetësore dhe Prioritetet e Qeverisë ✅ (5/5)

- Ky objektiv është në linjë me angazhimet qeveritare për përmirësimin e aksesit në shërbime shëndetësore.
- Reforma mund të përmirësojë cilësinë dhe zvogëlojë pabarazitë shëndetësore.

---

6. Implementimi dhe Koordinimi Administrativ ⚠️ (2/5)

- **Nevoja për reformim të administratës**: Krijimi i një skeme të re sigurimesh do të kërkojë **modernizimin e institucioneve publike** dhe dixhitalizimin e sistemeve.
- **Rritja e efikasitetit**: Kalimi nga modeli aktual tek një model me konkurrencë do të kërkojë **5-7 vite** për të funksionuar plotësisht.

---

7. Ndikimi në Cilësinë dhe Aksesin në Shërbime Shëndetësore ✅ (4/5)

- **Rritja e aksesit**: Kjo reformë mund të reduktojë pritjet dhe të rrisë mbulimin për shërbime cilësore.
- **Konkurrenca midis sigurimeve**: Ky element do të mund të sjellë rritje të cilësisë dhe zvogëlim të kostove në afatgjatë.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit

Indeksi i Fizibilitetit llogaritet duke përdorur mesataren e ponderuar të secilit faktor, bazuar në rëndësinë e tyre:

📊 Indeksi i Fizibilitetit: 3.1 / 5

Ky objektiv ka mundësi mesatare për realizim. Ndërsa përmirësimi i shërbimeve shëndetësore është një prioritet dhe në përputhje me politikat qeveritare, sfidat kryesore janë burimet financiare dhe organizimi administrativ.

Qeveria do të duhet të balancojë burimet e saj, të angazhojë sektorin privat dhe të krijojë mekanizma efikas për të garantuar mbulim universal.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin mbi “Shërbimet Shëndetësore për Sëmundjet Malinje”

1. Qartësia e Premtimit ✅

Premtimi është i qartë dhe i matshëm, duke synuar krijimin e një fondi të veçantë për mbulimin e shpenzimeve të trajtimit të sëmundjeve malinje. Kjo është një objektiv tërësisht i matshëm dhe mund të monitorohet nëpërmjet mbështetjes që ofrohet për pacientët dhe përmirësimit të mbulimit të shpenzimeve shëndetësore. Po ashtu, mund të matet nëpërmjet bashkëpunimit ndërkombëtar që mund të ofrojë mundësi për të ulur kostot e trajtimit.

2. Disponueshmëria e Burimeve Financiare ⚠️

Ky objektiv ka sfida të rëndësishme financiare:

- **Kostot e krijimit të fondit** kërkojnë burime të konsiderueshme dhe mund të realizohet vetëm përmes mbledhjes së taksave speciale, një proces që mund të jetë sfidues për t'u zbatuar në një ekonomi që ka pasur vështirësi në mbledhjen e tatimeve. **Nëse marrim një vlerësim të shpenzimeve të mundshme për krijimin e fondit, mund të thuhet se kostoja e krijimit të këtij fondi mund të variojë në përputhje me ndihmën financiare të brendshme dhe ndihmën ndërkombëtare që mund të merret. Ky fond mund të vlerësohet në një shifër nga 50 deri në 100 milion euro në vit për mbulimin e kostove të trajtimit të sëmundjeve malinje.**
- **Mbështetje financiare nga burime të tjera:** Nëse nuk sigurohen burime të mjaftueshme nga taksat speciale, mund të kërkohet ndihma nga burime të tjera financiare si donacione ndërkombëtare. Megjithatë, mbledhja efikase e këtyre burimeve është e paqartë dhe mund të jetë sfiduese.
- **Vështirësitë e mbledhjes së tatimeve** janë një pengesë, duke krijuar presion mbi sistemin tatimor që mund të ndikojë negativisht në realizimin e objektivit. **Për të siguruar mjetet e nevojshme, duhet të rritet rendimenti i mbledhjes së tatimeve nga 80% në 90%**, një përpjekje që mund të rrisë ndjeshëm kapacitetin për financimin e fondit, por që kërkon reforma dhe përmirësime të mëdha në administratën tatimore.

3. Bashkëpunimi Ndërkombëtar ⚠️

- **Përfshirja e bashkëpunimit ndërkombëtar** mund të ndihmojë në uljen e kostos për trajtimin e sëmundjeve malinje, duke ofruar mundësi për mbështetje teknike dhe financiare. Mirëpo, ky bashkëpunim është shpesh i pasigurt dhe varet nga marrëveshjet me organizata ndërkombëtare dhe shtete të tjera.
- **Përfitimet nga bashkëpunimi ndërkombëtar** mund të ndihmojnë në transferimin e njohurive dhe teknologjisë për trajtimin e sëmundjeve malinje, por siguria e këtij bashkëpunimi mbetet e paqartë, dhe mund të ndikojë në implementimin efektiv të fondit. **Një vlerësim i mundshëm i ndihmës ndërkombëtare mund të jetë deri në 30% të totalit të kërkesave për mbështetje financiare, por gjithashtu duhet të merren parasysh kufizimet dhe paqartësitë e marrëveshjeve të mundshme.**

4. Kërkesa për Trajtim të Specializuar ⚠️

- **Shpenzimet për trajtimin e sëmundjeve malinje** janë të larta dhe mund të ngarkojnë rëndë buxhetin shtetëror. Kërkesa për trajtime të specializuara si kirurgji dhe terapinë biologjike mund të përbëjnë një ngarkesë të konsiderueshme për sistemin shëndetësor.
- **Buxheti shtetëror** mund të përballet me presion të madh për të mbuluar këto shpenzime, duke krijuar sfida në menaxhimin e kostove dhe shpenzimeve të larta që kërkohen për trajtimet e avancuara. Duke p**ërllogaritur shpenzimet, mund të themi që mesatarisht një trajtim për sëmundjet malinje mund të arrijë në 10,000 deri në 50,000 euro për pacient, ndërkohë që numri i të prekurve mund të jetë në rreth 5,000 pacientë në vit. Ky shpenzim përbën një ngarkesë të rëndë për buxhetin.**

5. Përputhshmëria me Politikat Shëndetësore dhe Prioritetet e Qeverisë ✅

- Ky objektiv është në përputhje me prioritetet e qeverisë për përmirësimin e shërbimeve shëndetësore dhe mbështetje për pacientët që vuajnë nga sëmundje malinje.
- Krijimi i një fondi të dedikuar mund të forcojë sistemin e shëndetësisë dhe mund të lehtësojë ngarkesën financiare për pacientët dhe familjet e tyre.
- **Rritja e besimit të publikut** është një përfitim tjetër, pasi kjo do të sigurojë që qytetarët të besojnë se qeveria është angazhuar për të ofruar mbështetje për ata që kanë nevojë për trajtim të specializuar.

6. Implementimi dhe Koordinimi Administrativ ⚠️

- **Koordinimi ndërministror** midis ministrive të shëndetësisë, financave dhe administratës tatimore është i nevojshëm për të siguruar që taksat speciale të mblidhen dhe të administrohen në mënyrë efikase.
- **Krijimi i një infrastrukture për mbështetje** dhe menaxhimin e fondeve kërkon një menaxhim të mirëorganizuar dhe transparencë. Ky proces mund të jetë i komplikuar dhe kërkon kohë dhe burime të konsiderueshme.
- **Zhvillimi i një sistemi të menaxhimit të informacionit** dhe ndarja e burimeve do të kërkojë përgatitje të kujdesshme dhe mund të shtyjë implementimin në kohë. **Për të realizuar këtë, mund të ketë nevojë për një investim fillestar të madh në infrastrukturën administrative dhe teknologjinë e informacionit. Ky investim mund të arrijë deri në 5 milion euro, me një kohëzgjatje për implementim që mund të shkojë deri në 2 vjet.**

7. Ndikimi në Cilësinë dhe Aksesin në Shërbime Shëndetësore ✅

- Ky objektiv ka mundësinë të përmirësojë cilësinë dhe aksesin në shërbimet shëndetësore për pacientët që vuajnë nga sëmundje malinje, duke siguruar mbështetje financiare për trajtime të specializuara që shpesh janë shumë të shtrenjta.
- **Përmirësimi i qasjes** për trajtime të specializuara mund të ulë ngarkesën financiare mbi pacientët dhe mund të sigurojë shërbime më të mira për ata që janë të prekur nga këto sëmundje.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit 📊

Indeksi i Fizibilitetit: 3.4/5

Ky objektiv ka mundësi mesatare për realizim, pasi kërkon një menaxhim të kujdesshëm të burimeve financiare dhe bashkëpunimit ndërkombëtar.

Sfida kryesore është lidhur me kostot e larta dhe mbledhjen e burimeve financiare për të mbuluar nevojat për trajtime të specializuara. Përveç kësaj, ndihma ndërkombëtare është një mundësi, por mbetet e paqartë dhe mund të ndikohet nga marrëveshje të pasigurta.

Për të realizuar këtë premtim, do të duhen përmirësime të konsiderueshme në kapacitetin administrativ dhe menaxhimin e burimeve, si dhe një angazhim të fortë ndërkombëtar.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin mbi “Përmirësimin e Infrastrukturës dhe Teknologjisë në Shëndetësi”

---

1. Qartësia e Premtimit ✅

Ky premtim është i qartë dhe i matshëm:

- Ripërtëritja e aparaturave të diagnostikimit dhe mjekimit, si dhe përmirësimi i dixhitalizimit të sistemit shëndetësor, janë objektiva të qarta që mund të maten dhe monitorohen përmes procesit të investimeve dhe avancimit të infrastrukturës dhe teknologjisë.
- Ky objektiv mund të matet nëpërmjet përmirësimit të efikasitetit të shërbimeve shëndetësore, reduktimit të kohës për diagnostikim dhe trajtim, si dhe rritjes së aksesit në shërbime të avancuara.

---

2. Disponueshmëria e Burimeve Financiare ⚠️

Ky objektiv kërkon burime të mëdha financiare:

- Investime të mëdha janë të nevojshme për ripërtëritjen e aparaturave dhe për dixhitalizimin e sistemit shëndetësor. Ky proces kërkon burime që mund të jenë të vështira për t'u siguruar pa mbështetje të gjerë financiare dhe mund të përbëjë një sfidë për një ekonomi të brishtë.
- Mbështetje ndërkombëtare mund të jetë e nevojshme për të mbështetur këto investime. Kjo mund të përfshijë fonde nga organizata ndërkombëtare ose kredi të buta, por këto mund të jenë të pasigurta dhe varet nga marrëveshjet dhe prioritetet e donatorëve ndërkombëtarë.
- Sistemi shëndetësor aktual mund të ketë nevojë për rinovim të gjerë, përfshirë përmirësimin e infrastrukturës fizike dhe teknologjike, duke kërkuar investime të mëdha për të siguruar që sistemi të mbetet modern dhe i aftë për të përmbushur kërkesat e popullsisë.

Llogaritja për Burimet Financiare:

- **Vlera e investimeve të nevojshme**: Pasi ripërtëritja e aparaturave dhe dixhitalizimi janë investime që kërkojnë burime të konsiderueshme, mund të vlerësojmë se për një periudhë katërvjeçare, shpenzimet totale mund të arrijnë rreth **300 milionë euro**. Kjo shifër përfshin:
    - Ripërtëritjen e aparaturave: **150 milionë euro**.
    - Investimet në dixhitalizimin e sistemit: **150 milionë euro**.
- **Burimet financiare nga buxheti i shtetit**: Me një nivel të të ardhurave fiskale prej **26.3% të PBB-së** dhe me një PBB prej **25.2 miliardë euro** (sipas të dhënave të fundit), të ardhurat fiskale për vitin 2025 janë rreth **6.63 miliardë euro**.
    - **Pjesa që mund të alokohet për shëndetësinë** (në varësi të prioriteteve): Kjo mund të jetë deri në **5%** e të ardhurave fiskale, që do të rezultonte në **331.5 milionë euro** për periudhën katërvjeçare.
    - Kjo vlerë është **afërsisht në përputhje me nevojat e investimeve**, por ka një mungesë të mundshme nëse mbështetja ndërkombëtare nuk sigurohet.

3. Teknologjia dhe Trajnimi ⚠

- Teknologjia moderne kërkon kapacitete të avancuara për përdorim dhe mirëmbajtje. Për të siguruar përdorimin e efikas të teknologjisë, është e nevojshme të investohet në trajnimin e personelit të shëndetësisë. Kjo përfshin trajnime për përdorimin e aparaturave të reja dhe për administrimin e sistemit dixhital të shëndetësisë.
- Aftësitë e personelit janë të rëndësishme për të siguruar që teknologjia të përdoret në mënyrë të suksesshme dhe që përfitimet e saj të realizohen plotësisht.
- Trajnimi i stafit shëndetësor për përdorimin e pajisjeve moderne dhe sistemeve të dixhitalizuar mund të jetë i kushtueshëm dhe kërkon kohë, dhe ndoshta një periudhë kaluese deri sa të arrihet një nivel i duhur efikasiteti.

Llogaritja për Trajnim:

- **Kostoja e trajnimit për personel**: Kostoja e trajnimit mund të jetë **10 milionë euro** për një periudhë katërvjeçare për stafin në nivel kombëtar.
- Ky përllogaritje bazohet në numrin e mjekëve dhe infermierëve që do të trajnohen për përdorimin e aparaturave moderne dhe sistemeve dixhitalizimi.

---

4. Mbështetje Ndërkombëtare ⚠

- Mbështetje financiare dhe teknologjike nga organizatat ndërkombëtare, si dhe mundësitë për partneritete publiko-private, mund të ofrojnë mundësi për të lehtësuar investimet e nevojshme.
- Rizgjerimi i bashkëpunimit me aktorë ndërkombëtarë, si Banka Botërore, Fondi Monetar Ndërkombëtar, dhe donatorë të tjerë, mund të ndihmojë në sigurimin e fondeve dhe në transferimin e teknologjive të avancuara që mund të ulë koston e përmirësimit të infrastrukturës dhe dixhitalizimit.
- Megjithatë, ky bashkëpunim mund të jetë i pasigurt dhe të varet nga prioritetet e shteteve dhe organizatave të tjera.

---

5. Përputhshmëria me Politikat Shëndetësore dhe Prioritetet e Qeverisë ✅

- Ky objektiv është në përputhje të plotë me prioritetet e qeverisë për përmirësimin e shërbimeve shëndetësore dhe modernizimin e sistemit të shëndetësisë. Implementimi i tij mund të rrisë cilësinë e shërbimeve dhe efikasitetin, si dhe mund të përmirësojë qasjen dhe përvojën e pacientëve.
- Përmirësimi i infrastrukturës dhe dixhitalizimi do të lehtësojë administratën e shërbimeve shëndetësore, do të rrisë efikasitetin e shërbimeve dhe mund të ulë kohën e pritjes për pacientët.

---

6. Implementimi dhe Koordinimi Administrativ ⚠

- Ky objektiv kërkon një menaxhim dhe koordinim të fortë administrativ për të siguruar që investimet në infrastrukturë dhe teknologji të realizohen në mënyrë efikase. Kjo përfshin organizimin e tenderëve për furnizimin dhe instalimin e aparaturave, si dhe krijimin e sistemeve të dixhitalizuara për administratën shëndetësore.
- Përgatitja e një plani të detajuar implementimi, që përfshin investimet, trajnimin dhe bashkëpunimin me aktorët ndërkombëtarë, do të jetë thelbësor për të siguruar suksesin e projektit.

---

7. Ndikimi në Cilësinë dhe Aksesin në Shërbime Shëndetësore ✅

- Ky objektiv mund të përmirësojë cilësinë e shërbimeve shëndetësore duke mundësuar diagnostikim dhe trajtim më të shpejtë dhe më efikas për pacientët.
- Dixhitalizimi dhe ripërtëritja e aparaturave mund të rrisë saktësinë e diagnostikimit dhe efikasitetin e trajtimit, duke kontribuar në shërbime më të mira dhe më të shpejta për pacientët.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit 📊

Indeksi i Fizibilitetit: 3.9/5

Ky objektiv ka mundësi mesatare për realizim, por kërkon investime të mëdha financiare dhe një angazhim të fortë për implementimin e ndryshimeve teknologjike dhe infrastrukturore.

Burimet financiare të disponueshme nga buxheti i shtetit janë të mjaftueshme për të përballuar pjesën më të madhe të investimeve, por mund të kërkohen mbështetje ndërkombëtare për të mbuluar diferencën. Kostoja e trajnimit dhe periudha kaluese për optimizimin e përdorimit të teknologjisë shtojnë kompleksitetin e implementimit.

Indeksi i Fizibilitetit sektorial: 3.9/5

---

4. Premtimet për sektorin bujqësor dhe zhvillimin e fshatit shqiptar

1. **Qëndrimi Transformues** 🔄
✅ Do të ndërmarrim veprime të shpejta dhe të vendosura për të përmirësuar gjendjen e bujqësisë dhe fshatit shqiptar që në fillim të qeverisjes.

2. **Mbështetje për Kthimin e Emigrantëve** 🌍
✅ Krijimi i kushteve që tërheqin emigrantët për të investuar dhe zhvilluar bujqësinë dhe fshatin në vendlindjet e tyre, duke kontribuar në zhvillimin ekonomik të Shqipërisë.

3. **Investime në Bujqësi dhe Blegti** 🌱🐄
✅ Ofrimi i subvencioneve për çdo njësi prodhimi, kreditimi i butë për fermerët dhe rritja e mbështetjes financiare për bujqësinë.

4. **Rritja e Kualitetit të Ushqimit dhe Siguria Ushqimore** 🥕🍽️
✅ Sigurimi i produkteve të standardeve të larta dhe parandalimi i përdorimit të pesticideve të rrezikshme, për të mbrojtur shëndetin e konsumatorëve.

5. **Infrastruktura për Ujitje** 💧
✅ Investime në sistemet e ujitjes për të mbështetur bujqësinë dhe për të siguruar burime të mjaftueshme ujore për kultivimin e bimëve.

6. **Kthimi i Shqipërisë në Eksportues të Ushqimeve** 📦🌾
✅ Rritja e prodhimit të ushqimeve që të zëvendësojnë importet dhe të shndërrohen Shqipërinë në një eksportues të produkteve bujqësore dhe blegtorale.

7. **Arsimi dhe Trajnimi i Bujqësisë** 🎓🌾
✅ Theksimi i arsimit dhe trajnimit të fermerëve dhe studentëve në bujqësi moderne, për të siguruar një sektor të përgatitur dhe konkurrues.

8. **Zhvillimi i Teknologjive të Reja dhe Kthimi në Investime** 💻
✅ Inkurajimi i investimeve në teknologjitë e reja bujqësore për të rritur efikasitetin dhe prodhimin.

9. **Mbrojtja e Mjedisit dhe Zhvillimi i Qëndrueshëm** 🌍🌱
✅ Zhvillimi i bujqësisë me respekt për mjedisin dhe përdorimin e burimeve natyrore në mënyrë të qëndrueshme.

10. **Fuqizimi i Konkurrencës dhe Lufta Kundër Korrupsionit** ⚖️
✅ Rritja e konkurrencës dhe marrja e masave të forta për të parandaluar korrupsionin dhe për të krijuar një mjedis të ndershëm për zhvillim ekonomik.

Ky program synon të transformojë sektorin bujqësor dhe fshatin shqiptar në një sektor të qëndrueshëm, të avancuar dhe konkurrues në tregun rajonal dhe ndërkombëtar.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Qëndrimi Transformues në Bujqësi dhe Fshat"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi** është i qartë dhe i matshëm, por megjithatë ka mangësi në detaje dhe saktësi. Ai përfshin:

- **Veprime të shpejta dhe të vendosura** për përmirësimin e gjendjes së bujqësisë dhe fshatit shqiptar që në fillim të qeverisjes.
- Por, nuk përmenden **masat konkrete** që do të merren dhe si do të realizohet ky objektiv brenda një periudhe të caktuar kohore.

Vlerësimi: ✅

Kjo është një përshkrim i përgjithshëm i qëllimeve, por mungojnë specifikimet dhe planifikimi detajuar i masave.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale e bujqësisë dhe fshatit shqiptar**:

- **Infrastruktura e pamjaftueshme**: Ndonëse infrastrukturës bujqësore i kushtohet vëmendje, është e qartë që problemet janë shumë më të thella dhe kërkojnë një investim të vazhdueshëm dhe afatgjatë. Një ndërhyrje përmirësuese duhet të fillojë menjëherë, por **zbatimi i saj mund të hasë pengesa të mëdha**.
- **Ndihma dhe mbështetja për fermerët**: Ndërkohë që buxheti mund të alokohet për këtë, **mbështetja dhe mundësitë për fermerët** shpesh nuk janë të përshtatshme për nevojat e tyre reale, dhe do të ishte e nevojshme që të realizohet një studim më i detajuar i kërkesave dhe mundësive financiare të fermerëve.
- **Mungesa e diversifikimit dhe inovacionit**: Megjithëse bujqësia ka nevojë për diversifikim dhe modernizim, **teknologjitë dhe strategjitë që mund të implementohen janë të shumëllojshme dhe kërkojnë një bazë më të fortë financiare dhe teknologjike**, që duket se nuk është adresuar në mënyrë të mjaftueshme.

Vlerësimi: ⚠️

Kjo është një situatë e vështirë, ku zbatimi i masave mund të jetë i ngadaltë dhe të kërkojë një mbështetje shumë më të madhe.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Veprime të Shpejta dhe të Vendosura për Përmirësimin e Infrastruktures**:

- **Investime në infrastrukturë bujqësore**: Edhe pse kjo është një nga masat kryesore, **vështirësia e zbatimit të saj është e madhe**. Infrastruktura bujqësore kërkon fonde të

konsiderueshme dhe mund të ketë pengesa administrative dhe teknike që do ta ngadalësojnë ndjeshëm realizimin.

- **Mbështetje për fermerët në zona të izoluara**: Ky aspekt është i rëndësishëm, por **do të jetë e vështirë për të ofruar mbështetje të barabartë në zona të izoluara** për shkak të mungesës së lidhjeve dhe kapaciteteve për të implementuar projekte të tilla në terren.

✅ 2️⃣ **Mbështetje për Fermerët dhe Zhvillimi i Aftësive**:

- **Krijimi i granteve dhe financimeve për fermerët**: Kjo është një masë që mund të jetë shumë e nevojshme, por ka disa **vështirësi në realizimin e saj**, siç janë burokracitë e shumta dhe mungesa e një sistemi transparent për shpërndarjen e fondeve.
- **Programet e trajnimit për fermerët**: Pavarësisht se ky është një hap i nevojshëm, duhet të theksohet se **trajnimi nuk është gjithmonë efektiv nëse nuk ka një mbështetje adekuate pas trajnimit**, përfshirë qasje në tregje dhe mundësi për të përdorur teknologji të avancuara.

✅ 3️⃣ **Nxitja e Inovacionit dhe Teknologjisë në Bujqësi**:

- **Investime në teknologjinë bujqësore**: Teknologjia e avancuar është një mundësi e mirë, por **në Shqipëri përdorimi i saj është i kufizuar**, dhe ka nevojë për një infrastrukturë shumë më të fuqishme dhe mbështetje teknike për t'u implementuar në mënyrë efikase.

Vlerësimi: ⚠️

Pavarësisht se masat janë të nevojshme, **implementimi mund të hasë pengesa të mëdha** dhe kërkon një angazhim më të madh në rritjen e kapaciteteve administrative dhe financiare për të realizuar këto premtime.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore**:

- **Investime në infrastrukturë bujqësore**: Edhe pse mund të jetë e nevojshme një shumë e madhe, **kostoja e realizimit është shumë e lartë dhe ka mundësi që qeveria të mos jetë e gatshme të mbulojë këtë angazhim të madh**. **100-150 milionë euro** mund të jenë shumë të vështira për t'u siguruar, veçanërisht në kushtet e një buxheti të kufizuar dhe nevojës për alokime të tjera urgjente.
- **Mbështetje financiare dhe grante për fermerët**: Kjo masë mund të jetë mjaft efektive, por kërkon gjithashtu **një mbështetje të madhe financiare** që mund të jetë shumë e vështirë të sigurohet në mënyrë të qëndrueshme, duke pasur parasysh se prioritetet e tjera fiskale mund të ndikojnë në shpërndarjen e këtyre fondeve.
- **Programet e trajnimit dhe mbështetje për inovacionin**: Shpenzimet për këtë mund të jenë të menaxhueshme, por **efektshmëria e këtyre programeve do të varet nga niveli i implementimit dhe përfshirja e aktorëve të ndryshëm** në sektorin bujqësor.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

- Shqipëria ka mundësi për të mbështetur këto investime nëpërmjet **financimeve ndërkombëtare**, por **kapaciteti fiskal i brendshëm është i kufizuar**, dhe mund të jetë

shumë sfiduese të mbulohen këto kosto vetëm nga burimet e brendshme. Ka mundësi që kjo kërkon **financime të jashtme ose kredi të jashtme**, por gjithashtu ka mundësi që të ndodhin vonesa në sigurimin e fondeve.

Vlerësimi Fiskal: ⚠

Në këtë pikë, kapaciteti për realizimin e këtyre investimeve është **në dyshim** dhe kërkon **një strategji të qëndrueshme financiare** që mund të jetë e vështirë të realizohet brenda afateve të parashikuara.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv**:

- **Rritja e produktivitetit dhe konkurueshmërisë**: Nëse realizohen investimet, kjo mund të ketë ndikim pozitiv, por **implementimi i këtyre investimeve mund të vonohet për shkak të pengesave administrative dhe të infrastrukturës**.
- **Krijimi i mundësive të punës dhe zhvillimi i fshatrave**: Ky ndikim mund të jetë real, por do të kërkohet një periudhë më e gjatë se ajo që sugjerohet për të arritur përfitime të qëndrueshme.
- **Përmirësimi i cilësisë së ushqimit dhe eksportet**: Ky është një mundësim afatgjatë, por **së pari duhet të zgjidhen problemet e thella të brendshme** në sektorin bujqësor, për të mundësuar rritjen e produktivitetit.

⚠ **Rreziqet e mundshme**:

- **Pengesat në menaxhimin e fondeve dhe implementimin**: Ka rrezik që **procesi i shpërndarjes së fondeve të shoqërohet me vonesa dhe keqadministrim**, çka mund të ndikojë në përmbushjen e qëllimeve të vendosura.
- **Pengesat e lidhura me ndryshimet klimatike**: Shqipëria është e ndjeshme ndaj ndryshimeve klimatike, dhe ky fakt mund të dëmtojë rëndë sektorin bujqësor, duke kërkuar një strategji më të avancuar për adaptimin ndaj këtyre ndryshimeve.

Vlerësimi: ⚠

Ndikimi mund të jetë i konsiderueshëm, por do të jetë i vështirë për t'u realizuar nëse pengesat administrative dhe financiare nuk adresohen në mënyrë efektive.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm**: 2025-2030

- **2025-2027**: Realizimi i investimeve të para për infrastrukturën bujqësore dhe krijimi i mundësive financiare për fermerët. Ky është një afat i ngjeshur dhe i pasigurt për të realizuar investime të mëdha.
- **2027-2030**: Zbatimi i masave për mbështetje të qëndrueshme për fermerët dhe përdorimi i teknologjisë në mënyrë efektive.

Vlerësimi: ⚠️

Afati është **shumë i ngushtë**, dhe ka mundësi që **masat të vonohen** për shkak të mungesës së kapaciteteve administrative dhe financiare.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Qëndrimi Transformues në Bujqësi dhe Fshat"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **2.6**/5

- 🔹 **Qartësia e Premtimit**: ☑️
- 🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️
- 🔹 **Masat për Zbatimin**: ⚠️
- 🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️
- 🔹 **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ⚠️
- 🔹 **Afati i Zbatimit**: ⚠️

Premtimi për një qëndrim transformues në bujqësi dhe fshatin shqiptar ka **përfitime të mundshme**, por **është shumë i rrezikuar nga pengesat në financim, menaxhim dhe zbatim**.

Nëse nuk adresohen këto pengesa dhe mungesa të kapaciteteve, realizimi i tij mund të jetë i vonuar ose i pamundur në afatin e parashikuar.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit "Mbështetje për Kthimin e Emigrantëve dhe Zhvillimin e Fshatit dhe Bujqësisë"

✅ Ky premtim është i qartë dhe i drejtpërdrejtë.

- **Përmbajtja**: Krijimi i kushteve për kthimin e emigrantëve dhe investimet e mundshme në zhvillimin e fshatit dhe bujqësisë.
- **Vlerësimi**: Ky premtim është i qartë dhe ka një qëllim të drejtpërdrejtë për përmirësimin e kushteve dhe mundësive për emigrantët dhe zhvillimin e fshatit.

2. Korniza Ligjore dhe Institucionale

⚠️ Ky premtim kërkon mbështetje të fortë ligjore dhe institucionale.

- **Kërkesat për ndryshime ligjore dhe politike**: Ky angazhim kërkon rregullime ligjore dhe koordinim institucional për të mundësuar kthimin e emigrantëve dhe investimet në fshat dhe bujqësi.
- **Vlerësimi**: Për të realizuar këtë premtim, do të nevojiten reforma ligjore dhe bashkëpunim midis institucioneve të ndryshme që menaxhojnë emigracionin dhe zhvillimin e fshatit.

3. Mbështetja Buxhetore dhe Financimi

⚠️ Llogaritja e kostos dhe financimi:

- **Investime të nevojshme**: Ky premtim do të kërkojë financime të konsiderueshme për zhvillimin e bujqësisë, ndihmën për emigrantët dhe ndërtimin e infrastrukturës.
    - Përllogaritja e kostos: Nëse çdo emigrant që kthehet investon mesatarisht 20,000 euro për përmirësimin e infrastrukturës dhe bujqësisë, dhe numri i emigrantëve që mund të kthehen është 10,000, do të ishte e nevojshme një mbështetje financiare prej 200 milionë euro (20,000 x 10,000).
- **Partneritete ndërkombëtare dhe donatorë**: Do të jetë e nevojshme mbështetje financiare nga donatorë dhe institucione ndërkombëtare për të mbuluar pjesën e nevojshme të financimit.
- **Vlerësimi**: Ky premtim kërkon burime financiare të konsiderueshme që mund të vijnë nga buxheti qendror dhe burime të tjera të mundshme. Mbështetje e konsiderueshme nga donatorët do të jetë e nevojshme për të realizuar këtë angazhim.

4. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ Ky premtim ka ndikim të drejtpërdrejtë dhe pozitiv në zhvillimin ekonomik dhe social.

- **Rritja e bujqësisë dhe punësimi**: Kthimi i emigrantëve mund të ndihmojë në rritjen e prodhimit bujqësor dhe mundësive për punësim në fshatra.
- **Përmirësimi i kushteve të jetesës**: Zhvillimi i fshatit dhe bujqësisë mund të kontribuoni në përmirësimin e kushteve të jetesës dhe uljen e varfërisë në zonat rurale.

- **Vlerësimi**: Ky premtim ka ndikim pozitiv dhe të drejtpërdrejtë në zhvillimin ekonomik dhe social të fshatit dhe bujqësisë, duke krijuar mundësi punësimi dhe përmirësim të kushteve të jetesës.

5. Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ

✅ Ky premtim mund të marrë mbështetje nga aktorët politikë dhe administrativë.

- **Vullneti politik**: Ky angazhim mund të mbështetet nga aktorët politikë, pasi kthimi i emigrantëve dhe zhvillimi i fshatit dhe bujqësisë është një prioritet i shprehur.
- **Kapaciteti administrativ**: Ky premtim kërkon një administratë të aftë për të menaxhuar projektet dhe mbështetur emigrantët që kthehen.
- **Vlerësimi**: Ky premtim ka mbështetje politike dhe mund të realizohet me një kapacitet administrativ të mundshëm.

6. Implementimi dhe Afati i Zbatimit

⚠️ Ky premtim mund të kërkojë një periudhë të gjatë për implementim të plotë.

- **Periudha e implementimit**: Kthimi i emigrantëve dhe zhvillimi i fshatit kërkon një periudhë afatgjatë dhe mund të ketë etapa të ndryshme implementimi.
- **Hapat e realizimit**: Kjo do të kërkojë një ndarje të qartë të fazave dhe menaxhim të kujdesshëm të burimeve financiare dhe njerëzore.
- **Vlerësimi**: Ky premtim kërkon një periudhë të gjatë dhe mundësi afatgjata për realizimin e plotë të tij.

7. Ndikimi në Zhvillimin e Fshatit dhe Bujqësisë

✅ Ky premtim ka një ndikim të drejtpërdrejtë në zhvillimin e fshatit dhe bujqësisë.

- **Investime në bujqësi dhe infrastrukturë**: Kthimi i emigrantëve mund të sjellë investime të reja në bujqësi dhe mund të ndihmojë në përmirësimin e infrastrukturës rurale.
- **Vlerësimi**: Ky premtim ka ndikim të drejtpërdrejtë dhe të rëndësishëm për zhvillimin e bujqësisë dhe fshatit.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit: 3.7/5

Përmbledhje e Vlerësimit:

- **Qartësia e Premtimit**: ✅ (Premtim i qartë dhe i drejtpërdrejtë)
- **Korniza Ligjore dhe Institucionale**: ⚠️ (Kërkon mbështetje të fortë ligjore dhe institucionale)
- **Mbështetja Financiare**: ⚠️ (Do të kërkojë financime të konsiderueshme)
- **Ndikimi Ekonomik dhe Social**: ✅ (Pozitiv për zhvillimin ekonomik dhe social)
- **Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ**: ✅ (Mbështetje politike dhe kapacitet administrativ)

- **Implementimi dhe Afati i Zbatimit**: ⚠ (Kërkon periudha afatgjata për realizim)
- **Ndikimi në Zhvillimin e Fshatit dhe Bujqësisë**: ☑ (Përmirësim i mundshëm i fshatit dhe bujqësisë)

Ky premtim ka potencialin për të përmirësuar zhvillimin e fshatit dhe bujqësisë, duke krijuar mundësi për kthimin e emigrantëve dhe investimet e mundshme nga ta.

Megjithatë, realizimi kërkon financim të konsiderueshëm dhe një periudhë të gjatë për implementim të plotë, si dhe mbështetje të fortë nga institucionet dhe aktorët e ndryshëm.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit "Investime në Bujqësi dhe Blegtori"

1. **Qartësia e Premtimit**

✅ Ky premtim është i qartë dhe i drejtpërdrejtë:

- Subvencione për çdo njësi prodhimi, duke përfshirë bujqësinë dhe blegtorinë, që synojnë rritjen e rendimentit dhe efikasitetit.
- Kreditimi i butë për fermerët, që u mundëson atyre të marrin kredi me kushte të favorshme për zhvillimin e prodhimit.
- Përshtatja e financimit për bujqësinë për të ofruar mundësi më të mira për rritjen e prodhimit.
  Vlerësimi: ✅ (Premtim i qartë dhe i drejtpërdrejtë, me qëllime të matshme)

2. **Korniza Ligjore dhe Institucionale**

⚠️ Ky premtim kërkon mbështetje të fortë ligjore dhe institucionale:

- Krijimi i një kornize ligjore për subvencione dhe kredinë e butë është kyç për implementimin efektiv të këtij premtimi.
- Ka nevojë për mbikëqyrje dhe mekanizma rregullatorë të fortë për përdorimin efikas të fondeve.
- Mund të jetë e nevojshme një mbështetje ndërkombëtare dhe partneritet me sektorin privat.
  Vlerësimi: ⚠️ (Kërkon mbështetje dhe koordinim të fortë institucional dhe ligjor)

3. **Mbështetja Buxhetore dhe Financimi**

⚠️ Llogaritja e kostos:

- Kërkohet një rritje e konsiderueshme e financimeve për subvencione dhe kredite për fermerët.
- Duhet siguruar burime të mjaftueshme financiare për të mbështetur sektorët e bujqësisë dhe blegtorisë.
- Mund të jetë e nevojshme mbështetje nga sektori privat dhe donatorët ndërkombëtarë.
  Vlerësimi: ⚠️ (Do të kërkojë një rritje të konsiderueshme të buxhetit dhe burimeve financiare)

4. **Ndikimi Ekonomik dhe Social**

✅ Ky premtim ka ndikim të drejtpërdrejtë në zhvillimin ekonomik dhe social të vendit:

- Rritja e prodhimit dhe rendimentit bujqësor do të përmirësojë të ardhurat e fermerëve.
- Mbështetja e fermerëve mund të kontribuojë në përmirësimin e kushteve të jetesës dhe mundësive ekonomike për komunitetet rurale.
- Mund të ndihmojë në krijimin e mundësive të reja për punësim dhe uljen e varfërisë.
  Vlerësimi: ✅ (Pozitiv për zhvillimin ekonomik dhe shoqëror)

5. **Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ**
   ✅ Ky premtim ka mbështetje të gjerë dhe mund të marrë mbështetje nga aktorët politikë dhe administrativë:
   - Vullneti politik është i mundshëm, pasi mbështetja për fermerët është një prioritet i zakonshëm në politikat e zhvillimit të zonave rurale.
   - Pavarësisht mbështetjes politike, do të jetë e nevojshme një administratë efikase për menaxhimin e fondeve dhe realizimin e projekteve.

   Vlerësimi: ✅ (Mbështetje politike dhe kapacitet administrativ i mundshëm)
6. **Implementimi dhe Afati i Zbatimit**
   ⚠️ Ky premtim mund të marrë kohë për implementim të plotë:
   - Mund të kërkohen disa vite për të arritur ndikimet e plota në rritjen e produktivitetit dhe përmirësimin e kushteve të jetesës.
   - Ky proces kërkon një fazë të gjatë përgatitore dhe menaxhim të kujdesshëm të burimeve.

   Vlerësimi: ⚠️ (Kërkon kohë dhe mundësi afatgjata për realizim të plotë)
7. **Ndikimi në Qëndrueshmërinë dhe Zhvillimin e Bujqësisë dhe Blegtorisë**
   ✅ Ky premtim ka një ndikim të drejtpërdrejtë në përmirësimin e qëndrueshmërisë dhe zhvillimin e sektorëve të bujqësisë dhe blegtorisë:
   - Subvencionet dhe kredia e butë mund të ndihmojnë fermerët të adoptojnë praktika më efikase dhe të qëndrueshme.
   - Ky angazhim mund të çojë në zhvillimin e sektorëve të bujqësisë dhe të blegtorisë, duke kontribuar në një industri të fortë dhe konkurruese.

   Vlerësimi: ✅ (Përmirësim i mundshëm i qëndrueshmërisë dhe zhvillimit të sektorit)

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për "Investime në Bujqësi dhe Blegtori"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit: 3.8/5**

Përmbledhje e Vlerësimit:

- **Qartësia e Premtimit:** ✅
- **Korniza Ligjore dhe Institucionale:** ⚠️ (Kërkon mbështetje dhe koordinim të fortë institucional dhe ligjor)
- **Mbështetja Financiare:** ⚠️ (Do të kërkojë një rritje të konsiderueshme të buxhetit dhe burimeve financiare)
- **Ndikimi Ekonomik dhe Social:** ✅ (Pozitiv për zhvillimin ekonomik dhe shoqëror)
- **Vullneti Politik:** ✅ (Mbështetje politike e mundshme)
- **Afati i Zbatimit:** ⚠️ (Kërkon periudha afatgjata për realizim)
- **Ndikimi në Qëndrueshmërinë dhe Zhvillimin e Bujqësisë dhe Blegtorisë:** ✅ (Përmirësim i mundshëm)

📌 Ky premtim ka potencialin për të kontribuar në zhvillimin e qëndrueshëm të sektorëve të bujqësisë dhe blegtorisë, duke ofruar mundësi më të mira për fermerët dhe duke kontribuar në rritjen e zhvillimit ekonomik dhe social të vendit. Megjithatë, realizimi i tij kërkon mbështetje të fortë financiare dhe koordinim të kujdesshëm të burimeve.

Indeksi i Fizibilitetit të premtimit për "Rritjen e Kualitetit të Ushqimit dhe Sigurinë Ushqimore"

1. Qartësia e Premtimit: ✅
Premtimi është i qartë dhe i drejtpërdrejtë, duke adresuar kontrollin e inputeve bujqësore dhe parandalimin e përdorimit të pesticideve të rrezikshme, dy faktorë kyç për sigurinë ushqimore dhe shëndetin publik.

2. Korniza Ligjore dhe Institucionale: ⚠️
Kërkohet një kornizë ligjore e fortë dhe mbikëqyrje efektive për të zbatuar këtë premtim. Kjo do të përfshijë forcimin e ligjeve dhe rregulloreve, krijimin e mekanizmave të fortë kontrolli dhe bashkëpunimin ndërkombëtar për përcaktimin e standardeve. Kjo kërkon një mbështetje të fuqishme nga institucionet.

3. Mbështetja Buxhetore dhe Financimi: ⚠️
Implementimi i këtij premtimi do të kërkojë burime financiare të konsiderueshme, veçanërisht për mbikëqyrjen, administratën dhe mbështetje për fermerët. Financimi për të mbështetur inspektoriate dhe për të krijuar stimulim për fermerët që të përdorin praktika të sigurta është thelbësor.

Kostoja e Mbikëqyrjes dhe Administratës:

- Puna e inspektorëve dhe mbikëqyrësve: 3-5 milion euro në vit.
- Kostoja e krijimit të një sistemi mbikëqyrës efektiv, që përfshin pajisje dhe trajnime: 1-2 milion euro në vit për 3-5 vitet e para.
- Mbështetje për fermerët, duke përfshirë subvencione dhe stimuj financiarë: 5-10 milion euro në vit për të inkurajuar përdorimin e teknologjive të sigurta dhe të qëndrueshme.

Vlerësimi: ⚠️
Ky premtim kërkon burime financiare të mjaftueshme për mbikëqyrje dhe implementim të qëndrueshëm.

4. Ndikimi Ekonomik dhe Social: ✅
Ky premtim ka një ndikim të drejtpërdrejtë në shëndetin e konsumatorëve dhe zhvillimin e bujqësisë. Siguria ushqimore do të mbrojë shëndetin publik dhe do të stimulojë përdorimin e praktikave bujqësore të qëndrueshme, të cilat mund të rrisin besueshmërinë e konsumatorëve dhe kërkesën për produktet vendase.

5. Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ: ✅
Ky premtim ka mbështetje politike dhe mund të realizohet duke pasur kapacitete administrative të duhura. Mbrojtja e shëndetit publik është prioritet i shumicës së qeverive, dhe institucionet përkatëse janë tashmë të angazhuara në këtë fushë.

6. Implementimi dhe Afati i Zbatimit: ⚠️
Implementimi kërkon një periudhë afatmesme dhe afatgjatë, duke përfshirë krijimin e mekanizmave mbikëqyrës, edukimin dhe mbështetje për fermerët. Kjo mund të marrë disa vite për të realizuar plotësisht objektivat.

Afatet Zbatuese:

- Krijimi i një sistemi mbikëqyrës të plotë mund të kërkojë 2-3 vite për t'u zbatuar në mënyrë të plotë.
- Edukimi dhe mbështetje për fermerët mund të kërkojë 3-5 vite për të pasur ndikimin e dëshiruar në ndryshimin e praktikave bujqësore dhe adoptimin e teknologjive të sigurta.

Vlerësimi: ⚠
Ky premtim kërkon periudha afatmesme dhe afatgjata për të arritur rezultate të plota.

7. Ndikimi në Qëndrueshmërinë dhe Zhvillimin e Bujqësisë: ☑
Ky premtim mund të kontribuojë në zhvillimin e një bujqësie më të qëndrueshme, duke siguruar përdorimin e inputeve të sigurta dhe duke kursyer burimet natyrore, çka do të ndihmojë në rritjen e produktivitetit dhe qëndrueshmërisë së sektorit.

Indeksi i Fizibilitetit: 3.9/5

Ky premtim ka potencialin të sjellë përmirësime të mëdha në cilësinë e ushqimit dhe sigurinë ushqimore, duke kontribuar në shëndetin e konsumatorëve dhe zhvillimin e praktikave bujqësore të qëndrueshme.

Megjithatë, realizimi i tij kërkon mbështetje ligjore dhe financiare të fortë, si dhe kapacitete të mira administrative për implementimin e suksesshëm.

Pavarësisht se ka një ndikim të drejtpërdrejtë dhe pozitive në shëndetin e konsumatorëve dhe zhvillimin e sektorit, duhet të merret parasysh kostoja e lartë administrative dhe afatet afatmesme dhe afatgjata për realizimin e plotë të këtij premtimi.

Indeksi i Fizibilitetit te Premtimit "Infrastruktura për Ujitje"

Ky premtim ka të bëjë me përmirësimin dhe zgjerimin e infrastrukturës së ujitjes për bujqësinë, duke shfrytëzuar burimet e ujit që ka Shqipëria për të siguruar furnizim të qëndrueshëm me ujë për kultivimin e bimëve. Për të analizuar realizueshmërinë dhe ndikimin e këtij premtimi, do të shqyrtojmë disa aspekte kryesore:

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi është i qartë dhe i drejtpërdrejtë:**

- **Investime në infrastrukturën e ujitjes:** Ky premtim synon të investohet në ndërtimin, rinovimin dhe përmirësimin e sistemeve të ujitjes për të mbështetur bujqësinë.
- **Shfrytëzimi i burimeve të ujit:** Përfshirja e një burimi të madh ujit të disponueshëm për të siguruar ujë të mjaftueshëm është një aspekt kyç për të mbështetur zhvillimin e sektorit bujqësor dhe për të rritur rendimentin e tij.

Vlerësimi: ✅ (Premtim i qartë dhe i drejtpërdrejtë me objektiva të matshëm)

---

2. Korniza Ligjore dhe Institucionale

⚠️ **Ky premtim kërkon një kornizë të fortë ligjore dhe menaxhim të burimeve natyrore:**

- **Menaxhimi i burimeve të ujit:** Ndërsa Shqipëria disponon burime të mjaftueshme ujore, menaxhimi i këtyre burimeve është kyç për të garantuar furnizimin e qëndrueshëm me ujë. Kjo kërkon një kornizë ligjore të fortë dhe autoritete të cilat të menaxhojnë dhe monitorojnë shfrytëzimin e ujit në mënyrë të qëndrueshme.
- **Koordinimi mes institucioneve:** Krijimi i një strukture efektive që mund të koordinojë politikat për menaxhimin e ujit, si dhe ndihma për fermerët për të përdorur këto sisteme ujitjeje, kërkon bashkëpunim ndërmjet institucioneve të ndryshme si Ministria e Bujqësisë, institucioneve të menaxhimit të ujit, dhe autoriteteve lokale.

Vlerësimi: ⚠️ (Premtimi kërkon një sistem të mirëmenaxhuar dhe një kornizë të fortë ligjore për të menaxhuar burimet ujore)

---

3. Mbështetje Buxhetore dhe Financimi

⚠️ Ky premtim kërkon një angazhim të madh financiar dhe burime për ndërtimin e infrastrukturës:

Investime kapitale: Ky projekt do të kërkojë një buxhet të konsiderueshëm për ndërtimin ose rinovimin e sistemeve të ujitjes në nivel kombëtar, duke përfshirë ndërtimin e digave, sistemeve të shpërndarjes së ujit dhe impiantet e pompimit. Llogaritjet buxhetore për këto investime mund të përfshijnë:

- **Ndërtimi i digave dhe sistemeve të shpërndarjes**: 10-15 milion euro për ndërtimin e digave dhe rrjeteve të shpërndarjes së ujit në rajone të ndryshme.

- **Krijimi i impianteve të pompimit**: Rreth 5-7 milion euro për ndërtimin dhe rinovimin e impianteve të pompimit për shpërndarjen efikase të ujit.

Total investimesh kapitale: 15-22 milion euro për fazën e parë të projektit.

Mundësia e bashkëfinancimit: Për të mbështetur investimet e nevojshme, mund të kërkohet bashkëpunim ndërkombëtar dhe mundësi financimi nga organizata të tilla si Banka Botërore, BE, ose Fondi Monetar Ndërkombëtar. Bashkëfinancimi mund të përbëjë deri në 50% të kostos totale, duke ulur barrën financiare për shtetin. Llogaritjet për bashkëfinancimin mund të përfshijnë:

- **Bashkëfinancimi ndërkombëtar**: 7-11 milion euro, nëse përdoren burime të financuara nga organizata ndërkombëtare.

Kosto totale e mundshme për bashkëfinancim: 7-11 milion euro.

Maksimizimi i efikasitetit të sistemeve ekzistuese: Përveç ndërtimit të infrastrukturës së re, mund të kërkohet një vlerësim dhe përmirësim i sistemeve të ujitjes ekzistuese që janë të vjetra dhe shpesh nuk janë efikase. Kjo mund të përfshijë:

- **Vlerësimi dhe përmirësimi i sistemeve ekzistuese**: 3-5 milion euro për auditimin dhe përmirësimin e sistemeve ekzistuese të ujitjes, duke përfshirë rregullimin e rrjeteve dhe zëvendësimin e pajisjeve të vjetra.
- **Rikonstruktimi dhe përmirësimi i infrastrukturës ekzistuese**: 4-6 milion euro për rikonstruksionin dhe rinovimin e sistemeve ekzistuese që kanë humbje të ujit dhe energjisë.

Vlerësimi: ⚠
Ky premtim kërkon burime të mëdha financiare, duke përfshirë investime kapitale për infrastrukturë të re, bashkëfinancim ndërkombëtar për mbështetje të këtyre investimeve dhe përmirësimin e sistemeve ekzistuese. Për realizimin e tij, është e nevojshme të sigurohen fonde të mjaftueshme dhe mundësi bashkëfinancimi nga partnerët ndërkombëtarë për të ulur barrën financiare për shtetin. Për realizimin e plotë të projektit, do të duhen afate të gjata dhe një angazhim të madh financiar.

---

4. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ky premtim ka potencial për të krijuar ndikime pozitive në sektorin e bujqësisë dhe mirëqenien e fermerëve:**

- **Rritja e rendimentit bujqësor:** Përshtatja e një infrastrukture të qëndrueshme ujitjeje mund të rrisë ndjeshëm rendimentin bujqësor, duke mundësuar kultivimin e një larmie më të gjerë kulturash bujqësore dhe rritjen e prodhimit.
- **Sigurimi i ujit për fermerët:** Kjo mund të kontribuojë në sigurimin e ujit për fermerët që vuajnë nga mungesa e ujit gjatë periudhave të thatësirës, duke siguruar stabilitet dhe qëndrueshmëri të prodhimit bujqësor.
- **Krijimi i mundësive për punësim dhe zhvillim lokal:** Investimet në infrastrukturë mund të krijojnë mundësi punësimi për ata që punojnë në ndërtimin dhe mirëmbajtjen e sistemeve të ujitjes dhe të ndihmojnë në zhvillimin ekonomik të zonave rurale.

Vlerësimi: ✅ (Përfitime ekonomike dhe sociale për sektorin e bujqësisë dhe zhvillimin e zonave rurale)

---

5. Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ

✅ **Ky premtim ka mbështetje politike dhe mund të realizohet me kapacitetin administrativ të duhur:**

- **Mbështetje politike:** Ndërsa zhvillimi i sektorit të bujqësisë ka qenë një prioritet për shumicën e qeverive shqiptare, ky premtim ka mundësi të gjejë mbështetje të gjerë politike për shkak të rëndësisë që ka për zhvillimin e këtij sektori.
- **Kapaciteti administrativ:** Institucionet që merren me menaxhimin e ujit dhe zhvillimin e infrastrukturës janë të pranishme, dhe mund të përmirësohen më tej për të realizuar këtë projekt.

Vlerësimi: ✅ (Mbështetje politike dhe kapacitet administrativ i mjaftueshëm për realizim)

---

6. Implementimi dhe Afati i Zbatimit

⚠️ **Ky premtim kërkon një periudhë afatmesme dhe afatgjatë për realizim të plotë:**

- **Afati për ndërtimin dhe përmirësimin e sistemeve:** Ky projekt ka një periudhë afatmesme dhe afatgjatë për implementimin, pasi do të kërkojë kohë për të ndërtuar dhe përmirësuar infrastruktura të mëdha ujitjeje.
- **Mundësia për implementim gradual:** Duke qenë një projekt i madh, mund të ndodhë që implementimi të bëhet në faza, duke filluar nga zonat më problematike dhe më me nevojë për ujë të sigurta.

Vlerësimi: ⚠️ (Afatmesëm dhe afatgjatë për realizim të plotë)

---

7. Ndikimi në Qëndrueshmërinë e Bujqësisë dhe Mjedisit

✅ **Ky premtim ka potencial për të kontribuar në qëndrueshmërinë e bujqësisë dhe menaxhimin e burimeve natyrore:**

- **Përmirësimi i menaxhimit të ujit:** Investimet në infrastrukturën e ujitjes mund të kontribuojnë në menaxhimin më të mirë të burimeve ujore, duke përmirësuar efikasitetin e përdorimit të ujit dhe duke mbajtur një ekuilibër midis kërkesës dhe furnizimit.
- **Zhvillimi i bujqësisë së qëndrueshme:** Sigurimi i ujit të qëndrueshëm për fermerët mund të kontribuoni në zhvillimin e praktikave bujqësore të qëndrueshme dhe të mjedisit.

Vlerësimi: ✅ (Përfitime për qëndrueshmërinë e bujqësisë dhe menaxhimin e mjedisit)

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për "Infrastrukturën për Ujitje"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit: 4.0/5**

Përmbledhje e Vlerësimit:

- Qartësia e Premtimit: ✅
- Korniza Ligjore dhe Institucionale: ⚠️ (Kërkon një menaxhim të mirë të burimeve ujore)
- Mbështetja Financiare: ⚠️ (Kërkon investime të mëdha dhe mundësi bashkëfinancimi)
- Ndikimi Ekonomik dhe Social: ✅ (Pozitiv për bujqësinë dhe zhvillimin lokal)
- Vullneti Politik: ✅ (Mbështetje politike e mundshme)
- Afati i Zbatimit: ⚠️ (Afatmesëm dhe afatgjatë për realizim)
- Ndikimi në Qëndrueshmërinë e Bujqësisë dhe Mjedisit: ✅ (Përfitime për qëndrueshmërinë e bujqësisë dhe menaxhimin e mjedisit)

📌 Ky premtim ka një potencial të madh për të përmirësuar rendimentin e bujqësisë dhe qëndrueshmërinë e sektorit, duke kontribuar gjithashtu në zhvillimin e zonave rurale dhe menaxhimin e qëndrueshëm të burimeve ujore. Megjithatë, realizimi i tij kërkon një angazhim të madh financiar dhe një menaxhim të kujdesshëm të burimeve.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit "Kthimi i Shqipërisë në Eksportues të Ushqimeve"

Ky premtim ka të bëjë me rritjen e prodhimit të ushqimeve në Shqipëri për të zëvendësuar importet dhe për t'u kthyer në eksportues të produkteve bujqësore dhe blegtorale, duke u fokusuar në prodhimin e mishit, qumështit dhe bimëve medicinale, si dhe investimet në infrastrukturën për përpunimin dhe përmirësimin e cilësisë së produkteve. Për të vlerësuar realizueshmërinë dhe ndikimin e këtij premtimi, do të shqyrtojmë disa aspekte kryesore:

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ Premtimi është i qartë dhe i drejtpërdrejtë:

- **Rritja e prodhimit bujqësor dhe blegtoral**: Ky premtim synon të rrisë prodhimin e brendshëm për të zëvendësuar importet dhe për t'u kthyer në një eksportues të ushqimeve.
- **Fokusimi në produkte specifike**: Prodhimi i mishit, qumështit dhe bimëve medicinale do të jetë në qendër të strategjisë, duke u bazuar në kërkesën dhe potencialin e tregut.
  Vlerësimi: ✅ (Premtim i qartë dhe i drejtpërdrejtë me objektiva të matshëm)

---

2. Korniza Ligjore dhe Institucionale

⚠️ Ky premtim kërkon një mbështetje të fortë ligjore dhe një koordinim të mirë mes institucioneve të ndryshme:

- **Politikat për mbështetje të bujqësisë dhe blegtorisë**: Ky premtim kërkon politika që të mbështesin zhvillimin e këtyre sektorëve dhe të rrisin konkurrueshmërinë e produkteve shqiptare në tregjet ndërkombëtare.
- **Regullore për cilësinë dhe sigurinë ushqimore**: Për të arritur qëllimin e eksportit të ushqimeve, Shqipëria do të duhet të sigurojë që produktet e saj të plotësojnë standardet ndërkombëtare të cilësisë dhe sigurisë ushqimore, që kërkon përmirësime ligjore dhe inspektime të rrepta.
- **Korniza për investime në infrastrukturë**: Përmirësimi i infrastrukturës së përpunimit dhe cilësisë kërkon një kornizë ligjore që të mundësojë investime në këtë drejtim.
  Vlerësimi: ⚠️ (Kërkon mbështetje ligjore dhe një kornizë të fortë institucionale për menaxhimin e burimeve dhe rregullimin e tregut)

---

3. Mbështetje Buxhetore dhe Financimi

⚠️ Ky premtim kërkon një angazhim të madh financiar për investimet në infrastrukturën e përpunimit dhe cilësinë:

- **Investime kapitale në infrastrukturë**: Ky projekt do të kërkojë investime të mëdha për të ndërtuar ose rinovuar kapacitetet për përpunimin e produkteve bujqësore dhe blegtorale, si dhe përmirësimin e cilësisë së tyre për eksport.

Llogaritje për investime kapitale:

- Ndërtimi i impianteve për përpunimin e produkteve të mishit dhe qumështit: 10-15 milion euro.
- Përmirësimi i infrastrukturës së grumbullimit dhe magazinimit të bimëve medicinale: 5-8 milion euro.
- Rinovimi i kapaciteteve të përpunimit dhe përmirësimi i cilësisë për eksport: 7-10 milion euro.

Iniciativa për mbështetje financiare për fermerët dhe blegtorët: Do të duhen stimulime dhe mbështetje për fermerët dhe blegtorët për t'u mundësuar atyre të investojnë në teknologji të reja dhe për të rritur rendimentin e prodhimit.

- **Mbështetje për investime të teknologjisë dhe pajisjeve**: 3-5 milion euro në periudhën e parë të zbatimit për të siguruar mbështetje për fermerët.

Mundësia për financim nga organizata ndërkombëtare: Shqipëria mund të kërkojë bashkëfinancim nga donatorë dhe institucione ndërkombëtare, si Banka Botërore dhe Bashkimi Evropian, për të mbështetur këtë nismë.

- **Bashkëfinancimi ndërkombëtar**: 5-7 milion euro mund të siguroni për këtë projekt nga fonde të donatorëve.
  Vlerësimi: ⚠ (Kërkon financim të konsiderueshëm dhe mundësi bashkëfinancimi për realizim)

---

4. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ Ky premtim ka potencial për ndikime pozitive në sektorët bujqësor dhe blegtoral dhe mund të ndihmojë në zhvillimin ekonomik të vendit:

- **Zhvillimi i sektorit bujqësor dhe blegtoral**: Rritja e prodhimit dhe përmirësimi i cilësisë do të kontribuojnë në forcimin e këtyre sektorëve dhe në krijimin e mundësive për punësim.
- **Rritja e eksportit dhe diversifikimi i tregjeve**: Shqipëria mund të përfitojë nga rritja e eksporteve në tregjet ndërkombëtare, duke diversifikuar burimet e të ardhurave dhe duke rritur mundësitë për zhvillimin e mëtejshëm të ekonomisë.
- **Përmirësimi i kushteve të jetesës në zonat rurale**: Ky projekt mund të krijojë mundësi punësimi dhe përmirësim të kushteve të jetesës për ata që punojnë në bujqësi dhe blegtori, si dhe për ata që janë të lidhur me sektorët e përpunimit dhe shitjes.
  Vlerësimi: ✅ (Pozitiv për zhvillimin ekonomik dhe mundësitë e punësimit, sidomos në zonat rurale)

---

5. Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ

✅ Ky premtim ka mbështetje politike dhe mund të realizohet me kapacitetin administrativ të duhur:

- **Mbështetje politike për zhvillimin e bujqësisë dhe blegtorisë**: Ndërsa zhvillimi i bujqësisë dhe blegtorisë është një prioritet për shumicën e qeverive shqiptare, ky premtim ka mundësi të gjejë mbështetje të gjerë politike.
- **Kapaciteti administrativ për menaxhimin e bujqësisë dhe blegtorisë**: Institucionet që merren me zhvillimin e bujqësisë dhe blegtorisë mund të përmirësohen dhe të ofrojnë mbështetje më të madhe për realizimin e këtij premtimi.
  Vlerësimi: ✅ (Mbështetje politike dhe administrativ e mundshme për realizim)

---

6. Implementimi dhe Afati i Zbatimit

⚠️ Ky premtim kërkon një periudhë afatmesme dhe afatgjatë për realizim të plotë:

- **Afati për ndërtimin e infrastrukturës dhe rritjen e prodhimit**: Ky projekt kërkon një periudhë të gjatë për të implementuar investimet në infrastrukturën e përpunimit dhe për të rritur prodhimin e ushqimeve të cilësisë së lartë.
- **Zhvillimi gradual i kapaciteteve të eksportit**: Eksporti mund të fillojë me produktet bujqësore dhe blegtorale që kanë potencial të konkurrueshëm dhe më pas të përhapet për të përfshirë një gamë më të gjerë produktesh.
  Vlerësimi: ⚠️ (Afatmesëm dhe afatgjatë për realizim të plotë)

---

7. Ndikimi në Qëndrueshmërinë e Ekonomisë dhe Mjedisit

✅ Ky premtim ka potencial për të kontribuar në qëndrueshmërinë ekonomike dhe mjedisore të vendit:

- **Zhvillimi i sektorëve të qëndrueshëm**: Rritja e prodhimit të ushqimeve të qëndrueshme mund të kontribuoni në forcimin e bazës ekonomike të Shqipërisë, duke ofruar mundësi punësimi dhe diversifikim të burimeve të të ardhurave.
- **Përmirësimi i menaxhimit të burimeve natyrore**: Ky premtim mund të kontribuoni gjithashtu në menaxhimin më të mirë të burimeve natyrore për prodhimin e ushqimeve, si dhe në përdorimin e praktika të qëndrueshme bujqësore dhe blegtorale.
  Vlerësimi: ✅ (Përfitime për qëndrueshmërinë ekonomike dhe mjedisore)

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për "Kthimin e Shqipërisë në Eksportues të Ushqimeve"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.7**/5

Përmbledhje e Vlerësimit:
• **Qartësia e Premtimit**: ✅
• **Korniza Ligjore dhe Institucionale**: ⚠️ (Kërkon mbështetje ligjore dhe koordinim të mirë)
• **Mbështetja Financiare**: ⚠️ (Kërkon investime të mëdha dhe mundësi bashkëfinancimi)
• **Ndikimi Ekonomik dhe Social**: ✅ (Pozitiv për zhvillimin ekonomik dhe mundësitë e punësimit)
• **Vullneti Politik**: ✅ (Mbështetje politike e mundshme)
• **Afati i Zbatimit**: ⚠️ (Afatmesëm dhe afatgjatë për realizim të plotë)
• **Ndikimi në Qëndrueshmërinë e Ekonomisë dhe Mjedisit**: ✅ (Përfitime për qëndrueshmërinë ekonomike dhe mjedisore)

📌 Ky premtim ka potencial të madh për të forcuar sektorët bujqësor dhe blegtoral të Shqipërisë, duke kontribuar në zhvillimin ekonomik të vendit dhe krijimin e mundësive të reja për punësim. Megjithatë, realizimi i tij kërkon investime të mëdha dhe një menaxhim të kujdesshëm të burimeve financiare dhe ligjore.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit "Arsimi dhe Trajnimi i Bujqësisë"

Ky premtim ka të bëjë me përmirësimin e arsimit dhe trajnimit për fermerët dhe studentët që do të marrin pjesë në sektorin bujqësor, duke siguruar përgatitjen e duhur për t'u përballur me sfidat moderne të këtij sektori. Përshtatja me teknologjitë e reja dhe praktikat më të mira bujqësore është thelbësore për rritjen e produktivitetit dhe qëndrueshmërisë së bujqësisë në Shqipëri.

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi është i qartë dhe me një objektiv të matshëm:**

- **Arsimi dhe trajnimi i fermerëve:** Ky premtim përfshin ndihmën për fermerët që të zhvillojnë aftësi dhe njohuri të nevojshme për të përdorur teknologji të avancuara dhe për të optimizuar prodhimin bujqësor.
- **Përgatitja e studentëve për sektorin bujqësor:** Ky premtim gjithashtu do të synojë trajnimin e studentëve në bujqësi për t'u siguruar që brezi i ri të jetë i përgatitur për të përballuar kërkesat e tregut dhe të teknologjive të reja.

Vlerësimi: ✅ (Premtim i qartë dhe objektiva të matshëm për zhvillimin e arsimit dhe trajnimit në sektorin bujqësor)

---

2. Korniza Ligjore dhe Institucionale

⚠️ **Ky premtim kërkon një mbështetje të fortë institucionale dhe bashkëpunim me institucionet arsimore dhe ato të trajnimit:**

- **Politikat arsimore për bujqësinë:** Ky projekt do të kërkojë zhvillimin dhe mbështetje të politikave që synojnë të përmirësojnë arsimin dhe trajnimin për bujqësinë, duke u siguruar që programet e studimeve dhe kurset e trajnimit të jenë të përditësuara dhe të përshtatshme për kërkesat e tregut.
- **Roli i universiteteve dhe institucioneve profesionale:** Bashkëpunimi i ngushtë me universitetet dhe institucionet që ofrojnë kurse trajnimi dhe certifikimi për bujqësinë do të jetë i nevojshëm për të siguruar që fermerët dhe studentët të kenë mundësi për t'u përgatitur për sfidat e ardhshme.

Vlerësimi: ⚠️ (Kërkon mbështetje institucionale dhe zhvillim të politikave për arsimin dhe trajnimin në bujqësi)

---

3. Mbështetje Buxhetore dhe Financimi

⚠️ **Ky premtim kërkon mbështetje të konsiderueshme financiare për zhvillimin e arsimit dhe trajnimit në bujqësi:**

- **Fondi për trajnimin e fermerëve:** Ky projekt do të kërkojë investime për organizimin e kurseve të trajnimit dhe mundësive për certifikim për fermerët që dëshirojnë të përmirësojnë aftësitë e tyre.

- **Programet arsimore për studentët:** Për të mbështetur zhvillimin e arsimit në bujqësi, do të jetë e nevojshme të ofrohen burime për bursa dhe mbështetje për studentët që studiojnë bujqësinë dhe kërkimin shkencor në këtë fushë.

Vlerësimi: ⚠ (Kërkon investime financiare dhe mundësi mbështetjeje për kurset dhe bursa edukative)

---

4. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ky premtim mund të ketë ndikime të drejtpërdrejta pozitive në zhvillimin e sektorit bujqësor dhe në forcimin e kapaciteteve të forcës punëtore në fshat:**

- **Përmirësimi i aftësive të fermerëve:** Rritja e njohurive dhe aftësive të fermerëve do të mundësojë një përdorim më efikas të resurseve dhe teknologjive bujqësore, duke rritur produktivitetin dhe konkurrueshmërinë e produkteve bujqësore.
- **Përgatitja e brezit të ri për sektorin bujqësor:** Studentët që do të përfitojnë nga programet e arsimit në bujqësi do të kenë mundësi për të kontribuar në zhvillimin dhe modernizimin e këtij sektori, duke sjellë inovacione dhe përmirësime në teknologji dhe menaxhim.

Vlerësimi: ✅ (Pozitiv për forcimin e sektorit dhe rritjen e aftësive të forcës punëtore në fshat)

---

5. Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ

✅ **Ky premtim ka mundësi mbështetjeje politike dhe administrativ të mundshme:**

- **Mbështetje politike për zhvillimin e bujqësisë:** Zhvillimi i arsimit dhe trajnimit në bujqësi është një objektiv i mundshëm për mbështetje nga qeveritë e ardhshme, pasi ky sektor ka rëndësi të veçantë për zhvillimin ekonomik dhe social të Shqipërisë.
- **Kapaciteti administrativ për organizimin e trajnimeve dhe zhvillimin e programeve arsimore:** Institucionet që menaxhojnë arsimin dhe trajnimin mund të adaptohen për të mbështetur iniciativat e reja dhe për të koordinuar përpjekjet me universitetet dhe organizatat e tjera.

Vlerësimi: ✅ (Mbështetje politike dhe administrativ e mundshme për realizim)

---

6. Implementimi dhe Afati i Zbatimit

⚠ **Ky premtim kërkon një periudhë mesatare të implementimit, duke përfshirë zhvillimin e materialeve mësimore dhe krijimin e mundësive të trajnimit për fermerët dhe studentët:**

- **Përgatitja e materialeve dhe krijimi i kurseve të trajnimit:** Kjo mund të realizohet brenda një periudhe të shkurtër deri në mesatare, duke përdorur teknologji moderne dhe burime për zhvillimin e trajnimeve për fermerët.
- **Përgatitja e programeve për studentët:** Krijimi i mundësive arsimore për studentët do të kërkojë një periudhë më të gjatë, duke përfshirë krijimin e lidhjeve me universitetet dhe institucione arsimore ndërkombëtare.

Vlerësimi: ⚠️ (Afatmesëm për implementim të suksesshëm)

---

7. Ndikimi në Qëndrueshmërinë e Ekonomisë dhe Mjedisit

✅ **Ky premtim mund të ketë ndikime pozitive në qëndrueshmërinë e sektorit bujqësor dhe në mjedis:**

- **Zhvillimi i praktikave të qëndrueshme bujqësore:** Me anë të arsimit dhe trajnimit, fermerët mund të mësojnë praktika të qëndrueshme dhe të avancuara që përmirësojnë efikasitetin dhe mbrojnë mjedisin.
- **Rritja e produktivitetit dhe reduktimi i ndikimeve mjedisore:** Fermerët që përdorin teknologji moderne do të mund të prodhojnë më shumë produkte me më pak përdorim të burimeve natyrore dhe të ulur ndikimin në mjedis.

Vlerësimi: ✅ (Përfitime për qëndrueshmërinë ekonomike dhe mjedisore)

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për "Arsimi dhe Trajnimi i Bujqësisë"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit: 4.2/5**

Përmbledhje e Vlerësimit:

- Qartësia e Premtimit: ✅
- Korniza Ligjore dhe Institucionale: ⚠️ (Kërkon mbështetje dhe zhvillim të politikave për arsimin dhe trajnimin)
- Mbështetja Financiare: ⚠️ (Kërkon mbështetje financiare dhe mundësi bashkëfinancimi)
- Ndikimi Ekonomik dhe Social: ✅ (Pozitiv për zhvillimin e sektorit dhe forcimin e aftësive të forcës punëtore)
- Vullneti Politik: ✅ (Mbështetje politike e mundshme)
- Afati i Zbatimit: ⚠️ (Afatmesëm për realizim)
- Ndikimi në Qëndrueshmërinë e Ekonomisë dhe Mjedisit: ✅ (Përfitime për qëndrueshmërinë ekonomike dhe mjedisore)

📌 Ky premtim ka potencial të madh për të ndihmuar zhvillimin e sektorit bujqësor, përmes trajnimit dhe arsimit të duhur të fermerëve dhe studentëve. Ndihma për zhvillimin e aftësive dhe përdorimin e teknologjive të reja do të përmirësojë rendimentin dhe qëndrueshmërinë e këtij sektori.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit "Zhvillimi i teknologjive të reja dhe kthimi në Investime"

Ky premtim fokusohet në inkurajimin e investimeve në teknologjitë e reja për sektorin bujqësor, duke synuar rritjen e efikasitetit dhe prodhimit. Investimi në teknologji të reja ka potencialin për të transformuar mënyrën se si bujqësia funksionon, duke rritur produktivitetin dhe qëndrueshmërinë e sektorit, ndërkohë që do të kontribuojë edhe në zhvillimin ekonomik të vendit.

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi është i qartë dhe i matshëm:**

- **Inkurajimi i investimeve në teknologjitë e reja:** Ky premtim synon të rrisë përdorimin e teknologjive bujqësore moderne për të rritur efikasitetin dhe për të përmirësuar rendimentin.
- **Rritja e prodhimit:** Teknologjitë e reja mund të kontribuojnë drejtpërdrejt në rritjen e prodhimit të produkteve bujqësore, duke mundësuar përdorimin më efikas të burimeve natyrore dhe përmirësimin e proceseve të prodhimit.

Vlerësimi: ✅ (Premtim i qartë dhe objektiva të matshëm për investime në teknologji bujqësore)

---

2. Korniza Ligjore dhe Institucionale

⚠️ **Ky premtim do të kërkojë përmirësimin e kornizës ligjore dhe mbështetje të veçantë institucionale për të mundësuar zhvillimin e teknologjive të reja:**

- **Politikat mbështetëse për investimet në teknologji bujqësore:** Ky projekt do të kërkojë ndihmë nga qeveria për krijimin e politikave që mbështesin zhvillimin dhe adaptimin e teknologjive të reja në bujqësi.
- **Konsultimi dhe mbështetje nga institucionet:** Për të inkurajuar investimet, do të jetë e nevojshme që qeveria të ofrojë këshillim, mbështetje financiare dhe mundësi për trajnime që ndihmojnë fermerët të përdorin këto teknologji.

Vlerësimi: ⚠️ (Kërkon mbështetje nga politikat dhe institucionet për implementim të suksesshëm)

---

3. Mbështetje Buxhetore dhe Financimi

⚠️ **Ky premtim kërkon mbështetje të konsiderueshme financiare për të mundësuar investimet në teknologjitë e reja:**

- **Incentivimi i investimeve private:** Do të jetë e nevojshme që qeveria të ofrojë mundësi financimi për fermerët dhe investitorët që duan të aplikojnë teknologji të reja. Kjo mund të përfshijë subvencione, kredi të buta ose taksa më të ulëta për ata që investojnë në teknologji të reja.

- **Partneritetet publike-private:** Krijimi i partneriteteve mes institucioneve publike dhe private mund të ndihmojë në realizimin e investimeve dhe zhvillimin e risive teknologjike në sektorin bujqësor.

Vlerësimi: ⚠ (Kërkon mbështetje financiare dhe mundësi bashkëfinancimi për të realizuar investimet)

---

4. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ky premtim ka potencial për të pasur ndikime pozitive të konsiderueshme në ekonominë dhe shoqërinë shqiptare:**

- **Rritja e produktivitetit në bujqësi:** Investimi në teknologji të reja mund të sjellë një rritje të ndjeshme të rendimentit të prodhimit, duke bërë që fermerët të prodhojnë më shumë me më pak burime dhe duke ulur kostot.
- **Krijimi i mundësive të reja pune:** Teknologjia e avancuar kërkon një forcë punëtore të kualifikuar dhe mund të krijojë mundësi të reja për punësim në sektorë të ndryshëm, duke përfshirë zhvillimin, instalimin dhe mirëmbajtjen e sistemeve teknologjike.

Vlerësimi: ✅ (Pozitiv për rritjen e produktivitetit dhe krijimin e mundësive të reja pune)

---

5. Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ

✅ **Ky premtim ka mundësi mbështetjeje politike dhe administrativ të mundshme:**

- **Mbështetje politike për zhvillimin e teknologjive bujqësore:** Ky premtim është i linjës me prioritetet e zhvillimit të qëndrueshëm dhe modernizimin e sektorit bujqësor, duke pasur mundësi mbështetjeje nga qeveria.
- **Kapaciteti administrativ për mbështetje dhe implementim:** Pavarësisht se do të kërkohen përmirësime në administratë për menaxhimin e investimeve dhe zhvillimin e politikave, mbështetja politike është e mundshme dhe do të ndihmojë për implementimin e këtij premtimi.

Vlerësimi: ✅ (Mbështetje politike dhe administrativ e mundshme për realizim)

---

6. Implementimi dhe Afati i Zbatimit

⚠ **Ky premtim do të kërkojë një periudhë mesatare për implementim dhe mundësi financimi për të realizuar investimet:**

- **Zhvillimi i infrastrukturës dhe trajnimi i fermerëve:** Implementimi i teknologjive të reja do të kërkojë kohë për zhvillimin e infrastrukturës dhe përgatitjen e fermerëve për përdorimin e këtyre teknologjive. Do të duhet një periudhë mesatare për realizimin e këtyre investimeve.
- **Afati për investime në teknologji të reja:** Ndërkohë që disa teknologji mund të jenë më të lehta për t'u implementuar, të tjera do të kërkojnë një periudhë më të gjatë për t'u adaptuar në praktikë nga fermerët.

Vlerësimi: ⚠ (Afatmesëm për implementim të suksesshëm)

---

7. Ndikimi në Qëndrueshmërinë e Ekonomisë dhe Mjedisit

✅ **Ky premtim ka ndikime pozitive në qëndrueshmërinë e ekonomisë dhe mjedisit:**

- **Rritja e efikasitetit dhe ulja e ndikimeve mjedisore:** Teknologjitë e reja mund të kontribuojnë në një përdorim më efikas të resurseve natyrore, si uji dhe toka, dhe të minimizojnë përdorimin e pesticideve dhe kimikateve, duke mbrojtur kështu mjedisin.
- **Zhvillimi i bujqësisë të qëndrueshme:** Përdorimi i teknologjive të reja mund të ndihmojë në zhvillimin e një bujqësie më të qëndrueshme dhe të orientuar nga inovacioni dhe menaxhimi i rrezikut.

Vlerësimi: ✅ (Përfitime për qëndrueshmërinë ekonomike dhe mjedisore)

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për "Zhvillimi i Teknologjive të Reja dhe Kthimi në Investime"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit: 3.9/5**

Përmbledhje e Vlerësimit:

- Qartësia e Premtimit: ✅
- Korniza Ligjore dhe Institucionale: ⚠ (Kërkon mbështetje dhe zhvillim të politikave për investime në teknologji)
- Mbështetja Financiare: ⚠ (Kërkon mbështetje financiare dhe mundësi bashkëfinancimi)
- Ndikimi Ekonomik dhe Social: ✅ (Pozitiv për zhvillimin e sektorit dhe krijimin e mundësive të reja pune)
- Vullneti Politik: ✅ (Mbështetje politike e mundshme)
- Afati i Zbatimit: ⚠ (Afatmesëm për realizim)
- Ndikimi në Qëndrueshmërinë e Ekonomisë dhe Mjedisit: ✅ (Përfitime për qëndrueshmërinë ekonomike dhe mjedisore)

📌 Ky premtim ka potencial të madh për të modernizuar sektorin bujqësor dhe për të rritur efikasitetin dhe qëndrueshmërinë e tij përmes investimeve në teknologji të reja. Ai do të kontribuonte gjithashtu në zhvillimin e qëndrueshëm të ekonomisë dhe përmirësimin e kushteve mjedisore.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit "Mbrojtja e Mjedisit dhe Zhvillimi i Qëndrueshëm"

Ky premtim fokusohet në zhvillimin e bujqësisë dhe fshatit duke ruajtur ekuilibrin e mjedisit dhe duke siguruar përdorimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore. Zhvillimi i qëndrueshëm i bujqësisë është thelbësor për të arritur një balancë mes rritjes ekonomike dhe ruajtjes së mjedisit, veçanërisht kur Shqipëria ka një pasuri të madhe natyrore që mund të shfrytëzohet në mënyrë efikase dhe të qëndrueshme.

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi është i qartë dhe i matshëm:**

- **Zhvillimi i bujqësisë me vëmendje ndaj mjedisit:** Ky premtim synon të zhvillojë sektorin bujqësor dhe fshatar, duke ruajtur mjedisin dhe duke përdorur burimet natyrore në mënyrë të qëndrueshme. Ky është një objektiv i mundshëm që mund të matet përmes strategjive të implementuara dhe monitorimit të ndikimeve mjedisore.
- **Përdorimi i qëndrueshëm i burimeve natyrore:** Kjo do të nënkuptojë praktika më të mira bujqësore që minimizojnë ndikimet mjedisore, si përdorimi i ujit, tokës dhe kimikateve, duke pasur parasysh ruajtjen e biodiversitetit dhe ekosistemeve.

Vlerësimi: ✅ (Premtim i qartë dhe mund të matet përmes implementimit të praktikave të qëndrueshme në bujqësi)

---

2. Korniza Ligjore dhe Institucionale

⚠️ **Ky premtim kërkon një përmirësim të politikave mjedisore dhe mbikëqyrje më të fortë për të siguruar qëndrueshmërinë:**

- **Politikat mjedisore:** Për të realizuar këtë premtim, qeveria duhet të implementojë politika të forta për mbrojtjen e mjedisit dhe zhvillimin e qëndrueshëm të bujqësisë. Ky proces mund të përfshijë krijimin e kuadrit ligjor që ndalon përdorimin e teknologjive dhe praktikave që dëmtojnë mjedisin.
- **Institucionet përgjegjëse për mbikëqyrjen:** Do të jetë e nevojshme që autoritetet e mjedisit dhe bujqësisë të bashkëpunojnë për të siguruar se praktikat bujqësore janë të qëndrueshme dhe për të monitoruar implementimin e politikave të mbrojtjes së mjedisit.

Vlerësimi: ⚠️ (Kërkon rishikim të politikave mjedisore dhe forcim të kapaciteteve të institucioneve për mbikëqyrje)

---

3. Mbështetje Buxhetore dhe Financimi

⚠️ **Ky premtim do të kërkojë alokimin e fondeve për zhvillimin e bujqësisë së qëndrueshme dhe mbrojtjen e mjedisit:**

- **Mbështetje për fermerët:** Do të jetë e nevojshme të sigurohen burime financiare për fermerët për të adoptuar praktika të qëndrueshme, si përdorimi i teknologjive ekologjike,

mbrojtja e biodiversitetit dhe menaxhimi i ujit dhe tokës. Kjo mund të bëhet përmes subvencioneve ose kredive të buta për ata që angazhohen në praktika të qëndrueshme.

- **Financimi i projekteve mjedisore:** Investimi në projekte që mbrojnë mjedisin dhe promovojnë zhvillimin e qëndrueshëm do të kërkojë një alokim të konsiderueshëm buxhetor.

Vlerësimi: ⚠ (Kërkon financim të drejtuar për mbështetje bujqësore dhe mjedisore)

---

4. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ky premtim ka potencial për të pasur ndikime pozitive të qëndrueshme në ekonominë dhe shoqërinë:**

- **Rritja e qëndrueshmërisë së sektorit bujqësor:** Implementimi i praktikave të qëndrueshme mund të rrisë qëndrueshmërinë e bujqësisë, duke i bërë fermat më të forta dhe më të qëndrueshme ndaj ndryshimeve klimatike dhe krizave të mjedisit.
- **Përfitime për komunitetet lokale:** Duke investuar në zhvillimin e qëndrueshëm të fshatrave dhe bujqësisë, ky premtim mund të krijojë mundësi të reja për punësim, rritje të të ardhurave dhe përmirësim të kushteve të jetesës për komunitetet rurale.

Vlerësimi: ✅ (Pozitiv për zhvillimin ekonomik dhe social të fshatrave dhe bujqësisë)

---

5. Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ

✅ **Ky premtim ka mundësi mbështetjeje politike dhe administrativ të mundshme:**

- **Mbështetje politike për ruajtjen e mjedisit:** Ky premtim është në përputhje me prioritetet globale për mbrojtjen e mjedisit dhe zhvillimin e qëndrueshëm, dhe mund të ketë mbështetje të gjerë nga politikanët dhe aktorët ndërkombëtarë.
- **Kapaciteti administrativ për implementim:** Pavarësisht nevojës për forcimin e administratës dhe kapaciteteve për monitorimin e mbrojtjes së mjedisit, ka një mundësi të mirë për zbatimin e tij nëse mbështetet nga institucionet përkatëse.

Vlerësimi: ✅ (Mbështetje politike dhe administrativ e mundshme për realizim)

---

6. Implementimi dhe Afati i Zbatimit

⚠ **Ky premtim mund të kërkojë një periudhë të gjatë për implementim të plotë dhe ndjekje të ndikimeve mjedisore:**

- **Zbatimi i politikave dhe praktikave të qëndrueshme:** Implementimi i këtij premtimi do të kërkojë kohë për të vendosur politika të duhura, për të edukuar fermerët dhe për të krijuar një infrastrukturë që mund të mbështesë zhvillimin e qëndrueshëm të bujqësisë.
- **Monitorimi i ndikimeve mjedisore:** Disa pasojë do të kërkojnë një periudhë të gjatë për t'u vlerësuar në mënyrë të qëndrueshme, pasi ndikimi i praktikave të reja mund të duket pas disa vitesh.

Vlerësimi: ⚠️ (Afatmesëm për realizimin e plotë dhe monitorim të ndikimeve)

---

7. Ndikimi në Qëndrueshmërinë e Ekonomisë dhe Mjedisit

✅ **Ky premtim ka ndikime shumë pozitive për qëndrueshmërinë e ekonomisë dhe ruajtjen e mjedisit:**

- **Ruajtja e ekosistemeve dhe biodiversitetit:** Praktikat e qëndrueshme bujqësore do të kontribuojnë në mbrojtjen e biodiversitetit dhe ekosistemeve natyrore, duke mundësuar zhvillimin afatgjatë të sektorit.
- **Reduktimi i ndotjes dhe konsumit të burimeve:** Ky premtim do të ndihmojë në minimizimin e ndikimeve negative në mjedis, si përdorimi i tepruar i pesticidëve dhe ujit, dhe do të kontribuojë në zhvillimin e bujqësisë së gjelbër.

Vlerësimi: ✅ (Përfitime për qëndrueshmërinë mjedisore dhe ekonomike)

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për "Mbrojtja e Mjedisit dhe Zhvillimi i Qëndrueshëm"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit: 3.7/5**

Përmbledhje e Vlerësimit:

- Qartësia e Premtimit: ✅
- Korniza Ligjore dhe Institucionale: ⚠️ (Kërkon përmirësime dhe mbikëqyrje të fortë)
- Mbështetje Financiare: ⚠️ (Kërkon mbështetje për investime në qëndrueshmëri)
- Ndikimi Ekonomik dhe Social: ✅ (Pozitiv për zhvillimin ekonomik dhe sociale)
- Vullneti Politik: ✅ (Mbështetje politike e mundshme)
- Afati i Zbatimit: ⚠️ (Afatmesëm për implementim të plotë)
- Ndikimi në Qëndrueshmërinë e Ekonomisë dhe Mjedisit: ✅ (Përfitime për qëndrueshmërinë e mjedisit dhe ekonomisë)

📌 Ky premtim ka potencial të madh për të kontribuar në zhvillimin e qëndrueshëm të bujqësisë, duke promovuar ruajtjen e mjedisit dhe përdorimin e burimeve natyrore në mënyrë efikase dhe të qëndrueshme.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit "Fuqizimi i Konkurrencës dhe Lufta kundër Korrupsionit"

Ky premtim fokusohet në dy elemente kyçe: rritjen e konkurrencës në sektorin bujqësor dhe luftën kundër korrupsionit, të cilat janë të lidhura ngushtësisht me zhvillimin e qëndrueshëm dhe të barabartë të ekonomisë. Fuqizimi i konkurrencës dhe zbatimi i masave kundër korrupsionit janë të rëndësishme për të siguruar një mjedis të drejtë dhe të ndershëm që do të nxisë zhvillimin e sektorit bujqësor dhe do të kontribuoni në një ekonomi më efikase dhe transparente.

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi është i qartë dhe i matshëm:**

- **Rritja e konkurrencës:** Rritja e konkurrencës mund të arrihet përmes krijimit të kushteve që i mundësojnë bizneset bujqësore të konkurojnë në një treg të hapur dhe të barabartë. Kjo mund të përfshijë lehtësimin e barrierave për hyrjen në treg dhe eliminimin e monopoleve dhe oligopoleve që pengojnë zhvillimin e konkurrencës.
- **Lufta kundër korrupsionit:** Masat kundër korrupsionit janë gjithashtu të matshme, duke përfshirë implementimin e mekanizmave të mbikëqyrjes dhe transparencës në sektorët ku ka mundësi për korrupsion, siç janë tenderat dhe shpërndarja e subvencioneve.

Vlerësimi: ✅ (Premtim i qartë dhe mund të matet përmes politikave të konkurrenteve dhe masave kundër korrupsionit)

---

2. Korniza Ligjore dhe Institucionale

⚠️ **Ky premtim kërkon forcimin e kapaciteteve ligjore dhe administrative:**

- **Forcimi i institucioneve të konkurrencës:** Do të jetë e nevojshme që institucionet e konkurencës të kenë kapacitete të mjaftueshme për të monitoruar dhe siguruar një mjedis konkurrues. Kjo mund të përfshijë forcimin e Autoritetit të Konkurrencës dhe krijimin e ligjeve që ndihmojnë në mbrojtjen e konkurrencës së lirë.
- **Institucionet për luftën kundër korrupsionit:** Do të duhet një forcim i kapaciteteve të institucioneve të mbikëqyrjes, si Agjencia Kombëtare e Prokurorisë, për të parandaluar dhe ndëshkuar praktikat korruptive që mund të ndikojnë në sektorin bujqësor, duke përfshirë tenderat, kontratat dhe shpërndarjen e fondeve për fermerët.

Vlerësimi: ⚠️ (Forcim i nevojshëm i kapaciteteve ligjore dhe administrative për të mbështetur luftën kundër korrupsionit dhe mbrojtjen e konkurrencës)

---

3. Mbështetje Buxhetore dhe Financimi

⚠️ **Ky premtim mund të kërkojë një angazhim buxhetor dhe burime për rritjen e konkurrencës dhe zbatimin e masave kundër korrupsionit:**

- **Investimet në konkurrencën e tregut:** Për të rritur konkurrencën, do të jenë të nevojshme investime në infrastrukturën e tregut dhe mbështetje për fermerët dhe bizneset bujqësore që të përmirësojnë kapacitetet e tyre për të konkurruar. Ky proces mund të

përfshijë krijimin e kushteve më të mira për tregtimin e produkteve bujqësore dhe krijimin e tregjeve më të hapura dhe më të ndershme.

- **Shpenzimet për luftën kundër korrupsionit:** Korrupsioni kërkon investime në krijimin e institucioneve mbikëqyrëse dhe edukimin e aktorëve të sektorit bujqësor për ndjekjen e procedurave ligjore dhe etike.

Vlerësimi: ⚠ (Kërkon mbështetje buxhetore për implementimin e politikave të konkurrencës dhe luftën kundër korrupsionit)

---

4. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ky premtim ka ndikime pozitive në zhvillimin ekonomik dhe social:**

- **Zhvillimi i konkurrencës dhe rritja e efikasitetit:** Rritja e konkurrencës do të çojë në rritjen e efikasitetit të sektorit bujqësor, pasi fermerët do të kenë stimuj për të përmirësuar produktivitetin dhe për të adoptuar praktika më efikase. Tregu i hapur dhe konkurrues do të ulë kostot e produkteve dhe do të përmirësojë cilësinë e tyre.
- **Mjedis i drejtë dhe transparent:** Lufta kundër korrupsionit do të krijojë një mjedis më të drejtë dhe të sigurt për investitorët dhe fermerët, duke rritur besimin në institucionet shtetërore dhe në treg.

Vlerësimi: ✅ (Pozitiv për zhvillimin ekonomik dhe social, duke krijuar një ambient të drejtë dhe të ndershëm për fermerët dhe bizneset)

---

5. Vullneti Politik dhe Kapaciteti Administrativ

⚠ **Ky premtim kërkon një vullnet të fortë politik dhe kapacitet të madh administrativ për të siguruar mbështetje dhe zbatim:**

- **Vullneti politik për të luftuar korrupsionin:** Ndërsa ka një angazhim global dhe kombëtar për të luftuar korrupsionin, arritja e suksesit në këtë fushë kërkon një angazhim të fortë dhe të vazhdueshëm nga qeveria dhe aktorët ndërkombëtarë.
- **Kapacitetet administrativ të nevojshme:** Forcimi i autoriteteve të konkurrencës dhe mbikëqyrjes kërkon investime të konsiderueshme në trajnimin e stafit dhe krijimin e infrastrukturës administrative që do të sigurojë zbatimin efektiv të masave kundër korrupsionit dhe rritjen e konkurrencës.

Vlerësimi: ⚠ (Kërkon angazhim të madh politik dhe administrativ për realizimin e masave të luftës kundër korrupsionit)

---

6. Implementimi dhe Afati i Zbatimit

⚠ **Ky premtim mund të kërkojë një periudhë të gjatë për implementim dhe vlerësim të ndikimit:**

- **Implementimi i politikave të konkurrencës:** Forcimi i konkurrencës dhe krijimi i kushteve për një treg të hapur dhe të drejtë kërkon një periudhë të gjatë për të pasur rezultate të plota.

- **Masat kundër korrupsionit:** Lufta kundër korrupsionit është një proces afatgjatë që kërkon ndihmën e institucioneve të pavarura dhe ndërkombëtare për të siguruar një sistem të drejtë dhe transparent.

Vlerësimi: ⚠️ (Afatgjatë për implementim të plotë)

---

7. Ndikimi në Qëndrueshmërinë e Ekonomisë dhe Mjedisit

✅ **Ky premtim ka ndikime pozitive për qëndrueshmërinë e ekonomisë dhe mjedisit, duke krijuar një treg të drejtë dhe efikas:**

- **Ekonomi më e qëndrueshme:** Rritja e konkurrencës dhe eliminimi i praktikave korruptive do të çojë në një ekonomi më efikase dhe më të hapur, duke reduktuar monopolizimin e tregjeve dhe duke nxitur investimet.
- **Përmirësimi i mjedisit të biznesit:** Mjedisi i konkurencës dhe ndershmërisë do të rrisë besimin e investitorëve dhe do të ndihmojë në zhvillimin e sektorit bujqësor në mënyrë të qëndrueshme.

Vlerësimi: ✅ (Përfitime të qëndrueshme për ekonominë dhe mjedisin e biznesit)

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për "Fuqizimi i Konkurrencës dhe Lufta Kundër Korrupsionit"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit: 3.9/5**

Përmbledhje e Vlerësimit:

- Qartësia e Premtimit: ✅
- Korniza Ligjore dhe Institucionale: ⚠️ (Kërkon forcimin e institucioneve të konkurrencës dhe të luftës kundër korrupsionit)
- Mbështetje Financiare: ⚠️ (Kërkon mbështetje financiare për implementimin e masave)
- Ndikimi Ekonomik dhe Social: ✅ (Pozitiv për zhvillimin ekonomik dhe social)
- Vullneti Politik: ⚠️ (Kërkon angazhim të fortë politik)
- Afati i Zbatimit: ⚠️ (Afatmesëm dhe afatgjatë për realizimin)
- Ndikimi në Qëndrueshmërinë e Ekonomisë dhe Mjedisit: ✅ (Përfitime për qëndrueshmërinë e ekonomisë)

📌 Këto premtime kanë potencial për të përmirësuar konkurrencën dhe për të eliminuar praktikat korruptive, duke kontribuar në një ekonomi më të drejtë dhe efikase, por me sfida të mëdha përpara tyre.

Indeksi i Fizibilitetit sektorial: 3.9/5

---

5. Premtimet për Transportin dhe Infrastrukturën

Përfundimi i projekteve të nisura
✅ Do të përfundojmë projekte të rëndësishme si Milot-Lezhë-Shkodër për të përmirësuar aksesin dhe fluksin e automjeteve.

Zgjerimi i Autostradës Tiranë-Durrës
✅ Do të zgjedhim autostradën Tiranë-Durrës duke ndërtuar tre korsi dhe korsitë e urgjencës për të lehtësuar trafikun.

Rruga Milot-Shkodër
✅ Do të ndërmarrim urgjentisht ndërtimin e rrugës Milot-Shkodër për të përmirësuar lidhjen mes qyteteve dhe për të siguruar akses më të lehtë.

Unaza Periferike e Shqipërisë
✅ Do të ndërtojmë Unazën Periferike për të lidhur të gjithë Shqipërinë dhe për të përmirësuar zhvillimin e zonave rurale.

Rikthimi i Infrastrukturës Rurale
✅ Do të përmirësojmë infrastrukturën rurale duke siguruar rrugë dhe shërbime për fshatrat për të mbështetur zhvillimin e zonave të largëta.

Mirëmbajtja e rrugëve
✅ Do të rrisim shpenzimet për mirëmbajtjen e rrugëve ekzistuese dhe do të eliminojmë koncesionet korruptive për një rrjet më të sigurt dhe efikas.

Transporti hekurudhor
✅ Do të ripërtërijmë rrjetin hekurudhor, përfshirë linjën Tiranë-Prishtinë, për të krijuar mundësi më të mira për transport dhe lidhje rajonale.

Portet dhe transporti detar
✅ Do të rrisim kapacitetet portuale dhe do të ndihmojmë zhvillimin e porteve strategjike për të lidhur Shqipërinë me tregjet ndërkombëtare.

Burimet ujore dhe energjitike
✅ Do të përmirësojmë sistemet e ujësjellësve dhe kanalizimeve për të siguruar furnizim me ujë të pastër për qytetarët dhe për të mbrojtur mjedisin.

Ky program synon transformimin e Shqipërisë në një vend me infrastrukturë moderne dhe të qëndrueshme që do të përmirësojë kushte jetese dhe do të mbështesë zhvillimin ekonomik të qëndrueshëm.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Përfundimi i projekteve të nisura"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi** është i qartë dhe i matshëm, duke përfshirë:

Perfundimi i projekteve të rëndësishme si Milot-Lezhë-Shkodër për të përmirësuar aksesin dhe fluksin e automjeteve.

Premtimi fokusohet në infrastrukturën rrugore, një sektor që ka nevojë për përmirësim të shpejtë dhe është thelbësor për zhvillimin ekonomik.

Vlerësimi: ✅ Ky objektiv është i qartë dhe i matshëm, por ka nevojë për një përshkrim të detajuar të masave që do të merren për in e projekteve.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale e projekteve**:

Vonesa në in e projekteve infrastrukturore: Ka pasur shpesh vonesa të mëdha në in e projekteve të ngjashme në Shqipëri, veçanërisht për rrugët dhe infrastrukturën. Projekti Milot-Lezhë-Shkodër është një nga ato që ka hasur vështirësi në in e tij në kohën e duhur.

Probleme me financimin dhe menaxhimin e projekteve: Projektet e mëdha shpesh kanë hasur pengesa për shkak të **keqmenaxhimit financiar** dhe burokracisë administrative, çka ka vonuar in e tyre.

Kërkesa për optimizim të infrastrukturës rrugore: Pavarësisht përpjekjeve, infrastruktura rrugore mbetet e pamjaftueshme në shumë zona të Shqipërisë, duke penguar zhvillimin ekonomik dhe lëvizjen e shpejtë të automjeteve dhe mallrave.

Vlerësimi: ⚠️ Situata aktuale e infrastrukturës dhe vështirësitë e hasura gjatë implementimit të projekteve të mëparshme janë faktorë të rëndësishëm që ndikojnë në mundësinë e it të këtyre projekteve brenda afateve.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Rishikimi i afateve të it dhe planifikimi i masave për shpejtimin e punimeve**:

Përshpejtimi i punimeve dhe monitorimi i procesit: Një masë e mundshme për të përshpejtuar in e projekteve është përmirësimi i menaxhimit të punimeve dhe **kontrolli më i afërt i proceseve për të shmangur vonesat**.

Përfshirja e sektorit privat dhe financimeve të jashtme: Mund të kërkohet një **përfshirje më e madhe e sektorit privat dhe fondeve të jashtme**, veçanërisht për të menaxhuar më mirë resurset dhe për të reduktuar burokracinë.

✅ 2️⃣ **Rritja e transparencës dhe monitorimi i projekteve**:

Përmirësimi i transparencës dhe zbatimi i një sistemi të monitorimit më të efektshëm: Duhet të krijohet një sistem që të monitorojë vazhdimisht projektet dhe të sigurojë **mbikëqyrje të vazhdueshme dhe të rregullt**.

Publikimi i informacionit për qytetarët: Një tjetër masë mund të jetë **shpallja e afateve të përditësuara dhe informacionit në kohë reale** për qytetarët dhe aktorët përkatës, për të siguruar një zbatimin e drejtë të projekteve.

✅ 3️⃣ **Përkushtimi për të shmangur vonesat financiare**:

Sigurimi i financimit të mjaftueshëm dhe menaxhimi i fondeve: Investimet për in e projekteve do të kërkojnë një angazhim të vazhdueshëm për të siguruar fonde nga buxheti shtetëror dhe burimet ndërkombëtare, si dhe **menaxhimin efikas të këtyre fondeve**.

Vlerësimi: ⚠️ Përpjekjet për in e projekteve mund të kenë sukses nëse masat për përshpejtimin e punimeve dhe menaxhimin e fondeve janë të qëndrueshme, por ka mundësi që pengesat administrativë dhe financiare të ndikojnë negativisht në realizimin e tij.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore**:

Projekti Milot-Lezhë-Shkodër ka një kosto të lartë që ka kaluar 100 milionë euro, dhe ndoshta do të kërkojë alokime financiare shtesë për t'u përfunduar. Burimet e financimit mund të jenë të limituara, dhe **pjesëmarrja e sektorit privat** mund të jetë një mundësi për të mbështetur financimin.

Kostoja e administratës dhe menaxhimit të projekteve: Ky projekt kërkon menaxhim të lartë dhe mund të sjellë **shpenzime të tjera për mbikëqyrje dhe administrim**.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

Shqipëria ka mundësi për të mbështetur këtë projekt përmes **fondesh të dedikuara nga buxheti shtetëror**, si dhe mund të shfrytëzojë mundësitë për financim të jashtëm nga **institucione ndërkombëtare**, por ky mund të jetë një angazhim afatgjatë që kërkon shumë më tepër mbështetje.

Vlerësimi Fiskal: ⚠️ Perfundimi i projekteve do të kërkojë një angazhim të madh fiskal, dhe **kapaciteti aktual mund të mos jetë i mjaftueshëm** për të përballuar të gjitha shpenzimet dhe vonesat që mund të ndodhin.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv**:

Përmirësimi i aksesit dhe fluksit të automjeteve: i i projekteve si Milot-Lezhë-Shkodër do të **përmirësojë ndjeshëm transportin dhe lidhjet mes qyteteve**, duke lehtësuar qarkullimin dhe zhvillimin e mëtejshëm ekonomik të rajonit.

Përmirësimi i kushteve për bizneset dhe turizmin: Një infrastrukturë më e mirë rrugore do të ketë një ndikim pozitiv edhe për **bizneset lokale dhe sektorin turistik**, duke siguruar lëvizje më të shpejtë dhe mundësi më të mëdha për zhvillim.

⚠ **Rreziqet e mundshme**:

Vonesat dhe keqadministrimi: Ka mundësi që rreziqet e menaxhimit të dobët të administratës dhe ndihmës financiare të vonojnë ndjeshëm in e projekteve.

Probleme me kontratat dhe kompani të paefektshme: Zbatimi i këtyre projekteve mund të pengohet nga **kontrata të dështuara dhe ndoshta nga korrupsioni**, çka mund të çojë në vonesa dhe shpenzime të paplanifikuara.

Vlerësimi: ⚠ Ndikimi ekonomik dhe social do të jetë i dukshëm nëse projekti përfundon, por ka rrezik që vonesat dhe keqadministrimi të ndikojnë negativisht.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm**: 2025-2027

- **2025-2026**: Fokusimi në in e fazave të para të projekteve dhe angazhimi për të përshpejtuar punimet.
- **2026-2027**: Finalizimi i projekteve dhe përmirësimi i infrastrukturës së përgjithshme të transportit.

Vlerësimi: ⚠

Afati është **realist**, por ka mundësi që vonesat të shtyjnë in e projektit dhe mund të kërkohet një periudhë më e gjatë për realizimin e tij.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Përfundimi i i Projekteve të nisura"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.8**/5

- 🔷 **Qartësia e Premtimit**: ✔
- 🔷 **Situata Aktuale**: ⚠
- 🔷 **Masat për Zbatimin**: ⚠
- 🔷 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠
- 🔷 **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ⚠
- 🔷 **Afati i Zbatimit**: ⚠

Premtimi për in e projekteve të rëndësishme si Milot-Lezhë-Shkodër është një objektiv realist, por ka **shumë pengesa dhe rreziqe për realizimin e tij**. Vonesat dhe menaxhimi i dobët mund të ndikojnë negativisht në përmbushjen e tij brenda afatit të parashikuar.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Zgjerimi i Autostradës Tiranë-Durrës"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi** është i qartë dhe i matshëm, duke përfshirë:

- **Zgjerimi i autostradës Tiranë-Durrës** për të krijuar **tre korsi dhe korsitë e urgjencës**, me qëllim lehtësimin e trafikut.

Vlerësimi: ✅

Ky objektiv është i qartë dhe i matshëm, dhe kërkon një zbatim teknik të qartë për të realizuar zgjerimin e rrugës dhe përmirësimin e infrastrukturës ekzistuese.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale e autostradës Tiranë-Durrës**:

- **Trafiku i rënduar dhe ngërçet** janë të zakonshme, sidomos gjatë orëve të pikut. Rruga është e ngarkuar, dhe ndonjëherë ndodhin bllokime, që shkaktojnë vonesa të mëdha.
- **Kualiteti dhe kapaciteti i kufizuar i rrugës**: Autostrada aktuale ka një kapacitet të kufizuar për të përballuar fluksin e lartë të automjeteve, duke krijuar vështirësi për qarkullimin normal të trafikut.
- **Problematika në ndihmën urgjente dhe transportin në raste emergjence**: Mungesa e korsive të urgjencës ka ndikuar negativisht në kohën e reagimit të shërbimeve të urgjencës dhe ndihmës për aksidentet në rrugë.

Vlerësimi: ⚠️

Trafiku i rënduar dhe infrastruktura e kufizuar janë barrierat kryesore që pengojnë funksionimin e duhur të autostradës aktuale. Zgjerimi është një masë e domosdoshme, por do të kërkojë planifikim dhe realizim të kujdesshëm për të shmangur pengesa të mundshme.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Planifikimi dhe projektimi i zgjerimit**:

- **Hulumtimi i mundësive dhe zhvillimi i një projekti të detajuar** për zgjerimin e autostradës është një hap thelbësor. Kjo do të përfshijë studime të thelluara të ndikimit në mjedis dhe të nevojave infrastrukturore.

✅ 2️⃣ **Sigurimi i financimit dhe burimeve**:

- **Alokimi i fondeve**: Duhet të sigurohet financimi nga buxheti shtetëror, si dhe mundësitë për **financim të jashtëm** nga bankat zhvillimore dhe investitorët privatë.

✅ 3️⃣ **Koordinimi i procedurave të ndërtimit**:

- **Koordinimi i punimeve për të shmangur ndërprerjet**: Ndërhyrja në një nga rrugët kryesore do të kërkojë një menaxhim të kujdesshëm të punimeve dhe periudhave të ndalimeve për të shmangur bllokime të trafikut. Mund të nevojiten masa të jashtëzakonshme për të siguruar që trafiku të vazhdojë të qarkullojë gjatë ndërtimit.

✅ 4️⃣ **Sigurimi i korsive të urgjencës dhe përmirësimi i sigurisë**:

- **Ndërtimi i korsive të urgjencës** është thelbësor për të garantuar një mundësi më të mirë reagimi në raste emergjencash dhe për të reduktuar ndalimet gjatë aksidenteve.

Vlerësimi: ⚠️

Masat janë të detajuara dhe të nevojshme për realizimin e këtij projekti, por ka mundësi që vonesat në financim, planifikim, dhe koordinim të pengojnë përshpejtimin e ndërtimit.

---

4. **Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit:**

📊 **Kostoja Buxhetore:**

- Zgjerimi i autostradës Tiranë-Durrës kërkon një investim të konsiderueshëm, i cili mund të arrijë deri në **360 milionë euro**. Ky investim përfshin ndihmën për ndërtimin e korsive të urgjencës dhe riparimin e infrastrukturës ekzistuese. Llogaritjet janë si më poshtë:
    - **Ndërtimi i korsive të reja** (2 korsi të reja): Kostoja e ndërtimit të dy korsive të reja mund të jetë rreth **200 milionë euro**.
    - **Riparimi i infrastrukturës ekzistuese**: Kostoja për riparimin dhe përmirësimin e infrastrukturës ekzistuese është e vlerësuar në **120 milionë euro**.
    - **Kostoja totale**: **200 milionë euro** (korsitë e reja) + **120 milionë euro** (riparimi i infrastrukturës ekzistuese) = **360 milionë euro**.

📊 **Kapaciteti Fiskal:**

- **Kapaciteti fiskal** i Shqipërisë mund të jetë i mjaftueshëm për të financuar një pjesë të këtij projekti, përkatësisht për ndihmën e ndërtimit të korsive të reja dhe riparimin e një pjese të infrastrukturës ekzistuese. Sidoqoftë, për të siguruar financimin e plotë të projektit, mund të jetë e nevojshme të kërkohen investitorë privatë dhe fonde ndërkombëtare.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv**:

- **Përmirësimi i trafikut dhe reduktimi i bllokimeve**: Zgjerimi i autostradës do të **lehtësojë trafikun** dhe do të **rrisë shpejtësinë e lëvizjes**, duke reduktuar kohën e udhëtimit dhe vonesat.
- **Përmirësimi i kushteve të sigurisë dhe reagimit emergjent**: Ndërtimi i korsive të urgjencës do të **përmirësojë sigurinë dhe do të sigurojë një reagim më të shpejtë** në rastet e aksidenteve.

- **Krijimi i mundësive të reja për zhvillim ekonomik**: Zgjerimi i autostradës mund të **nxisë zhvillimin ekonomik në rajon**, duke përmirësuar lidhjet mes Tiranës dhe Durrësit, dhe duke **nxit një fluks më të madh turistësh dhe mallrash**.

⚠️ **Rreziqet e mundshme**:

- **Përkeqësimi i ndotjes dhe ndikimi mjedisor**: Puna për zgjerimin e rrugës mund të ketë ndikim të përkohshëm negativ në **mjedisin përreth**, duke shkaktuar **ndotje dhe shqetësime për banorët dhe bizneset lokale**.

Vlerësimi: ⚠️

Ndikimi ekonomik dhe social pritet të jetë pozitiv, por rreziqet e mundshme mjedisore dhe shqetësimet për trafikun gjatë ndërtimit mund të ndikojnë negativisht në përvojën e qytetarëve dhe ndërmarrjeve.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm**: 2025-2027

- **2025-2026**: Planifikimi dhe ndihma për ndërtimin e projekteve të para dhe përgatitja e terrenit.
- **2026-2027**: Finalizimi i zgjerimit të autostradës dhe instalimi i korsive të urgjencës.

Vlerësimi: ⚠️

Afati i mundshëm është realist, por vonesat mund të ndodhin për shkak të barrierave të mundshme gjatë financimit dhe administratës.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Zgjerimi i Autostradës Tiranë-Durrës"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.9**/5

🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️
🔹 **Masat për Zbatimin**: ⚠️
🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️
🔹 **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅
🔹 **Afati i Zbatimit**: ⚠️

Zgjerimi i autostradës Tiranë-Durrës është një hap i rëndësishëm për përmirësimin e infrastrukturës dhe lehtësimin e trafikut, dhe ka mundësi të ndikojë pozitivisht në ekonominë dhe sigurinë e vendit.

Megjithatë, ka pengesa të mundshme që lidhen me financimin, menaxhimin e projektit dhe ndikimet mjedisore, të cilat mund të ndikojnë në përmbushjen e objektivave brenda afatit të parashikuar.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Rruga Milot-Shkodër"

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi është i qartë dhe i matshëm**, duke përfshirë:

• Ndërtimi i rrugës Milot-Shkodër për të përmirësuar lidhjen mes dy qyteteve dhe për të siguruar një akses më të lehtë dhe më të shpejtë për banorët dhe bizneset.

Vlerësimi: ✅

Ky objektiv është i qartë dhe i matshëm, pasi ka një efekt të drejtpërdrejtë në përmirësimin e infrastrukturës dhe lidhjen mes dy qyteteve kryesore.

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale**:

• Lidhja rrugore ndërmjet Milot dhe Shkodër është e papërshtatshme dhe shumë herë e ngadaltë për të përballuar fluksin e pasagjerëve dhe mallrave, duke shkaktuar vonesa dhe probleme për transportin.

• Rruga ekzistuese mund të jetë e ngushtë dhe pa kushte të mjaftueshme për të menaxhuar trafikun e madh, veçanërisht gjatë sezones turistike dhe orëve të pikut.

Vlerësimi: ⚠️

Lidhja rrugore mes këtyre dy qyteteve është e rëndësishme, por infrastruktura aktuale nuk është në gjendje të përballojë kërkesat e zhvillimit të ardhshëm, duke krijuar nevojën urgjente për ndërtimin e një rruge më të qëndrueshme dhe të shpejtë.

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Projektimi dhe ndërtimi i rrugës**:

Studime dhe projektim i detajuar për të përcaktuar se cilat janë mundësitë më të mira për ndërtimin e rrugës dhe të sigurohet që ajo të jetë e qëndrueshme për përdorim afatgjatë. Përcaktimi i vendndodhjeve të mundshme për të kapërcyer pengesat natyrore dhe sociale.

✅ 2️⃣ **Sigurimi i financimit dhe burimeve**:

Duhet të sigurohet financimi i nevojshëm për ndërtimin e rrugës, duke përfshirë mundësitë për marrëveshje me investitorë privatë dhe ndihmë nga fondet ndërkombëtare.

✅ 3️⃣ **Koordinimi dhe menaxhimi i ndërtimit**:

Duhet të menaxhohet ndërtimi i projektit në mënyrë që të shmangen pengesat dhe ndërprerjet e mundshme në trafikun e zakonshëm. Puna duhet të bëhet në periudha të përshtatshme dhe pa ndikuar shumë në lëvizjen e përditshme të qytetarëve.

✅ 4️⃣ **Sigurimi i kushteve të sigurisë dhe ndihmës emergjente**:

Përmirësimi i sigurisë dhe ndihmës emergjente gjatë ndërtimit, dhe më pas, për të siguruar që kjo rrugë të jetë e sigurt për përdoruesit.

Vlerësimi: ⚠️

Masat për realizimin e projektit janë të nevojshme, por mund të hasin sfida, sidomos në aspektin e financimit dhe ndërtimit të infrastrukturës pa ndërprerë trafikun.

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore**:

Ndërtimi i një rruge të re kërkon një investim të madh, i cili mund të variojë nga 10-20 milionë euro, në varësi të kushteve të terrenit dhe llojit të infrastrukturës që do të ndërtohet.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

Buxheti i shtetit mund të jetë i kufizuar për të mbuluar këtë projekt, kështu që mund të kërkohen

fonde të jashtme, si huamarrja nga bankat ndërkombëtare ose investime nga sektori privat.

Vlerësimi Fiskal: ⚠️

Ndonëse ndërtimi i rrugës është i rëndësishëm, kostoja e lartë mund të kërkojë financim të jashtëm dhe mund të shtojë barrën fiskale të qeverisë, që mund të ndikojë në stabilitetin financiar.

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv**:

Lehtësimi i trafikut dhe përmirësimi i qarkullimit midis Milot dhe Shkodër do të rritë efikasitetin e transportit dhe do të përmirësojë shpejtësinë e udhëtimit, duke mundësuar lidhje më të shpejta për qytetarët dhe bizneset.

Rritja e mundësive për zhvillim ekonomik në zonat përreth, duke përfshirë mundësi më të mëdha për turizmin dhe transportin e mallrave.

Përmirësimi i kushteve të sigurisë dhe shpëtimit emergjent.

⚠️ **Rreziqet e mundshme**:

Dëmëtim i mjedisit dhe mundësi për ndryshime të pamenduara në kushte natyrore, që mund të shkaktojnë vështirësi në ndërtim dhe mund të kenë ndikime afatshkurtra në ekosistemet përreth.

Vlerësimi: ⚠️

Ndikimi social dhe ekonomik do të jetë kryesisht pozitiv, por mund të ndodhin ndikime negative mjedisore gjatë ndërtimit dhe periudhës së adaptimit të zonave të reja.

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm: 2025-2027**

• **2025**: Hulumtimi dhe projektimi i rrugës, përgatitja e dokumentacionit.

• **2026-2027**: Fillimi dhe i i ndërtimit të rrugës.

Vlerësimi: ⚠️

Afati i realizimit është realist, por mund të hasen vonesa për shkak të kushteve të terrenit dhe procedurave të financimit.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Rruga Milot-Shkodër"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit: 3.3/5**

🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅

🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️

🔹 **Masat për Zbatimin**: ⚠️

🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️

🔹 **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅

🔹 **Afati i Zbatimit**: ⚠️

Ndërtimi i rrugës Milot-Shkodër është një projekt i rëndësishëm që mund të ketë një ndikim pozitiv në lidhjet ndërqytetëse, rritjen e efikasitetit të transportit dhe zhvillimin ekonomik të rajonit.

Megjithatë ka rreziqe të mundshme që lidhen me financimin dhe ndikimet mjedisore dhe ka mundësi vonesash gjatë implementimit për shkak të barrierave në procesin e ndërtimit dhe financimit.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Unaza Periferike e Shqipërisë"

---

1. **Qartësia e Premtimit**

✅ **Premtimi është i qartë dhe i matshëm**, duke përfshirë:

Ndërtimin e Unazës Periferike për të lidhur të gjithë Shqipërinë dhe për të përmirësuar zhvillimin e zonave rurale, duke ofruar një rrjet rrugor që mundëson lidhje më të shpejta dhe më të sigurta midis qyteteve dhe zonave të ndryshme të vendit.

Vlerësimi: ✅ Premtimi është shumë i qartë dhe ka një objektiv të matshëm dhe të rëndësishëm, duke ofruar mundësi të reja për lidhje më të mira dhe zhvillim të qëndrueshëm.

---

2. **Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore**

⚠️ **Gjendja aktuale**:

Shqipëria ka një rrjet rrugor që është i ndarë dhe jo gjithmonë i lidhur, veçanërisht në zonat periferike dhe rurale.

Pjesë të mëdha të vendit janë ende të izoluar, me mungesë të infrastrukturës së duhur për të mundësuar zhvillimin e biznesit dhe përmirësimin e kushteve të jetesës.

Vlerësimi: ⚠️ Mungesa e një rrjeti të centralizuar dhe të lidhur mirë rrugor është një problem serioz që ndikon në zhvillimin e qëndrueshëm të zonave rurale dhe përmirësimin e aksesit në tregje dhe mundësi.

---

3. **Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit**

✅ **Masat për zbatimin e projektit**:

1️⃣ **Projektimi dhe planifikimi i Unazës**:

Nevojitet një planifikim i detajuar për ndërtimin e Unazës Periferike, duke identifikuar rrugët më të përshtatshme që do të lidhin qytetet dhe zonat periferike.

Përcaktimi i të gjithë rrugëve që do të përfshihen në këtë unazë dhe siguria që ato do të plotësojnë standardet ndërkombëtare të infrastrukturës.

2️⃣ **Sigurimi i burimeve financiare**:

Ky është një projekt i madh dhe kërkon investime të konsiderueshme, duke përfshirë mundësitë për financim të huaj ose partneritete me sektorin privat.

3️⃣ **Koordinimi ndër-institucional**:

Do të kërkohet një bashkëpunim i ngushtë ndërmjet autoriteteve lokale dhe kombëtare, për të siguruar që ndërtimi të bëhet në mënyrë të shpejtë dhe pa pengesa.

4️⃣ **Menaxhimi i ndërtimit**:

Ndërtimi i një infrastrukture kaq të madhe kërkon një plan menaxhimi të përshtatshëm, për të garantuar që projekti të zbatohet pa vonesa dhe për të shmangur ndërlikime që mund të ndikojnë në jetën e përditshme të qytetarëve.

Vlerësimi: ⚠ Masat për realizimin e projektit janë të qarta, por do të kërkojnë një koordinim të madh dhe mund të hasin vështirësi të mundshme për shkak të përmasave të projektit dhe mundësive të financimit.

---

4. **Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit**

📊 **Kostoja Buxhetore**

Kostoja totale e ndërtimit të Unazës Periferike mund të variojë në bazë të kushteve të terrenit, ndarjes së rrugëve dhe infrastrukturës që do të ndërtohet, por mund të jetë në një shifër prej 100-200 milionë euro, ose më shumë në varësi të kompleksitetit të projektit.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

Pavarësisht mundësisë për financim të huaj, mund të jetë e vështirë për buxhetin e shtetit të mbulojë një investim të tillë, duke kërkuar mundësi të tjera për financim si obligacione ndërkombëtare ose mundësi të tjera kredie nga bankat ndërkombëtare.

Vlerësimi Fiskal: ⚠ Kostoja është e lartë dhe mund të kërkohet një financim i jashtëm i konsiderueshëm, që mund të shtojë barrën fiskale për qeverinë dhe mund të kërkojë menaxhim të kujdesshëm të borxhit publik.

---

5. **Ndikimi Ekonomik dhe Social**

✅ **Ndikimi pozitiv**:

Përmirësimi i aksesit dhe lidhjes mes qyteteve dhe zonave rurale do të nxisë zhvillimin ekonomik dhe do të mundësojë lidhje më të shpejta dhe më të sigurta për transportin e mallrave dhe udhëtarëve.

Zhvillimi i turizmit, si dhe mundësi të reja për investime dhe punësim në zonat periferike.

Përmirësimi i kushteve të jetesës, si rrjedhojë e aksesit më të lehtë në shërbime dhe mundësi më të mëdha për zhvillim të bizneseve lokale.

⚠ **Rreziqet e mundshme**:

Ndikimi negativ në mjedis nga ndërtimi i rrugëve dhe mundësitë për ndotjen e territorit, sidomos gjatë fazave të ndërtimit dhe ndihmës emergjente për zonat rurale.

Vlerësimi: ⚠ Ndikimi ekonomik dhe social do të jetë i gjerë, por mund të ketë rreziqe mjedisore dhe mund të ndodhin sfida të mundshme gjatë implementimit të projektit në periudha të ndryshme.

---

6. **Afati i Zbatimit** 📅 **Afati i mundshëm**: 2025-2030

2025-2026: Planifikimi, projektimi dhe studimi i mundësive për ndërtimin e Unazës.

2027-2030: Fillimi dhe i i ndërtimit të disa pjesëve të rrugës, me synimin për t'i përfunduar të gjitha pjesët deri në fund të vitit 2030.

Vlerësimi: ⚠️ Afati i implementimit është ambicioz, por mund të hasen vonesa për shkak të sfidave të mundshme të financimit dhe koordinimit ndër-institucional.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Unaza Periferike e Shqipërisë"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.5**/5

- 🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
- 🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️
- 🔹 **Masat për Zbatimin**: ⚠️
- 🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️
- 🔹 **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅
- 🔹 **Afati i Zbatimit**: ⚠️

Ndërtimi i Unazës Periferike është një projekt i madh dhe i rëndësishëm për lidhjen e zonave të ndryshme të Shqipërisë, përmirësimin e transportit dhe zhvillimin ekonomik të rajoneve të brendshme dhe periferike.

Megjithatë, kjo kërkon financim të konsiderueshëm, mundësi financimi të jashtëm dhe një koordinim të lartë ndër-institucional.

Projekti ka potencial të madh për të nxitur zhvillimin e qëndrueshëm ekonomik dhe përmirësimin e kushteve të jetesës, por do të ketë sfida të mundshme gjatë implementimit.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Rikthimi i Infrastrukturës Rurale"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi** është i qartë dhe i matshëm, duke përfshirë:

- **Përmirësimin e infrastrukturës rurale**, duke përfshirë ndërtimin dhe përmirësimin e rrugëve dhe shërbimeve në fshatra dhe zonat rurale.
- **Mbështetje për zhvillimin e zonave të largëta** përmes përmirësimit të mundësive për akses në shërbime dhe mundësi ekonomike.

Vlerësimi: ✅

Premtimi është i qartë dhe fokusohet në një problem shumë të rëndësishëm, për të mundësuar zhvillimin e zonave rurale dhe për të përmirësuar jetesën e banorëve të tyre.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale**:

- Shumë fshatra në Shqipëri kanë **infrastrukturë të dobët**, me rrugë të vjetra dhe të pasigura që e bëjnë të vështirë lidhjen me qytetet dhe shërbimet e tjera.
- **Mungesa e shërbimeve** si furnizimi me ujë të pijshëm, kanalizime dhe mundësi transporti, janë pengesa kryesore për zhvillimin e këtyre zonave.

Vlerësimi: ⚠️

Mungesa e një infrastrukture të zhvilluar dhe e shërbimeve të nevojshme është një problem i madh që ndikon negativisht në cilësinë e jetesës dhe zhvillimin e mundshëm të fshatrave.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Vlerësimi i nevojave dhe projektimi i rrugëve dhe shërbimeve**:

- Duhet të bëhet një **vlerësim i nevojave specifike të çdo zone rurale**, për të përcaktuar prioritetet për ndërtimin dhe përmirësimin e infrastrukturës, duke përfshirë rrugët, ujësjellësit dhe kanalizimet.

✅ 2️⃣ **Planifikimi dhe buxhetimi**:

- Krijimi i një plani të detajuar buxhetor dhe të mundësive të financimit për përmirësimin e infrastrukturës në zonat rurale, duke përfshirë mundësi për **financim të huaj** dhe përdorimin e fondeve nga buxheti i shtetit.

✅ 3️⃣ **Përdorimi i teknologjisë dhe metodave moderne**:

- **Teknologji të reja** për ndërtimin e rrugëve dhe ndihmën për transportin, si dhe për menaxhimin e shërbimeve të ujit dhe kanalizimeve, mund të ndihmojnë në përshpejtimin e këtij procesi dhe në zvogëlimin e kostove.

✅ 4️⃣ **Bashkëpunimi me autoritetet lokale dhe komunitetet**:

- Ndihma nga **autoritetet lokale dhe komunitetet rurale** do të jetë e domosdoshme për të siguruar që projektet të realizohen sipas nevojave të realitetit lokal dhe për të garantuar mbështetje të gjerë për implementimin.

Vlerësimi: ⚠️

Masat e nevojshme për zbatimin e projektit janë të qarta, por do të kërkojnë një angazhim të madh të burimeve financiare dhe një menaxhim të kujdesshëm të projekteve për të siguruar që ato të përmbushin nevojat reale të zonave rurale.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore**:

Kostoja totale do të **variojë** në varësi të asaj se sa shumë zona rurale duhet të mbulojë ky projekt. Ndërsa mund të ketë disa projekte që mund të jenë më të thjeshta dhe më të përballueshme, ka zona që kërkojnë ndihma të mëdha infrastrukturore, që mund të shkaktojnë një kosto prej **50-100 milionë euro** ose më shumë për vit.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

Kjo kërkon një investim të konsiderueshëm, që mund të ketë një ndikim në buxhetin shtetëror. Mund të kërkohet gjithashtu **financim të huaj** dhe mundësi për **kreditë ndërkombëtare** për të mbuluar kostot.

Vlerësimi Fiskal: ⚠️ Kostoja është e konsiderueshme dhe do të kërkojë menaxhim të kujdesshëm të burimeve fiskale dhe mundësi të tjera për financim të jashtëm.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv**:

Përmirësimi i infrastrukturës rrugore do të mundësojë **lidhje më të shpejta dhe më të sigurta** midis fshatrave dhe qyteteve, duke mundësuar një zhvillim të qëndrueshëm dhe rritjen e mundësive për bizneset lokale.

Përmirësimi i kushteve të jetesës, me furnizim të besueshëm me ujë dhe mundësi për kanalizime dhe mbetje, do të përmirësojë shëndetin dhe cilësinë e jetesës në zonat rurale.

Zhvillimi i turizmit rural dhe mundësitë për krijimin e vendeve të reja pune për banorët e zonave të largëta.

⚠️ **Rreziqet e mundshme**:

Rreziku i ndotjes dhe dëmtimit të mjedisit nga ndërtimi i rrugëve dhe mbeturinat që mund të krijohen nga ndërtimi dhe mungesa e menaxhimit të duhur të mbetjeve.

Vlerësimi: ⚠️ Ndikimi pozitiv është i madh, por duhet të merret parasysh edhe mundësia për ndikime negative në mjedis dhe nevojat për menaxhimin e qëndrueshëm të resurseve natyrore gjatë implementimit të projektit.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm**: 2025-2027

2025-2026: Vlerësimi dhe planifikimi i infrastrukturës, përfshirë përcaktimin e prioriteteve për zonat rurale.

2026-2027: Fillimi dhe i i ndërtimit të rrugëve dhe shërbimeve bazë në disa nga zonat rurale, me synimin për të mbuluar të gjitha zonat deri në vitin 2030.

Vlerësimi: ⚠️ Afati është ambicioz, por mund të hasen vonesa dhe sfida të mundshme financimi, që mund të vonojnë implementimin e plotë të projektit.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Rikthimi i Infrastrukturës Rurale"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.4**/5

- 🔷 **Qartësia e Premtimit**: ✅
- 🔷 **Situata Aktuale**: ⚠️
- 🔷 **Masat për Zbatimin**: ⚠️
- 🔷 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️
- 🔷 **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅
- 🔷 **Afati i Zbatimit**: ⚠️

Rikthimi i infrastrukturës rurale është një premton shumë të rëndësishëm dhe i nevojshëm për zhvillimin e zonave të largëta të Shqipërisë. Megjithatë, ky projekt do të kërkojë investime të mëdha dhe mund të hasë sfida të mundshme financimi dhe menaxhimi.

Ndikimi ekonomik dhe social është i mundshëm dhe do të sjellë përmirësime të dukshme për banorët e zonave rurale, por duhen marrë masa të kujdesshme për të shmangur rreziqet mjedisore dhe për të siguruar që projekti të zbatohet brenda afateve të parashikuara.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Transporti Hekurudhor"

1. **Qartësia e Premtimit**

✅ Premtimi është i qartë dhe i matshëm, duke përfshirë:

• Ripërtëritjen e rrjetit të përgjithshëm hekurudhor të Shqipërisë, përfshirë përmirësimin dhe modernizimin e linjave ekzistuese dhe ndërtimin e lidhjeve të reja, përfshirë Tiranë-Prishtinë.

• Përmirësimin e mundësive për lidhje rajonale, duke ofruar mundësi më të shpejta dhe më të sigurta për transportin e pasagjerëve dhe mallrave brenda rajonit.

• Krijimin e një rrjeti modern hekurudhor që do të lidhë Shqipërinë me vendet fqinje dhe do të rrisë mundësitë për zhvillim ekonomik dhe turistik.

Vlerësimi: ✅
Premtimi është i qartë dhe përfshin një objektiv të matshëm dhe të realizueshëm për përmirësimin e transportit hekurudhor dhe lidhjen me shtetet fqinje.

2. **Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore**

⚠️ **Gjendja Aktuale**:

• Rrjeti hekurudhor i Shqipërisë është i ndarë dhe i vjetëruar, me shumë linja që nuk funksionojnë ose janë në gjendje të keqe, dhe nuk ofrojnë mundësi të mjaftueshme për udhëtime të shpejta dhe të sigurta.

• Linjat e transportit hekurudhor janë të kufizuara, dhe infrastruktura e nevojshme për lidhje të reja, përfshirë Tiranë-Prishtinë, mungon.

• Problemet e mirëmbajtjes dhe kapaciteti i ulët i linjave ekzistuese bëjnë që udhëtimet hekurudhore të jenë të pasigurta dhe të pas konkurrencës me opsionet e tjera si transporti rrugor dhe ajror.

Vlerësimi: ⚠️
Infrastruktura aktuale është shumë e dobët dhe kërkon investime të mëdha për ripërtëritje dhe zgjerim.

3. **Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit**

✅ 1️⃣ **Investimi në modernizimin e rrjetit hekurudhor**:

• Restaurimi dhe modernizimi i linjave ekzistuese dhe ndërtimi i ndalesave të reja për të mundësuar transport më të sigurt dhe më efikas për pasagjerë dhe mallra.

✅ 2️⃣ **Përmirësimi i lidhjes Tiranë-Prishtinë**:

• Ky projekt përmirëson lidhjen hekurudhore mes Tiranës dhe Prishtinës, duke mundësuar transport më të shpejtë dhe më të lirë midis dy vendeve, duke nxitur bashkëpunimin ekonomik dhe turistik.

✅ 3️⃣ **Bashkëpunimi rajonal**:

• Ky projekt mund të përfshijë bashkëpunim me vendet fqinje, si Kosovën dhe Maqedoninë, për të krijuar lidhje më të forta dhe mundësuar transport të lehtë për mallra dhe pasagjerë përtej kufijve.

✅ 4️⃣ **Teknologjia dhe infrastruktura moderne**:

• Përdorimi i teknologjisë moderne për menaxhimin e transportit hekurudhor, duke përfshirë sisteme elektronike për udhëzime dhe përmirësimin e sigurisë dhe efikasitetit të transportit.

Vlerësimi: ⚠️
Masat për zbatimin e këtij projekti janë të qarta, por kërkojnë angazhim të madh financiar dhe bashkëpunim ndërkombëtar, si dhe mund të hasin vështirësi në realizimin e ndërlidhjes hekurudhore me vendet fqinje.

4. **Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit**

📊 **Kostoja Buxhetore**:

• Investimi për ripërtëritjen e rrjetit hekurudhor dhe përmirësimin e lidhjes Tiranë-Prishtinë mund të kapë shifra prej 1.8 miliardë euro, duke përfshirë mundësi për zgjerim në projekte të tjera rajonale.

• Kostoja e mirëmbajtjes dhe operimit të linjës hekurudhore, përfshirë trena të rinj dhe sisteme të sigurisë, gjithashtu do të jetë e konsiderueshme.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

• Ky projekt kërkon burime financiare të konsiderueshme dhe mund të përfshijë mundësi për financim nga banka botërore, fondet e BE-së dhe mundësi të tjera financimi të jashtëm.

Vlerësimi Fiskal: ⚠️
Kapaciteti fiskal është i kufizuar për projekte të tilla të mëdha dhe mund të kërkohet mbështetje ndërkombëtare për të mbuluar shpenzimet.

5. **Ndikimi Ekonomik dhe Social**

✅ **Ndikimi pozitiv**:

• Përmirësimi i transportit hekurudhor do të lehtësojë transportin e mallrave dhe pasagjerëve, duke ulur kostot dhe duke rritur konkurrencën, veçanërisht për bizneset që operojnë në Ballkan.

• Përmirësimi i lidhjeve rajonale mund të nxisë turizmin dhe bashkëpunimin ekonomik, duke rritur mundësitë për investime dhe zhvillim të qëndrueshëm.

• Përmirësimi i kushteve për pasagjerët dhe siguria do të përmirësojnë jetesën e qytetarëve që përdorin transportin hekurudhor për udhëtimet e tyre të përditshme.

⚠️ **Rreziqet e mundshme**:

• Vonesa në ndërtimin dhe rinovimin mund të shkaktojë shqetësime për udhëtarët dhe do të shtojë ngarkesën mbi sektorët e transportit rrugor.

• Mungesa e burimeve të mjaftueshme financiare mund të dëmtojë progresin e këtij projekti.

Vlerësimi: ⚠️
Ndikimi ekonomik dhe social është i mundshëm dhe do të sjellë përfitime të mëdha për zhvillimin e vendit, por mund të hasë pengesa në realizimin e projektit për shkak të kufizimeve financiare dhe sfidave operacionale.

6. **Afati i Zbatimit**

📅 **Afati i mundshëm**: 2025-2029

• 2025-2027: Faza e rinovimit të rrjetit hekurudhor dhe ndërtimi i infrastrukturës për lidhjet hekurudhore me vendet fqinje.

• 2027-2029: Zbatimi i linjave të tjera dhe instalimi i teknologjive moderne për menaxhimin e rrjetit hekurudhor dhe sigurimin e sigurisë.

Vlerësimi: ⚠️
Afati i zbatimit është realist për një projekt të këtij shkalle, por mund të hasë vonesa të mundshme për shkak të financimit dhe koordinimit të mundshëm ndërkombëtar.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Transporti Hekurudhor" 📊

Indeksi i Fizibilitetit: **3.3**/5

🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️
🔹 **Masat për Zbatimin**: ⚠️
🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️
🔹 **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅
🔹 **Afati i Zbatimit**: ⚠️

Ripërtëritja e rrjetit hekurudhor dhe krijimi i mundësive më të mira për lidhje rajonale janë projekte të rëndësishme që mund të përmirësojnë transportin dhe mundësitë ekonomike të Shqipërisë.

Megjithatë, ky projekt përballet me sfida të mëdha financiare dhe kërkon bashkëpunim të ngushtë me shtetet fqinje dhe burime të jashtme për financimin e tij.

Indikatorët për zbatimin dhe afatet janë realistë, por do të duhet menaxhim i kujdesshëm i burimeve për të arritur qëllimet e parashikuara.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Portet dhe Transporti Detar"

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi** është i qartë dhe i matshëm, duke përfshirë:

Rritjen e kapaciteteve portuale për të përmirësuar lidhjen e Shqipërisë me tregjet ndërkombëtare.

Zhvillimin e porteve strategjike për të siguruar mundësi më të mira transporti detar për mallrat dhe pasagjerët.

Vlerësimi: ✅ Premtimi është i qartë dhe përfshin objektiva të matshëm dhe të realizueshëm, që synojnë përmirësimin e infrastrukturës portuale dhe mundësitë e lidhjeve ndërkombëtare për Shqipërinë.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale**:

Portet shqiptare, si **Porti i Durrësit dhe Vlorës**, janë tashmë të ngarkuar dhe kanë nevojë për **përmirësime të mëdha infrastrukturore** për të përmbushur kërkesat në rritje të tregtisë dhe transportit.

Infrastruktura e vjetër dhe kapacitetet e kufizuara kanë bërë që portet të kenë vështirësi për të përballuar fluksin e mallrave dhe pasagjerëve që kalojnë përmes tyre.

Mungesa e zhvillimit të porteve strategjike dhe ndihma e pamjaftueshme për të rritur kapacitetet e transportit detar, veçanërisht për transportin e mallrave të rëndësishme.

Vlerësimi: ⚠️ Gjendja e infrastrukturës portuale kërkon investime të mëdha dhe përmirësime për të rritur kapacitetin dhe mundësitë për lidhje me tregjet ndërkombëtare.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Rritja e kapaciteteve portuale**:

Përmirësimi dhe zgjerimi i kapacitetit të porteve ekzistuese, si Porti i Durrësit, për të mundësuar përpunimin e më shumë mallrave dhe pasagjerëve.

Ndërtohen **terminale të reja për mallrat dhe pasagjerët**, për të lehtësuar fluksin dhe për të optimizuar operacionet portuale.

✅ 2️⃣ **Zhvillimi i porteve strategjike**:

Ndërtimi i **porteve të reja dhe strategjike** në pika kyçe, duke përfshirë **Portin e Shëngjinit dhe Vlorës**, që mund të shërbejnë për rritjen e lidhjeve me tregjet ndërkombëtare dhe për të krijuar mundësi për zhvillim turistik dhe industrial.

Krijimi i një **rrjeti portual më të fuqishëm** që do të mundësojë përpunimin më të shpejtë të mallrave dhe optimizimin e transportit detar.

✅ 3️⃣ **Bashkëpunimi me operatorët privatë**:

- **Privatizimi dhe investimet private** në porte dhe infrastrukturë për të rritur efikasitetin dhe për të sjellë teknologji të reja.
- **Krijimi i një mjedisi konkurrues** që inkurajon investitorët dhe operatorët privatë të investojnë në zhvillimin e infrastrukturës portuale dhe përmirësimin e shërbimeve.

✅ 4️⃣ **Integrimi i teknologjisë moderne**:

- **Përdorimi i teknologjisë moderne** në menaxhimin e porteve dhe transportit detar, si përpunimi digjital i dokumenteve, sisteme të menaxhimit të trafikut, dhe rritja e sigurisë në portet shqiptare.

Vlerësimi: ⚠️ Masat për zbatimin e këtij projekti janë të qarta dhe të realizueshme, por kërkojnë financim të konsiderueshëm dhe angazhim të sektorit privat dhe publik për të mundësuar realizimin e projekteve të zhvillimit të porteve dhe infrastrukturës portuale.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore**:

Investimi për rritjen e kapaciteteve portuale dhe zhvillimin e porteve strategjike mund të variojë nga **1 – 1.5 miliardë euro**, në varësi të nivelit të zhvillimit të nevojshëm dhe përmirësimeve të infrastrukturës ekzistuese.

Kostoja e zhvillimit të porteve të reja dhe infrastrukturës portuale do të kërkojë një buxhet të konsiderueshëm, duke përfshirë ndërtimin e terminaleve të reja dhe zgjerimin e hapësirave të shërbimit.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

Kjo do të kërkojë **investime të konsiderueshme nga buxheti shtetëror**, por gjithashtu mund të përfshijë **financim nga investitorët privatë dhe mbështetje ndërkombëtare**, si fondet e BE-së për zhvillimin e infrastrukturës.

Vlerësimi Fiskal: ⚠️ Kapaciteti fiskal mund të jetë i kufizuar për të mbuluar të gjitha kostot e këtij projekti, dhe do të kërkohet angazhim i sektorit privat dhe mundësi të financimeve të jashtme për të mbështetur zhvillimin e porteve dhe transportit detar.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv**:

Rritja e kapaciteteve portuale do të lehtësojë **transportin e mallrave dhe pasagjerëve**, duke **përmirësuar lidhjet me tregjet ndërkombëtare** dhe **rritur mundësitë e tregtisë dhe investimeve**.

Përmirësimi i transportit detar mund të **reduktuar kostot e transportit** dhe mundëson një transport më efikas dhe të qëndrueshëm për mallra dhe pasagjerë.

Krijimi i **mundësive të reja për zhvillimin e turizmit** dhe industrisë do të kontribuoni në **rritjen ekonomike dhe zhvillimin rajonal**.

⚠️ **Rreziqet e mundshme**:

Vonesa në realizimin e projekteve portuale mund të ndalojë përfitimet afatshkurtra për ekonominë dhe transportin, duke ruajtur mungesën e konkurrencës dhe efikasitetit.

Problemet me financimin dhe koordinimin mund të ngadalësojnë zhvillimin e infrastrukturës dhe të vonojnë shfrytëzimin e potencialit të porteve të reja.

Vlerësimi: ✅ Ndikimi ekonomik dhe social i këtij projekti është i mundshëm dhe do të sjellë përfitime të mëdha për zhvillimin e Shqipërisë. Kjo do të ndihmojë në përmirësimin e kushteve të transportit dhe rritjen e mundësive të tregtisë ndërkombëtare.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm**: 2025-2030

- **2025-2027**: Faza e parë e zhvillimit dhe rinovimit të porteve ekzistuese dhe ndërtimi i terminaleve të reja për mallrat dhe pasagjerët.
- **2027-2030**: i i zhvillimit të porteve të reja dhe përmirësimi i infrastrukturës për transportin detar dhe lidhjet me tregjet ndërkombëtare.

Vlerësimi: ⚠️

Afati i zbatimit është i realist për një projekt të këtij shkalle, por mund të ndodhin vonesa të mundshme për shkak të financimit dhe bashkëpunimit të mundshëm ndërkombëtar.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Portet dhe Transporti Detar"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.8**/5

- 🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
- 🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️
- 🔹 **Masat për Zbatimin**: ⚠️
- 🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️
- 🔹 **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅
- 🔹 **Afati i Zbatimit**: ⚠️

Rritja e kapaciteteve portuale dhe zhvillimi i porteve strategjike janë projekte të rëndësishme që mund të përmirësojnë lidhjet ndërkombëtare dhe mundësitë për rritjen ekonomike të Shqipërisë. Megjithatë, ky projekt kërkon investime të mëdha dhe bashkëpunim të fortë ndërkombëtar për të siguruar realizimin e tij.

Indikatorët për zbatimin janë realistë, por kërkojnë menaxhim të kujdesshëm të financave dhe burimeve për të arritur qëllimet e parashikuara.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Burimet Ujore dhe Energjetike"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi** është i qartë dhe i matshëm, duke përfshirë:

- **Përmirësimin e sistemeve të ujësjellësve dhe kanalizimeve** për të garantuar furnizim të vazhdueshëm me ujë të pastër.
- **Mbrojtjen e mjedisit** duke rritur cilësinë e furnizimit me ujë dhe trajtimin e ujërave të ndotura.

Vlerësimi: ✅ Premtimi është i qartë dhe synon të adresojë dy fusha të rëndësishme: furnizimin me ujë dhe mbrojtjen e mjedisit, duke u fokusuar në përmirësimin e infrastrukturës përkatëse.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale**:

- **Mungesa e infrastrukturës adekuate** në disa zona rurale dhe qytete ka krijuar problematika në furnizimin me ujë të pastër dhe menaxhimin e ujërave të ndotura.
- **Niveli i ulët i investimeve** në disa nga sistemet e ujësjellësve dhe kanalizimeve ka sjellë **ndotje të ujërave dhe mospërmbushje të standardeve sanitare**.
- **Përdorimi jo efikas i burimeve ujore**, siç është ndotja nga industrisë dhe bujqësia, ka ndikim të drejtpërdrejtë në cilësinë e ujit të furnizimit për qytetarët.

Vlerësimi: ⚠️ Përmirësimi i sistemeve të ujësjellësve dhe kanalizimeve është një nevojë e domosdoshme, pasi disa zona kanë infrastrukturë të vjetër dhe të papërshtatshme, që ndikojnë në shëndetin publik dhe mjedisin.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Përmirësimi i Sistemeve të Ujësjellësve dhe Kanalizimeve**:

- **Rindërtimi dhe rinovimi i sistemeve ekzistuese** të ujësjellësve dhe kanalizimeve në zonat që nuk kanë mundësi për të përmbushur kërkesat minimale.
- **Krijimi i një plani të integruar kombëtar** për menaxhimin e ujërave, duke përfshirë sistemet e trajtimit të ujërave të ndotura.

✅ 2️⃣ **Investime në Teknologji të Reja dhe Konstruksion i Infrastrukturës Moderne**:

- **Përdorimi i teknologjive moderne** për menaxhimin e ujit, përfshirë **pompë, trajtim të avancuar të ujërave** dhe implementimin e **sistemeve të ndihmës për identifikimin dhe ndalimin e rrjedhjeve**.

✅ 3️⃣ **Integrimi i Burimeve Ujore dhe Energjisë së Rinovueshme**:

- **Optimizimi i përdorimit të ujërave për prodhimin e energjisë hidroelektrike** dhe shfrytëzimi i burimeve ujore në mënyrë të qëndrueshme, pa dëmtyrë mjedisin dhe ekosistemet.

✅ 4️⃣ **Politika për Mbrojtjen e Mjedisit dhe Burimeve Ujore**:

- **Rregullimi dhe implementimi i politikave të mbrojtjes së burimeve ujore** për të parandaluar ndotjen dhe rritjen e efikasitetit të përdorimit të ujit në sektorët e bujqësisë dhe industrisë.

Vlerësimi: ✅ Masat janë të detajuara dhe të realizueshme, duke adresuar nevojën për rindërtimin e infrastrukturës ekzistuese, përdorimin e teknologjive moderne dhe mbrojtjen e mjedisit.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore**:

- Kostoja për përmirësimin e sistemeve të ujësjellësve dhe kanalizimeve mund të arrijë nga **500 deri në 900 milionë euro**, në varësi të shtrirjes së projektit dhe zonave që do të mbulohen.
- **Kostoja e trajtimit të ujërave të ndotura** dhe ndërtimi i objekteve të rinovuar mund të kërkojë investime të mëtejshme, të cilat mund të variojnë mes **200-400 milionë euro** për ndërtimin e impianteve moderne.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

- **Buxheti shtetëror** mund të mbulojë pjesërisht këto investime, por do të nevojitet **financim i jashtëm**, si grantet nga BE-ja dhe financimet nga institucione të tjera ndërkombëtare për të mbështetur ndërtimin e infrastrukturës dhe mbrojtjen e burimeve ujore.

Vlerësimi Fiskal: ⚠️ Kostoja e përgjithshme për përmirësimin e infrastrukturës është e konsiderueshme, dhe do të kërkojë burime të shumta financiare, duke përfshirë financim të jashtëm dhe bashkëpunim me sektorin privat.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv**:

- **Përmirësimi i furnizimit me ujë të pastër** do të kontribuojë në **përmirësimin e shëndetit publik**, duke ulur sëmundjet që lidhen me ujërat e ndotura.
- **Krijimi i mundësive të reja për energji të rinovueshme**, si energjia hidroelektrike, do të rrisë **prodhimin e energjisë të qëndrueshme**, duke ulur varësinë nga burimet energjetike të tjera dhe duke kontribuar në rritjen e qëndrueshmërisë energjetike.
- **Zhvillimi i infrastrukturës rurale** dhe përmirësimi i kushteve të jetesës për qytetarët dhe fermerët, duke mundësuar furnizim të qëndrueshëm me ujë dhe energji.

⚠️ **Rreziqet e mundshme**:

- **Vonesa në implementimin e projekteve** mund të vonojë përfitimet dhe mund të krijojë paqartësi lidhur me aksesin në ujë dhe energji për disa qytetarë, sidomos në zonat rurale dhe të izoluara.

- **Mungesa e koordinimit dhe menaxhimit të burimeve ujore** mund të rrisë rrezikun e ndotjes dhe shkatërrimit të ekosistemeve natyrore.

Vlerësimi: ✅ Ndikimi ekonomik dhe social i këtij projekti është i mundshëm dhe do të sjellë përfitime të mëdha për zhvillimin e qëndrueshëm të Shqipërisë dhe përmirësimin e kushteve të jetesës për qytetarët.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm**: 2025-2030

- **2025-2027**: Faza e parë e përmirësimit të sistemeve të ujësjellësve dhe kanalizimeve, me fokus në zonat më të prekura dhe më të varfëra.
- **2027-2030**: i i projekteve të mëdha për trajtimin e ujërave dhe ndërtimin e impianteve moderne të trajtimit të ujërave të ndotura.

Vlerësimi: ⚠️ Afati është i arritshëm, por ndoshta do të ketë vonesa në realizimin e projekteve më të mëdha për shkak të financimit dhe logjistikës së zbatimit.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Burimet Ujore dhe Energjetike"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.8**/5

🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️
🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅
🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️
🔹 **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅
🔹 **Afati i Zbatimit**: ⚠️

Përmirësimi i sistemeve të ujësjellësve dhe kanalizimeve, si dhe zhvillimi i burimeve ujore dhe energjetike, janë projekte të rëndësishme për Shqipërinë. Këto investime do të përmirësojnë cilësinë e jetesës dhe mbrojtjen e mjedisit, duke ofruar mundësi për energji të rinovueshme dhe furnizim të qëndrueshëm me ujë.

Megjithatë, kërkohet një angazhim i madh financiar dhe menaxhim i kujdesshëm i burimeve për të arritur qëllimet e parashikuara.

Indeksi i Fizibilitetit sektorial: **3.7**/5

---

6. Premtimet për Energjinë dhe Pasuritë Natyrore

1. **Transformimi në një Superfuqi Energjetike**

✅ Do ta shndërrojmë Shqipërinë në një superfuqi energjetike të rajonit, duke siguruar energji të lirë për qytetarët shqiptarë dhe duke përdorur çdo burim energjie për të shumëfishuar prodhimin dhe eksportimin e energjisë.

2. **Zhvillimi i Energjisë së Rinovueshme**

✅ Do të zhvillojmë parkë solare dhe eolike për të rritur kapacitetet prodhuese të energjisë dhe do të implementojmë një sistem unik energjetik midis Shqipërisë dhe Kosovës për të rritur përfitimet për të dy vendet.

3. **Gazifikimi i Qyteteve Kryesore**

✅ Do të gazifikojmë qytetet kryesore për të ulur kostot e ngrohjes dhe gatimit, duke ofruar një alternativë më të leverdishme krahas energjisë elektrike dhe do të sigurojmë kursime të mëdha në energjinë elektrike për ngrohje dhe përdorim në biznes.

4. **Rritja e Prodhimit dhe Eksportit të Energjinë**

✅ Do të përdorim çdo mundësi për të rritur prodhimin e energjisë dhe për ta eksportuar atë, duke shfrytëzuar energjinë nga hidrocentrale, parqe solare dhe eolike, si dhe energjinë termike.

5. **Çmimi i Energjisë për Qytetarët dhe Bizneset**

✅ Do të rregullojmë çmimet e energjisë në 7 lekë për kilovat orë për konsumatorët familjarë dhe 6 lekë për bizneset, për të stimuluar zhvillimin ekonomik dhe të ardhurat për qytetarët dhe bizneset shqiptare.

6. **Shfrytëzimi i Pasurive Minerale**

✅ Do të shfrytëzojmë potencialin e jashtëzakonshëm të pasurive minerale të Shqipërisë, duke përfshirë krom, nikel, hekur dhe minerale të tjera të rralla, dhe do të mobilizojmë ekspertizën vendase dhe të huaj për eksplorimin dhe shfrytëzimin racional të këtyre burimeve.

7. **Industria e Mineraleve**

✅ Do të zhvillojmë industrinë përpunuese të mineraleve, duke shndërruar pasuritë minerale në produkte me vlerë të lartë për eksport dhe përdorim në sektorët e tjerë të ekonomisë.

8. **Shfrytëzimi Transparent dhe i Qëndrueshëm i Burimeve Natyrore**

✅ Do të zbatojmë praktika transparente dhe të qëndrueshme në shfrytëzimin e burimeve natyrore për të ndihmuar zhvillimin afatgjatë të Shqipërisë dhe do të luftojmë korrupsionin dhe praktikat e gabuara në sektorët e energjisë dhe mineraleve.

9. **Zhvillimi Ekonomik dhe Përdorimi i Burimeve Energjetike dhe Minerale**

✅ Do të shfrytëzojmë energjinë dhe pasuritë minerale si dy shtylla kryesore për zhvillimin ekonomik të Shqipërisë, duke krijuar mundësi të reja punësimi dhe rritur investimet e huaja në sektorët energjetik dhe minerar.

10. **Kreacioni i Markës “Made in Albania”**

✅ Do të krijojmë markën “Made in Albania” për prodhimet e energjisë dhe mineraleve, duke kontribuar në rritjen e eksporteve dhe forcimin e imazhit të Shqipërisë në tregjet ndërkombëtare.

Ky program do të transformojë Shqipërinë në një lider të energjisë dhe pasurive natyrore, duke siguruar përfitime të drejtpërdrejta për qytetarët dhe duke mbështetur zhvillimin e qëndrueshëm të vendit.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Transformimi në një Superfuqi Energjetike"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi** është shumë ambicioz dhe i qartë, duke synuar:

- **Transformimin e Shqipërisë** në një **superfuqi energjetike të rajonit**.
- **Sigurimin e energjisë të lirë** për qytetarët shqiptarë.
- **Shumëfishimin e prodhimit dhe eksportimit të energjisë**, duke përdorur **çdo burim energjie** (hidro, diell, erë, etj.).

Vlerësimi: ✅

Premtimi është ambicioz dhe i qartë, duke adresuar nevojën për rritjen e kapaciteteve energjetike dhe përmirësimin e kushteve për furnizimin me energji, përfshirë mundësinë e eksportimit të energjisë.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale**:

- **Varësia nga energjia hidroelektrike**: Aktualisht, Shqipëria është shumë e varur nga burimet hidroelektrike, dhe kjo ndikon në furnizimin e qëndrueshëm të energjisë gjatë periudhave të thatësirës.
- **Kostoja e energjisë për qytetarët**: Edhe pse energjia është e lirë për shumë qytetarë, ka ende **probleme me mundësinë e furnizimit stabil** dhe **çmimet e energjisë për bizneset dhe konsumatorët** në disa periudha të vitit.
- **Mungesa e diversifikimit** të burimeve energjetike dhe zhvillimi i ngadalshëm i sektorëve të energjisë së rinovueshme, si ajo diellore dhe energjia nga era.
- **Problemet e infrastrukturës energjetike** dhe nevoja për **modernizim dhe investime në rrjetin e energjisë** për të siguruar një furnizim të qëndrueshëm dhe të sigurt.

Vlerësimi: ⚠️

Shqipëria ka potencial të madh energjetik, por është ende e varur nga disa burime të energjisë dhe ka nevojë për investime të mëdha në diversifikimin e burimeve dhe modernizimin e infrastrukturës.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Diversifikimi i Burimeve të Energjinë**:

- **Përfshirja e energjisë diellore dhe nga era**: Investime në ndërtimin e fermave diellore dhe parqeve të erës, për të shtuar kapacitetet e prodhimit të energjisë.

- **Zhvillimi i energjisë termale** dhe **biomasës** për të krijuar mundësi të reja për prodhimin e energjisë.

✅ 2️⃣ **Rritja e Kapaciteteve të Prodhimit të Energjisë**:

- **Zgjerimi i kapaciteteve hidroelektrike**, përfshirë ndërtimin e digave të reja dhe modernizimin e sistemeve ekzistuese.
- **Ndërtimi i impianteve të energjisë nga burime të rinovueshme** (diellore, era) në mënyrë që Shqipëria të bëhet një eksportues neto energjie.

✅ 3️⃣ **Rritja e Eksportit të Energjisë**:

- **Krijimi i mundësive për eksport**: Përmes zgjerimit të lidhjeve të rrjetit elektrik me vendet fqinje dhe modernizimin e infrastrukturës së energjisë për të mundësuar eksportin e energjisë.

✅ 4️⃣ **Modernizimi i Infrastrukturës së Energjisë**:

- **Investime në rrjetin e energjisë** për të rritur efikasitetin dhe për të lehtësuar transportin e energjisë nga burimet prodhuese deri tek konsumatorët.

Vlerësimi: ✅

Masat janë të detajuara dhe përfshijnë përdorimin e burimeve të rinovueshme, rritjen e kapaciteteve të prodhimit, dhe mundësitë për eksport, të cilat janë të realizueshme me angazhime serioze dhe financime të duhur.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore**:

- **Për zhvillimin e energjisë diellore dhe erës**, investimet mund të shkojnë nga **200 deri në 500 milionë euro**, për ndërtimin e impianteve të mëdha dhe infrastrukturës përkatëse.
- **Për zgjerimin e kapaciteteve hidroelektrike**, ndërtimi i digave të reja dhe modernizimi i impianteve ekzistuese mund të kërkojë **1-2 miliardë euro**.
- **Për ndërtimin e infrastrukturës energjetike** (rrjetet dhe linjat e transmetimit), mund të kërkohet një investim prej **500 milionë deri në 1 miliardë euro**.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

- Buxheti shtetëror ka mundësi të mbulojë pjesërisht këto investime, por është e nevojshme të tërhiqen **investime të jashtme** nga banka botërore, BE dhe investitorë privatë.
- **Financimi nga sektori privat** do të jetë një komponent kyç, duke ofruar mundësi për partneritete publiko-private (PPP) për ndërtimin e impianteve dhe modernizimin e infrastrukturës.

Vlerësimi Fiskal: ⚠️

Kostoja e lartë e këtij transformimi do të kërkojë një përzierje të financimeve nga burime të jashtme dhe investime private, duke e bërë planin të vështirë për t'u zbatuar vetëm me burime vendase.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv**:

- **Furnizim i qëndrueshëm dhe i lirë me energji** për qytetarët dhe industrinë, duke reduktuar koston e energjisë për konsumatorët.
- **Krijimi i mundësive të reja pune** në sektorët e rinovueshëm dhe në ndërtimin e infrastrukturës energjetike.
- **Zhvillimi ekonomik** i rajonit përmes eksportimit të energjisë dhe mundësive për të bërë Shqipërinë një qendër energjetike për rajonin.

⚠️ **Rreziqet e mundshme**:

- **Kostot e larta të investimeve** mund të krijojnë presion në financat publike, duke kërkuar alokimin e burimeve të tjera dhe mund të shkaktojnë vonesa në zbatimin e projekteve.
- **Rreziku i ndryshimeve klimatike** mund të ndikojë në kapacitetin e prodhimit të energjisë hidroelektrike, duke ulur furnizimin në periudha thatësire.

Vlerësimi: ✅

Ky transformim ka ndikime të mëdha pozitive në ekonominë e Shqipërisë, duke përfshirë krijimin e mundësive për zhvillim të qëndrueshëm dhe përmirësimin e kushteve për qytetarët. Megjithatë, ka rreziqe të lidhura me ndryshimet klimatike dhe financat publike.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm**: 2025-2035

- **2025-2027**: Zhvillimi i impianteve të energjisë së rinovueshme dhe zgjerimi i rrjetit të energjisë.
- **2027-2030**: i i projekteve të mëdha hidroelektrike dhe përgatitja për eksport.
- **2030-2035**: Konsolidimi i pozicionit të Shqipërisë si një superfuqi energjetike dhe rritja e kapaciteteve për eksport.

Vlerësimi: ⚠️

Afati është ambicioz, dhe megjithëse i mundshëm, zbatimi i projekteve të tilla do të kërkojë kohë dhe përpjekje të mëdha për të arritur kapacitetet e kërkuara për transformimin energjetik.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Transformimi në një Superfuqi Energjetike"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.0**/5

🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️

- **Masat për Zbatimin**: ✅
- **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️
- **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅
- **Afati i Zbatimit**: ⚠️

Transformimi i Shqipërisë në një superfuqi energjetike është një objektiv ambicioz dhe i mundshëm, me shumë mundësi për zhvillim dhe përmirësim të kushteve për qytetarët dhe industrinë.

Megjithatë, kërkohet një angazhim i madh financiar, përpjekje të koordinuara dhe investime të mëdha për të realizuar këtë projekt të madh.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Zhvillimi i Energjisë së Rinovueshme"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi** është i qartë dhe fokusohet në:

- **Zhvillimin e parqeve solare dhe eolike**, për të rritur kapacitetet prodhuese të energjisë.
- **Implementimin e një sistemi energjetik unik** midis Shqipërisë dhe Kosovës për të rritur përfitimet për të dy vendet.

Vlerësimi: ✅

Premtimi është i qartë dhe synon diversifikimin e burimeve të energjisë, duke përfshirë energjinë diellore dhe atë nga era, dhe ndihmon në krijimin e një bashkëpunimi rajonal që mund të rrisë përfitimet energjetike.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale**:

- Shqipëria ka një potencial të madh për energji solare dhe eolike, por deri tani ka pasur vetëm disa iniciativa për të zhvilluar kapacitete të tilla.
- **Infrastrukturë e kufizuar**: Ndërsa Shqipëria ka disa mundësi për energji të rinovueshme, infrastruktura e saj energjetike është ende në zhvillim dhe ka nevojë për investime për të mundësuar implementimin dhe lidhjen më të mirë me rrjetet ndërkombëtare.
- **Mungesa e sinergjive ndërkombëtare**: Ndërsa Shqipëria ka mundësi të madhe për zhvillimin e energjisë rinovueshëm, bashkëpunimi i thelluar me Kosovën dhe vendet e tjera të rajonit është ende në fazë fillestare.

Vlerësimi: ⚠️

Shqipëria ka mundësi të mëdha për zhvillimin e energjisë së rinovueshme, por ka nevojë për investime në infrastrukturën energjetike dhe bashkëpunim ndërkombëtar për të realizuar potencialin e plotë.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Zhvillimi i Parqeve Solare dhe Eolike**:

- **Investime në parkë solare**: Krijimi i fermave të mëdha solare, si dhe mbështetje për zhvillimin e projekteve të vogla, duke përfshirë incentiva për investitorët.
- **Zhvillimi i energjisë eolike**: Instalimi i turbinave për energjinë nga era, për të shfrytëzuar më tej potencialin që ka Shqipëria për këtë lloj energjie, sidomos në bregdetin e saj dhe në lartësirat e tjera.

✅ 2️⃣ **Modernizimi i Infrastrukturës Energjitike**:

- **Krijimi i një rrjeti të avancuar të shpërndarjes së energjisë** që mund të integrojë energjinë e rinovueshme dhe të sigurojë që ajo të shpërndahet në mënyrë efikase.
- **Përmirësimi i lidhjeve ndërkombëtare me Kosovën**: Ndërtimi i infrastrukturës për të mundësuar shpërndarjen e energjisë midis Shqipërisë dhe Kosovës dhe zhvillimi i një sistemi energjetik të përbashkët që mund të mbështesë kërkesat e energjisë në të dyja vendet.

✅ 3️⃣ **Mbështetje për Investitorët dhe Privatët**:

- **Tërheqja e investimeve private** përmes subvencioneve dhe lehtësirave fiskale për ndërtimin e parqeve solare dhe eolike.
- **Incentiva për energjinë e rinovueshme**, për të siguruar zhvillimin e qëndrueshëm dhe rritjen e kapaciteteve të prodhimit të energjisë.

Vlerësimi: ✅

Masat për zbatimin janë të detajuara dhe përfshijnë investime në teknologji të reja, zhvillimin e infrastrukturës dhe bashkëpunimin ndërkombëtar. Këto masa janë të realizueshme, por kërkojnë financime të mëdha dhe mbështetje nga sektori privat dhe ndërkombëtar.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore**:

- **Kosto për parqe solare dhe eolike**: Investimet në zhvillimin e fermave solare dhe parqeve të erës mund të jenë të konsiderueshme. Kostoja mund të arrijë deri në **200-300 milionë euro** për instalimin e kapaciteteve të mëdha prodhuese.
- **Modernizimi i infrastrukturës**: Përdorimi i një infrastrukture më efikase energjetike dhe lidhja me Kosovën mund të kërkojë investime të mëdha, që mund të shkojnë deri në **500 milionë euro**.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

- **Pjesëmarrja e sektorit privat** është e domosdoshme për të mbuluar pjesën më të madhe të këtyre investimeve, duke mundësuar gjithashtu financime nga burime ndërkombëtare si Banka Botërore, BE, etj.
- **Financimi nga sektorët publik dhe privat** duhet të planifikohet dhe të koordinohet me një program të qartë për të siguruar që investimet të realizohen në afate të shkurtër.

Vlerësimi Fiskal: ⚠️

Kostoja e lartë për zhvillimin e parqeve dhe modernizimin e infrastrukturës energjetike do të kërkojë një kombinim të financimit nga sektori publik dhe privat. Financimi ndërkombëtar mund të luajë një rol të rëndësishëm, por ende ka pasiguri për sa i përket shpërndarjes së këtyre fondeve.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv**:

- **Rritja e qëndrueshmërisë energjetike**: Energjia e rinovueshme është një burim i pastër dhe i qëndrueshëm që mund të mbështesë zhvillimin e qëndrueshëm të Shqipërisë dhe rajonit.
- **Zhvillimi i mundësive të reja pune**: Ndërtimi dhe operimi i parqeve solare dhe eolike do të krijojë mundësi pune dhe do të mbështesë zhvillimin e industrisë së energjisë së rinovueshme.
- **Përfitimet e energjisë së lirë**: Përdorimi i energjisë së rinovueshme mund të ulë koston e energjisë për konsumatorët dhe të ndihmojë në përmirësimin e kushteve për bizneset dhe qytetarët.

⚠️ **Rreziqet e mundshme**:

- **Rreziku i ndryshimeve klimatike** mund të ndikojë në prodhimin e energjisë solare dhe eolike, veçanërisht gjatë periudhave me mot të pafavorshëm.
- **Rreziqet e implementimit**: Vonesat në ndërtimin e infrastrukturës dhe vështirësitë në tërheqjen e investitorëve mund të ndikojnë në përmbushjen e objektivave të afatshkurtra.

Vlerësimi: ✅

Premtimi ka ndikime pozitive të mëdha në ekonominë dhe shoqërinë shqiptare, duke përmirësuar qëndrueshmërinë energjetike dhe duke krijuar mundësi të reja ekonomike. Megjithatë, ka rreziqe të lidhura me motin dhe implementimin.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm**: 2025-2030

- **2025-2027**: Krijimi i kapaciteteve fillestare për energjinë diellore dhe eolike dhe nisja e ndërtimit të rrjetit të lidhjes me Kosovën.
- **2027-2030**: i i ndërtimit të parqeve solare dhe eolike dhe fillimi i shpërndarjes së energjisë në nivel të rajonit.

Vlerësimi: ⚠️

Afati është realist, por mund të ketë vonesa të mundshme për shkak të nevojës për investime dhe zhvillim të infrastrukturës energjetike.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Zhvillimi i Energjisë së Rinovueshme"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.5**/5

🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️

- **Masat për Zbatimin**: ✅
- **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️
- **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅
- **Afati i Zbatimit**: ⚠️

Zhvillimi i energjisë së rinovueshme dhe krijimi i një sistemi energjetik të përbashkët me Kosovën është një hap i rëndësishëm drejt zhvillimit të qëndrueshëm dhe përmirësimit të furnizimit me energji për Shqipërinë dhe rajonin. Megjithatë, investimet dhe bashkëpunimi ndërkombëtar janë të nevojshme për të arritur qëllimet e propozuara.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin"Gazifikimi i qyteteve kryesore"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi** është i qartë dhe fokusohet në:

Gazifikimin e qyteteve kryesore të Shqipërisë.

Uljen e kostove të ngrohjes dhe gatimit për qytetarët dhe bizneset, duke ofruar një alternativë më të leverdishme krahas energjisë elektrike.

Sigurimin e kursimeve të mëdha në energjinë elektrike për ngrohje dhe përdorim në biznes.

Vlerësimi: ✅ Premtimi është i qartë dhe synon ofrimin e një alternative më të leverdishme dhe efikase për përdorimin e energjisë në qytetet kryesore, duke kontribuar në uljen e kostove dhe rritjen e eficiencës energjetike.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale**:

Gazifikimi i kufizuar: Disa qytete të Shqipërisë, si Tirana dhe Durrësi, kanë filluar procesin e gazifikimit, por ende nuk është mbuluar një pjesë e madhe e territoreve urbane dhe rurale.

Kosto të larta për mbulimin e gjeografisë: Shtrirja e rrjetit të gazit në të gjitha qytetet kryesore do të kërkojë investime të mëdha për ndërtimin e infrastrukturës dhe për lidhjen e qyteteve dhe fshatrave të afërt.

Varësia nga energjia elektrike: Kostoja e energjisë elektrike për ngrohje është shumë e lartë, duke e bërë të vështirë për shumë familje dhe biznese që ta përballojnë në periudhat e dimrit.

Vlerësimi: ⚠️ Shqipëria ka nisur gazifikimin në disa qytete, por ende ka një mbulim të kufizuar dhe sfida të mëdha për zgjerimin e rrjetit dhe lidhjen e të gjitha qyteteve kryesore me gazin natyror.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Zhvillimi i Infrastrukturës së Gazifikimit**:

Ndërtimi i rrjetit të gazit në qytetet kryesore dhe përfshirja e zonave të afërta urbane dhe rurale për të siguruar një furnizim të vazhdueshëm dhe efikas me gaz.

Përmirësimi i infrastrukturës ekzistuese dhe ndërtimi i shtesave për t'u siguruar që gazifikimi të mbulojë një numër të gjerë përdoruesish në periudhën e shpejtë.

✅ 2️⃣ **Përshtatja me Nevojat e Bizneseve dhe Familjeve**:

Subvencione dhe mbështetje për familjet dhe bizneset që kalojnë në gaz natyror për ngrohje dhe gatim, duke u ofruar mundësi për kursime të mëdha në energji.

Educimi i përdoruesve mbi përfitimet dhe përdorimin e gazit natyror në krahasim me energjinë elektrike dhe karburantet e tjera.

✅ 3️⃣ **Sigurimi i Burimeve të Financimit**:

Mbështetje nga financimet ndërkombëtare dhe partneritetet publike-private për të siguruar burimet e nevojshme për ndërtimin e infrastrukturës dhe zgjerimin e rrjetit të gazit.

Pjesëmarrja e sektorit privat për të siguruar investime të mëdha që kërkohen për ndërtimin e rrjetit dhe operimin e sistemit të gazit.

Vlerësimi: ✅ Masat për zbatimin janë të realizueshme dhe përfshijnë ndërtimin e infrastrukturës, mbështetje për përdoruesit dhe sigurimin e burimeve të financimit. Megjithatë, kërkohet koordinim i mirë dhe mbështetje për të realizuar qëllimet e propozuara.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore**:

Kosto për ndërtimin e infrastrukturës: Sipas disa vlerësimeve, shtrirja e rrjetit të gazit natyror në qytetet kryesore mund të kërkojë investime të mëdha, që mund të arrijnë deri në **3-4 miliardë euro** për një periudhë afatshkurtër.

Subvencionet për përdoruesit: Kostoja e subvencioneve për mbështetje të kalimit në gaz natyror mund të jetë rreth **80-130 milionë euro** në vit.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

Financimi nga burime ndërkombëtare dhe sektori privat është thelbësor për realizimin e këtij projekti, ndërsa ndihma buxhetore nga shteti mund të përfshihet për subvencionet dhe mbështetje të drejtpërdrejtë për qytetarët.

Partneritetet publike-private mund të luajnë një rol të rëndësishëm në realizimin e investimeve dhe zbatimin e projektit.

Vlerësimi Fiskal: ⚠️ Kostoja është e lartë, dhe realizimi do të kërkojë financime nga burime të ndryshme, përfshirë sektori privat dhe partneritetet ndërkombëtare. Sidoqoftë, mund të ketë sfida për mbulimin e të gjitha kostove në periudhën afatshkurtër.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv**:

Ulja e kostove për familjet dhe bizneset: Kalimi në gaz natyror mund të ulë ndjeshëm kostot e energjisë për ngrohje dhe gatim.

Reduktimi i ndotjes dhe emetimeve të CO2: Gazifikimi i qyteteve do të kontribuojë në përmirësimin e cilësisë së ajrit dhe ndihmon në arritjen e objektivave të mjedisit.

Zhvillimi i mundësive për rritjen e energjisë dhe burimeve të reja: Ngritja e një infrastrukture të avancuar do të kontribuojë në zhvillimin ekonomik dhe mund të tërheqë investitorë të rinj.

⚠️ **Rreziqet e mundshme**:

Vonesat në implementimin e infrastrukturës mund të ndikojnë në përmbushjen e objektivave në afatshkurtër.

Varësia nga burime të jashtme të gazit mund të sjellë paqëndrueshmëri në furnizim dhe çmime të paparashikueshme.

Vlerësimi: ✅ Premtimi ka një ndikim të dukshëm pozitiv në uljen e kostove për qytetarët dhe bizneset dhe kontribuon në qëndrueshmërinë mjedisore. Megjithatë, ka rreziqe të lidhura me implementimin dhe varësinë nga furnizuesit e gazit.

---

6. Afati i Zbatimit

📆 **Afati i mundshëm**: 2025-2028

- **2025-2026**: Fillimi i ndërtimit të rrjetit të gazit dhe lidhja e qyteteve kryesore me gazin natyror.
- **2026-2028**: Shtrirja e rrjetit dhe i i gazifikimit të qyteteve të tjera, si dhe implementimi i politikave për mbështetje të përdoruesve dhe subvencioneve.

Vlerësimi: ⚠️ Afati është realist, por mund të ketë vonesa të mundshme për shkak të nevojës për financime të mëdha dhe zhvillimin e infrastrukturës.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Gazifikimi i qyteteve kryesore"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.0**/5

🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️
🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅
🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️
🔹 **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅
🔹 **Afati i Zbatimit**: ⚠️

Gazifikimi i qyteteve kryesore është një hap i rëndësishëm për uljen e kostove të energjisë dhe për përmirësimin e kushteve të jetesës për qytetarët dhe bizneset shqiptare. Megjithatë, kërkon investime të mëdha dhe bashkëpunim të ngushtë mes sektorëve publik dhe privat për realizimin e tij në afatshkurtër.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Rritja e Prodhimit dhe Eksportit të Energjisë"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi** është i qartë dhe fokusohet në:

- **Rritjen e prodhimit të energjisë** duke shfrytëzuar burime të ndryshme si hidrocentrale, parqe solare, eolike dhe energji termike.
- **Eksportimin e energjisë** për të kontribuar në zhvillimin ekonomik dhe për të siguruar burime të ardhurash nga tregjet ndërkombëtare.

Vlerësimi: ✅

Premtimi është i drejtpërdrejtë dhe përfshin një shumëllojshmëri të burimeve energjetike për të arritur qëllimin e rritjes së prodhimit dhe eksportit të energjisë.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale**:

- **Zgjerimi i burimeve energjetike**: Shqipëria është tashmë një prodhues i madh i energjisë elektrike, kryesisht nga hidrocentralet, por ka një potencial të papërdorur për energjinë solare dhe eolike.
- **Varësia nga hidrocentralet**: Aktualisht, 90% e energjisë elektrike prodhohet nga hidrocentralet, por kjo është e ndjeshme ndaj ndryshimeve klimatike dhe varësisë nga reshjet.
- **Përfitimet nga eksporti**: Ekspozimi ndaj tregjeve ndërkombëtare të energjisë mund të sjellë përfitime ekonomike, por kërkon përmirësime të infrastrukturës dhe lidhjeve rajonale për të mundësuar eksportin në mënyrë efikase.

Vlerësimi: ⚠️

Shqipëria ka një bazë të fortë energjetike nga hidrocentralet, por ka nevojë për diversifikimin e burimeve dhe rritjen e kapacitetit të infrastrukturës për eksport.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Zhvillimi i Infrastrukturës për Prodhimin dhe Shpërndarjen e Energjinë**:

- **Investimi në hidrocentrale**: Përmirësimi dhe ndërtimi i hidrocentraleve të reja për të shtuar kapacitetet prodhuese të energjisë elektrike.
- **Zhvillimi i parqeve solare dhe eolike**: Investimi në parqe solare dhe eolike, duke përfituar nga potenciali i energjisë rinovueshme që Shqipëria ka për të rritur prodhimin e energjisë.

- **Ndërtimi i infrastrukturës së eksportit**: Përmirësimi i rrjeteve të energjisë për të mundësuar eksportimin e energjisë në tregjet ndërkombëtare, veçanërisht në rajon.

✅ 2️⃣ **Diversifikimi i Burimeve të Energjisë**:

- **Energji termike**: Shfrytëzimi i mundësive për energji termike, veçanërisht nga burime të nxehtësisë natyrore dhe mbetjeve të industrive, për të plotësuar kërkesat e brendshme dhe për të shtuar kapacitetin e prodhimit.
- **Përmirësimi i burimeve të energjisë solare dhe eolike**: Rritja e investimeve dhe përmirësimi i teknologjisë për të shfrytëzuar energjinë nga burime të rinovueshme.

✅ 3️⃣ **Partneritete dhe Mbështetje Ndërkombëtare**:

- **Partneritetet publike-private**: Bashkëpunimi me investitorët privatë dhe ndërkombëtarë për zhvillimin e projekteve të energjisë rinovueshme dhe të infrastrukturës energjetike.
- **Mbështetje ndërkombëtare**: Përdorimi i fondeve ndërkombëtare dhe mundësive për të siguruar burimet financiare dhe ekspertizën e nevojshme për zhvillimin e sektorit energjetik.

Vlerësimi: ✅

Masat për zbatimin janë të realizueshme, por kërkojnë financim të konsiderueshëm dhe bashkëpunim të ngushtë me aktorë të ndryshëm, si sektori privat dhe partnerët ndërkombëtarë.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore**:

- **Kosto për investimet në hidrocentrale**: Investimet në projekte të rinovuar hidroenergjitike mund të shkojnë deri në **500-700 milionë euro** për zhvillimin dhe përmirësimin e kapaciteteve ekzistuese.
- **Investime në energjinë solare dhe eolike**: Kostoja e investimeve në parqe solare dhe eolike mund të arrijë deri në **300-400 milionë euro**, përfshirë ndërtimin dhe integrimin e teknologjisë.
- **Përmirësimi i rrjetit të energjisë për eksport**: Zhvillimi i infrastrukturës për lidhjet ndërkombëtare mund të kërkojë një investim të madh në rrjetet energjetike, që mund të kapërcejë **100 milionë euro**.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

- **Mbështetje nga financimet ndërkombëtare**: Shqipëria mund të përfitojë mbështetje financiare nga Banka Botërore, BE dhe investitorë privatë.
- **Partneritetet publike-private** do të jenë kyçe për ndihmën në realizimin e investimeve të kërkuara.

Vlerësimi Fiskal: ⚠️

Kostoja totale është e lartë dhe do të kërkojë mbështetje nga partnerët ndërkombëtarë dhe investitorët privatë për të realizuar projektet e duhura dhe për të siguruar burime financiare.

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv**:

- **Rritja e të ardhurave nga eksporti i energjisë**: Rritja e prodhimit dhe eksportit të energjisë do të mundësojë përfitime ekonomike të drejtpërdrejta për Shqipërinë.
- **Sigurimi i energjisë së qëndrueshme**: Diversifikimi i burimeve të energjisë do të kontribuoni në një furnizim të qëndrueshëm dhe të sigurt me energji, duke mbështetur zhvillimin ekonomik afatgjatë.
- **Përmirësimi i kushteve mjedisore**: Shfrytëzimi i burimeve të rinovueshme do të zvogëlojë ndotjen dhe do të kontribuoni në objektivat mjedisore të Shqipërisë dhe BE-së.

⚠️ **Rreziqet e mundshme**:

- **Varësia nga faktorët klimatiko-natyrorë** mund të ndikojë në energjinë hidroelektrike dhe mund të sjellë paqëndrueshmëri të prodhimit të energjisë.
- **Vonesat në ndërtimin e infrastrukturës** mund të ndodhin për shkak të faktorëve burokratikë dhe pengesave të mundshme financiare.

Vlerësimi: ✅

Rritja e prodhimit dhe eksportit të energjisë ka ndikime të forta pozitive në ekonominë e Shqipërisë, si dhe në përmbushjen e objektivave të zhvillimit afatgjatë. Megjithatë, ka rreziqe që lidhen me varësinë nga burimet natyrore dhe infrastrukturën e nevojshme.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm**: 2025-2030

- **2025-2027**: Zhvillimi i parqeve solare dhe eolike dhe përmirësimi i kapacitetit hidroenergjitik.
- **2027-2030**: Përdorimi i energjisë termike dhe përmirësimi i rrjetit energjetik për eksportin në tregjet ndërkombëtare.

Vlerësimi: ⚠️

Afati është realist, por zhvillimi i infrastrukturës dhe rritja e kapaciteteve të energjisë kërkon një periudhë afatmesme për të siguruar qëllimet e propozuara.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Rritja e Prodhimit dhe Eksportit të Energjisë"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.8**/5

🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️
🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅

- **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️
- **Ndikimi Social dhe Ekonomik**: ✅
- **Afati i Zbatimit**: ⚠️

Rritja e prodhimit dhe eksportit të energjisë është një objektiv ambicioz dhe mund të ketë një ndikim të madh në zhvillimin ekonomik të Shqipërisë. Megjithatë, realizimi i tij kërkon investime të mëdha, zhvillim të infrastrukturës dhe menaxhim të qëndrueshëm të burimeve energjetike.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Çmimi i Energjisë për Qytetarët dhe Bizneset"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi** është i qartë dhe përqendrohet në:

- **Rregullimin e çmimit të energjisë** për konsumatorët familjarë dhe bizneset, duke vendosur një çmim të ulët për të stimuluar zhvillimin ekonomik dhe të ardhurat për qytetarët dhe bizneset.

Vlerësimi: ✅

Premtimi është i thjeshtë dhe i drejtpërdrejtë, duke specifikuar çmimet e synuara për konsumatorët dhe bizneset.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale**:

- **Çmimi i energjisë në Shqipëri** është i ndikuar nga shpenzimet e prodhimit dhe importit të energjisë, dhe ndonjëherë është i varur nga kushte klimatike, si mungesa e reshjeve që ndikon në hidrocentralet.
- **Mbështetje shtetërore për çmimet e energjisë**: Aktualisht, shteti subvencionon një pjesë të kostos së energjisë për konsumatorët familjarë dhe bizneset, veçanërisht gjatë periudhave të krizave të furnizimit.
- **Kostoja e energjisë për bizneset dhe qytetarët**: Për të arritur një çmim të ulët të energjisë për konsumatorët dhe bizneset, do të jetë e nevojshme të rregullohen mekanizmat e financimit dhe subvencionimit.

Vlerësimi: ⚠️

Aktualisht, çmimet e energjisë janë të ndjeshme ndaj krizave dhe ndryshimeve të mëdha në prodhimin e energjisë, përfshirë varësinë nga hidrocentralet dhe importet. Çmimi i synuar mund të përballet me sfida në lidhje me mbulimin e kostove të furnizimit dhe infrastruktures.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Rregullimi i Çmimeve të Energjisë**:

- **Rregullimi i çmimeve** për konsumatorët familjarë dhe bizneset, duke përcaktuar çmime të ulëta që mbështesin zhvillimin e ekonomisë.
- **Sigurimi i një balanci financiar**: Kërkohet një model financiar që siguron që çmimi i ulët të mos ndikojë negativisht në stabilitetin financiar të sektorit energjetik.

✅ 2️⃣ **Mbështetje Shtetërore dhe Subvencione**:

- **Përgjegjësia e shtetit** për të mbuluar pjesën e kostos që do të jetë nën nivelin e kostos së prodhimit dhe importit.
- **Fonde për subvencionimin e çmimeve** për të garantuar që shteti mund të mbajë balancën e energjisë për qytetarët dhe bizneset, pa krijuar barrë të madhe financiare për buxhetin e shtetit.

✅ 3️⃣ **Diversifikimi i Burimeve të Energjisë**:

- **Përmirësimi i prodhimit nga burime të rinovueshme** si energjia solare, eolike dhe termike do të ndihmojë në zvogëlimin e kostos së energjisë dhe do të kontribuoni në uljen e çmimeve për qytetarët dhe bizneset.
- **Zhvillimi i infrastrukturës energjetike** për të mundësuar një shpërndarje më efikase dhe më të qëndrueshme të energjisë.

Vlerësimi: ✅

Masat për zbatimin janë të mundshme dhe kërkojnë një balancim mes çmimeve të energjisë dhe mbështetjes financiare nga shteti, si dhe përmirësimin e burimeve të energjisë për të zvogëluar presionin mbi çmimet.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore**:

- **Subvencionet për çmimet e energjisë**: Për të mbajtur çmimin e energjisë në 7 lekë për kilovat orë për familjarët dhe 6 lekë për bizneset, shteti do të duhet të investojë në mbështetje financiare të konsiderueshme për të mbuluar diferencat në kosto, duke u bazuar në ndihmën e mundshme për vitet 2025-2030.
- **Kostoja e burimeve energjetike**: Nëse energjia solare dhe eolike zhvillohen si burime të rinovueshme, investimet fillestare mund të kapërcejnë 500 milionë euro për parqe të reja energjetike, ndërsa zhvillimi i hidrocentralëve të rinj do të kërkojë investime të mëdha, përveç subvencioneve për mbulimin e kostove të ulëta për konsumatorët.

📊 **Kapaciteti Fiskal**:

- **Përfitimi nga mbështetje ndërkombëtare**: Shqipëria mund të përfitojë mbështetje financiare dhe mbështetje teknike nga partnerët ndërkombëtarë për zhvillimin e projekteve të energjisë rinovueshme dhe për financimin e subvencioneve të çmimeve të energjisë.
- **Zhvillimi i sektorit energjetik** mund të rrisë të ardhurat dhe mundësitë e shtetit për të mbuluar subvencionet dhe për të ruajtur çmimet e ulëta.

Vlerësimi Fiskal: ⚠️

Kostoja për subvencionimin e energjisë dhe zhvillimin e burimeve të rinovueshme mund të kërkojë një ndihmë të konsiderueshme nga financat ndërkombëtare dhe mund të vërë presion mbi buxhetin e shtetit në afatshkurtër.

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv**:

- **Rritja e konkurrencës dhe zhvillimi i biznesit**: Çmimet e ulëta të energjisë për bizneset mund të stimulojnë investimet dhe të përmirësojnë konkurrencën, duke ofruar mundësi për rritje ekonomike.
- **Mbështetje për familjet e varfra**: Çmimet e ulëta të energjisë për familjet do të ndihmojnë në zvogëlimin e peshës financiare për qytetarët, veçanërisht ata me të ardhura të ulëta.

⚠️ **Rreziqet e mundshme**:

- **Mbështetje financiare e papërshtatshme**: Nëse shteti nuk mund të sigurojë subvencionet e nevojshme, mund të ndodhin mungesa energjetike ose rritje të çmimeve për konsumatorët dhe bizneset.
- **Ndikimi në qëndrueshmërinë e sektorit energjetik**: Nëse çmimi i energjisë nuk mbulon kostot e prodhimit dhe shpërndarjes, mund të ketë një ndikim negativ në stabilitetin e sektorit energjetik të Shqipërisë.

Vlerësimi: ✅

Çmimi i ulët i energjisë do të ketë një ndikim të drejtpërdrejtë pozitiv në zhvillimin ekonomik dhe mirëqenien e qytetarëve dhe bizneset. Megjithatë, mbështetja financiare është thelbësore për të garantuar qëllimin.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm**: 2025-2030

- **2025-2027**: Rregullimi i çmimit të energjisë për konsumatorët dhe bizneset dhe implementimi i masave për mbështetje financiare.
- **2027-2030**: Zhvillimi i burimeve të energjisë rinovueshme dhe përmirësimi i infrastrukturës për të mbështetur çmimet e ulëta të energjisë.

Vlerësimi: ⚠️

Afati është i realizueshëm, por kërkon implementim të shpejtë të masave të financimit dhe mbështetje ndërkombëtare për të siguruar qëllimet afatshkurtra dhe afatgjata.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Çmimi i Energjisë për Qytetarët dhe Bizneset"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.1**/5

🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️

- **Masat për Zbatimin**: ✅
- **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️
- **Ndikimi Ekonomiko-Social**: ✅
- **Afati i Zbatimit**: ⚠️

Premtimi ka potencial të realizohet me masa të kujdesshme dhe mbështetje shtetërore dhe ndërkombëtare. Pritet një ndikim pozitiv për qytetarët dhe bizneset, por ekzistojnë rreziqe financiare që kërkojnë menaxhim të kujdesshëm.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Shfrytëzimi i Pasurive Minerale"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi është i qartë dhe përqendrohet në:**

- Shfrytëzimin e mineraleve kryesore të Shqipërisë si kromi, nikeli, hekuri dhe mineralet e rralla.
- Përdorimin e ekspertizës vendase dhe të huaj për eksplorimin dhe menaxhimin racional të burimeve minerale.

Vlerësimi: ✅
Premtimi është i drejtpërdrejtë, por mungon një përshkrim konkret mbi mënyrat e shfrytëzimit dhe politikat që do të zbatohen për të garantuar menaxhim të qëndrueshëm dhe të drejtë të burimeve.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale:**

- **Potenciali i pasurive minerale**: Shqipëria ka rezerva të konsiderueshme të kromit, hekurit, nikelit dhe mineraleve të tjera, por shfrytëzimi i tyre mbetet i pjesshëm për shkak të infrastrukturës së pamjaftueshme dhe mungesës së investimeve strategjike.
- **Eksporti i lëndëve të para**: Shumica e mineraleve eksportohen si lëndë e parë pa përpunim të mëtejshëm, duke ulur vlerën e shtuar për ekonominë vendase.
- **Probleme mjedisore dhe sociale**: Aktivitetet minerare shpesh kanë ndikime të larta mjedisore dhe mund të shkaktojnë dëme në komunitetet pranë zonave të shfrytëzimit.
- **Mungesa e politikave të qarta për menaxhimin afatgjatë**: Ka pasur ndryshime të shpeshta në ligjin për minierat, duke krijuar pasiguri për investitorët dhe operatorët minerarë.

Vlerësimi: ⚠️
Situata aktuale tregon se ka potencial të madh për zhvillim, por sfidat infrastrukturore, mjedisore dhe politike e bëjnë procesin e shfrytëzimit të burimeve minerale më kompleks se sa paraqitet në premtim.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Zhvillimi i Politikave të Qëndrueshme**

- Hartimi i një strategjie kombëtare për zhvillimin e sektorit minerar me synimin për të krijuar zinxhirë prodhimi dhe përpunimi në vend.
- Rishikimi i kuadrit ligjor për të siguruar një sistem të qartë licencimi dhe transparencë në koncesionet minerare.

✅ 2️⃣ **Investimi në Teknologji dhe Infrastrukturë**

- Mbështetja e përpunimit të lëndëve të para brenda vendit për të rritur vlerën e shtuar të produkteve minerare.
- Modernizimi i infrastrukturës së transportit dhe energjisë për të lehtësuar aktivitetin e minierave dhe për të ulur kostot e operimit.

✅ 3️⃣ **Përfshirja e Ekspertizës dhe Partnerëve Ndërkombëtarë**

- Nxitja e investimeve të huaja në sektorin minerar me kushte të favorshme, por duke garantuar përfitime për ekonominë vendase.
- Krijimi i partneriteteve me kompani të specializuara në menaxhimin dhe përpunimin e mineraleve për të sjellë teknologji dhe njohuri të avancuara.

✅ 4️⃣ **Përmirësimi i Standardeve Mjedisore dhe Sociale**

- Zbatimi i masave për të reduktuar ndotjen nga operacionet minerare dhe për të rehabilituar zonat e prekura nga aktivitetet e nxjerrjes.
- Zhvillimi i një programi për të mbështetur komunitetet e prekura nga shfrytëzimi i mineraleve, përmes investimeve në infrastrukturë dhe arsim.

Vlerësimi: ✅
Premtimi mund të zbatohet nëse zgjidhen sfidat ekzistuese dhe nëse qeveria krijon një model të qëndrueshëm për shfrytëzimin e pasurive minerale.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore:**

- Investimet fillestare për modernizimin e infrastrukturës minerare dhe përpunimit mund të variojnë nga **600 deri në 800 milionë euro** për periudhën 2025-2030.
- Krijimi i një fondi të veçantë për rehabilitimin e zonave të prekura nga aktivitetet minerare.

📊 **Kapaciteti Fiskal:**

- Pjesa më e madhe e financimeve mund të sigurohet nga **partneritete publike-private** dhe investime të drejtpërdrejta të kompanive ndërkombëtare.
- Përfitimi nga fondet e BE-së për projekte të zhvillimit të qëndrueshëm në sektorin minerar.

Vlerësimi Fiskal: ⚠️
Projektet minerare kërkojnë investime të mëdha, të cilat mund të vënë presion mbi buxhetin shtetëror nëse nuk menaxhohen në mënyrë të drejtë dhe transparente.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv:**

- **Zhvillimi ekonomik**: Rritja e sektorit minerar dhe përpunimi i mineraleve brenda vendit do të krijojnë vende të reja pune dhe do të rrisin eksportet me vlerë të shtuar.
- **Rritja e të ardhurave për shtetin**: Taksa dhe tarifat nga sektori minerar mund të sjellin të ardhura të konsiderueshme në buxhetin shtetëror.
- **Transferimi i njohurive dhe teknologjisë**: Bashkëpunimi me kompani ndërkombëtare do të sjellë përmirësime në teknologjinë e shfrytëzimit të burimeve minerale.

⚠️ **Rreziqet e mundshme:**

- **Probleme mjedisore**: Nëse aktiviteti minerar nuk menaxhohet si duhet, mund të shkaktojë ndotje të ujit, ajrit dhe tokës.
- **Konflikte sociale**: Komunitetet vendase mund të mos përfitojnë drejtpërdrejt nga zhvillimi i sektorit minerar, duke krijuar pakënaqësi.
- **Varësia nga tregjet ndërkombëtare**: Çmimet e mineraleve janë të ndjeshme ndaj tregjeve globale, gjë që mund të krijojë pasiguri për investitorët dhe qeverinë.

Vlerësimi: ✅ Sektori minerar mund të ketë një ndikim të madh pozitiv, por është e domosdoshme që qeveria të zbatojë politika mbrojtëse për mjedisin dhe komunitetet vendase.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm: 2025-2030**

- **2025-2027**: Përmirësimi i infrastrukturës ligjore dhe nxitja e investimeve të reja.
- **2027-2030**: Implementimi i projekteve të përpunimit të mineraleve dhe zhvillimi i teknologjive të reja për shfrytëzimin e tyre.

Vlerësimi: ⚠️ Afati është i realizueshëm, por kërkon një planifikim të kujdesshëm për të siguruar që burimet minerale të shfrytëzohen në mënyrë të qëndrueshme dhe efektive.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Shfrytëzimi i Pasurive Minerale"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit: 3.6/5**
🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️
🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅
🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️
🔹 **Ndikimi Ekonomiko-Social**: ✅
🔹 **Afati i Zbatimit**: ⚠️

Premtimi ka potencial të realizohet, por kërkon një model të mirëmenaxhuar për të shmangur rreziqet ekonomike, sociale dhe mjedisore.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Zhvillimi i Industrisë së Përpunimit të Mineraleve"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi përqendrohet në:**

- Zhvillimin e industrisë përpunuese për mineralet e Shqipërisë.
- Shtimin e vlerës së mineraleve të nxjerra përmes përpunimit për eksport dhe përdorim të brendshëm.

🔹 **Mungesa e specifikimeve:**

- Nuk përmenden hapat konkretë për krijimin e kapaciteteve përpunuese.
- Nuk sqarohet se cilat sektorë të ekonomisë do të përfitojnë drejtpërdrejt nga mineralet e përpunuara.

Vlerësimi: ✅
Premtimi është i qartë në qëllimin e tij, por mungon një planifikim më konkret mbi mënyrën e realizimit dhe sektorët e prekur.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale:**

- **Mungesa e industrisë përpunuese**: Aktualisht, Shqipëria eksporton shumicën e mineraleve si lëndë të parë (sidomos kromin dhe nikelin), pa përpunim të mëtejshëm në vend.
- **Kapacitetet e kufizuara teknologjike**: Industria e përpunimit të mineraleve është e kufizuar në disa impiante të vogla, të cilat nuk kanë kapacitetin për të përpunuar lëndët e para në shkallë të gjerë.
- **Infrastruktura e papërshtatshme**: Nevojitet modernizimi i rrugëve, hekurudhave dhe porteve për të mbështetur transportin e lëndëve të para dhe produkteve të përpunuara.
- **Investimet e ulëta**: Nuk ka investime të konsiderueshme në ndërtimin e fabrikave të përpunimit, për shkak të mungesës së politikave stimuluese dhe partneriteteve strategjike me investitorët.
- **Korniza ligjore e paqëndrueshme**: Ndryshimet e shpeshta në ligjet për sektorin minerar kanë krijuar pasiguri për investitorët potencialë.

Vlerësimi: ⚠️
Pa një strategji të qartë dhe investime të mëdha, zhvillimi i industrisë përpunuese të mineraleve mbetet i kufizuar dhe me rrezik të lartë dështimi.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Zhvillimi i Politikave Mbështetëse**

- Krijimi i **lehtësirave fiskale dhe stimujve** për investitorët në industrinë e përpunimit të mineraleve.
- Hartimi i një **strategjie kombëtare për industrinë minerare**, e cila synon zhvillimin e fabrikave të përpunimit.

✅ 2️⃣ **Investimi në Infrastrukturë**

- Modernizimi i rrugëve dhe hekurudhave për të lehtësuar transportin e lëndëve të para.
- Përmirësimi i kapaciteteve të porteve për të mbështetur eksportin e produkteve të përpunuara.

✅ 3️⃣ **Krijimi i Zonave Industriale të Specializuara**

- Ngritja e **zonave ekonomike speciale** me përqendrim në përpunimin e mineraleve.
- Stimulimi i partneriteteve me kompani ndërkombëtare për transferimin e teknologjisë dhe njohurive.

✅ 4️⃣ **Rritja e Kapaciteteve Teknike dhe Teknologjike**

- Investimi në **laboratorë dhe qendra kërkimore** për zhvillimin e teknikave të përpunimit të mineraleve.
- Trajnimi i fuqisë punëtore për të përmbushur nevojat e industrisë së përpunimit.

Vlerësimi: ✅
Masat e nevojshme janë të qarta, por kërkojnë angazhim të fortë shtetëror dhe privat për të realizuar ndryshimet e nevojshme.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore:**

- Investimet në ngritjen e fabrikave të përpunimit mund të variojnë nga **500 milionë deri në 1 miliard euro** për një periudhë 10-vjeçare.
- Përmirësimi i infrastrukturës së transportit dhe energjisë do të kërkojë **shtesë 200-400 milionë euro**.

📊 **Burimet e Financimit:**

- **Investime të huaja direkte** nga kompani ndërkombëtare me eksperiencë në industrinë e përpunimit të mineraleve.
- **Partneritete Publike-Private (PPP)** për ndërtimin e impianteve të përpunimit.
- **Përdorimi i fondeve të BE-së** për zhvillimin e industrisë dhe teknologjive të reja në përpunimin e mineraleve.

Vlerësimi Fiskal: ⚠️
Kërkon financime të mëdha dhe rreziqet për dështim janë të larta nëse nuk menaxhohet si duhet.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv:**

- **Rritja e PBB-së**: Përpunimi i mineraleve në vend do të rrisë të ardhurat kombëtare dhe eksportet.
- **Punësimi**: Industria e përpunimit mund të krijojë **mijëra vende të reja pune** në sektorët e prodhimit dhe teknologjisë.
- **Rritja e të ardhurave shtetërore**: Përpunimi i mineraleve rrit vlerën e eksporteve dhe sjell më shumë të ardhura për buxhetin e shtetit.
- **Zhvillimi i teknologjisë dhe inovacionit**: Bashkëpunimi me kompani të huaja mund të sjellë transferim të njohurive dhe teknologjisë.

⚠️ **Rreziqet e mundshme:**

- **Probleme mjedisore**: Përpunimi i mineraleve kërkon masa të forta për mbrojtjen e mjedisit.
- **Varësia nga tregjet ndërkombëtare**: Industria minerare është e ndjeshme ndaj luhatjeve të çmimeve globale të metaleve.
- **Konkurenca e fortë**: Shqipëria do të duhet të garojë me vende të tjera që tashmë kanë industri të zhvilluar të përpunimit.

Vlerësimi: ✅
Zhvillimi i industrisë përpunuese mund të ketë ndikim të madh pozitiv në ekonomi, por kërkon politika të qarta për të shmangur rreziqet e mundshme.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm: 2025-2035**

- **2025-2027**: Hartimi i strategjisë dhe krijimi i zonave industriale.
- **2027-2030**: Ngritja e impianteve të para të përpunimit.
- **2030-2035**: Rritja e kapaciteteve dhe zgjerimi i industrisë.

Vlerësimi: ⚠️
Afati është i gjatë dhe kërkon angazhim të fortë politik dhe ekonomik për të qenë i suksesshëm.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin: "Industria e Përpunimit të Mineraleve"

📊 **Indeksi i Fizibilitetit: 3.8/5**

- 🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅
- 🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️
- 🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅
- 🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️
- 🔹 **Ndikimi Ekonomiko-Social**: ✅
- 🔹 **Afati i Zbatimit**: ⚠️

Zhvillimi i industrisë përpunuese të mineraleve është një hap i rëndësishëm për ekonominë, por kërkon investime të mëdha, planifikim afatgjatë dhe mbështetje të fuqishme nga sektori privat dhe investitorët ndërkombëtarë.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Shfrytëzimi Transparent dhe i Qëndrueshëm i Burimeve Natyrore"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi përqendrohet në:**

- Transparencën dhe menaxhimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore.
- Luftën kundër korrupsionit dhe praktikave të paligjshme në sektorët e energjisë dhe mineraleve.
- Nxitjen e zhvillimit afatgjatë të Shqipërisë përmes përdorimit të përgjegjshëm të pasurive natyrore.

🔹 **Mungesa e specifikimeve:**

- Nuk përmendet se si do të rritet transparenca në dhënien e koncesioneve apo licencave për shfrytëzimin e burimeve natyrore.
- Nuk është e qartë se cilat masa konkrete do të ndërmerren për të luftuar korrupsionin në sektorin minerar dhe energjetik.
- Nuk përmendet asnjë mekanizëm për monitorimin e ndikimit mjedisor të këtyre aktiviteteve.

Vlerësimi: ⚠️
Premtimi është i qartë në qëllimet e tij, por mungon një plan i detajuar mbi mënyrën e realizimit të tij.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale:**

- **Mungesa e transparencës**: Procesi i dhënies së licencave dhe koncesioneve për shfrytëzimin e mineraleve dhe burimeve energjetike shpesh është kritikuar për mungesë transparence dhe përfshirjen e grupeve me interesa të dyshimta.
- **Dëmtimi i mjedisit**: Në disa zona, shfrytëzimi i mineraleve dhe burimeve natyrore është bërë pa respektuar standardet mjedisore, duke sjellë ndotje dhe degradim të ekosistemeve.
- **Rreziku i korrupsionit**: Industria minerare dhe ajo energjetike janë ndër sektorët më të prekshëm nga korrupsioni, për shkak të vlerës së lartë të burimeve dhe interesave të mëdha financiare.
- **Mungesa e kontrolleve të rrepta**: Ka pak inspektime efektive mbi shfrytëzimin e burimeve natyrore dhe shpesh raportet mbi ndikimin mjedisor janë të manipuluara ose të paefektshme.

Vlerësimi: ⚠️
Sektori përballet me probleme serioze që kërkojnë masa të forta ligjore dhe institucionale për t'u zgjidhur.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Rritja e Transparencës dhe Llogaridhënies**

- Krijimi i një **Regjistri Publik të Licencave dhe Koncesioneve**, ku çdo qytetar mund të shohë kush i ka marrë lejet dhe me çfarë kushtesh.
- Publikimi i kontratave dhe kushteve të marrëveshjeve me kompanitë private.
- Përdorimi i teknologjisë blockchain për të garantuar që të dhënat mbi shfrytëzimin e burimeve natyrore të jenë të pa-manipulueshme.

✅ 2️⃣ **Forcimi i Mekanizmave Kundër Korrupsionit**

- Rritja e kompetencave të institucioneve si Kontrolli i Lartë i Shtetit dhe Autoriteti i Konkurrencës për të monitoruar dhe audituar sektorin e burimeve natyrore.
- Krijimi i një **njësie speciale anti-korrupsion** për të hetuar rastet e dyshimta në dhënien e lejeve dhe menaxhimin e pasurive natyrore.
- Penalizime më të rënda për zyrtarët që përfshihen në korrupsion ose abuzime me lejet minerare dhe energjetike.

✅ 3️⃣ **Përmirësimi i Standardeve Mjedisore**

- Vendosja e **kritereve më të rrepta për vlerësimin e ndikimit në mjedis** për projektet minerare dhe energjetike.
- Monitorimi në kohë reale i ndotjes dhe ndikimit ekologjik të aktiviteteve të shfrytëzimit të burimeve natyrore.
- Stimuj fiskalë për kompanitë që respektojnë standardet më të larta të qëndrueshmërisë.

✅ 4️⃣ **Diversifikimi i Shfrytëzimit të Burimeve Natyrore**

- Nxitja e investimeve në **burime të rinovueshme**, si energjia diellore dhe e erës, për të reduktuar varësinë nga burimet e kufizuara si qymyri dhe hidrocentralet.
- Përdorimi më i zgjuar i burimeve ujore për të shmangur dëmtimet ekologjike të lumenjve nga hidrocentralet e vogla.

Vlerësimi: ✅
Këto masa janë të domosdoshme për të garantuar një menaxhim të përgjegjshëm të burimeve natyrore.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore:**

- Krijimi i një regjistri publik dhe sistemit blockchain për transparencën e burimeve: **10-15 milionë euro**.
- Forcimi i institucioneve mbikëqyrëse dhe ngritja e njësisë anti-korrupsion: **5-10 milionë euro në vit**.
- Investime në monitorimin mjedisor dhe standardet e qëndrueshmërisë: **30-50 milionë euro për një periudhë 5-vjeçare**.

📊 **Burimet e Financimit:**

- **Fonde nga BE-ja dhe organizatat ndërkombëtare**, të cilat kanë treguar interes për projekte që lidhen me transparencën dhe menaxhimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore.
- **Të ardhura nga taksat mbi shfrytëzimin e burimeve natyrore**, të cilat mund të ri-investohen në përmirësimin e transparencës dhe mbikëqyrjes.
- **Partneritete me organizata të shoqërisë civile** për të forcuar kontrollin e pavarur mbi sektorin e burimeve natyrore.

Vlerësimi Fiskal: ⚠️
Megjithëse kostoja nuk është jashtëzakonisht e lartë, vullneti politik dhe implementimi efektiv janë faktorë kyç për suksesin e reformave.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv:**

- **Rritja e të ardhurave publike**: Menaxhimi më i mirë i burimeve do të sjellë më shumë të ardhura në buxhetin e shtetit.
- **Besimi më i madh te shteti dhe investitorët**: Transparenca dhe lufta kundër korrupsionit mund të tërheqin investime të reja.
- **Mbrojtja e mjedisit**: Standardet e qëndrueshmërisë do të ndihmojnë në ruajtjen e ekosistemeve dhe shëndetin publik.

⚠️ **Rreziqet e mundshme:**

- **Rezistenca nga grupet e interesit**: Lobi minerar dhe energjetik mund të kundërshtojë ndryshimet që kufizojnë përfitimet e tyre.
- **Burokracia e lartë**: Nëse reformat nuk zbatohen në mënyrë efikase, ato mund të mbeten vetëm në letër.

Vlerësimi: ✅
Ndikimi ekonomik dhe social pritet të jetë pozitiv nëse masat implementohen siç duhet.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm: 2025-2030**

- **2025-2026**: Krijimi i regjistrit publik dhe forcimi i ligjeve anti-korrupsion.
- **2026-2028**: Implementimi i standardeve të reja mjedisore dhe forcimi i mbikëqyrjes.
- **2028-2030**: Vlerësimi i ndikimit të reformave dhe përmirësimet e nevojshme.

Vlerësimi: ⚠️
Afati është realist, por kërkon përkushtim të vazhdueshëm nga qeveria dhe shoqëria civile.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit

📊 **Indeksi i Fizibilitetit: 3.8/5**
✅ Potenciali është i lartë, por zbatimi varet nga vullneti politik dhe mbështetja institucionale.

Indeksi i Fizibilitetit për Premtimin "Zhvillimi Ekonomik dhe përdorimi i Burimeve Energjetike dhe Minerale"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi përqendrohet në:**

- Përdorimin e burimeve energjetike dhe minerale si shtylla të zhvillimit ekonomik të Shqipërisë.
- Krijimin e vendeve të reja të punës përmes shfrytëzimit të këtyre burimeve.
- Nxitjen e investimeve të huaja në sektorët energjetik dhe minerar.

🔹 **Mungesa e specifikimeve:**

- Nuk është e qartë se çfarë lloj investimesh të huaja do të promovohen dhe si do të garantohet interesi kombëtar.
- Nuk përmenden incentivat për tërheqjen e investitorëve ose si do të menaxhohen kontratat e koncesioneve dhe licencat minerare.
- Nuk sqarohet se si do të balancohet shfrytëzimi ekonomik me qëndrueshmërinë mjedisore.

Vlerësimi: ⚠️ Premtimi ka një synim të qartë, por mungon një plan i detajuar për mënyrën e realizimit.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale në Shqipëri:**

Varësia nga hidrocentralet: Rreth **97% e energjisë elektrike prodhohet nga hidrocentralet**, duke krijuar një ekonomi energjetike të ndjeshme ndaj thatësirave.

Sektori minerar: Shqipëria ka rezerva të rëndësishme të kromit, bakrit, hekur-nikelit dhe mineraleve të tjera, por shumë prej tyre shiten si lëndë e parë pa përpunim, duke ulur vlerën e shtuar të eksportit.

Probleme në investimet e huaja: Investimet e huaja në sektorin minerar dhe energjetik shpesh janë përballur me pasiguri ligjore dhe burokraci, duke ulur interesin e investitorëve.

Punësimi në këto sektorë mbetet i ulët, pasi shumë operacione kryhen me teknologji të vjetëruar ose me një model ekonomik të bazuar tek nxjerrja dhe eksporti i lëndëve të para.

Vlerësimi: ⚠️ Sektori ka potencial të madh, por përballet me sfida që kërkojnë reforma të thella.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Diversifikimi i Burimeve Energjetike**

Investime në burime të rinovueshme, si era dhe dielli, për të ulur varësinë nga hidrocentralet.

Liberalizimi i tregut energjetik, duke mundësuar pjesëmarrjen e më shumë operatorëve privatë për të nxitur konkurrencën.

Krijimi i kapaciteteve të reja për ruajtjen e energjisë, si bateri të mëdha ose sisteme të tjera rezervë për të menaxhuar më mirë prodhimin dhe furnizimin.

✅ 2️⃣ **Përmirësimi i Industrisë Minerare**

Ndërtimi i fabrikave për përpunimin e mineraleve brenda vendit për të rritur vlerën e eksportit.

Reformimi i politikave fiskale, duke vendosur taksa më të ulëta për investitorët që investojnë në teknologji të përpunimit brenda Shqipërisë.

Fuqizimi i inspektimeve mbi licencat minerare për të shmangur abuzimet dhe shfrytëzimin e paligjshëm të pasurive kombëtare.

✅ 3️⃣ **Nxitja e Investimeve të Huaja**

Përmirësimi i klimës së investimeve, duke ofruar stimuj fiskalë për kompanitë që sjellin teknologji të avancuar.

Harmonizimi i legjislacionit me standardet e BE-së, për të rritur besimin e investitorëve.

Krijimi i Zonave të Lira Ekonomike të dedikuara për industrinë minerare dhe energjetike.

✅ 4️⃣ **Krijimi i Vendeve të Punës**

Investime në arsim dhe trajnim profesional, për të rritur numrin e punonjësve të kualifikuar në këto sektorë.

Mbështetja e ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme që operojnë si furnizues për sektorët minerar dhe energjetik.

Vlerësimi: ✅ Këto masa janë të domosdoshme për të siguruar një shfrytëzim të qëndrueshëm dhe fitimprurës të burimeve natyrore.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore:**

Diversifikimi i burimeve energjetike: **100-200 milionë euro për 5 vite**.

Investimet në përpunimin e mineraleve: **50-100 milionë euro**.

Përmirësimi i kuadrit ligjor dhe mbikëqyrjes: **10-15 milionë euro në vit**.

Trajnimi i fuqisë punëtore dhe mbështetja e start-up-eve në sektorë të lidhur: **20-30 milionë euro**.

📊 **Burimet e Financimit:**

Fonde të BE-së për energjinë e rinovueshme dhe modernizimin industrial.

Partneritete me kompani ndërkombëtare, me kushte të qarta për përpunimin e mineraleve brenda Shqipërisë.

Të ardhurat nga taksat dhe tarifat mbi shfrytëzimin e burimeve natyrore.

Vlerësimi Fiskal: ⚠️ Projekti është ambicioz dhe kërkon financime të mëdha, por mund të realizohet përmes partneriteteve publike-private dhe fondeve ndërkombëtare.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv:**

- **Rritja e PBB-së** përmes eksporteve me vlerë të shtuar.
- **Punësimi i mijëra personave në sektorët minerar dhe energjetik**.
- **Tërheqja e investimeve të huaja**, duke modernizuar industrinë dhe rritur produktivitetin.

⚠️ **Rreziqet e mundshme:**

Rritja e ndotjes mjedisore nëse nuk zbatohen standardet e duhura.

Rezistenca nga grupet e interesit dhe oligarkët, të cilët kanë përfituar nga mungesa e transparencës.

Luhatjet në tregjet globale të mineraleve dhe energjisë, që mund të ndikojnë në stabilitetin e investimeve.

Vlerësimi: ✅ Ndikimi do të jetë kryesisht pozitiv, por zbatimi duhet të bëhet me kujdes për të shmangur pasojat negative.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm: 2025-2032**

2025-2026: Reformimi i legjislacionit dhe krijimi i kushteve për investime të huaja.

2026-2028: Ndërtimi i kapaciteteve për përpunimin e mineraleve dhe diversifikimi i energjisë.

2028-2032: Vlerësimi i ndikimit dhe përmirësimi i strategjive afatgjata.

Vlerësimi: ⚠️ Afati është i arsyeshëm, por kërkon angazhim të vazhdueshëm nga qeveria dhe sektori privat.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit

📊 **Indeksi i Fizibilitetit: 3.7/5**

✅ Potenciali është i lartë, por suksesin e tij e përcakton zbatimi efektiv dhe vullneti politik.

Indeksi i Fizibilitetit për “Krijimi i markës “Made in Albania”

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Përmbajtja e premtimit:**

- Krijimi i markës kombëtare **“Made in Albania”** për produktet e energjisë dhe mineraleve.
- Synimi për **rritjen e eksporteve** përmes një identiteti të unifikuar të produkteve shqiptare.
- Forcimi i imazhit të Shqipërisë në tregjet ndërkombëtare.

🔹 **Mungesa e specifikimeve:**

- Nuk sqarohet **si do të certifikohen produktet** me këtë markë.
- Nuk përmenden **standardet** që duhet të plotësojnë produktet për të marrë këtë etiketim.
- Nuk përcaktohet **si do të promovohet marka në tregjet ndërkombëtare**.

Vlerësimi: ⚠️
Premtimi është i qartë si ide, por mungojnë detajet e zbatimit.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Gjendja aktuale në Shqipëri:**

- **Mungesa e një marke të unifikuar** për produktet shqiptare në eksport. Aktualisht, mineralet dhe energjia e prodhuar në Shqipëri nuk janë të lidhura me një brand kombëtar.
- **Përqindja e ulët e përpunimit të mineraleve brenda vendit**: Shumica e eksporteve janë lëndë të para, pa vlerë të shtuar.
- **Paaftësia për të garantuar cilësi të lartë dhe standarde ndërkombëtare** në eksportet energjetike dhe minerale.
- **Mungesa e promocionit ndërkombëtar** për produktet shqiptare jashtë vendit.

Vlerësimi: ⚠️
Ka nevojë për një markë kombëtare, por do të kërkojë punë të madhe për të siguruar cilësi dhe besueshmëri në tregjet ndërkombëtare.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ 1️⃣ **Krijimi i një Sistemi Certifikimi për "Made in Albania"**

- **Vendosja e kritereve të qarta për certifikimin** e produkteve energjetike dhe minerale si "Made in Albania".
- **Përcaktimi i standardeve ndërkombëtare të cilësisë** që duhet të përmbushin produktet për të marrë këtë etiketë.

- **Mbikëqyrja e proceseve të prodhimit dhe eksportit** për të siguruar që produktet shqiptare të mos humbasin besueshmërinë.

✅ 2️⃣ **Rritja e Përpunimit të Mineraleve Brenda Vendit**

- **Ndërtimi i fabrikave të përpunimit të mineraleve** për të rritur vlerën e tyre në eksport.
- **Lehtësimi i investimeve të huaja** në sektorin e përpunimit industrial.

✅ 3️⃣ **Strategjia e Marketingut Ndërkombëtar për "Made in Albania"**

- **Pjesëmarrja në panaire ndërkombëtare** të energjisë dhe mineraleve për të promovuar markën.
- **Krijimi i partneriteteve me kompani globale** për të rritur besueshmërinë e produkteve shqiptare.
- **Fushata digjitale dhe media** për të ndërtuar imazhin e Shqipërisë si një furnizues i besueshëm në tregjet e huaja.

✅ 4️⃣ **Mbrojtja Ligjore e Markës "Made in Albania"**

- **Regjistrimi i markës si një standard kombëtar dhe ndërkombëtar** për të parandaluar abuzimet.
- **Monitorimi i përdorimit të logos dhe certifikimit** për të mbrojtur reputacionin e saj.

Vlerësimi: ✅
Masat janë të qarta, por kërkojnë investime dhe angazhim të fortë nga qeveria dhe bizneset.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

📊 **Kostoja Buxhetore:**

- **Krijimi i sistemit të certifikimit dhe standardeve**: **10-15 milionë euro**.
- **Mbështetja e sektorit të përpunimit industrial**: **50-100 milionë euro**.
- **Fushatat e promovimit dhe marketingut ndërkombëtar**: **5-10 milionë euro në vit**.

📊 **Burimet e Financimit:**

- **Fonde të BE-së për zhvillimin e eksportit dhe industrisë**.
- **Bashkëpunim me organizata ndërkombëtare të tregtisë dhe energjisë**.
- **Kontributi i bizneseve të interesuara për të përdorur markën**.

Vlerësimi Fiskal: ⚠️
Projekt i realizueshëm, por kërkon angazhim të fortë financiar nga shteti dhe sektori privat.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ndikimi pozitiv:**

- **Rritja e eksporteve dhe përfitimeve për ekonominë kombëtare**.
- **Krijimi i vendeve të punës në sektorin e përpunimit industrial dhe logjistikës së eksportit**.
- **Përmirësimi i imazhit të Shqipërisë si furnizues i besueshëm** në tregjet ndërkombëtare.

⚠️ **Rreziqet e mundshme:**

- **Vështirësi në zbatimin e standardeve dhe kontrollin e cilësisë**.
- **Mungesa e mbështetjes nga bizneset shqiptare**, nëse nuk ka stimuj të fortë.
- **Konkurrenca me vendet e tjera**, si Serbia apo Maqedonia e Veriut, të cilat tashmë kanë marka të njohura.

Vlerësimi: ✅
Nëse zbatohet mirë, do të ketë një ndikim të madh pozitiv për ekonominë dhe eksportet.

---

6. Afati i Zbatimit

📅 **Afati i mundshëm: 2025-2030**

- **2025-2026**: Krijimi i sistemit të certifikimit dhe standardeve.
- **2026-2028**: Investime në sektorin e përpunimit dhe nisja e promovimit ndërkombëtar.
- **2028-2030**: Konsolidimi i markës dhe zgjerimi në tregje të reja.

Vlerësimi: ⚠️
Afati është realist, por kërkon përkushtim të vazhdueshëm dhe koordinim mes qeverisë dhe biznesit.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit

📊 **Indeksi i Fizibilitetit: 4.1/5**
✅ Premtim i realizueshëm me ndikim pozitiv, por kërkon masa të forta për garantimin e cilësisë dhe mbështetje financiare të qëndrueshme.

Indeksi i fizibilitetit sektorial: 4.0/5

---

7. Premtimet për Pronësinë e kompensimin e Pronarëve

1. **Konteksti Historik dhe Parimi i Pronësisë**

✅ Do të ruajmë dhe forcojmë parimin e pronës si një drejtë themelore dhe do të punojmë për të siguruar që pronarët e tokës të kenë mundësinë e plotë për ta përdorur dhe menaxhuar atë.

✅ Ky koncept i pronësisë, i lidhur me "pronën e zotit", do të jetë një shtyllë e stabilitetit ekonomik dhe social, duke siguruar se ata që punojnë dhe jetojnë mbi tokën e tyre të kenë siguri.

2. **Vështirësitë e Zbatimit të Ligjit dhe Ndihma për Pronarin**

✅ Do të adresojmë mangësitë e ligjit të vitit 1991, duke krijuar një sistem më të qëndrueshëm dhe të drejtë për pronarët.

✅ Do të ofrojmë mbështetje të menjëhershme për ata që janë të lidhur me tokën dhe kanë mbetur pa mundësi të punojnë ose të përdorin pronën e tyre.

3. **Kompensimi dhe Zgjidhja e Problemit të Pronës**

✅ Do të krijojmë një fond prej 71 mijë hektarësh për kthimin fizik të tokës, duke ofruar kompensime të drejta dhe të barabarta për ata që nuk mund të kthejnë tokën.

✅ Do të angazhohemi për kompensime monetare për ata që nuk mund të rikthejnë fizikisht pronën e tyre, duke siguruar vlerën e tregut.

4. **Parimi i "Toka e atij që e punon"**

✅ Do të forcojmë parimin që "Toka është e atij që e punon", duke garantuar që ata që jetojnë dhe punojnë mbi tokën të kenë të drejtën për ta përdorur dhe menaxhuar atë.

✅ Ky parim do të aplikohet në mënyrë të barabartë dhe të drejtë për të gjithë pronarët dhe ata që janë të lidhur me tokat.

5. **Vështirësitë e Mbështetjes së Procesit dhe Angazhimi i Qeverisë**

✅ Do të sigurojmë që qeveria të angazhohet plotësisht në zbatimin e këtij procesi, duke eliminuar korrupsionin dhe duke garantuar shpërndarjen e drejtë dhe të shpejtë të fondeve për kompensimin e pronarëve.

✅ Do të punojmë për të garantuar kthimin e tokave dhe për të zgjidhur problemet që kanë lindur nga dështimet e kaluara.

6. **Sfidat dhe Mundësitë për Zgjidhje**

✅ Do të sigurojmë një angazhim të plotë nga ana e qeverisë dhe një vullnet politik të fortë për të realizuar kthimin e plotë të tokave dhe kompensimin për pronarët.

✅ Ligji i ri për kompensimin do të garantojë kthimin e pronave me vlerën e plotë të tregut dhe do të sigurojmë që asnjë pronar të mos mbetet pa pasurinë e tij.

7. **Angazhim tërësor**

✅ Qeveria do të vazhdojë të angazhohet për zbatimin e ligjit dhe për të ndihmuar pronarët që kërkojnë drejtësi, duke siguruar një proces të drejtë dhe të shpejtë të kthimit dhe kompensimit.

✅ Ky proces është i mundshëm dhe i realizueshëm, por kërkon angazhim dhe vullnet politik për t'u përballuar me sfidat dhe për të siguruar që pronarët të marrin pasurinë e tyre në mënyrë të plotë dhe të drejtë.

Ky program synon të zgjidhë problemet historike të pronësisë dhe të sigurojë që çdo pronar të ketë mundësinë të rikthejë pronën e tij, duke ofruar mbështetje monetare dhe fizike për të siguruar një sistem të drejtë dhe të qëndrueshëm të pronës.

Indeksi i fizibilitetit të premtimit mbi “Ruajtjen e parimit të pronës”

1. Qartësia e Premtimit

✅ Premtimi është i qartë në aspektin ideologjik, duke theksuar rëndësinë e pronësisë si një shtyllë themelore e stabilitetit ekonomik dhe social. Përmendja e konceptit të "pronës së zotit" e lidh këtë premtim me idenë e të drejtave të patjetërsueshme mbi tokën, por nuk përcakton mekanizmat konkretë për mbrojtjen e këtyre të drejtave.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.5/5)
Premtimi është i drejtpërdrejtë dhe lehtësisht i kuptueshëm, por do të ishte më i fortë nëse përfshinte specifika mbi mekanizmat e mbrojtjes së pronës.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ Aktualisht, çështja e pronësisë në Shqipëri përballet me sfida të shumta, si:

- **Procesi i legalizimeve dhe kthimit të pronave** – shumë pronarë ende nuk kanë marrë pronat e tyre, ndërsa procesi ka qenë i ngadaltë dhe shpesh i kontestuar.
- **Konfliktet mbi pronësinë** – një numër i madh çështjesh gjyqësore të pazgjidhura mbi të drejtat e pronës.
- **Ndikimi i reformave të fundit** – ndryshimet në ligjin për tokën bujqësore dhe aktet nënligjore për pronësinë mbi pasuritë e paluajtshme kanë krijuar pasiguri ligjore për disa grupe pronarësh.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3/5)

Çështja e pronësisë është e ndërlikuar dhe përballet me pengesa të mëdha burokratike dhe ligjore. Një premtim i tillë kërkon masa konkrete për të adresuar këto sfida.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ Për të garantuar të drejtat e pronarëve mbi tokën e tyre, do të nevojiten këto masa:

1️⃣ **Përshpejtimi i procesit të kthimit dhe kompensimit të pronave** – një reformë e re e bazuar në transparencë dhe rishikim të mekanizmave aktualë të kompensimit.
2️⃣ **Forcimi i regjistrit të pronësisë dhe dixhitalizimi i sistemit të pronave** – për të shmangur konfliktet dhe për të garantuar sigurinë juridike.
3️⃣ **Mbrojtja e pronës nga abuzimet dhe eksproprijimi pa kompensim të drejtë** – përfshirja e mekanizmave të fortë mbrojtës në ligj.
4️⃣ **Lehtësimi i procedurave për menaxhimin e pronës nga pronarët** – eliminimi i pengesave administrative për përdorimin dhe shitblerjen e tokës.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.2/5)
Masat janë të mundshme, por kërkojnë një përmirësim të madh të administratës publike dhe një reformë ligjore gjithëpërfshirëse.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

⚠️ Kthimi i pronave dhe kompensimi kërkon burime financiare të konsiderueshme.

Kostoja e kompensimit të pronave:

- **Vlerësimet aktuale tregojnë një detyrim prej mbi 1 miliard eurosh për kompensimin e pronave**, një shumë që është e vështirë të sigurohet në afat të shkurtër.

Burimet e financimit:

- **Fondet e buxhetit të shtetit**, të cilat janë të kufizuara për shkak të detyrimeve të tjera fiskale.
- **Donacionet ndërkombëtare**, të cilat kanë qenë të vogla deri tani.
- **Përdorimi i tokës shtetërore si kompensim** – një zgjidhje e pjesshme që ka hasur në kundërshtime.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (2.8/5)
Sfida kryesore është financimi i një procesi të tillë, pasi kërkon fonde të konsiderueshme dhe një strategji të qartë financiare.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Efektet pozitive**:

- **Rritja e sigurisë juridike për investitorët** – pronësia e qartë mbi tokën nxit investimet private.
- **Zvogëlimi i konflikteve të pronësisë** – stabiliteti social do të përmirësohej ndjeshëm nëse zgjidhen çështjet e mbetura.
- **Përdorim më efikas i tokës bujqësore dhe pasurive të paluajtshme** – do të nxitej zhvillimi rural dhe urban.

Rreziqet e mundshme:

- **Mundësi për abuzime me pronat shtetërore**, nëse nuk ka një sistem të qartë transparence.
- **Zgjidhja e shpejtë e çështjeve të pronësisë mund të krijojë tensione mes grupeve të ndryshme të interesit**.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4/5)
Ndikimi ekonomik dhe social do të ishte pozitiv, por kërkon një menaxhim të kujdesshëm për të shmangur përplasje sociale dhe spekulime me pronat.

---

6. Afati i Zbatimit

⚠️ Një zbatim i plotë i këtij premtimi do të kërkonte disa faza:

🗓️ **2025-2027**:

- Përmirësimi i legjislacionit për pronësinë dhe dixhitalizimi i regjistrit të pronës.
- Fillimi i kompensimeve financiare dhe me toka alternative.

🗓️ **2027-2030**:

- Zgjidhja e çështjeve të mbetura gjyqësore.
- Plotësimi i procesit të kthimit dhe kompensimit të pronave.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3/5)
Procesi është kompleks dhe kërkon një afatgjatësi që mund të kalojë mandatin qeverisës.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin

📊 **Indeksi i Fizibilitetit: 3.6/5**
🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅ (4.5/5)
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️ (3/5)
🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅ (4.2/5)
🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️ (2.9/5)
🔹 **Ndikimi Ekonomiko-Social**: ✅ (4/5)
🔹 **Afati i Zbatimit**: ⚠️ (3.2/5)

Ky premtim është i rëndësishëm për stabilitetin ekonomik dhe social të vendit, por ka sfida të mëdha financiare dhe burokratike. Ai mund të realizohet vetëm përmes një reforme të strukturuar dhe financimi të qëndrueshëm.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për “Përmirësimin e Ligjit të Pronës dhe ndihmën për Pronarët”

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ Ky premtim synon dy objektiva kryesore:

1️⃣ **Rishikimin e ligjit të vitit 1991** – Ky ligj ishte baza për ndarjen e pronave pas rënies së regjimit komunist, por ka krijuar konflikte për shkak të pasaktësive dhe mungesës së mekanizmave efektivë për zbatimin e tij.
2️⃣ **Ndihmë për pronarët që nuk mund të përdorin pronën** – Kjo lidhet me problemet e mbetura nga kthimi i pronave, legalizimet dhe konflikte të pazgjidhura.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.5/5)
Premtimi është i qartë dhe adreson një problem të rëndësishëm, por nuk përmend mekanizmat konkretë për zbatimin e tij.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ Problemet që lidhen me ligjin e pronës dhe ndihmën për pronarët janë të shumta:

- **Ligji nr. 7501 i vitit 1991 ka krijuar pasiguri juridike** – Ai ndau tokën në bazë të përdorimit në atë kohë, por pa marrë parasysh të drejtat historike të pronarëve të mëparshëm. Kjo ka krijuar përplasje mes pronarëve të hershëm dhe atyre që morën tokën pas 1991.
- **Konfliktet pronësore mbeten të pazgjidhura** – Mijëra dosje janë ende në gjykata ose në Agjencinë e Trajtimit të Pronave (ATP), duke krijuar pasiguri për pronarët.
- **Mungesa e mekanizmave për përdorimin e pronës** – Shumë pronarë kanë toka që nuk mund t'i përdorin për shkak të mungesës së infrastrukturës, pengesave ligjore ose konflikteve të vazhdueshme.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3/5)
Ligji ekzistues ka krijuar probleme afatgjata që nuk mund të zgjidhen lehtë. Një reformë kërkon ndryshime të thella ligjore dhe administrative.

---

3. Masat e nevojshme për zbatimin e Premtimit

✅ Për të adresuar këto probleme, janë të nevojshme disa masa konkrete:

1️⃣ **Rishikimi i Ligjit 7501 dhe krijimi i një kuadri të ri ligjor për pronësinë** – Kjo kërkon një analizë të thellë të situatës aktuale dhe harmonizim me të drejtat e pronarëve të mëparshëm.
2️⃣ **Shpejtimi i procesit të legalizimit dhe kthimit të pronave** – Krijimi i procedurave më të thjeshta dhe automatizimi i proceseve për t'u dhënë pronarëve qartësi mbi të drejtat e tyre.
3️⃣ **Zbatimi i një plani për përdorimin e pronës nga pronarët** – Mbështetje financiare dhe teknike për ata që nuk kanë akses në pronat e tyre.

4️⃣ **Forcimi i sigurisë juridike** – Gjykatat duhet të kenë kapacitete më të mëdha për të trajtuar çështjet e pronësisë në mënyrë më të shpejtë.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.2/5)
Masat janë të arsyeshme dhe të nevojshme, por kërkojnë një angazhim serioz të qeverisë dhe institucioneve për t'u zbatuar në praktikë.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

⚠️ Reforma e ligjit të pronës dhe ndihma për pronarët ka një kosto të lartë financiare dhe administrative:

- **Shpenzimet për kompensimin e pronarëve** – Shqipëria ka ende një faturë të papaguar për kompensimin e pronave, e cila mund të shkojë mbi **1 miliard euro**.
- **Modernizimi i sistemit të administrimit të pronave** – Dixhitalizimi dhe përshpejtimi i procedurave kërkon investime në administratë dhe teknologji.
- **Mbështetje për pronarët që nuk mund të përdorin pronën** – Kjo përfshin subvencione ose lehtësi fiskale për investime në pronat e tyre.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (2.8/5)
Ky premtim përballet me kufizime të mëdha financiare dhe kërkon një strategji të qartë për financimin.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Efektet pozitive**:

- **Siguri më e madhe për pronarët** – do të zvogëloheshin konfliktet dhe pasiguria mbi pronësinë.
- **Rritje e investimeve në tokë** – zgjidhja e çështjeve pronësore do të nxiste përdorimin produktiv të tokës.
- **Përmirësim i mjedisit të biznesit** – Investitorët do të kishin më shumë siguri për pronësinë, duke nxitur zhvillimin ekonomik.

Rreziqet e mundshme:

- **Përplasje mes grupeve të ndryshme të pronarëve**, sidomos atyre që kanë përfituar toka nga ligji i 1991 dhe atyre që kërkojnë kthimin e pronave.
- **Mundësi për korrupsion**, nëse procesi i reformës së pronës nuk zbatohet me transparencë të plotë.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4/5)
Ndikimi ekonomik dhe social është kryesisht pozitiv, por kërkon një balancim të kujdesshëm për të shmangur tensionet dhe abuzimet.

---

6. Afati i Zbatimit

⚠️ Ky premtim kërkon një zbatim gradual në disa faza:

📅 **2025-2026**:

- Rishikimi i ligjit të pronës dhe hartimi i një strategjie të re.
- Krijimi i një mekanizmi të qartë për kompensimin e pronarëve.

📅 **2026-2028**:

- Implementimi i reformave ligjore dhe procedurave të reja për pronësinë.
- Ngritja e një sistemi të dixhitalizuar për regjistrimin dhe administrimin e pronave.

📅 **2028-2030**:

- Zbatimi i plotë i skemës së ndihmës për pronarët dhe vlerësimi i ndikimit të reformës.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3/5)
Ky proces është afatgjatë dhe kërkon disa mandate qeveritare për të përfunduar plotësisht.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin

📊 **Indeksi i Fizibilitetit: 4.0/5**
🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅ (4.5/5)
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️ (3.3/5)
🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅ (4.2/5)
🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️ (2.9/5)
🔹 **Ndikimi Ekonomiko-Social**: ✅ (4/5)
🔹 **Afati i Zbatimit**: ⚠️ (3.9/5)

Ky premtim ka një ndikim të rëndësishëm në të drejtat e pronësisë dhe zhvillimin ekonomik, por përballet me sfida të mëdha financiare dhe ligjore. Një reformë e suksesshme kërkon transparencë të plotë dhe një strategji të qartë për zbatimin e saj.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për “Kompensimin dhe zgjidhjen e problemit të Pronës”

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ Ky premtim ka dy objektiva të qarta:

1️⃣ **Krijimi i një fondi prej 71,000 hektarësh për kthimin fizik të tokës** – Kjo është një strategji për të rikthyer pronën për ata që kanë të drejta historike mbi të.
2️⃣ **Kompensimi monetar për pronarët që nuk mund të marrin fizikisht pronën e tyre** – Kjo ka si qëllim sigurimin e një dëmshpërblimi të drejtë bazuar në vlerën e tregut.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.8/5)
Premtimi është konkret dhe ka një qasje të dyfishtë (kthim fizik ose kompensim monetar), duke synuar një zgjidhje gjithëpërfshirëse të çështjes së pronësisë.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Historia e Kompensimeve**

- Shqipëria ka një histori të gjatë të moszbatimit të premtimeve për kthimin dhe kompensimin e pronave.
- **Ligji nr. 7501 (1991)** ndau tokën pa u bazuar te pronësia historike, duke krijuar konflikte të vazhdueshme mes pronarëve të dikurshëm dhe atyre që e morën në përdorim pas 1991.
- **Fondi për kompensimin monetar është i pamjaftueshëm**, dhe shumë pronarë kanë marrë pagesa minimale në krahasim me vlerën reale të pronës.
- **Shumë toka nuk mund të kthehen fizikisht** sepse janë zënë nga ndërtimet informale ose janë privatizuar për qëllime të tjera.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.5/5)
Zgjidhja e këtij problemi kërkon një reformë të thellë ligjore dhe financiare. Shqipëria nuk ka pasur sukses në përmbushjen e angazhimeve të mëparshme për kompensim.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ Për ta bërë këtë premtim të realizueshëm, kërkohen disa masa konkrete:

1️⃣ **Identifikimi i tokës për fondin prej 71,000 hektarësh**

- Duhet të përcaktohet se ku ndodhet kjo tokë dhe nëse është e lirë për t'u kthyer.
- Duhet të shmangen zonat me konflikte të reja pronësore.

2️⃣ **Përcaktimi i mekanizmit të kompensimit monetar**

- **A do të ketë një fond të veçantë në buxhet?**
- **A do të përdoren obligacione të qeverisë për të financuar këtë kompensim?**

- **A do të ketë një skemë pagese afatgjatë?**

3️⃣ **Sigurimi që vlerësimi i pronës të bëhet me standarde të drejtë**

- Duhet të përcaktohet nëse vlera e tregut do të përllogaritet në bazë të çmimeve aktuale ose të vlerave historike.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.0/5)
Masat janë të arsyeshme, por kërkojnë një plan të detajuar dhe të qartë për t'u zbatuar.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

⚠️ **Kostoja e këtij programi është shumë e lartë**.

🔹 **71,000 hektarë tokë me vlerë mesatare 10,000 €/ha → 710 milionë euro**
🔹 **Kompensimi monetar për tokat që nuk mund të kthehen → Mbi 1 miliard euro**

🔎 **Burimet e mundshme të financimit**:
✅ **Buxheti i shtetit** – Qeveria mund të ndjekë një strategji shumëvjeçare për të shpërndarë koston.
✅ **Obligacione të veçanta për pronarët** – Qeveria mund të lëshojë obligacione të garantuara për kompensimin.
✅ **Të ardhurat nga privatizimet** – Mund të përdoren fondet nga shitja e pronave shtetërore.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3/5)
Kjo nismë kërkon një financim të madh që mund të mos jetë i realizueshëm pa një plan të qartë për mbulimin e kostove.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Efektet pozitive**:
✅ **Siguri më e madhe për pronarët** – Ata që kanë pritur për dekada do të marrin një zgjidhje tare.
✅ **Përmirësimi i klimës së investimeve** – Një mjedis me më pak pasiguri pronësore do të inkurajojë investimet.
✅ **Zvogëlim i konflikteve** – Një skemë e qartë kompensimi do të ulë numrin e çështjeve gjyqësore për pronën.

Rreziqet e mundshme:
⚠️ **Dështimi në mbledhjen e fondeve për kompensimin mund ta bëjë programin të paefektshëm.**
⚠️ **Mund të krijohen pabarazi të reja, nëse disa pronarë përfitojnë më shumë sesa të tjerët.**
⚠️ **Rreziku i korrupsionit në procesin e shpërndarjes së tokës dhe kompensimit.**

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.3/5)
Ky projekt ka një ndikim shumë pozitiv, por kërkon transparencë dhe administrim të fortë për të shmangur problemet.

6. Afati i Zbatimit

⚠️

📅 **2025-2026**

- Identifikimi i fondit prej 71,000 hektarësh
- Hartimi i skemës së kompensimit monetar
- Krijimi i një mekanizmi transparent për shpërndarjen e fondeve

📅 **2026-2028**

- Fillimi i kthimit fizik të pronave
- Ngritja e fondit të kompensimit monetar
- Nisja e pagesave të para për pronarët që nuk mund të rikthejnë tokën

📅 **2028-2030**

- Finalizimi i procesit të kompensimit për shumicën e pronave
- Përmirësimi i regjistrimit të pronave për të parandaluar probleme të reja

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.2/5)
Afati i zbatimit është i gjatë dhe mund të përballet me vonesa për shkak të problemeve financiare dhe administrative.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin

📊 **Indeksi i Fizibilitetit: 3.6/5**
🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅ (4.8/5)
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️ (3.5/5)
🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅ (4.0/5)
🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️ (3/5)
🔹 **Ndikimi Ekonomiko-Social**: ✅ (4.3/5)
🔹 **Afati i Zbatimit**: ⚠️ (3.2/5)

Ky premtim ka një ndikim të madh dhe është një hap drejt zgjidhjes së një prej problemeve më të ndërlikuara të Shqipërisë. Megjithatë, ai kërkon një planifikim të kujdesshëm financiar dhe administrativ për të shmangur dështimet e mëparshme në procesin e kthimit dhe kompensimit të pronave.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për “Parimin "Toka e atij që e punon"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ Ky premtim synon të forcojë dhe të aplikohet në mënyrë të drejtë dhe të barabartë parimin që "toka është e atij që e punon". Ky parim mund të interpretohet si një formë e mbrojtjes së të drejtave të individëve që kanë investuar dhe e punojnë tokën, pavarësisht nga dokumentet formale të pronësisë.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.5/5)
Premtimi është i qartë dhe ka një qëllim të drejtpërdrejtë, që mund të sjellë një stabilizim të mëtejshëm të statusit të pronarëve realë të tokave.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ **Përplasja mes pronësisë formale dhe atij që punon tokën**

- **Mungesa e njohjes së të drejtës së punuesve të tokës** – Në shumë raste, ata që janë duke punuar tokën nuk janë pronarë të saj në kuptimin ligjor.
- **Zonat pa dokumente të pronësisë** – Shumë toka që janë ndarë për përdorim janë në kushte të paqarta ligjore, ku individët që punojnë tokën nuk kanë mbrojtje ligjore të plotë.
- **Zbatimi i ligjeve ekzistuese** – Parimi i "Toka e atij që e punon" shpesh është i vështirë për t'u zbatuar për shkak të pasigurisë në sistemin e regjistrimit të tokave dhe problemit të ndarjes së pasurisë.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.7/5)
Ky parim është i vështirë të implementohet në një kontekst ku pasiguria ligjore dhe konflikti mes pronësisë formale dhe përdoruesve të tokës është i përhapur.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ Për të forcuar parimin e "Toka e atij që e punon", kërkohen disa hapa konkretë:

1️⃣ **Regjistrimi i plotë i të drejtave të përdoruesve të tokës**

- Përdoruesit e tokës duhet të regjistrohen dhe të njohin të drejtat e tyre përmes një procesi të drejtpërdrejtë dhe transparent.

2️⃣ **Shqyrtimi i çështjeve të ndarjes së tokës**

- Në disa raste, ndarja e tokës mes pronarëve formalë dhe përdoruesve mund të jetë një problem i madh. Një zgjidhje e drejtë dhe e balancuar do të ishte e nevojshme.

3️⃣ **Krijimi i mundësive të investimeve dhe përfitimeve nga toka**

- Përdoruesit duhet të kenë mundësi të zhvillojnë dhe përdorin tokën për zhvillim bujqësor, urban, ose industrial.

4️⃣ **Ligji për mbrojtjen e të drejtave të përdoruesve të tokës**

- Duhet të krijohet një ligjshmëri e plotë për përdoruesit e tokës, që do të mbrojë interesat e tyre përkundrejt shtetit dhe pronarëve të tjerë.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.3/5)
Masat janë të mira dhe të arsyeshme, por ato kërkojnë një angazhim të fortë nga shteti për të zbatuar një proces të hapur dhe transparent.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

⚠️ **Kostoja e administrimit të tokave dhe regjistrimi**

- Regjistrimi i tokës kërkon investime të mëdha në teknologji dhe administratë, si dhe shpërndarjen e fondeve për këtë proces.

📌 **Kostoja e mbrojtjes ligjore dhe përfitimeve të përdoruesve**

- Niveli i mbështetjes që duhet të ofrohet për përdoruesit e tokës është gjithashtu një faktor i rëndësishëm, duke përfshirë mbështetje ligjore, konsultime dhe asistencë për të siguruar përdorimin e drejtë të tokës.

🔎 **Burimet e mundshme të financimit**:
✅ **Buxheti i shtetit** – Pjesa më e madhe e kostove mund të mbulohet nga buxheti i shtetit përmes një programi afatgjatë.
✅ **Fondet ndërkombëtare** – Mund të kërkohen burime nga donatorë për të mbështetur regjistrimin e pronës dhe mbrojtjen e të drejtave të përdoruesve të tokës.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.2/5)
Kostoja është e lartë dhe do të kërkojë një menaxhim të kujdesshëm të burimeve financiare.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Efektet pozitive**:
✅ **Përmirësimi i mundësive për bujqësinë dhe zhvillimin rural** – Përdoruesit e tokës mund të kenë mundësi të rrisin prodhimin dhe të kontribuojnë në zhvillimin ekonomik.
✅ **Përmirësimi i kushteve të jetesës** – Individët që punojnë tokën mund të kenë mundësi për të përmirësuar jetesën e tyre dhe të komunitetit.
✅ **Zvogëlim i konflikteve** – Të drejtat e qarta për përdoruesit e tokës do të ulin numrin e konflikteve pronësore.

Rreziqet e mundshme:
⚠️ **Krijimi i tensioneve mes pronarëve dhe përdoruesve të tokës** – Mund të ketë përplasje interesash dhe vështirësi në implementimin e një sistemi të drejtë.
⚠️ **Rreziku i abuzimit** – Nëse ky parim aplikohet në mënyrë të paqartë, mund të shfrytëzohet për përfitime të padrejta.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.4/5)
Ky parim mund të ketë një ndikim të madh dhe pozitiv, por duhet të zbatohet në mënyrë të balancuar për të shmangur rreziqet.

---

6. Afati i Zbatimit

⚠️

📅 **2025-2026**

- Përgatitja e ligjit dhe krijimi i një mekanizmi për regjistrimin e të drejtave të përdoruesve të tokës.
- Hartimi i procedurave të mbrojtjes së të drejtave të përdoruesve.

📅 **2026-2028**

- Implementimi i këtij parimi në zonat rurale dhe nën mbikëqyrjen e shtetit.

📅 **2028-2030**

- Konsolidimi i sistemit dhe monitorimi i ndikimit të tij në jetën e bujqve dhe përdoruesve të tokës.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.6/5)
Afati i zbatimit është realist, por procesi mund të zgjatet për shkak të kompleksitetit të sistemit dhe ndryshimeve që kërkohen.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin

📊 **Indeksi i Fizibilitetit: 3.8/5**
🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅ (4.5/5)
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️ (3.7/5)
🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅ (4.3/5)
🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️ (3.2/5)
🔹 **Ndikimi Ekonomiko-Social**: ✅ (4.4/5)
🔹 **Afati i Zbatimit**: ⚠️ (3.6/5)

Ky premtim ka një potencial të madh për të përmirësuar gjendjen e përdoruesve të tokës dhe mund të stimulojë zhvillimin ekonomik, por kërkon një planifikim të kujdesshëm dhe një angazhim të fortë nga shteti për ta zbatuar në mënyrë të drejtë dhe të barabartë.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për "Vështirësitë e Mbështetjes së Procesit dhe Angazhimi i Qeverisë"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ Ky premtim fokusohet në angazhimin e qeverisë për të garantuar një proces të drejtë dhe të shpejtë për kthimin e tokave dhe shpërndarjen e fondeve të kompensimit për pronarët. Ai gjithashtu thekson luftën kundër korrupsionit, një faktor kyç për suksesin e këtij procesi. Premtimi i qeverisë është të eliminoni dështimet e kaluara dhe të krijoni një sistem që garanton drejtësi dhe efikasitet.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.6/5)
Premtimi është i qartë dhe i drejtpërdrejtë, duke u përpjekur të përmirësojë një proces që ka hasur në shumë vështirësi për shkak të korrupsionit dhe dështimeve të kaluara.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️

📌 **Korrupsioni në procesin e kthimit të tokave**

- Korrupsioni ka qenë një problem i madh në shumë procese të ngjashme, ku individë të caktuar kanë abuzuar me sistemin për të përfituar nga kompensimet, duke ndikuar negativisht te ata që kanë të drejtë të marrin kompensim.

📌 **Burokracia dhe vonesat**

- Ndërkohë që një numër i madh i pronarëve janë ende pa kompensime apo kthim të pronave, burokracia dhe vonesat e procesit kanë bërë që shumë individë të presin për vite pa mundur të marrin drejtësi.

📌 **Dështimet e kaluara dhe besimi i ulët në shtet**

- Dështimet e kaluara kanë krijuar një klimë mosbesimi ndaj autoriteteve shtetërore, duke penguar pjesëmarrjen aktive të qytetarëve në proceset e rikthimit dhe kompensimit.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.8/5)
Ka vështirësi të dukshme në proces, dhe mbetet e paqartë se si do të menaxhohen këto sfida, duke pasur parasysh eksperiencat negative të kaluara.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ Për të siguruar që ky proces të jetë efikas dhe të zbatohet me sukses, do të duhet të ndërmerren disa masa kyçe:

1️⃣ **Përmirësimi i transparencës dhe lufta kundër korrupsionit**

- Krijimi i një mekanizmi të transparencës që monitoron shpërndarjen e fondeve dhe proceset e kthimit të tokave mund të ndihmojë në parandalimin e abuzimeve.

2️⃣ **Përshpejtimi i procesit administrativ**

- Përmirësimi i procedurave burokratike dhe sigurimi i një sistemi të thjeshtë dhe të shpejtë për aplikime dhe shqyrtimin e rasteve.

3️⃣ **Krijimi i një platforme të decentralizuar për aplikime dhe informacion**

- Një platformë që mundëson individëve të aplikojnë dhe të ndjekin statusin e kërkesave të tyre do të mundësojë një proces më efikas dhe të lehtë për qytetarët.

4️⃣ **Angazhimi i autoriteteve të besueshme dhe të pakorruptuara**

- Angazhimi i një grupi të dedikuar të ekspertëve dhe zyrtarëve të paanshëm, për të siguruar që procesi të mbetet i ndershëm dhe i drejtë.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.1/5)
Masat janë të nevojshme për të zgjidhur problemet ekzistuese, por kërkojnë një angazhim të fortë dhe koordinim të mirë për t'u realizuar.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

⚠️

📌 **Kostoja e luftës kundër korrupsionit dhe përmirësimi i administratës**

- Kostoja për krijimin e mekanizmave të kontrollit dhe përmirësimin e procesit administrativ është e lartë dhe kërkon angazhim të madh nga qeveria.

📌 **Burimet e mundshme të financimit**

- **Buxheti i shtetit**: Fondet për të luftuar korrupsionin dhe për të përmirësuar administratën duhet të sigurohen nga buxheti i shtetit.
- **Donatorë dhe agjenci ndërkombëtare**: Ndihma nga agjenci ndërkombëtare dhe donatorë mund të ndihmojë në realizimin e këtyre projekteve dhe të kontribuoni në zbatimin e reformave.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.4/5)
Kostoja është e konsiderueshme dhe do të kërkojë angazhim të mëtejshëm për sigurimin e burimeve të financimit.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Efektet pozitive**:
✅ **Rritja e besimit te shteti dhe proceset ligjore** – Shpërndarja e drejtë dhe efikase e fondeve dhe kthimi i tokave do të kontribuoni në rritjen e besimit te qeveria dhe te sistemi juridik.
✅ **Përmirësimi i kushteve të jetesës për pronarët e tokave** – Individët që do të marrin kompensime do të përfitojnë në mënyrë direkte nga ky proces.
✅ **Zvogëlimi i korrupsionit dhe përmirësimi i klimës së biznesit** – Lufta ndaj korrupsionit do të ketë një ndikim pozitiv në mjedisin e biznesit dhe zhvillimin ekonomik në përgjithësi.

Rreziqet e mundshme:
⚠ **Nuk garanton suksesin e menjëhershëm** – Pavarësisht masave të marra, mund të ndodhin vonesa dhe vështirësi të tjera në implementimin e plotë të këtij procesi.
⚠ **Mosrealizimi i plotë i angazhimeve** – Nëse qeveria nuk e mbështet këtë proces në mënyrë të qëndrueshme, do të humbasë besimi i qytetarëve dhe do të rrisë tensionet sociale.

📊 **Vlerësimi**: ☑ (4.1/5)
Ky premtim ka potencial të sjellë një ndikim të madh dhe pozitiv, por mbetet e paqartë nëse do të realizohet plotësisht.

---

6. Afati i Zbatimit

⚠

📅 **2025-2026**

- Krijimi i një mekanizmi të fortë të kontrollit dhe transparencës, dhe përmirësimi i procedurave për kthimin e tokave dhe shpërndarjen e fondeve.

📅 **2026-2028**

- Implementimi i reformave të nevojshme dhe testimi i sistemeve të reja për të mbështetur dhe monitoruar këtë proces.

📅 **2028-2030**

- Konsolidimi i procesit dhe siguria që ky sistem të funksionojë në mënyrë të qëndrueshme dhe efikase.

📊 **Vlerësimi**: ⚠ (3.7/5)
Afati i zbatimit është realist, por mund të hasen vonesa të konsiderueshme gjatë implementimit të ndryshimeve.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin

📊 **Indeksi i Fizibilitetit: 3.4/5**
🔹 **Qartësia e Premtimit**: ☑ (4.6/5)
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠ (3.8/5)
🔹 **Masat për Zbatimin**: ☑ (4.1/5)
🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠ (3.4/5)
🔹 **Ndikimi Ekonomiko-Social**: ☑ (4.1/5)
🔹 **Afati i Zbatimit**: ⚠ (3.7/5)

Ky premtim ka një potencial të madh për të përmirësuar besimin e qytetarëve dhe proceset administrativë, por do të kërkojë angazhim të fuqishëm dhe implementim të kujdesshëm për të shmangur korrupsionin dhe për të garantuar që shpërndarja e fondeve dhe kthimi i tokave të realizohen me efikasitet.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për "Sfidat dhe mundësitë për zgjidhje"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ Ky premtim është një angazhim për të realizuar kthimin e plotë të tokave dhe kompensimin për pronarët. Premtimi thekson angazhimin e plotë të qeverisë dhe vullnetin politik të fortë për të siguruar që çdo pronar të marrë kompensim të drejtë dhe të plotë, përfshirë kompensimin e vlerës së plotë të tregut të pasurive të tyre. Premtimi është i qartë dhe ka një qëllim të drejtpërdrejtë.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.5/5)
Premtimi është i qartë dhe synon të japë një zgjidhje të drejtë dhe të plotë për pronarët, duke synuar të sigurojë kthimin e pronave dhe kompensimin e drejtë të vlerës së tregut.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️

📌 **Dështimi i proceseve të kaluara**

- Dështimet e kaluara në kthimin e tokave dhe ndarjen e kompensimeve kanë krijuar një situatë ku shumë individë janë ende të privuar nga pronat e tyre, duke ndikuar negativisht në besimin e qytetarëve ndaj autoriteteve shtetërore.

📌 **Pabarazia në shpërndarjen e kompensimeve**

- Një problem tjetër është shpërndarja e padrejtë e kompensimeve, ku individët që kanë të drejtë për kompensim nuk janë gjithmonë ata që e marrin atë. Pabarazia në proces mund të thellojë pasigurinë dhe të rrisë tensionet sociale.

📌 **Vështirësi të administratës dhe burimeve**

- Administrata shtetërore përballohet me mungesë burimesh dhe kapacitetesh për të menaxhuar një proces të tillë në mënyrë të efektshme dhe të shpejtë. Kjo është një sfidë e madhe për arritjen e objektivave të parashikuara.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.8/5)
Ka probleme të mëdha në situatën aktuale që do të duhet të zgjidhen përpara se të mund të realizohen këto premtime.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ Për të arritur sukses në zbatimin e këtij premtimi, do të duhet të ndërmerren disa hapa kyç:

1️⃣ **Përmirësimi i administratës dhe burimeve**

Krijimi i një administrate të specializuar dhe efikase që mund të menaxhojë kthimin dhe kompensimin e pronave në një kohë të shkurtër. Kjo kërkon trajnimin e zyrtarëve dhe burime të mjaftueshme për të realizuar këtë proces.

2️⃣ **Ligji i ri për kompensimin**

Zbatimi i ligjit të ri për kompensimin, i cili garanton kthimin e pronave me vlerën e plotë të tregut, është një hap shumë i rëndësishëm. Ky ligj do të duhet të jetë i thjeshtë, i qartë dhe të sigurojë që çdo pronar të marrë atë që i takon.

3️⃣ **Mekanizmat e transparencës dhe kontrollit**

Krijimi i një mekanizmi të fortë transparence dhe kontrolli për të siguruar që kompensimet të shpërndahen në mënyrë të drejtë dhe të shpejtë, dhe që nuk do të ketë korrupsion në këtë proces.

4️⃣ **Lufta kundër korrupsionit dhe abuzimeve**

Angazhimi për të eliminuar çdo mundësi për korrupsion dhe abuzim me procesin, duke përdorur teknologjinë dhe sisteme të mbikëqyrjes.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.4/5)
Masat e propozuara janë të duhura për zbatimin e suksesit të këtij premtimi dhe mund të garantojnë një proces të drejtë dhe të shpejtë.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

⚠️

📌 **Kostoja e zbatimit të ligjit të ri dhe procesit administrativ**

- Kostoja e krijimit të një administrate efikase dhe zbatimit të ligjit të ri është e konsiderueshme dhe kërkon burime të mjaftueshme financiare.

📌 **Sigurimi i fondeve për kompensimet**

- Nëse kompensimet janë të lidhura me vlerën e plotë të tregut, do të kërkohen fonde të konsiderueshme për të përmbushur kërkesat e pronarëve, që mund të ndikojnë në buxhetin e shtetit dhe financat publike.

📌 **Burimet e mundshme të financimit**

- **Buxheti i shtetit** mund të sigurojë një pjesë të fondeve, por do të kërkohen gjithashtu **ndihma nga donatorët ndërkombëtarë** dhe **institucione financiare** për të mbështetur këtë proces.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.8/5)
Kostoja është e konsiderueshme dhe do të kërkohet një plan i mirëfinancuar për të siguruar që fondet të jenë të mjaftueshme për të mbështetur këtë proces të rëndësishëm.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Efektet pozitive**:
✅ **Përmirësimi i kushteve të jetesës për pronarët** – Kompensimi i plotë për pronarët do të kontribuoni në përmirësimin e kushteve të jetesës dhe do të rrisë nivelin e besimit në qeveri.
✅ **Përforcimi i besimit te shteti** – Realizimi i këtij premtimi do të rrisë besimin te shteti dhe proceset ligjore.

✅ **Rritja e stabilitetit social** – Kthimi dhe kompensimi i pronave do të kontribuoni në zvogëlimin e tensioneve sociale që kanë lindur nga proceset e dështuara të kaluara.

Rreziqet e mundshme:
⚠️ **Vonesa dhe dështime të mundshme** – Shpërndarja e fondeve dhe kthimi i pronave mund të vonohen për shkak të proceseve burokratike të ngadalta ose problemesh të tjera administrativë.
⚠️ **Niveli i besimit në implementimin e ligjit** – Nëse nuk arrihet të implementohet plotësisht ky proces, besimi i qytetarëve mund të ulet, duke përkeqësuar situatën sociale.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.4/5)
Ky premtim ka potencial të sjellë ndikime pozitive të mëdha, por ka gjithashtu rreziqe që duhet menaxhuar me kujdes.

---

6. Afati i Zbatimit ⚠️

📅 **2025-2026**

- Krijimi i ligjit të ri dhe ndihma e nevojshme për krijimin e një administrate efikase për të menaxhuar procesin.

📅 **2026-2028**

- Implementimi i ligjit të ri dhe zbatimi i tij në nivelin administrativ, duke shpërndarë fonde dhe duke kthyer tokat në përputhje me vlerën e tregut.

📅 **2028-2030**

- Konsolidimi i procesit dhe siguria që ky sistem do të funksionojë në mënyrë të qëndrueshme dhe të drejtë.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.7/5)
Afati është realist, por do të kërkojë angazhim dhe bashkëpunim të ngushtë midis qeverisë dhe institucioneve ndërkombëtare për t'u realizuar.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin

📊 **Indeksi i Fizibilitetit: 3.9/5**
🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅ (4.5/5)
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️ (3.8/5)
🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅ (4.4/5)
🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️ (3.8/5)
🔹 **Ndikimi Ekonomiko-Social**: ✅ (4.4/5)
🔹 **Afati i Zbatimit**: ⚠️ (3.7/5)

Ky premtim ka një potencial të lartë për të përmirësuar kushte ekonomike dhe sociale për pronarët dhe për të kontribuar në rritjen e besimit ndaj qeverisë dhe sistemit ligjor. Megjithatë, ka disa sfida dhe rreziqe që kërkojnë menaxhim të kujdesshëm, sidomos në lidhje me financimin, administratën dhe implementimin e tij në kohë.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për "Proces të drejtë dhe të shpejtë të kthimit dhe kompensimit"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ Ky premtim përmbyll gjithçka që është propozuar deri tani, duke theksuar angazhimin e qeverisë për të siguruar një proces të drejtë dhe të shpejtë të kthimit dhe kompensimit të pasurive për pronarët. Ai thekson gjithashtu se ky proces është i mundshëm dhe i realizueshëm, por kërkon vullnet politik dhe angazhim për t'u përballuar me sfidat që mund të lindin. Premtimi është i qartë dhe i drejtpërdrejtë, duke pasqyruar angazhimin e qeverisë për të realizuar objektivat e tij.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.7/5)
Premtimi përmbyll gjithë procesin dhe ofron një angazhim të fortë dhe të qartë për zbatimin e tij.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️

📌 **Përballja me sfidat e kaluara**

- Megjithëse ky premtim ka një qëllim të qartë, situata aktuale tregon se ka pasur një dështim të mëparshëm në zbatimin e këtyre premtimeve. Ka një histori të dështuar të kthimit dhe kompensimit të pasurive, ku pronarët nuk kanë marrë kompensimin e duhur ose kthimin e plotë të pronave të tyre.

📌 **Ndikimi i korrupsionit**

- Një tjetër problem kryesor ka qenë korrupsioni dhe mungesa e transparencës në administratën shtetërore, që ka penguar shpërndarjen e drejtë të kompensimeve dhe ka shkaktuar padrejtësi për shumë pronarë.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.8/5)
Situata e kaluara dhe sfidat që lidhen me administratën dhe korrupsionin kërkojnë vëmendje të veçantë për të siguruar realizimin e këtij premtimi.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ Për të realizuar këtë premtim, duhet të ndërmerren disa masa kyçe për të siguruar që procesi të jetë i drejtë dhe i shpejtë:

1️⃣ **Angazhimi i qeverisë**

Angazhimi i qeverisë duhet të jetë i plotë dhe i pakursyer, duke përfshirë krijimin e një administrate efikase dhe të përgjegjshme që do të garantojë zbatimin e procesit të kthimit dhe kompensimit të pronave.

2️⃣ **Përballimi i sfidave administrative**

Sfida e administratës duhet të adresohen për të mundësuar një proces të shpejtë dhe të sigurt, duke siguruar që çdo pronar të marrë atë që i takon pa vonesa dhe pa probleme të mundshme burokratike.

3️⃣ **Fuqizimi i transparencës dhe kontrollit**

Niveli i transparencës duhet të rritet, duke përdorur sisteme të avancuara për monitorimin dhe kontrollin e shpërndarjes së kompensimeve dhe kthimit të pronave.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.4/5)
Masat janë të duhura për të realizuar këtë premtim dhe janë të fokusuar në përmirësimin e administratës dhe garantimin e një procesi të drejtë dhe të shpejtë.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

⚠️

📌 **Burimet financiare për zbatimin e procesit**

- Pavarësisht angazhimit të qeverisë, ky proces mund të ketë një kosto të konsiderueshme për buxhetin e shtetit. Kthimi i pasurive dhe kompensimi i pronarëve kërkon burime të mjaftueshme financiare, të cilat mund të ndikojnë në balancat fiskale.

📌 **Sigurimi i fondeve të nevojshme**

- Për të realizuar këtë premtim, qeveria do të duhet të sigurojë fonde të mjaftueshme, si dhe të menaxhojë mundësitë për të marrë ndihmë ndërkombëtare nga donatorë dhe institucione financiare.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.9/5)
Kostoja është e konsiderueshme dhe kërkon një plan të mirëfinancuar për të siguruar që burimet financiare të jenë të mjaftueshme për realizimin e këtij procesi.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ Ky premtim ka ndikim të drejtpërdrejtë në përmirësimin e kushteve të jetesës për pronarët dhe stabilitetin ekonomik dhe social:

Efektet pozitive:
✅ **Përmirësimi i besimit të qytetarëve** – Duke realizuar këtë premtim, qeveria do të forcojë besimin e qytetarëve në shtet dhe proceset ligjore.
✅ **Rritja e stabilitetit social** – Kompensimi dhe kthimi i pasurive do të kontribuoni në uljen e tensioneve sociale dhe në rritjen e stabilitetit.
✅ **Përmirësimi i kushteve ekonomike** – Kthimi i pasurive dhe kompensimi i drejtë mund të rrisin ndjeshëm nivelin e jetesës dhe mundësitë ekonomike për individët që përfitojnë nga ky proces.

Rreziqet e mundshme:
⚠️ **Vonesa dhe dështime të mundshme** – Ka mundësi që vonesat në implementimin e procesit të krijojnë pakënaqësi dhe të rrisin tensionet.

⚠️ **Mungesa e kontrollit dhe transparencës** – Nëse nuk ka mekanizma të mjaftueshëm kontrolli, mund të ketë keqinterpretim të fondeve dhe të drejtave të pronarëve.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.6/5)
Efektet pozitive janë të dukshme dhe do të kontribuojnë në stabilitetin ekonomik dhe social, por ka disa rreziqe që kërkojnë menaxhim të kujdesshëm.

---

6. Afati i Zbatimit

⚠️

📅 **2025-2026**

- Përgatitjet për ligjin dhe krijimi i infrastrukturës administrative për implementim.

📅 **2026-2028**

- Realizimi i kthimit dhe kompensimit të pronave në përputhje me ligjin e ri.

📅 **2028-2030**

- Konsolidimi i procesit dhe siguria që sistemi do të funksionojë në mënyrë të qëndrueshme dhe të drejtë.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.8/5)
Argument: Afati është realist, por do të kërkojë angazhim të vazhdueshëm për të siguruar se çdo fazë e procesit të implementimit është e realizuar në kohë.

Vlerësimi Final i Indeksit të Fizibilitetit për Premtimin

📊 **Indeksi i Fizibilitetit: 3.9/5**
🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅ (4.7/5)
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️ (3.8/5)
🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅ (4.4/5)
🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️ (3.9/5)
🔹 **Ndikimi Ekonomiko-Social**: ✅ (4.6/5)
🔹 **Afati i Zbatimit**: ⚠️ (3.8/5)

Ky premtim ka një potencial të lartë për të përmirësuar kushte ekonomike dhe sociale për pronarët dhe për të kontribuar në rritjen e besimit ndaj qeverisë dhe sistemit ligjor. Megjithatë, ka disa sfida dhe rreziqe që kërkojnë menaxhim të kujdesshëm, sidomos në lidhje me financimin, administratën dhe implementimin e tij në kohë.

Indeksi i Fizibilitetit sektorial: 3.9/5

---

8. Premtimet Programore për Familjen

1.Individi dhe Familja, Prioritet i Qeverisjes së Partisë Demokratike

✅ **Paketa e stimujve për të rinjtë dhe sipërmarrësit**: Një paketë e plotë me stimuj fiskalë dhe grante do të ofrohet për të punësuarit në moshë të re dhe sipërmarrësit deri në 35 vjeç, me qëllim luftën ndaj emigracionit dhe rikthimin e të rinjve në vend.
✅ **Mbështetje për familjet e reja**: Do të sigurohet një paketë mbështetjeje për familjet e reja, që përfshin subvencionimin e normave të interesit për blerje banese, rritjen e bonusit të bebes, granti mujor për çdo fëmijë deri në moshën 21 vjeç dhe përjashtime nga taksat për nënat me shumë fëmijë.

2. Përkushtimi për Ruajtjen e Familjes dhe Vlerave të Saj

✅ **Mbështetje për familjen tradicionale**: Do të vendoset një politikë mbështetjeje për forcimin e familjes tradicionale dhe vlerave të saj, duke u angazhuar për përfshirjen e familjeve në politikën kombëtare.
✅ **Politika mbështetëse për zhvillimin e familjes**: Do të krijohen programe që mbështesin rritjen e numrit të fëmijëve dhe forcimin e lidhjeve familjare, duke ofruar incentiva ekonomike dhe sociale për familjet.

3. Paketa Emergjente për Luftën Kundër Varfërisë

✅ **Eliminimi i varfërisë ekstreme**: Do të krijohet një paketë emergjente për zhdukjen e varfërisë ekstreme, duke ofruar ndihmën ekonomike dhe mbështetje për familjet në nevojë.
✅ **Rritja e pagës minimale dhe mbështetje sociale**: Do të rritet paga minimale dhe do të ofrohen mundësi mbështetjeje për familjet me të ardhura të ulëta, duke përfshirë ndihmën për energjinë dhe ujë.

4. Forcimi i Strukturove Familjare dhe Konsolidimi i Shoqërisë

✅ **Mbrojtja e vlerave tradicionale të familjes**: Do të vazhdohet mbështetja për forcimin e familjes shqiptare dhe ruajtjen e vlerave të saj, duke u angazhuar për të kundërshtuar çdo tentativë për deformimin e konceptit të familjes tradicionale.
✅ **Përforcimi i politikave për një familje të fortë dhe të konsoliduar**: Do të krijohen politika të reja që mbështesin stabilitetin dhe mirëqenien e familjeve shqiptare, duke ofruar mbështetje për zhvillimin e fëmijëve dhe sigurimin e kushteve të përshtatshme për edukim dhe mirëqenie.

5. Transformimi i Kushteve të Jetesës për Familjet

✅ **Përmirësimi i kushteve të jetesës për çdo familje**: Do të realizohen investime të mëdha për përmirësimin e kushteve të jetesës dhe do të sigurohet mundësia e jetesës në kushte të përshtatshme për çdo familje.
✅ **Program i përbashkët për rritjen e kushteve të strehimit**: Krijimi i një programi ambicioz për sigurimin e banesave të reja për çdo familje, sidomos për ata që ndodhen në nevojë.

6. Rritja e Stabilitetit Ekonomik dhe Familjar

✅ **Mbështetje për mundësitë ekonomike të familjeve**: Do të ndërmerren politika që mbështesin rritjen e mundësive ekonomike për çdo familje, duke ofruar mundësi për punësim, trajnime dhe mbështetje për bizneset familjare.

✅ **Rritja e mundësive për punësim dhe zhvillim ekonomik**: Do të fokusohemi në krijimin e mundësive për punësim të rinisë dhe forcimin e zhvillimit të biznesit të vogël, duke siguruar përfitime të drejtpërdrejta për familjet.

7. Ruajtja dhe Konsolidimi i Popullsisë dhe Kombit Shqiptar

✅ **Nxitja e ripopullimit të Shqipërisë**: Do të ndërmerren hapa për të rikthyer dhe mbajtur shqiptarët në atdhe, duke siguruar kushte më të mira për jetesë dhe mundësi zhvillimi për familjet.

✅ **Politika mbështetëse për rininë dhe popullsinë në rrezik**: Do të krijohen mundësi mbështetje për rininë dhe grupe të ndryshme të popullsisë që janë në rrezik të largohem nga Shqipëria, duke ofruar mundësi për një të ardhme të sigurt.

8. Politikat për Familjet në nevojë

✅ **Politika gjithëpërfshirëse për familjet e margjinalizuara**: Do të krijohet një sistem mbështetjeje për familjet që jetojnë në kushte të vështira, duke ofruar mundësi integrimi dhe mbështetje në çdo aspekt të jetës së tyre.

✅ **Sigurimi i ndihmës për familjet që kalojnë krizë**: Do të krijohet një sistem mbështetjeje për familjet që përjetojnë krizë të thellë ekonomike ose sociale, duke ofruar mundësi për ringritjen dhe përmirësimin e kushteve të jetesës.

Këto premtime synojnë forcimin dhe përkrahjen e familjes shqiptare, përmirësimin e kushteve të jetesës dhe sigurimin e një të ardhmeje më të mirë për të gjithë qytetarët.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për "Individi dhe Familja, Prioritet i Qeverisjes së Partisë Demokratike"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ Premtimi është i qartë dhe i drejtpërdrejtë, duke synuar mbështetje për të rinjtë dhe sipërmarrësit deri në 35 vjeç, si dhe për familjet e reja. Ky plan përfshin stimuj fiskalë dhe grante për të rinjtë dhe mbështetje për familjet përmes subvencioneve të interesit për kredi për blerje banese, rritjen e bonusit të bebes dhe përjashtime nga taksat për nënat me shumë fëmijë. Premtimi është i fokusuar në adresimin e dy çështjeve të mëdha që prekin shoqërinë shqiptare: emigracionin dhe vështirësitë ekonomike të familjeve të reja.

📊 **Vlerësimi:** ✅ (4.4/5)
Premtimi është i qartë dhe i kuptueshëm, por realizimi i tij kërkon mbështetje të fortë financiare dhe planifikim afatgjatë për të pasur efektivitet.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ Shqipëria ka përjetuar një eksod të të rinjve, për shkak të mundësive më të mira jashtë vendit. Po ashtu, familjet e reja përballen me një gamë të gjerë problemesh financiare, si dhe vështirësi për të blerë shtëpi dhe për të mbajtur një nivel të lartë jetese për fëmijët e tyre. Ky fenomen ka sjellë një rritje të emigracionit dhe një ngarkesë të rëndë mbi sistemet sociale të vendit, duke vështirësuar zhvillimin ekonomik dhe duke shkaktuar varfëri për shumë familje.

📊 **Vlerësimi:** ⚠️ (3.8/5)
Problemet janë të thella dhe kanë ndikim të drejtpërdrejtë në zhvillimin ekonomik dhe social të vendit. Ky premtim është një përgjigje për këto sfida dhe mund të ketë efekte pozitive, por gjithashtu kërkon mbështetje të qëndrueshme.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ Për realizimin e këtij premtimi, duhen ndërmarrë disa hapa strategjikë:

- **Paketë stimujsh për të rinjtë dhe sipërmarrësit**
  Krijimi i një pakete stimujsh fiskalë dhe grante për të rinjtë dhe sipërmarrësit është i nevojshëm për të inkurajuar qëndrimin dhe zhvillimin e bizneseve të reja. Ky proces kërkon ndryshime ligjore dhe mund të përfshijë ulje taksash dhe mundësi investimesh.
- **Mbështetje për familjet e reja**
  Subvencionimi i normave të interesit për kreditë e blerjes së banesave dhe krijimi i fondeve për mbështetje direkte për familjet e reja. Ky plan kërkon krijimin e fondeve të dedikuara dhe mundësi financimi nga buxheti i shtetit.

📊 **Vlerësimi:** ✅ (4.1/5)
Masat janë të nevojshme për të mbështetur rininë dhe familjet e reja dhe janë të fokusuara në zgjidhjen e problemeve financiare të këtyre grupeve.

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

⚠️ Kostoja për realizimin e këtij premtimi është e konsiderueshme.

- **Paketë stimujsh për të rinjtë dhe sipërmarrësit**
  Rreth 10 milionë euro në vit për mbështetje të drejtpërdrejtë dhe stimuj për bizneset e reja dhe të rinjtë.
- **Mbështetje për familjet e reja**
  Rreth 3 milionë euro në vit për subvencionimin e interesave për kreditë e blerjes së banesave.
- **Rreth 1.5 milionë euro** për rritjen e bonusit të bebes dhe grante për fëmijët.
- **Rreth 2 milionë euro** për përjashtimet nga taksat për nënat me shumë fëmijë.

Kosto totale: Rreth 21.5 milionë euro në vit.

Burimet financiare mund të sigurohen përmes rishikimit të buxhetit të shtetit, borxhit shtetëror, dhe mundësisë për mbështetje ndërkombëtare.

📊 **Vlerësimi:** ⚠️ (3.5/5)
Kostoja e lartë mund të krijojë një presion mbi buxhetin shtetëror, duke kërkuar një menaxhim të kujdesshëm dhe një balancim të financave.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ Efektet pozitive:

- **Lufta ndaj emigracionit:** Krijimi i mundësive për të rinjtë mund të ulë emigracionin dhe të inkurajojë ata të qëndrojnë dhe investojnë në Shqipëri.
- **Mbështetje për familjet e reja:** Kjo do të përmirësojë kushtet e jetesës për familjet dhe do të kontribuoni në zhvillimin demografik të vendit.

Rreziqet:

- **Kostoja e lartë** mund të krijojë presion mbi buxhetin dhe mund të kërkojë rishikim të politikave fiskale.
- **Dështimet administrative** mund të shkaktojnë vonesa në realizimin e premtimeve dhe të pengojnë mbështetje efektive për ata që kanë më shumë nevojë.

📊 **Vlerësimi:** ✅ (4.4/5)
Efektet pozitive janë të dukshme dhe mund të përmirësojnë stabilitetin ekonomik dhe social, por menaxhimi i rreziqeve është kyç.

---

6. Afati i Zbatimit

⚠️ Afatet për realizimin e këtij premtimi mund të ndahen në disa faza:

- **2025-2026:** Krijimi i politikave dhe stimujve fiskalë për të rinjtë dhe sipërmarrësit. Po ashtu, krijimi i fondeve për strehim dhe mbështetje për familjet e reja.

- **2026-2028:** Zbatimi i plotë i paketës për të rinjtë dhe sipërmarrësit.
- **2028-2030:** Vlerësimi i ndikimit dhe adaptimi i politikave.

📊 **Vlerësimi:** ⚠️ 3.6/5)
Afatet janë realistë, por kërkojnë një menaxhim të kujdesshëm dhe angazhim të plotë nga qeveria për të realizuar premtimet në kohë.

Vlerësimi Final

📊 **Indeksi i Fizibilitetit:** **3.5**/5

- **Qartësia e Premtimit:** ✅ (4.4/5)
- **Situata Aktuale:** ⚠️ (3.8/5)
- **Masat për Zbatimin:** ✅ (4.1/5)
- **Kostoja dhe Financimi:** ⚠️ (3.5/5)
- **Ndikimi Ekonomiko-Social:** ✅ (4.4/5)
- **Afati i Zbatimit:** ⚠️ (3.6/5)

Ky premtim është një mundësi për të adresuar dy çështje kyçe për shoqërinë shqiptare: emigracionin dhe vështirësitë e familjeve të reja. Ai ka një ndikim të mundshëm të madh në përmirësimin e kushteve të jetesës dhe mbështetje për të rinjtë. Megjithatë, realizimi i tij kërkon një angazhim të fortë financiar, menaxhim të kujdesshëm të burimeve dhe mbështetje të qëndrueshme për të shmangur rreziqet dhe vonesat.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për "Përkushtimi për Ruajtjen e Familjes dhe Vlerave të saj"

1. **Qartësia e Premtimit**

✅ Premtimi është i drejtpërdrejtë dhe i qartë, duke synuar forcimin e familjes tradicionale dhe promovimin e vlerave familjare. Ai përfshin krijimin e politikave mbështetëse dhe programeve që ofrojnë incentivo ekonomike dhe sociale për të inkurajuar rritjen e numrit të fëmijëve dhe forcimin e lidhjeve familjare. Përfshirja e familjeve në politikën kombëtare tregon një angazhim për një qasje më të gjerë për mbrojtjen e strukturës familjare.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.5/5)

Premtimi është i qartë dhe i drejtpërdrejtë, por kërkon një angazhim të fortë për realizimin e tij dhe zhvillimin e infrastrukturës mbështetëse.

2. **Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore**

⚠️ Shqipëria ka përjetuar një ulje të shpejtë të numrit të fëmijëve dhe një ndryshim të strukturës familjare në vitet e fundit, duke u përballur me sfida të thella demografike. Ky fenomen, së bashku me emigracionin dhe një nivel të lartë të varfërisë, ka krijuar vështirësi për mbështetje të qëndrueshme të familjeve dhe për forcimin e lidhjeve të brendshme. Kjo ka ndikuar në mënyrë të drejtpërdrejtë në zhvillimin e një politike që mbështet familjen si një element themelor të shoqërisë.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.8/5)

Problemet janë të thella dhe kërkojnë një qasje afatgjatë dhe mbështetje të qëndrueshme për të zgjidhur sfidat demografike dhe sociale.

3. **Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit**

✅ Për realizimin e këtij premtimi, disa masa kryesore janë të nevojshme:

- **Politika mbështetëse për familjen tradicionale**: Duhet krijuar një kuadër ligjor dhe fiskal që mbështet familjet, duke ofruar lehtësira tatimore dhe mundësi të tjera mbështetjeje financiare.
- **Programet për rritjen e numrit të fëmijëve**: Kjo mund të përfshijë mbështetje financiare për prindërit, si dhe grante për edukimin e fëmijëve dhe zhvillimin e mundësive për kujdesin e fëmijëve në nivel kombëtar.
- **Incentiva sociale për lidhje më të forta familjare**: Krijimi i mundësive për mbështetje emocionale dhe sociale për familjet, për të forcuar lidhjet mes anëtarëve të saj.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.5/5)

Masat janë të nevojshme dhe të rëndësishme për forcimin e strukturës familjare dhe përmirësimin e kushteve të jetesës për familjet.

4. **Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit**

⚠️ Kostoja për realizimin e këtij premtimi është e konsiderueshme, pasi përfshin një gamë të gjerë masash mbështetëse, duke përfshirë stimuj fiskalë dhe grante sociale.

- **Mbështetje për familjet tradicionale**: Duhet të krijohen politika tatimore dhe fiskale që mund të kërkojnë një rishikim të buxhetit shtetëror.
- **Programet për rritjen e numrit të fëmijëve**: Kostoja mund të përfshijë subvencione për prindërit dhe grante për edukimin e fëmijëve.
- **Incentiva sociale për lidhje më të forta familjare**: Financimi mund të vijë nga buxheti i shtetit, por gjithashtu mund të kërkohet mbështetje ndërkombëtare dhe donacione.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.6/5)

Kostoja është e lartë dhe mund të krijojë presion mbi buxhetin, duke kërkuar menaxhim të kujdesshëm të burimeve financiare.

5. **Ndikimi Ekonomik dhe Social**

✅ **Efektet pozitive**:

Politikat mbështetëse për familjen mund të inkurajojnë rritjen e numrit të fëmijëve, të forcojnë strukturat familjare dhe të krijojnë një shoqëri më të qëndrueshme dhe demografikisht më të balancuar.

Rreziqet:

Menaxhimi i burimeve financiare është kyç, pasi mund të krijohet një presion mbi buxhetin shtetëror dhe mund të kërkohet rishikimi i politikave për të siguruar që mbështetja të arrijë ata që kanë më shumë nevojë.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.6/5)

Efektet pozitive mund të kenë një ndikim të madh në forcimin e strukturës sociale dhe të familjes, por menaxhimi i rreziqeve është i domosdoshëm për të shmangur dështimet.

6. **Afati i Zbatimit**

⚠️ Afatet për realizimin e këtij premtimi mund të ndahen në disa faza:

- **2025-2026**: Krijimi i politikave mbështetëse dhe krijimi i një kornize ligjore për mbështetje tatimore dhe sociale për familjet.
- **2026-2028**: Implementimi i plotë i programeve për rritjen e numrit të fëmijëve dhe mbështetje për forcimin e lidhjeve familjare.
- **2028-2030**: Vlerësimi i ndikimit dhe adaptimi i politikave, në mënyrë që të arrihet një qëllim të qëndrueshëm dhe afatgjatë.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (4.0/5)

Afatet janë të arritshme, por kërkojnë menaxhim të kujdesshëm dhe angazhim të plotë nga qeveria.

Vlerësimi Final

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.8**/5

🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅ (4.5/5)
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️ (3.8/5)

- **Masat për Zbatimin**: ☑ (4.5/5)
- **Kostoja dhe Financimi**: ⚠ (3.6/5)
- **Ndikimi Ekonomiko-Social**: ☑ (4.6/5)
- **Afati i Zbatimit**: ⚠ (3.9/5)

Ky premtim përkushtohet për forcimin e strukturës familjare dhe promovimin e vlerave të familjes tradicionale, duke ofruar mundësi për një shoqëri më të qëndrueshme.

Efektet pozitive janë të dukshme, por realizimi i tij kërkon një angazhim të fortë financiar, një menaxhim të kujdesshëm të burimeve dhe një koordinim të plotë të masave mbështetëse.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për "Paketa Emergjente për Luftën kundër Varfërisë"

1. Qartësia e Premtimit ✅

📊 **Vlerësimi: (4.3/5)**

Premtimi është i formuluar qartë, duke specifikuar disa masa kryesore si:

- **Rritja e ndihmës ekonomike**,
- **Rritja e pagës minimale**,
- **Mbështetje për kostot e energjisë dhe ujit**,
- **Masa të tjera për familjet në varfëri ekstreme**.

Megjithatë, nuk specifikohet mekanizmi i ndarjes së fondeve apo cilat kategori do të përfitojnë saktësisht nga ndihmat. Nëse nuk përcaktohen kritere të qarta për përfituesit dhe mënyra e shpërndarjes, mund të krijohen probleme si shpërndarje jo e drejtë apo abuzim me skemat sociale.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore ⚠️

📊 **Vlerësimi: (3.8/5)**

Varfëria në Shqipëri mbetet një sfidë madhore, me përqindje të larta të popullsisë që jeton nën pragun e varfërisë (mbi 35% e popullsisë sipas Bankës Botërore).

Krizat ekonomike dhe inflacioni i lartë e kanë përkeqësuar situatën, sidomos për familjet me të ardhura të ulëta.

Programet e ndihmës sociale kanë qenë historikisht të kufizuara dhe shpesh nuk arrijnë tek përfituesit realë.

🔷 **Problemet kryesore:**

- Mungesa e një baze të qartë të të dhënave për përfituesit realë.
- Administrimi i dobët i ndihmës sociale në të kaluarën.
- Rreziku i ndikimit negativ në tregun e punës për shkak të varësisë nga ndihmat shtetërore.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit ✅

📊 **Vlerësimi: (4.2/5)**

Zbatimi i premtimit kërkon masa konkrete, të cilat mund të ndahen në 3 fusha kryesore:

1. **Rritja e pagës minimale në 50,000 lekë**
   - Kjo mund të ndikojë pozitivisht në fuqinë blerëse të punonjësve, por rrit rrezikun për rënie të punësimit në bizneset e vogla.

- Punëdhënësit privatë mund të përballen me kosto më të larta të pagave dhe sigurimeve shoqërore.

2. **Shtimi i ndihmës ekonomike dhe subvencionimi i shpenzimeve për energjinë dhe ujin**
   - Për të ndihmuar familjet e varfra, nevojiten rreth **120 milionë euro në vit** për mbulimin e subvencioneve.
   - Kjo shumë duhet të financohet nga buxheti i shtetit ose nga donatorët ndërkombëtarë.
3. **Përmirësimi i infrastrukturës sociale**
   - Rritja e ndihmave kërkon një sistem më të mirë administrativ për të parandaluar abuzimet dhe për të siguruar shpërndarje të drejtë të fondeve.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit ⚠️

📊 **Vlerësimi: (3.7/5)**

🔷 **Kosto totale e parashikuar**

Masat	Kostoja vjetore (milionë euro)
Rritja e pagës minimale (në sektorin publik)	200
Subvencionimi i energjisë dhe ujit	120
Mbështetje direkte për familjet në varfëri	150
Zgjerimi i programeve të ndihmës sociale	80
TOTAL	**550 milionë euro në vit**

🔷 **Burimet e financimit:**

- **Rritja e të ardhurave nga TVSH dhe tatimi mbi fitimin** (por kërkon rritje ekonomike më të lartë).
- **Shkurtime në shpenzime jo prioritare**, por kjo mund të hasë në rezistencë politike.
- **Marrja e granteve ose kredive nga institucionet ndërkombëtare**.

⚠️ **Rreziku kryesor:** Nëse nuk sigurohen burime të qëndrueshme financimi, zbatimi i programit mund të rrisë borxhin publik dhe të kërcënojë stabilitetin fiskal.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social ✅

📊 **Vlerësimi: (4.0/5)**

🔷 **Ndikimet pozitive:**

- Ulja e varfërisë ekstreme për familjet me të ardhura të ulëta.
- Përmirësimi i fuqisë blerëse dhe konsumit të brendshëm.

- Rritja e stabilitetit social.

🔹 **Ndikimet negative:**

- Rritja e kostove për bizneset e vogla për shkak të rritjes së pagës minimale.
- Mungesa e mekanizmave të kontrollit mund të çojë në abuzim të ndihmës sociale.

📌 **Për të minimizuar këto efekte, nevojitet një balancë mes mbështetjes sociale dhe nxitjes së punësimit**.

---

6. Afati i Zbatimit ⚠️

📊 **Vlerësimi: (3.9/5)**

🔹 **Fazat e implementimit:**

Faza	Afati	Veprimet kryesore
Faza 1: Studimi dhe Planifikimi	2025 - 2026	Identifikimi i përfituesve, krijimi i mekanizmave të shpërndarjes.
Faza 2: Zbatimi fillestar	2026 - 2028	Rritja e ndihmës ekonomike, subvencionet për energjinë dhe ujin.
Faza 3: Zbatimi i plotë	2028 - 2030	Rritja e pagës minimale, rritja e ndihmave, vlerësimi i impaktit.

🔹 **Sfida kryesore:**

- Administrata publike ka treguar probleme me zbatimin e politikave sociale në të kaluarën.
- Mungesa e fondeve mund të vonojë disa masa kryesore.

📌 **Nëse financimi dhe administrimi nuk adresohen siç duhet, afatet mund të shtyhen me 2-3 vite përtej 2030.**

Vlerësimi Final

📊 **Indeksi i Fizibilitetit: 4.0/5**

🔹 **Qartësia e Premtimit: (4.3/5)** ✅
🔹 **Situata Aktuale: (3.8/5)** ⚠️
🔹 **Masat për Zbatimin: (4.2/5)** ✅
🔹 **Kostoja dhe Financimi: (3.7/5)** ⚠️
🔹 **Ndikimi Ekonomiko-Social: (4.0/5)** ✅
🔹 **Afati i Zbatimit: (3.9/5)** ⚠️

Premtimi është ambicioz dhe ka potencial për të ndikuar pozitivisht në varfërinë ekstreme, por zbatimi i tij është sfidues. Kostoja e lartë dhe rreziqet fiskale mund të krijojnë pengesa serioze në realizimin e plotë të masave brenda afateve të synuara.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për "Forcimi i Strukturave Familjare dhe Konsolidimi i Shoqërisë"

1. Qartësia e Premtimit ✅

Ky premtim është i orientuar drejt mbrojtjes dhe forcimit të familjes shqiptare, duke synuar ruajtjen e vlerave tradicionale dhe zhvillimin e politikave mbështetëse për stabilitetin dhe mirëqenien e familjeve. Objektivi kryesor është sigurimi i një baze të qëndrueshme për zhvillimin e fëmijëve dhe krijimi i kushteve për arsim dhe mirëqenie.

📊 **Vlerësimi:** ✅ (4.5/5)

Premtimi është i qartë, por nuk merr parasysh vështirësitë e realizimit të tij për shkak të ndryshimeve shoqërore dhe ekonomike të fundit. Nuk ka një analizë të thelluar mbi ndikimin e ndryshimeve demografike dhe ekonomike në strukturën e familjes shqiptare, gjë që e bën implementimin më sfidues.

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore ⚠️

Familja shqiptare ka pësuar transformime të rëndësishme, përfshirë emigracionin masiv, ndryshimet sociale dhe ndarjen e strukturave tradicionale familjare. Këto ndryshime kanë ndikuar në rolin e familjes si një institucion themelor në shoqëri, duke sjellë sfida të tilla si varfëria, papunësia dhe mungesa e mundësive për zhvillimin e fëmijëve.

📊 **Vlerësimi:** ⚠️ (3.8/5)

Ndërsa përshkrimi është korrekt, analiza mbetet e përgjithshme dhe nuk përcakton saktësisht segmentet më të prekura. Nuk ka një analizë të detajuar mbi ndikimin e politikave aktuale të mirëqenies sociale dhe efektivitetin e tyre.

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit ✅

Për realizimin e këtij premtimi, janë të nevojshme masat e mëposhtme:

- **Mbrojtja e vlerave tradicionale të familjes** përmes politikave mbështetëse dhe fushatave edukative.
- **Politika të reja për stabilitetin dhe mirëqenien e familjes**, duke përfshirë përfitime tatimore për familjet me shumë fëmijë dhe subvencione për kujdesin ndaj fëmijëve.
- **Përkrahje për edukimin dhe mirëqenien**, përfshirë lehtësira financiare për arsimin parashkollor dhe kopshtet publike.

📊 **Vlerësimi:** ✅ (4.2/5)

Masat janë të domosdoshme, por kërkojnë një angazhim të madh nga ana e shtetit dhe burime të konsiderueshme financiare. Përvoja e vendeve të tjera si Hungaria dhe Polonia, që kanë zbatuar politika të ngjashme, tregon se efektiviteti i këtyre masave varet nga niveli i financimit dhe mbështetjes institucionale.

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit ⚠️

Implementimi i këtij premtimi kërkon fonde të konsiderueshme:

- **Subvencione për familjet me fëmijë** (~100 milionë euro/vit)

- **Ndihmë ekonomike për familjet në nevojë** (~50 milionë euro/vit)
- **Investime në shërbime sociale dhe edukative** (~200 milionë euro për periudhën 2025-2030)

📊 **Vlerësimi:** ⚠️ (3.8/5)

Financimi i këtyre masave mund të vijë nga taksat mbi fitimet e mëdha, rishikimi i subvencioneve ekzistuese dhe rritja graduale e kontributeve për sigurimet shoqërore. Megjithatë, nuk është e qartë se si do të sigurohet një financim i qëndrueshëm për afatgjatë.

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social ✅

Analizë: Ndikimi i këtij premtimi mund të jetë i gjerë:

- **Stabiliteti i familjes** ndihmon në krijimin e një shoqërie më të qëndrueshme dhe me më pak pabarazi sociale.
- **Investimi në fëmijët** sjell përfitime afatgjata në tregun e punës dhe zhvillimin ekonomik të vendit.
- **Ruajtja e vlerave kulturore** forcon identitetin kombëtar dhe kohezionin social.

📊 **Vlerësimi:** ✅ (4.4/5)

Efektet pozitive janë të qarta, por suksesin e tyre e përcakton zbatimi i politikave. Politikat e ngjashme në vende të tjera tregojnë se duhet një kombinim i mbështetjes financiare me masa të tjera shoqërore për të pasur sukses.

6. Afati i Zbatimit ⚠️

Për zbatimin e premtimit është parashikuar një periudhë disa-vjeçare:

- **2025-2026:** Hartimi i politikave dhe fillimi i subvencioneve për familjet në nevojë.
- **2026-2028:** Zbatimi i masave për stabilitetin dhe mirëqenien familjare.
- **2028-2030:** Vlerësimi dhe përshtatja e politikave sipas rezultateve.

📊 **Vlerësimi:** ⚠️ (3.8/5)

Afatet janë ambicioze dhe nuk marrin parasysh vonesat e mundshme në zbatimin e masave legjislative dhe financiare.

Vlerësimi Final

📊 **Indeksi i Fizibilitetit:** **4.1/5**

🔹 **Qartësia e Premtimit:** ✅ (4.5/5)
🔹 **Situata Aktuale:** ⚠️ (3.8/5)
🔹 **Masat për Zbatimin:** ✅ (4.2/5)
🔹 **Kostoja dhe Financimi:** ⚠️ (3.8/5)
🔹 **Ndikimi Ekonomiko-Social:** ✅ (4.4/5)
🔹 **Afati i Zbatimit:** ⚠️ (3.8/5)

Ky premtim ka potencial për të sjellë përmirësime në strukturën familjare dhe stabilitetin social, por ka sfida të konsiderueshme në financim dhe implementim. Një plan më i detajuar mbi burimet e financimit dhe një analizë më e thellë mbi ndikimin e tij në grupe të ndryshme shoqërore do ta bënte këtë premtim më të besueshëm dhe të realizueshëm.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për "Transformimi i Kushteve të Jetesës për Familjet"

1. **Qartësia e Premtimit**

✅ Ky premtim është orientuar drejt përmirësimit të kushteve të jetesës për familjet shqiptare përmes investimeve të mëdha, me fokus në sigurinë e kushteve të jetesës dhe krijimin e mundësive për banesa të reja, veçanërisht për ata që janë në nevojë. Një program i tillë synon të ofrojë mundësi më të mira për familjet për të jetuar në kushte më të mira dhe të përshtatshme për një jetë dinjitoze.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.0/5)
Ky premtim është i qartë në objektivat e tij, por mbetet shumë i përgjithshëm dhe pa një plan konkret për realizimin e investimeve dhe mbështetjen financiare që do të nevojiten. Pavarësisht qëllimit, ky premtim ka mangësi të dukshme në detajet dhe strategjinë për realizim. Pa përpjekje të qarta dhe të matshme për financimin dhe implementimin, nuk mund të jepet një vlerësim të lartë për qartësinë.

2. **Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore**

⚠️ Aktualisht, shumë familje në Shqipëri përballen me kushte të vështira jetese për shkak të mungesës së infrastrukturës së duhur, strehimit të përshtatshëm dhe kushteve të rënda ekonomike. Megjithatë, ka një rritje të kërkesës për banesa, sidomos në qytetet e mëdha si Tiranë, ku çmimet e pasurive të patundshme janë të larta dhe shumë familje nuk mund të përballojnë blerjen e një shtëpie ose qiranë. Kjo ka çuar në një rritje të shtrenjta të jetesës, duke krijuar vështirësi për ata që ndodhen në situata të vështira ekonomike.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.5/5)
Situata aktuale është shumë komplekse dhe i kërkon shtetit një angazhim të madh për të siguruar burimet e nevojshme për të përballuar kërkesat e tregut të pasurive të patundshme dhe për të siguruar kushte jetese të pranueshme për familjet me të ardhura të ulëta. Ky vlerësim është kritik ndaj mundësive të realizimit, duke qenë se gjithashtu ekzistojnë shumë faktorë të tjerë që pengojnë përmirësimin e kushteve, si çmimet e papërballueshme dhe mungesa e infrastrukturës.

3. **Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit**

✅ Për të realizuar këtë premtim, disa masa kyçe janë të nevojshme:

- **Investimet për përmirësimin e kushteve të jetesës**: Investime në infrastrukturë dhe projekte që synojnë përmirësimin e kushteve të jetesës për të gjithë qytetarët, duke siguruar përmirësim në sistemin e ujësjellësit, kanalizimeve, energjisë dhe mbrojtjes së mjedisit.
- **Programi për rritjen e kushteve të strehimit**: Krijimi i një programi për sigurimin e banesave të reja për ata që kanë nevojë, duke u fokusuar veçanërisht në ata që nuk mund të përballojnë blerjen e një shtëpie dhe që jetojnë në kushte të papërshtatshme.
- **Mbështetje financiare dhe përkrahje për ata në nevojë**: Ofrohet mbështetje financiare për ata që janë në vështirësi për të blerë ose paguar qiranë e një banese.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (3.9/5)
Masat e propozuara janë të nevojshme për përmirësimin e kushteve të jetesës dhe strehimit, por ato janë ende shumë të përgjithshme dhe nuk adresojnë plotësisht mënyrën e sigurisë së

burimeve financiare dhe administratës për zbatimin e këtyre politikave. Pa një plan konkret dhe të qartë për implementimin dhe burimet që do të përdoren, masat mbeten tejet të përgjithshme.

4. **Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit**

⚠️ Kostoja për realizimin e këtij premtimi mund të jetë shumë e lartë, duke përfshirë investime të mëdha për ndërtimin e banesave të reja, rinovimin e infrastrukturës dhe mbështetje për ata që ndodhen në nevojë. Buxheti shtetëror mund të ketë vështirësi në mbështetje të këtyre investimeve pa një plan të detajuar për sigurimin e burimeve financiare.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.3/5)
Ky vlerësim është kritikuar për mungesën e një analize të detajuar të kostos dhe burimeve financiare. Një projekt i këtij niveli kërkon fonde të mëdha që mund të mos jenë të disponueshme pa një strukturë të qartë për mbështetje financiare dhe mundësi të tjera për të siguruar fonde shtesë, si partneritete publike-private ose investime të huaja. Burimet financiare janë të pasigurta dhe duhet të merren parasysh në çdo fazë të planifikimit.

5. **Ndikimi Ekonomik dhe Social**

✅ Ky premtim do të ketë një ndikim të rëndësishëm në përmirësimin e kushteve të jetesës dhe mund të sjellë përfitime të drejtpërdrejta për ata që janë në nevojë, duke rritur mundësitë për jetesë më të mirë dhe më të shëndetshme. Krijimi i një programi për banesa të reja do të ndihmojë në zbutjen e pasojave të varfërisë dhe do të kontribuojë në përmirësimin e kushteve të jetesës për një pjesë të madhe të popullsisë.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.1/5)
Ndikimi social është pozitiv, por realizimi i këtij ndikimi është shumë i varur nga mundësitë financiare dhe plani i detajuar i zbatimit. Pa një implementim të qëndrueshëm dhe burime të sigurta, ndikimi mund të jetë i kufizuar.

6. **Afati i Zbatimit**

⚠️ Afatet për realizimin e këtij premtimi mund të përfshijnë periudha afatshkurtra dhe afatgjata:

- **2025-2026**: Krijimi i politikave për përmirësimin e kushteve të jetesës dhe siguria e kushteve për ndihmën ndaj atyre që kanë nevojë për strehim.
- **2026-2028**: Zbatimi i programit për rritjen e kushteve të strehimit dhe ndihma për ndërtimin e banesave të reja për ata që janë në vështirësi.
- **2028-2030**: Përshtatja e politikave dhe vlerësimi i ndikimit të masave, për të siguruar që përmirësimi i kushteve të jetesës është i qëndrueshëm dhe përfitues për të gjithë.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.7/5)
Afatet janë optimistë dhe mbartin një nivel të lartë të rrezikut për vonesa dhe pengesa të ndryshme, përfshirë ato financiare dhe administratimore. Ky vlerësim është realist në lidhje me sfidat që do të hasen gjatë implementimit, dhe afatet mund të kenë nevojë për modifikime të tjera.

Vlerësimi Final

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.7**/5

- 🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅ (4.0/5)
- 🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️ (3.5/5)
- 🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅ (3.9/5)
- 🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️ (3.3/5)
- 🔹 **Ndikimi Ekonomiko-Social**: ✅ (4.1/5)
- 🔹 **Afati i Zbatimit**: ⚠️ (3.7/5)

Ky premtim ka potencial të sjellë përmirësime të rëndësishme për familjet shqiptare, por realizimi i tij është i pasigurt dhe i varur nga shumë faktorë. Pa një strukturë të qartë financiare dhe administratime më të forta, ky premtim mund të hasë vështirësi të mëdha në zbatimin dhe mund të mbetet i parealizuar ose i kufizuar.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për "Rritja e Stabilitetit Ekonomik dhe Familjar"

1. Qartësia e Premtimit

✅ Ky premtim është i orientuar drejt ofrimit të mundësive për familjet përmes mbështetjes për punësim, trajnime dhe mbështetje për bizneset familjare. Gjithashtu, ai synon rritjen e mundësive për punësim të rinisë dhe zhvillimin e biznesit të vogël, me qëllim forcimin e stabilitetit ekonomik dhe familjar. Premtimi është i qartë në objektivin e tij, por nuk ofron masa konkrete mbi mënyrën e zbatimit dhe burimet për realizimin e mundësive të punësimit dhe trajnimit.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (3.8/5)

Për të qenë më i besueshëm, premtimi duhet të shoqërohet me një plan konkret veprimi, përfshirë burimet e financimit dhe mënyrën e shpërndarjes së tyre.

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ Situata aktuale e tregut të punës në Shqipëri është e ndërlikuar, me një shkallë të lartë të papunësisë, veçanërisht tek të rinjtë. Bizneset familjare përballen me pengesa të shumta, si mungesa e aksesit në financime, konkurrenca e pabarabartë dhe infrastruktura e kufizuar. Politikat aktuale të punësimit kanë qenë të fragmentuara dhe shpesh joefektive për të garantuar një zhvillim të qëndrueshëm.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.4/5)

Për shkak të sfidave strukturore të ekonomisë dhe mungesës së mekanizmave të qartë të mbështetjes për punësimin dhe bizneset e vogla, zbatimi i këtij premtimi kërkon reforma të thella dhe burime të konsiderueshme financiare.

3. Masat e nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ Për realizimin e këtij premtimi, nevojiten masa specifike si:

• **Mbështetje për punësimin**: Lehtësi tatimore për punëdhënësit që hapin vende të reja pune, subvencione për punësim në sektorët prioritarë si bujqësia, turizmi dhe shërbimet.
• **Trajnime dhe zhvillim profesional**: Skema të përshtatura të trajnimeve profesionale për të rinjtë dhe të papunët, të mbështetura nga shteti dhe partnerët ndërkombëtarë.
• **Mbështetje për bizneset familjare**: Krijimi i fondeve të veçanta për kreditimin e bizneseve të vogla, eliminimi i burokracisë për hapjen dhe formalizimin e tyre, si dhe mbështetje teknike për menaxhimin e tyre.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (3.8/5)

Masat janë të nevojshme dhe realiste, por kërkojnë një strategji të qartë zbatimi dhe angazhimin e institucioneve për të garantuar efektivitetin e tyre.

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

⚠️ Kostoja për realizimin e këtij premtimi është e lartë dhe përfshin mbështetje të drejtpërdrejtë financiare për punësimin dhe zhvillimin e bizneseve. Burimet e mundshme të financimit përfshijnë:

• **Buxheti shtetëror** – Alokime të reja ose riorientim i fondeve ekzistuese.
• **Fondet e BE-së** – Grantet për zhvillimin ekonomik dhe programet e punësimit.
• **Investimet e huaja** – Nxitja e partneriteteve për projekte të reja.
• **Kreditë e buta** – Ofrimi i linjave të kreditimit me interesa të ulëta për bizneset e vogla.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.6/5)

Pa një plan të detajuar të financimit, ka rrezik që zbatimi i premtimit të mbetet i pjesshëm ose të vonohet.

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ Realizimi i këtij premtimi mund të ndikojë pozitivisht në uljen e papunësisë, rritjen e të ardhurave familjare dhe fuqizimin e bizneseve të vogla. Krijimi i mekanizmave të qëndrueshëm të mbështetjes për punësimin dhe sipërmarrjen mund të përmirësojë ndjeshëm cilësinë e jetës.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (4.0/5)

Efektet sociale dhe ekonomike mund të jenë të rëndësishme nëse premtimi zbatohet siç duhet, por suksesin do ta përcaktojë niveli i financimit dhe efektiviteti i masave të zbatuara.

6. Afati i Zbatimit

⚠️

• **2025-2026**: Hartimi i politikave dhe masave për punësim dhe trajnime.
• **2026-2028**: Implementimi i skemave mbështetëse për bizneset e vogla dhe fuqizimi i fondeve të punësimit.
• **2028-2030**: Vlerësimi i ndikimit dhe përshtatja e politikave sipas nevojave të tregut të punës.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.5/5)

Afatet janë realiste, por sfidat financiare dhe administrative mund të vonojnë zbatimin e plotë të masave.

Vlerësimi Final

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.7/5**

🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅ (3.9/5)
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️ (3.4/5)
🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅ (3.8/5)
🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️ (3.6/5)
🔹 **Ndikimi Ekonomiko-Social**: ✅ (4.0/5)
🔹 **Afati i Zbatimit**: ⚠️ (3.5/5)

Ky premtim ka potencial të madh për të përmirësuar stabilitetin ekonomik dhe familjar, por suksesi i tij do të varet nga qartësia e strategjisë, burimet e financimit dhe efikasiteti i mekanizmave të zbatimit.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për "Ruajtja dhe Konsolidimi i Popullsisë dhe Kombit Shqiptar"

1. **Qartësia e Premtimit**

✅ Ky premtim fokusohet në nxitjen e ripopullimit të Shqipërisë dhe krijimin e kushteve më të mira për jetesë për shqiptarët, me qëllim rikthimin dhe mbajtjen e popullsisë, si dhe mbështetje për rininë dhe grupet në rrezik. Premtimi është i qartë në qëllimet e tij, por ai lë pa specifikuar hapa të qartë dhe masat konkrete që do të merren për arritjen e këtyre objektivave.
📊 **Vlerësimi**: ✅ (3.7/5)
Premtimi është i qartë, por mund të përfitonte nga një përshkrim më i detajuar i masave dhe burimeve që do të përdoren për realizimin e tij. Pa këtë informacion, vlerësimi mbetet i moderuar.

2. **Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore**

⚠️ Popullsia e Shqipërisë ka një rënie të vazhdueshme, kryesisht për shkak të emigracionit të lartë dhe uljes së normës së lindshmërisë. Kjo ka sjellë një mungesë të fuqisë punëtore, si dhe sfida për zhvillimin ekonomik dhe ruajtjen e popullsisë. Shumë të rinj dhe individë që kanë mundësi kanë zgjedhur të lënë vendin për mundësi më të mira jete jashtë Shqipërisë. Kjo ka krijuar një vakuum të thellë në nivelet e punës dhe zhvillimit të popullsisë.
📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.3/5)
Problemet janë reale dhe të thella. Premtimi ka vlerë, por do të përballet me sfida të mëdha për shkak të asaj që përfaqëson realiteti i migracionit dhe uljes së normës së lindshmërisë. Ndihma për grupet e rrezikuara dhe rinia është e nevojshme, por duhen masa konkrete dhe angazhim të mëtejshëm.

3. **Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit**

✅ Për realizimin e këtij premtimi, janë të nevojshme disa masa:

- **Krijimi i mundësive të zhvillimit**: Duke siguruar kushte më të mira për jetesë, mundësi punësimi dhe mbështetje për ata që dëshirojnë të rikthehen dhe të qëndrojnë në Shqipëri.
- **Mbështetje për rininë**: Ofrimi i mundësive për punësim, arsimin dhe zhvillimin personal të të rinjve, duke siguruar mundësi që ata të shohin të ardhmen në Shqipëri.
- **Krijimi i mundësive për emigrantët**: Programet për emigrantët që janë larguar mund të krijojnë mundësi për kthimin e tyre nëpërmjet incentivave dhe mbështetjes në fushat si arsimi, puna dhe investimet.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (3.9/5)
Masat janë të rëndësishme dhe të nevojshme për realizimin e premtimit, por kërkojnë mbështetje të fortë nga qeveria dhe institucione të tjera, si dhe planifikim të detajuar për të garantuar që ato të realizohen në praktikë. Pa një plan të qartë dhe burime të mjaftueshme, këto masa mund të mbeten pa efekt.

4. **Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit**

⚠️ Kostoja e këtij premtimi mund të jetë shumë e lartë, duke përfshirë investime për krijimin e kushteve më të mira për jetesë, mbështetje për rininë dhe krijimin e mundësive për kthimin e

emigrantëve. Pa një plan të detajuar të financimit, realizimi mund të ngecë për shkak të burimeve të pamjaftueshme. Mungesa e detajeve mbi burimet financiare dhe mundësitë për sigurimin e këtyre burimeve rrezikon që ky premtim të mbetet i parealizueshëm.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.5/5)

Kostoja është një faktor kyç për këtë program, dhe pa një plan të qartë të financimit dhe mbështetjes nga burime të ndryshme, ky projekt mund të përballet me pengesa të mëdha. Sfidat për financimin janë të theksuara dhe duhen zgjidhur me prioritet.

5. **Ndikimi Ekonomik dhe Social**

✅ Ky premtim ka mundësinë të ketë ndikim të rëndësishëm në rritjen e stabilitetit demografik dhe ekonomik, duke sjellë kthimin e emigrantëve dhe forcimin e mundësive për rininë. Krijimi i mundësive për zhvillim dhe mbështetje për grupet në rrezik mund të ndihmojë në përmirësimin e kushteve të jetesës dhe mundësive për një të ardhme më të mirë në Shqipëri. Megjithatë, ndikimi do të varet nga realizimi konkret i masave dhe siguria që do të ofrohet për këto grupe.

📊 **Vlerësimi**: ✅ (3.8/5)

Ndikimi ka potencial të jetë i rëndësishëm, por realizimi varet nga masa dhe angazhimi i qeverisë dhe institucioneve të tjera për të siguruar një realizim të suksesshëm. Pa një plan të qartë dhe burime të mjaftueshme, ndikimi mund të mbetet më i kufizuar.

6. **Afati i Zbatimit**

⚠️ Afatet për realizimin e këtij premtimi mund të shtrihen gjatë periudhës 2025-2030:

- **2025-2026**: Krijimi i mundësive të zhvillimit dhe mbështetje për rininë dhe individët në rrezik.
- **2026-2028**: Implementimi i programit për emigrantët dhe mundësitë për kthimin e tyre.
- **2028-2030**: Vlerësimi dhe rishikimi i masave për të siguruar që ato të jenë efektive dhe të përshtatshme për realitetin e ndryshueshëm të ekonomisë dhe shoqërisë shqiptare.

📊 **Vlerësimi**: ⚠️ (3.5/5)

Afatet janë të mundshme, por përballen me sfida të mëdha për shkak të mundësisë së vonesave dhe pamundësisë për të siguruar financim të mjaftueshëm dhe mbështetje të qëndrueshme.

Vlerësimi Final

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.6**/5

🔹 **Qartësia e Premtimit**: ✅ (3.7/5)
🔹 **Situata Aktuale**: ⚠️ (3.3/5)
🔹 **Masat për Zbatimin**: ✅ (3.9/5)
🔹 **Kostoja dhe Financimi**: ⚠️ (3.5/5)
🔹 **Ndikimi Ekonomiko-Social**: ✅ (3.8/5)
🔹 **Afati i Zbatimit**: ⚠️ (3.5/5)

Ky premtim ka një ndikim të mundshëm dhe të rëndësishëm për ruajtjen dhe konsolidimin e popullsisë shqiptare, por përballon disa sfida të mëdha për shkak të kostos së lartë, nevojës për burime financiare dhe masave konkrete për zbatimin. Mungesa e një plani të detajuar për burimet financiare dhe strategjinë e mbështetjes mund të ndikojë negativisht në realizimin e këtij objektivi.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për "Politikat për Familjet në nevojë"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ Ky premtim fokusohet në krijimin e politikave mbështetëse për familjet që jetojnë në kushte të vështira dhe ato që përjetojnë krizë ekonomike ose sociale. Objektivat përfshijnë mundësi integrimi, mbështetje për ringritjen e kushteve të jetesës, dhe mundësi për përmirësimin e kushteve ekonomike dhe sociale për këto familje.

Megjithatë, mungon një specifikim i detajuar i mekanizmave dhe masave që do të zbatohen. Për shembull, nuk është i qartë plani për mënyrën se si do të ofrohen mundësitë e punësimit për ata që janë më të varfrit, si do të sigurohet integrimi në shërbime shëndetësore dhe arsimore, dhe si do të monitorohet përmbushja e këtyre objektivave në nivel kombëtar. Një plan i detajuar, që specifikon aktivitetet, financat, dhe agjencitë përgjegjëse, do të ndihmonte në qartësimin e praktikës së këtij premtimi dhe mund të rrisë besueshmërinë në realizimin e tij.

📊 **Vlerësimi:** ✅ (3.8/5)
Premtimi është i qartë, por mungesa e detajeve për mënyrën e realizimit dhe masat specifike e bën më të vështirë vlerësimin e mundësisë për zbatim. Një plan i detajuar do të ndihmonte në qartësimin e praktikës së tij dhe do të siguronte transparencën në procesin e implementimit.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ Familjet që jetojnë në kushte të vështira dhe ato që janë në krizë janë një grup vulnerabil që kërkon mbështetje të drejtpërdrejtë dhe afatgjatë. Disa nga problemet kryesore përfshijnë:

- **Varfëria dhe margjinalizimi social:** Shumë familje përballen me varfëri të thellë, ku mungojnë mundësitë e punësimit dhe qasja në shërbime bazë si arsimi dhe shëndetësia.
- **Emigracioni:** Disa familje përjetojnë kriza sociale dhe ekonomike për shkak të emigracionit, që ka shkaktuar humbje të punës dhe kushte më të vështira për mbijetesë.
- **Varfëri e trashëguar:** Shumë grupe përballen me varfëri që kalon nga brezi në brez, duke krijuar një cikël të vështirë për t'u thyer pa ndërhyrje të fortë dhe mbështetje afatgjatë.

Kjo situatë kërkon një ndërhyrje të plotë dhe shumëdimensionale, që shtrihet në fushat e arsimit, punësimit, shërbimeve shëndetësore, dhe mbështetjes sociale. Ndërkohë, sfidat strukturore të ekonomisë dhe sistemit social në Shqipëri mund të bëjnë që zbatimi i politikave mbështetëse të përballet me pengesa të mëdha, si mungesa e fondeve, nevoja për koordinim midis institucioneve dhe implementimi në nivel lokal.

📊 **Vlerësimi:** ⚠️ (3.4/5)
Problematikat janë të qarta dhe shumë të rëndësishme, por për shkak të sfidave strukturore dhe nevojës për një angazhim të qëndrueshëm, implementimi i këtyre politikave kërkon një përpjekje të madhe dhe burime të shumta.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ Për realizimin e këtij premtimi, do të ishin të nevojshme disa masa të organizuara dhe të koordinuara në disa drejtime:

- **Krijimi i një sistemi mbështetjeje gjithëpërfshirës:** Ky sistem duhet të përfshijë asistencë financiare, mundësi punësimi dhe programe edukimi/trajni për anëtarët e familjeve që janë në kushte të vështira. Për më tepër, duhen krijuar mundësi për mbështetje psikologjike dhe sociale që të përmirësojnë qëndrueshmërinë e këtyre individëve.
- **Mbështetje në shërbimet sociale dhe shëndetësore:** Ofrimi i shërbimeve shëndetësore dhe sociale për këto grupe është thelbësor për përmirësimin e kushteve jetësore dhe mundësive për integrim shoqëror dhe profesional.
- **Programe ringritjeje dhe mundësi punësimi:** Krijimi i mundësive për ringritje ekonomike, përmes mbështetjes për bizneset e vogla dhe mundësive të punësimit për individët që janë në kushte të vështira, është një element kyç për një zgjidhje afatgjatë.

Në këtë kontekst, zhvillimi i masave konkrete kërkon jo vetëm planifikim dhe koordinim, por edhe financim të qëndrueshëm dhe angazhim të institucioneve për implementim të vazhdueshëm.

📊 **Vlerësimi:** ✅ (3.9/5)
Masat janë të nevojshme dhe të rëndësishme për realizimin e këtij premtimi, por ato kërkojnë një strukturë të fortë menaxhimi dhe mbështetje nga sektori privat dhe shoqëria civile për të arritur një ndikim të qëndrueshëm. Pa këto, mund të ketë vështirësi në zbatimin dhe arritjen e rezultateve afatgjata.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

⚠️ Kostoja e realizimit të këtyre masave mund të jetë e lartë, për shkak të nevojës për financim të ndihmës financiare, mbështetjes sociale dhe shëndetësore, si dhe implementimin e mundësive për punësim dhe edukim për individët në kushte të vështira. Disa aspekte që duhen marrë parasysh për kalkulimin e kostos përfshijnë:

- **Kostot e mbështetjes financiare dhe asistencës:** Ndihma direkte për individët mund të kërkojë burime të konsiderueshme për t'u siguruar që shuma e nevojshme për secilën familje është e mjaftueshme për t'iu përgjigjur nevojave të tyre.
    - **Përllogaritja e kostos për mbështetje financiare:** Nëse kemi 10,000 familje që marrin mbështetje financiare mesatarisht 5,000 lekë çdo muaj (përkatësisht 50 euro), kostoja mujore do të ishte 500,000,000 lekë (500 mijë euro) dhe kostoja vjetore do të arrinte 6,000,000,000 lekë (6 milionë euro).
    - **Përllogaritja e kostos për mbështetje sociale dhe shëndetësore:** Për 10,000 individë që marrin shërbime shëndetësore dhe asistencë sociale, kostot e ofrimit të këtyre shërbimeve mund të jenë mesatarisht 2,000 lekë në muaj për individ, duke çuar në një kosto mujore 20,000,000 lekë (20 mijë euro), dhe 240,000,000 lekë (240 mijë euro) për një vit.
- **Mbështetje për programet e punësimit dhe arsimimit:** Krijimi i mundësive për punësim dhe trajnime kërkon investime në infrastrukturë dhe mbështetje për zhvillimin e programit.

- **Kostot për programet e punësimit dhe trajnimit:** Vlerësimet për kostot e trajnimeve për individ mund të variojnë, por për një program masiv trajnimesh për 10,000 individë mund të shpenzohen rreth 100,000,000 lekë në vit (100 mijë euro).

Nëse këto burime financiare nuk janë të sigurta, mund të hasen vonesa dhe vështirësi për të realizuar objektivat. Pa një plan të qartë financiar dhe një sistem mbështetjeje afatgjatë, ky premtim mund të hasë pengesa të mëdha në realizimin e tij.

📊 **Vlerësimi:** ⚠️ (3.5/5)
Pa një përllogaritje të qartë të kostove dhe burimeve financiare, ky projekt ka mundësi të përballet me sfida të mëdha për t'u realizuar. Burimet financiare janë një faktor kyç për suksesin e këtij premtimi.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ Ky premtim ka potencialin për të krijuar ndikim të drejtpërdrejtë në përmirësimin e kushteve të jetesës për familjet që kalojnë vështirësi dhe për të krijuar mundësi për ringritjen e situatës ekonomike dhe sociale të këtyre individëve. Përfitimet mund të përfshijnë:

- **Rritja e mundësive për punësim dhe arsimim:** Programet e punësimit dhe edukimit mund të ndihmojnë individët të dalin nga cikli i varfërisë dhe të krijojnë mundësi më të mira për ata dhe familjet e tyre.
- **Përmirësimi i kushteve të jetesës:** Mbështetja sociale dhe shëndetësore do të kontribuojnë në përmirësimin e kushteve jetësore dhe do të lehtësojnë integrimin e individëve që përballen me vështirësi.

Megjithatë, për të pasur një ndikim të qëndrueshëm dhe të thellë, ky premtim kërkon angazhim të vazhdueshëm dhe burime të mjaftueshme për të mbajtur mbështetje për familjet për një periudhë afatgjatë.

📊 **Vlerësimi:** ✅ (3.7/5)
Ndikimi mund të jetë i rëndësishëm dhe i vlefshëm, por shumë do të varet nga menaxhimi dhe implementimi i duhur i masave. Ndikimi do të jetë më i fuqishëm nëse do të sigurohet një mbështetje e qëndrueshme dhe afatgjatë për individët dhe familjet që janë pjesë e këtij programi.

---

6. Afati i Zbatimit

⚠️ Afatet për realizimin e këtij premtimi mund të jenë të shtrira gjatë periudhës 2025-2030. Ky afat do të mundësojë ndarjen e masave dhe aktivitetet në periudha të ndryshme, duke i dhënë mundësinë për monitorim dhe vlerësim të vazhdueshëm:

- **2025-2026:** Krijimi i sistemit mbështetës dhe fillimi i programit për familjet e margjinalizuara.
- **2026-2028:** Implementimi i mbështetjes për familjet që kalojnë krizë dhe ndihma për ringritjen ekonomike.
- **2028-2030:** Vlerësimi dhe përshtatja e politikave për të siguruar që ato të jenë efektive dhe të përshtatshme për realitetin e ndryshueshëm të ekonomisë dhe shoqërisë shqiptare.

Afatet janë të mundshme, por mund të hasen vonesa për shkak të vështirësive të menaxhimit dhe mungesës së burimeve financiare. Përshtatja dhe mbështetje e vazhdueshme mund të kërkojnë më shumë kohë se sa është planifikuar.

📊 **Vlerësimi:** ⚠️ (3.6/5)
Afatet janë të mundshme, por përballen me sfida për shkak të vonesave të mundshme dhe ndërlikimeve financiare që mund të pengojnë realizimin e tij.

Vlerësimi Final

📊 Indeksi i Fizibilitetit: **3.6**/5

- 🔹 Qartësia e Premtimit: ✅ (3.8/5)
- 🔹 Situata Aktuale: ⚠️ (3.5/5)
- 🔹 Masat për Zbatimin: ✅ (3.9/5)
- 🔹 Kostoja dhe Financimi: ⚠️ (3.5/5)
- 🔹 Ndikimi Ekonomiko-Social: ✅ (3.7/5)
- 🔹 Afati i Zbatimit: ⚠️ (3.6/5)

Ky premtim ka një potencial të rëndësishëm për përmirësimin e kushteve të jetesës dhe mbështetje për grupet më të margjinalizuara. Megjithatë, përballon sfida të mëdha për shkak të kostos së lartë, nevojës për burime financiare dhe masave të nevojshme për zbatimin e tij.

Pa një strategji të detajuar dhe një plan të qartë për financimin dhe menaxhimin e burimeve, ky premtim mund të hasë vështirësi në realizimin e tij.

Indeksi i Fizibilitetit sektorial: 3.7/5

---

9. Premtimet për kthimin e emigrantëve dhe mbështetje për Familjen Shqiptare

1. Kthimi i Emigrantëve dhe Rihapja e Mundësive Ekonomike

✅ **Paketa e kthimit të emigrantëve**: Do të krijohet një paketë e plotë për kthimin e emigrantëve, e cila do të përfshijë:

- **5 vjet pa taksa** për ata që rikthehen dhe vendosin të investojnë në Shqipëri, për të siguruar një periudhë të butë integrimi dhe mundësi për të investuar kursimet e tyre.
- **Kredi të favorshme** dhe **grante për start-upet e emigrantëve** që rikthehen, duke ofruar mundësi për zhvillimin e bizneseve të reja.
- **Përkrahje për investime të emigrantëve**, duke krijuar mundësi për zhvillimin e sektorëve ku ata janë të kualifikuar, si teknologjia, bujqësia dhe shërbimet.
- **Nxitja e kthimit të të rinjve dhe specialistëve**: Përmes paketave fiskale dhe mbështetjes për kualifikimin dhe zhvillimin e potencialeve të tyre profesionale.

2. Forcimi i Ekonomisë dhe Kthimi i Investimeve nga Emigrantët

✅ **Stimuj fiskalë për emigrantët**: Do të ofrohen stimuj fiskalë dhe mundësi investimi për ata që rikthehen, për të siguruar një ekonomi më të fortë dhe mbështetje për zhvillimin e sektorëve të rëndësishëm të ekonomisë.
✅ **Mbështetje për bizneset e emigrantëve**: Do të ofrohen grante dhe kredi për start-upet e emigrantëve dhe ata që duan të hapin biznese në Shqipëri, për të lehtësuar kalimin e tyre nga ekonomia e jashtme në tregun shqiptar.

3. Programi i Integrimit të Emigrantëve dhe Stimulimi i Rihapjes së Mundësive për Puna

✅ **Përkrahje për punësimin e emigrantëve**: Do të krijohet një program i plotë për integrimin e emigrantëve në tregun e punës, duke ofruar mundësi për punësim në sektorë të ndryshëm dhe mbështetje për ata që duan të fillojnë një biznes të ri.
✅ **Përmirësimi i kushteve të punës**: Do të nxisim përmirësimin e kushteve të punës për punëtorët shqiptarë që janë jashtë vendit, duke ofruar mundësi më të mira pagash dhe kushte të barabarta si ato të vendeve të zhvilluara.
✅ **Rihapja e mundësive për bizneset**: Do të krijohen mundësi për rihapjen e biznesve të emigrantëve që mund të investojnë në Shqipëri dhe të krijojnë mundësi të reja punësimi për qytetarët.

4. Nxitja e Investimeve të Kualifikuar dhe Shpëtimi i Familjes Shqiptare

✅ **Rritja e mundësive për zhvillimin e komunitetit**: Do të krijohen mundësi që ata që rikthehen të kontribuojnë në zhvillimin e rajoneve të ndryshme të Shqipërisë, përmes investimeve dhe mundësive për krijimin e bizneseve të qëndrueshme.
✅ **Mbështetje për familjet shqiptare**: Ky program ka si qëllim forcimin e stabilitetit të familjeve shqiptare dhe të rinisë që ka mbetur në vend, duke siguruar mundësi ekonomike dhe mundësi për punësim që të kontribuojnë në zhvillimin dhe prosperitetin e Shqipërisë.
✅ **Rimëkëmbja e shtetit shqiptar**: Do të bëjmë gjithçka për të shmangur situatën aktuale të

emigracionit masiv dhe të sigurojmë një zhvillim të qëndrueshëm të vendit, duke investuar në krijimin e kushteve më të mira për jetesë dhe mundësi për një të ardhme më të ndritshme për familjet shqiptare.

5. Politikat për Ruajtjen dhe Rritjen e Popullsisë Shqiptare

✅ **Politikat për rinovimin e strukturave sociale**: Do të ndërmerren hapa për të ruajtur dhe përmirësuar strukturat sociale dhe familjare, për të mbajtur shqiptarin në atdhe dhe për t'i ofruar mundësi zhvillimi për brezin e ri.
✅ **Mbështetje për integrimin e rinisë dhe emigrantëve**: Do të krijojmë mundësi për rininë dhe emigrantët që të kthehen dhe të kontribuojnë në zhvillimin e Shqipërisë, duke siguruar kushte për një të ardhme të qëndrueshme dhe të suksesshme.

6. Përshpejtimi i kthimit dhe shpëtimi i Shqipërisë

✅ **Kthimi masiv i emigrantëve**: Në përputhje me objektivat e qeverisë, do të ndërmerren hapa konkretë që të ndodhi një përmbysje e shpejtë e situatës, duke stimuluar kthimin e shqiptarëve dhe krijimin e mundësive të reja për ata që duan të investojnë në Shqipëri.
✅ **Politika për shpëtimin e kombit shqiptar**: Do të bëjmë gjithçka që të shpëtojmë Shqipërinë dhe familjen shqiptare nga pasojat e emigracionit masiv, duke siguruar një të ardhme më të ndritur dhe mundësi për zhvillim të qëndrueshëm në të gjitha fushat.

Ky program është një hap i rëndësishëm për të rivendosur shpresën dhe mundësitë për shqiptarët që janë larguar, dhe për t'i dhënë mundësi një të ardhmeje më të mirë Shqipërisë.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për "Kthimi i Emigrantëve dhe Rihapja e Mundësive Ekonomike"

1. Qartësia e Premtimit

✅ Ky premtim është i qartë dhe detajuar, duke përfshirë disa masa specifike për të nxitur kthimin e emigrantëve dhe për të investuar kursimet e tyre në Shqipëri. Masat përfshijnë ofrimin e 5 vjetëve pa taksa për ata që rikthehen dhe vendosin të investojnë, mundësi për kredi të favorshme dhe grante për start-upet e emigrantëve, si dhe mbështetje për investime në sektorë të caktuar ku emigrantët janë të kualifikuar. Ndërkohë, mbështetje specifike për rinovimin e kualifikimeve dhe zhvillimin profesional të të rinjve dhe specialistëve është ende e paqartë dhe mund të kërkojë përmirësim të mëtejshëm për ta bërë premtimin më të plotë.
📊 **Vlerësimi:** ✅ (4/5)
Premtimi është i qartë, por mund të përmirësohet më shumë në aspektin e mbështetjes specifike për rinovimin e aftësive të emigrantëve dhe specialistëve.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

⚠️ Emigracioni ka krijuar një boshllëk në tregun e punës dhe ka humbur një pjesë të rëndësishme të kualifikimeve dhe kursimeve të qytetarëve shqiptarë. Kthimi i emigrantëve dhe ri-integrimi i tyre në tregun ekonomik shqiptar është një mundësi për zhvillimin e disa sektorëve, por kërkon një mbështetje të fortë dhe kushte për një integrim afatgjatë. Kjo do të thotë që është e nevojshme të sigurohen mundësi të forta për zhvillimin ekonomik dhe social për emigrantët që rikthehen. Për më tepër, ekziston rreziku që emigrantët të mos ndihen të mbështetur mjaftueshëm për të bërë investime të qëndrueshme.
📊 **Vlerësimi:** ⚠️ (3.6/5)
Përqendrimi në zhvillimin e kushteve ekonomike dhe sociale është thelbësor, por aktualisht mbështetja për integrimin mund të jetë e pamjaftueshme për të siguruar kthimin e qëndrueshëm.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

✅ Ky premtim ka disa masa të forta dhe të menduara mirë për të mbështetur emigrantët që rikthehen. Disa nga masat e propozuara janë:

- **5 vjet pa taksa për investitorët emigrantë** – Kjo është një nxitje e fortë që mund të tërheqë emigrantët për të investuar kursimet e tyre në Shqipëri.
- **Kredi dhe grante për start-upet** – Mbështetja financiare dhe e tjera për krijimin e bizneseve të reja mund të përbëjë një mundësi shumë pozitive për zhvillimin ekonomik, krijimin e vendeve të punës dhe modernizimin e sektorëve të ndryshëm.
- **Mbështetje për sektorët ku emigrantët janë të kualifikuar** – Kjo do të ndihmojë emigrantët të kontribuojnë në sektorët në të cilët kanë eksperiencë dhe aftësi të larta, si bujqësia, teknologjia, dhe shërbimet.
- **Mbështetje për kthimin e të rinjve dhe specialistëve** – Ky segment mund të përfshijë mundësi për zhvillim të aftësive dhe mundësi pune të përshtatshme.
  📊 **Vlerësimi:** ✅ (4.2/5)

Masat janë të menduara mirë dhe mbështesin zhvillimin e sektorëve të rinj, por kërkohet edhe mbështetje për integrimin social dhe rinovimin e aftësive të emigrantëve.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

⚠️ Ky premtim ka një kosto të lartë, duke përfshirë ofrimin e 5 vjetëve pa taksa për investitorët emigrantë, grante dhe kredi të favorshme për start-upet, si dhe mbështetje për sektorët e caktuar. Sipas një vlerësimi të përafërt, kostot totale mund të variojnë nga **100 milionë deri në 300 milionë euro** në periudhën e implementimit të këtij premtimi (2025-2030).

- **Kostoja e lehtësirave të taksave**: Lirimi nga taksat për 5 vjet mund të nënkuptojë një humbje potenciale të të ardhurave për buxhetin e shtetit prej rreth **50 milionë deri në 100 milionë euro**.
- **Kredi dhe grante për start-upet**: Kjo mund të kërkojë një buxhet shtesë prej **20 milionë deri në 50 milionë euro** për të mbështetur krijimin e bizneseve të reja nga emigrantët.
- **Mbështetje për investime në sektorë të kualifikuar**: Sektoret si bujqësia dhe teknologjia mund të kërkojnë mbështetje shtesë për zhvillimin e infrastrukturës dhe mundësive për investime, që mund të arrijë deri në **30 milionë deri në 60 milionë euro**. Financimi mund të sigurohet nga buxheti i shtetit, mundësisht me ndihmën e fondeve ndërkombëtare dhe investimeve private, por ky premtim ka nevojë për një strukturë të fortë dhe të qëndrueshme financiare për t'u realizuar.
  📊 **Vlerësimi:** ⚠️ (3.4/5)
  Kostoja e lartë kërkon burime të qëndrueshme financiare dhe angazhim të madh për të siguruar që projektet të realizohen pa dështuar në afatshkurtër.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ Ky premtim ka mundësinë për të sjellë një ndikim të madh në ekonominë shqiptare. Investimet e emigrantëve mund të kontribuojnë në rritjen e PBB-së, krijimin e vendeve të punës dhe zhvillimin e sektorëve të rinj ekonomikë, si dhe të ndihmojnë në forcimin e lidhjeve me diasporën. Në aspektin social, kthimi i emigrantëve mund të përmirësojë imazhin e Shqipërisë dhe mund të sjellë përfitime për brezat e rinj dhe familjet që do të përfitojnë nga mundësitë që do të krijohen.
📊 **Vlerësimi:** ✅ (4.1/5)
Ndikimi ekonomik dhe social është shumë pozitiv, por kërkohet mbështetje e fortë për integrimin dhe mundësi zhvillimi për emigrantët që kthehen.

---

6. Afati i Zbatimit

⚠️ Afatet për implementimin e këtij premtimi mund të shtrihen në periudhën 2025-2030, me aktivitete që zhvillohen në faza të ndryshme:

- **2025-2026**: Krijimi i paketës dhe promovimi i mundësive për kthimin e emigrantëve.
- **2026-2028**: Implementimi i granteve dhe kredive për start-upet dhe mbështetje për sektorët ku emigrantët janë të kualifikuar.

- **2028-2030**: Vlerësimi dhe përshtatja e politikave bazuar në ndikimin dhe ndryshimet e mundshme në situatën ekonomike.
  📊 **Vlerësimi:** ⚠️ (3.5/5)
  Afatet janë të realizueshme, por kërkojnë një angazhim të vazhdueshëm për t'i realizuar në kohë dhe për të siguruar financimin e duhur.

Vlerësimi Final

📊 **Indeksi i Fizibilitetit**: **3.9/5**

- 🔹 **Qartësia e Premtimit:** ✅ (4/5)
- 🔹 **Situata Aktuale:** ⚠️ (3.9/5)
- 🔹 **Masat për Zbatimin:** ✅ (4.2/5)
- 🔹 **Kostoja dhe Financimi:** ⚠️ (3.6/5)
- 🔹 **Ndikimi Ekonomiko-Social:** ✅ (4.1/5)
- 🔹 **Afati i Zbatimit:** ⚠️ (3.7/5)

Ky premtim ka një potencial të madh për të kontribuar në zhvillimin e ekonomisë shqiptare përmes kthimit të emigrantëve dhe investimeve të tyre, por ai kërkon burime të qëndrueshme financiare dhe një mbështetje të vazhdueshme për të siguruar një integrim të suksesshëm të emigrantëve. Ndërkohë, sfidat e mundshme përfshijnë sigurimin e financimit dhe ofrimin e kushteve për një zhvillim afatgjatë.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për "Forcimi i Ekonomisë dhe kthimi i Investimeve nga Emigrantët"

Ky premtim ka për qëllim të forcojë ekonominë e Shqipërisë duke nxitur kthimin e emigrantëve dhe investimet e tyre, përmes stimujve fiskalë dhe mbështetjes për bizneset e emigrantëve. Për të analizuar këtë premtim, do të shqyrtojmë disa aspekte kryesore: qartësinë e premtimit, situatën aktuale, masat e nevojshme për implementim, koston dhe burimet e financimit, ndikimin ekonomik dhe social, dhe afatin e zbatimit.

---

1. Qartësia e Premtimit

Vlerësimi: ✅ (4/5)
Analizë: Premtimi është i qartë, duke përfshirë dy masa kryesore: ofrimin e stimujve fiskalë dhe mbështetje për bizneset e emigrantëve. Kjo ka për qëllim të nxisë kthimin e emigrantëve dhe investimet e tyre në Shqipëri. Megjithatë, mungojnë detaje të plota për mënyrën e zbatimit, si dhe procesin e monitorimit të implementimit. Për shembull, cilat do të jenë masat konkrete të stimujve fiskalë dhe sa do të jetë periudha e mbështetjes? Po ashtu, si do të matet efektiviteti i këtij plani në afat të gjatë? Ky informacion është i nevojshëm për një vlerësim të saktë të efikasitetit të premtimit.

Përmbledhje: Ky premtim është i qartë, por mund të përmirësohet me detaje më të thella rreth implementimit dhe monitorimit.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

Vlerësimi: ⚠️ (3.8/5)
Analizë: Shqipëria ka një diasporë të madhe, por shumë emigrantë hasin pengesa për të investuar në Shqipëri, si burokracia, mungesa e infrastrukturës moderne, dhe pasiguria e mjedisit të biznesit. Pavarësisht përpjekjeve të mëparshme për të nxitur investimet nga emigrantët, këto barriera kanë ndikuar në një ritëm të ngadaltë të investimeve. Për të adresuar këto probleme, është e nevojshme që shteti të krijojë një mjedis më të favorshëm për investime dhe të lehtësojë procedurat administrative.

Përmbledhje: Premtimi adreson një nevojë të vërtetë për krijimin e kushteve të përshtatshme për emigrantët, por realizimi i tij do të kërkojë reforma të thella në infrastrukturë dhe ligjshmëri për të mundësuar një ambient të qëndrueshëm dhe të sigurt për investimet.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

Vlerësimi: ✅ (4.2/5)
Analizë: Masat për mbështetje janë të qarta dhe të mirëmenduara. Krijimi i stimujve fiskalë për emigrantët mund të përfshijë ulje taksash dhe periudha pa taksa për investitorët, duke i bërë më tërheqëse investimet në Shqipëri. Gjithashtu, mbështetja për start-upet e emigrantëve përmes granteve dhe kredive do të krijojë mundësi për zhvillimin e bizneseve të reja dhe krijimin e mundësive të reja pune. Kjo mund të kontribuoni në forcimin e sektorëve ekonomikë si bujqësia, turizmi, dhe teknologjia.

Përmbledhje: Masat janë të mirëmenduara dhe do të kontribuojnë në zhvillimin ekonomik të Shqipërisë, por është e nevojshme të përcaktohen qartë detajet dhe procedurat për implementimin e këtyre masave.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

Vlerësimi: ⚠ (3.5/5)
Analizë: Kostoja e implementimit të këtij plani do të jetë e konsiderueshme. Financimi i stimujve fiskalë dhe mbështetjes për bizneset kërkon alokim të burimeve financiare nga buxheti i shtetit, burime të tjera ndërkombëtare dhe mundësi partneriteti me sektorin privat. Pavarësisht mundësive të financimit, është e rëndësishme që të krijohet një plan i qëndrueshëm dhe transparent për menaxhimin e fondeve, për të siguruar që mbështetja të shkojë tek ata që kanë më shumë nevojë.

Vlerësimi i Koston dhe Burimeve të Financimit (Llogaritje):

- **Shuma e nevojshme për stimuj fiskalë (vjetore):** 10 milionë euro (vlerësim fillestar për stimuj për emigrantët dhe ulje taksash).
- **Kostoja e mbështetjes për bizneset e emigrantëve (vjetore):** 5 milionë euro (për grante dhe mbështetje për start-upet).
- **Totali i kostos vjetore për implementim:** 15 milionë euro.
- **Burimi i financimit:** Buxheti i shtetit, fondet ndërkombëtare dhe partneritetet publike-private.

Përmbledhje: Kostoja është e lartë dhe kërkon menaxhim të kujdesshëm të burimeve financiare. Sigurimi i fondeve nga burime të ndryshme mund të jetë i mundur, por kërkon një planifikim të mirë dhe kontrolle rigoroze.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

Vlerësimi: ☑ (4/5)
Analizë: Ky premtim ka potencial të krijojë një ndikim të rëndësishëm në ekonomi. Kthimi i emigrantëve dhe investimet e tyre do të kontribuojnë në zhvillimin e sektorëve të ndryshëm, krijimin e mundësive të reja pune dhe përmirësimin e infrastrukturës. Po ashtu, do të forcohet lidhja e Shqipërisë me diasporën dhe do të ofrohen mundësi të reja për rininë dhe grupet e tjera të margjinalizuara. Ky ndikim mund të rezultojë në rritjen e konsumit dhe prodhimit, duke kontribuar në rritjen ekonomike.

Përmbledhje: Ky premtim ka mundësi të krijojë një ndikim të gjerë dhe pozitiv në aspektin ekonomik dhe social. Kthimi i emigrantëve do të përmirësojë mundësitë për zhvillimin e vendit dhe forcimin e lidhjeve ndërkombëtare.

---

6. Afati i Zbatimit

Vlerësimi: ⚠ (3.5/5)
Analizë: Afatet për realizimin e këtij plani mund të variojnë, por janë të mundshme për realizim.

Zbatimi i stimujve fiskalë dhe granteve do të kërkojë një periudhë 2-3 vjeçare për të nisur implementimin dhe krijimin e strukturave mbështetëse. Pas kësaj periudhe, do të kërkohet një vlerësim dhe përshtatje e masave për të siguruar që ato janë efektive. Kjo periudhë zbatimi mund të jetë nga 2025 deri në 2030.

Përmbledhje: Afatet janë realistë, por kërkojnë angazhim të fortë dhe alokim të burimeve të mjaftueshme për të siguruar implementimin e suksesshëm të planit.

Vlerësimi Final

Indeksi i Fizibilitetit i Përmbledhur: 4.1/5

Premtimi ka një potencial të madh për të nxitur zhvillimin ekonomik dhe social të Shqipërisë. Masat e propozuara janë të nevojshme, por kërkojnë një menaxhim të kujdesshëm të burimeve financiare dhe administrative. Pasqyra përfundimtare është si më poshtë:

- **Qartësia e Premtimit (4/5):** Premtimi është i qartë, por mund të përfshijë më shumë detaje për implementimin.
- **Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore (3.8/5):** Ndihma për krijimin e kushteve të përshtatshme është e domosdoshme për të mundësuar kthimin e emigrantëve dhe investimet.
- **Masat për Zbatimin (4.2/5):** Masat janë të mirëmenduara dhe do të ofrojnë mundësi të mira për zhvillim, por kërkojnë detaje të metejshme për implementimin.
- **Kostoja dhe Burimet e Financimit (3.5/5):** Kostoja është e lartë dhe financimi duhet të menaxhohet me kujdes për të siguruar që mbështetja të shkojë atje ku është më shumë e nevojshme.
- **Ndikimi Ekonomiko-Social (4/5):** Ky premtim ka potencial të madh për të sjellë një ndikim të madh në ekonomi dhe shoqëri, përmes investimeve dhe mundësive të reja të punës.
- **Afati i Zbatimit (3.5/5):** Afatet janë realistë, por kërkojnë një angazhim të fuqishëm dhe burime të mjaftueshme për të arritur rezultate.

Premtimi ka potencial të ndikojë pozitivisht në ekonomi dhe shoqëri, por ka mundesi mesatare zbatimi pasi kërkon një planifikim të kujdesshëm dhe implementim të vazhdueshëm për të qenë efektiv.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për "Programi i Integrimit të Emigrantëve dhe Stimulimi i Rihapjes së mundësive për punë"

Ky premtim ka për qëllim të krijojë një program të integrimit për emigrantët dhe të stimulojë rihapjen e mundësive për punë për ta në Shqipëri, me qëllim përmirësimin e kushteve të jetesës dhe zhvillimin e ekonomisë. Për të vlerësuar fizibilitetin e këtij plani, do të shqyrtojmë disa aspekte kyçe: qartësinë e premtimit, analizën e situatës aktuale, masat për zbatimin, koston dhe burimet financiare, ndikimin ekonomik dhe social, dhe afatin e implementimit.

---

1. Qartësia e Premtimit

Vlerësimi: ☑ (4.5/5)
Premtimi është i qartë dhe specifik në lidhje me qëllimet dhe masat që synon të arrijë. Kjo përfshin integrimin e emigrantëve dhe krijimin e mundësive të punës për ta. Megjithatë, nevojiten detaje më të thella për masat konkrete që do të merren dhe sesi do të monitorohet procesi i integrimit. Për shembull, cilat janë mekanizmat e specifikueshëm për ndihmën e integrimit, dhe si do të matet suksesi i këtyre mundësive të punës?

Premtimi është i qartë, por mund të përfshijë më shumë detaje teknike dhe procedurale për zbatimin dhe monitorimin.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

Vlerësimi: ⚠ (3.9/5)
Shqipëria ka një diasporë të madhe, por përballë një sistemi të papërshtatshëm për integrimin e plotë të emigrantëve. Shumë emigrantë hasin vështirësi në gjetjen e mundësive për punë të qëndrueshme pas kthimit, dhe përvoja e tyre mund të mos përdoret në mënyrë efikase në tregun e punës. Po ashtu, ndihma për integrim është shpesh e limituar, me një mungesë të shërbimeve të koordinuara dhe të integruara që mund të mbështesin emigrantët gjatë kalimit nga diaspora në Shqipëri.

Premtimi është një përgjigje e drejtë ndaj problemit aktual të integrimit të emigrantëve, por ka nevojë për një mbështetje të fortë institucionale dhe struktura mbështetëse për të qenë efektiv.

---

3. Masat për Zbatimin e Premtimit

Vlerësimi: ☑ (4.3/5)
Masat që duhen ndërmarrë për realizimin e këtij premtimi përfshijnë krijimin e një platforme të integruar që do të ofrojë mundësi për punësim, asistencë për zhvillimin e aftësive, trajnime profesionale dhe mbështetje ligjore për emigrantët që rikthehen në Shqipëri. Po ashtu, është e nevojshme që të krijohen mundësi për bashkëpunim me sektorin privat për të rritur mundësitë për punë dhe të lehtësohen procedurat administrative për punësimin e emigrantëve.

Masat janë të detajuara dhe janë të menduara mirë për të përmbushur nevojat e emigrantëve dhe për të stimuluar mundësitë e punës. Duhet të mbështeten me burime financiare dhe përfshirje të aktorëve të tjerë (p.sh., kompanitë, organizatat joqeveritare).

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

Vlerësimi: ⚠ (3.7/5)
Kostoja për implementimin e këtij programi do të përfshijë disa komponente si: trajnime për emigrantët, zhvillimi i platformës për mundësitë e punës, krijimi i shërbimeve mbështetëse dhe mbulimi i kostove administrative. Në një vlerësim të përafërt, kjo mund të kushtojë rreth 5-7 milionë euro në vit, që do të duhet të mbulohen nga buxheti i shtetit dhe mundësitë për financim nga donatorë të huaj.

Vlerësimi i Koston dhe Burimeve të Financimit (Llogaritje):

- **Kostoja e trajnimeve dhe mbështetjes profesionale (vjetore):** 2 milionë euro
- **Kostoja e zhvillimit të platformës dhe mbështetjes teknike (vjetore):** 1.5 milionë euro
- **Kostoja për mbështetje administrative dhe koordinimin e programit (vjetore):** 1 milionë euro
- **Totali i kostos vjetore për implementim:** 4.5 – 5.5 milionë euro
- **Burimet e mundshme të financimit:** Buxheti i shtetit, donatorë ndërkombëtarë, bashkëpunim me sektorin privat

Kostoja është relativisht e moderuar, por kërkon menaxhim të kujdesshëm të burimeve financiare për të garantuar që mbështetja të arrihet atyre që kanë më shumë nevojë.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

Vlerësimi: ☑ (4.5/5)
Ky premtim mund të ketë një ndikim të rëndësishëm në aspektin ekonomik dhe social. Integrimi i emigrantëve dhe krijimi i mundësive për punë do të rrisë pjesëmarrjen e diasporës në zhvillimin e ekonomisë lokale. Kjo do të kontribuoni në rritjen e produktivitetit, forcimin e lidhjeve me tregje të tjera dhe përmirësimin e kushteve të jetesës. Po ashtu, do të ofrohen mundësi për rinovimin e aftësive dhe trajnim të emigrantëve, duke mundësuar që ata të kthehen në forcë të punës që është e nevojshme për zhvillimin afatgjatë të ekonomisë shqiptare.

Ky premtim ka një potencial të madh për të krijuar mundësi për të rinjtë dhe emigrantët, duke forcuar integrimin social dhe përmirësuar zhvillimin ekonomik në afat të gjatë.

---

6. Afati i Zbatimit

Vlerësimi: ⚠ (3.9/5)
Ky program mund të realizohet brenda një periudhe 2-3 vjeçare për krijimin e strukturave dhe fillimin e implementimit të masave mbështetëse. Pas kësaj periudhe, mund të kërkohet një vlerësim dhe përshtatje për të siguruar që masat janë efektive dhe se mund të zgjerohen. Megjithatë, mund të kërkohet një periudhë më e gjatë për të arritur rezultate të qëndrueshme dhe për të pasur një ndikim të thellë në integrimin dhe mundësitë për punë të emigrantëve.

Afatet janë të realizueshme, por mund të kërkojnë angazhim të vazhdueshëm për të siguruar që plani të jetë efektiv gjatë implementimit.

Vlerësimi Final

Indeksi i Fizibilitetit i Përmbledhur: 4.1/5

Ky premtim është një mundësi për të zhvilluar një program të dobishëm dhe të nevojshëm për integrimin e emigrantëve dhe për rihapjen e mundësive të punës. Masat e propozuara janë të qëndrueshme dhe të domosdoshme për të mbështetur zhvillimin ekonomik dhe social të Shqipërisë, megjithatë implementimi i suksesshëm kërkon burime të mjaftueshme financiare dhe koordinim të fortë ndërmjet institucioneve të ndryshme.

- **Qartësia e Premtimit (4.5/5):** Premtimi është i qartë, por mund të përfshijë më shumë detaje për zbatimin dhe monitorimin.
- **Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore (3.9/5):** Adresimi i problemeve ekzistuese është i rëndësishëm, por kërkon mbështetje të vazhdueshme institucionale.
- **Masat për Zbatimin (4.3/5):** Masat janë të menduara mirë dhe do të ndihmojnë emigrantët të rikthehen dhe të integrohen me sukses.
- **Kostoja dhe Burimet e Financimit (3.7/5):** Kostoja është e moderuar, por kërkon menaxhim të kujdesshëm të burimeve financiare.
- **Ndikimi Ekonomiko-Social (4.5/5):** Ky premtim ka një ndikim të madh në zhvillimin e ekonomisë dhe përmirësimin e kushteve të jetesës.
- **Afati i Zbatimit (3.9/5):** Afatet janë të realizueshme, por kërkojnë angazhim të vazhdueshëm dhe mbështetje për të siguruar që plani të jetë efektiv.

Ky premtim ka mundësi të madhe për të krijuar një ndikim të rëndësishëm në aspektin ekonomik dhe social, përmes integrimit të emigrantëve dhe krijimit të mundësive për punë. Implementimi i tij kërkon një menaxhim të kujdesshëm të burimeve dhe angazhim afatgjatë.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për "Nxitja e Investimeve të kualifikuara dhe shpëtimi i Familjes Shqiptare"

1. Qartësia e Premtimit

Premtimi është i qartë në qëllimin e tij për të nxitur investime dhe mundësi ekonomike për ata që rikthehen në Shqipëri dhe për forcimin e stabilitetit të familjeve shqiptare. Ai përcakton disa objektiva kryesore, përfshirë zhvillimin e rajoneve dhe krijimin e mundësive për punësim dhe zhvillim të qëndrueshëm. Megjithatë, mund të ishte më specifik lidhur me mekanizmat dhe masat konkrete për realizimin e këtyre qëllimeve.

Vlerësimi: ✅ **(4/5)**
Premtimi është i qartë, por do të mund të përfshinte më shumë detaje për mënyrën e implementimit.

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

Shqipëria ka përjetuar një periudhë të gjatë emigrimi masiv, që ka sjellë humbje të kapitalit njerëzor dhe ulje të mundësive ekonomike për ata që kanë mbetur në vend. Megjithatë, përpjekjet për të rikthyer emigrantët dhe investimet e tyre janë të vështira për shkak të sfidave të infrastrukturës, burokracisë dhe kushteve të pasigurta për biznes. Kjo kërkon një plan të detajuar për të adresuar këto pengesa dhe për të krijuar mundësi të qëndrueshme për të rinjtë dhe për ata që janë të gatshëm të investojnë.

Vlerësimi: ⚠️ **(3.7/5)**
Ka mundësi të mëdha për përmirësim, por kërkon një mjedis të qëndrueshëm dhe përmirësime të dukshme.

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

Për realizimin e këtij premtimi, duhen masa të qarta dhe të mundshme për të mbështetur rikthimin e emigrantëve dhe zhvillimin e komunitetit, përfshirë:

- **Nxitja e investimeve të kualifikuara:** Stimujt fiskalë dhe mundësitë e mbështetjes për krijimin e bizneseve mund të ofrojnë mundësi të rëndësishme për zhvillim.
- **Mbështetje për familjet shqiptare:** Kjo mund të realizohet përmes mundësive për punësim dhe zhvillim të qëndrueshëm ekonomik në rajone të ndryshme, duke siguruar mundësi të reja punësimi për të rinjtë dhe forcimin e komunitetit.
- **Rimëkëmbja e shtetit shqiptar:** Kjo do të kërkojë investime në infrastrukturë, edukim dhe shëndetësi, si dhe krijimin e kushteve të mira për jetesë dhe mundësi për të ardhmen.

Vlerësimi: ✅ **(4.3/5)**
Masat janë të rëndësishme dhe mund të ofrojnë një mbështetje të qëndrueshme për zhvillim, por kërkojnë një planifikim të detajuar dhe implementim të kujdesshëm.

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

Implementimi i këtij premtimi kërkon burime të konsiderueshme financiare për mbështetje infrastrukturore, stimujt fiskalë dhe mbështetje për familjet dhe bizneset. Financimi mund të vijë nga buxheti i shtetit, partneritete me sektorin privat dhe mundësi të tjera ndërkombëtare. Megjithatë, menaxhimi i këtyre fondeve kërkon një plan të qartë dhe të qëndrueshëm për t'u siguruar që ato shpenzohen në mënyrë efikase.

Vlerësimi: ⚠ **(3.6/5)**
Kostoja është e lartë dhe kërkon një menaxhim të mirë të fondeve për të siguruar që ato të përdoren në mënyrë efikase dhe të qëndrueshme.

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

Ky premtim ka potencial për të pasur një ndikim të madh, duke kontribuar në zhvillimin ekonomik të rajoneve të ndryshme dhe duke ofruar mundësi për punësim dhe zhvillim të qëndrueshëm. Po ashtu, nxitja e investimeve mund të sjellë një rritje të kapitalit njerëzor dhe zhvillimin e infrastrukturës. Ndikimi social mund të jetë gjithashtu pozitiv, duke forcuar lidhjet ndërmjet diasporës dhe Shqipërisë dhe duke ofruar mundësi për rininë dhe grupet e tjera të margjinalizuara.

Vlerësimi: ✅ **(4/5)**

Ky premtim ka mundësi për të pasur një ndikim pozitiv në ekonomi dhe shoqëri, por kërkon implementim të kujdesshëm dhe mbështetje të qëndrueshme.

6. Afati i Zbatimit

Afatet për realizimin e këtij premtimi mund të variojnë, por një afat i mundshëm për implementimin mund të jetë:

- **2025-2026:** Krijimi i një pakete mbështetjeje dhe fillimi i stimulimit të investimeve dhe mundësive për punësim.
- **2026-2028:** Zhvillimi i bizneseve dhe krijimi i mundësive për punësim dhe zhvillim të qëndrueshëm.
- **2028-2030:** Përshtatja dhe vlerësimi i masave, duke siguruar një zhvillim të qëndrueshëm dhe një mjedis të përshtatshëm për rritjen ekonomike.

Vlerësimi: ⚠ **(3.8/5)**
Afatet janë të realizueshme, por kërkojnë angazhim dhe burime të mjaftueshme për realizimin e tij.

Vlerësimi Final

Indeksi i Fizibilitetit: 3.9/5

- **Qartësia e Premtimit:** ✅ (4/5)
- **Situata Aktuale:** ⚠ (3.7/5)
- **Masat për Zbatimin:** ✅ (4.3/5)
- **Kostoja dhe Financimi:** ⚠ (3.6/5)
- **Ndikimi Ekonomiko-Social:** ✅ (4/5)
- **Afati i Zbatimit:** ⚠ (3.8/5)

Ky premtim ka potencial të madh për të kontribuar në zhvillimin ekonomik dhe social të Shqipërisë, duke krijuar mundësi për investime, punësim dhe forcimin e familjeve shqiptare. Megjithatë, kërkon një menaxhim të kujdesshëm të burimeve dhe një implementim të planifikuar mirë për të siguruar që ndikimi të jetë i qëndrueshëm dhe i efektshëm.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për "Politikat për ruajtjen dhe rritjen e Popullsisë Shqiptare"

1. **Qartësia e Premtimit**

Premtimi është i qartë në lidhje me dy objektivat kryesore: rinovimin e strukturave sociale dhe mbështetje për rininë dhe emigrantët. Këto politika synojnë ruajtjen e popullsisë shqiptare dhe ofrimin e mundësive të reja për zhvillimin e brezit të ri. Megjithatë, premtimi mund të ishte më specifik në lidhje me:

- Masat konkrete për realizimin e objektivave.
- Mekanizmat e monitorimit dhe matjes së suksesit.
- Harmonizimin e tij me politikat e tjera të zhvillimit ekonomik dhe social.

Vlerësimi: ✅ **(4/5)**
Premtimi është i qartë, por mund të përmbajë më shumë detaje mbi zbatimin.

2. **Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore**
   Shqipëria po përjeton një rënie të popullsisë për shkak të emigracionit dhe faktorëve socio-ekonomikë. Sfidat kryesore janë:

- Mungesa e politikave efektive për mbajtjen e të rinjve në vend.
- Integrimi i emigrantëve të kthyer në tregun e punës.
- Përshathtja e infrastrukturës sociale me nevojat e popullsisë.

Vlerësimi: ⚠️ **(3.9/5)**
Politikat e reja janë të domosdoshme, por duhet një analizë më e thellë e faktorëve që ndikojnë në rënien e popullsisë.

3. **Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit**
   Për realizimin e objektivave nevojiten masa konkrete si:

- **Stimulime financiare** për familjet e reja dhe emigrantët e kthyer.
- **Mundësi për punësim** përmes lehtësive fiskale për bizneset që punësojnë emigrantët e kthyer.
- **Përmirësimi i infrastrukturës sociale**, si shërbimet shëndetësore dhe edukative.

Vlerësimi: ✅ **(4.2/5)**
Masat janë të menduara mirë, por nevojitet fokus më i madh në ndihmën për strukturat sociale dhe sigurinë e jetesës.

4. **Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit**
   Parashikohet një buxhet vjetor prej **150-200 milionë euro**, me ndarjen si vijon:

- **60-80 milionë euro** për stimulime financiare dhe ndihma sociale.

- **40-50 milionë euro** për lehtësira fiskale për bizneset.
- **50-70 milionë euro** për investime në infrastrukturën sociale.

Burimet mund të përfshehin buxhetin e shtetit, fondet e BE-së dhe partneritete me sektorin privat.

Vlerësimi: ⚠ (3.7/5)
Kostoja e lartë mund të jetë një sfidë për buxhetin e Shqipërisë, por mundësitë e bashkëpunimit me sektorin privat dhe BE-në mund të ndihmojnë.

5. **Ndikimi Ekonomik dhe Social**
   Programi mund të ketë një ndikim të madh pozitiv:
   - **Ekonomik:** Rritja e kapitalit njerëzor, zhvillimi i biznesit dhe forcimi i konsumit.
   - **Social:** Stabilizimi i familjeve, integrimi i emigrantëve dhe fuqizimi i rininë.

Vlerësimi: ✅ (4.5/5)
Premtimi ka potencial të madh, por suksesin e tij do ta diktojë implementimi i duhur.

6. **Afati i Zbatimit**
   - **2025-2026:** Hartimi i politikave dhe krijimi i mekanizmave mbështetës.
   - **2026-2028:** Zbatimi i masave konkrete dhe rritja e investimeve.
   - **2028-2030:** Vlerësimi dhe adaptimi i politikave.

Vlerësimi: ⚠ (3.8/5)
Argument: Afatet janë realiste, por suksesin e programit e rrezikon mungesa e burimeve dhe kapaciteteve administrative.

Vlerësimi Final

Indeksi i Fizibilitetit: 4.0/5

- **Qartësia e Premtimit:** ✅ (4/5)
- **Situata Aktuale:** ⚠ (3.9/5)
- **Masat për Zbatimin:** ✅ (4.2/5)
- **Kostoja dhe Financimi:** ⚠ (3.7/5)
- **Ndikimi Ekonomiko-Social:** ✅ (4.5/5)
- **Afati i Zbatimit:** ⚠ (3.8/5)

Programi ofron potencial për zhvillim ekonomik dhe social, por sfidat kryesore janë: sigurimi i financimeve, kapacitetet administrative dhe menaxhimi i afateve. Suksesi i tij varet nga angazhimi institucional dhe koordinimi me sektorin privat dhe partnerët ndërkombëtarë.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për "Përshpejtimi i kthimit dhe shpëtimi i Shqipërisë"

1. Qartësia e Premtimit

Ky premtim ka dy objektiva kryesore: një kthim masiv të emigrantëve dhe një politikë të gjerë për shpëtimin e Shqipërisë nga pasojat e emigracionit masiv. Pjesa e parë është e qartë dhe e fokusuara në stimulin e kthimit të shqiptarëve dhe krijimin e mundësive për investime, ndërsa pjesa e dytë është më e përgjithshme, duke sugjeruar një "shpëtim" të vendit nga emigracioni dhe krijimin e mundësive për zhvillim të qëndrueshëm. Për të qenë më efektive, ky premtim mund të përfshinte masa konkrete dhe një plan të detajuar.

Vlerësimi: ✅ **(4/5)**

Argument: Premtimi është i qartë në objektiva, por kërkon më shumë detaje mbi masat specifike dhe mënyrën e implementimit.

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

Emigracioni ka qenë një fenomen shqetësues për Shqipërinë për dekada, duke shkaktuar një rënie të ndjeshme të popullsisë dhe duke lënë pas një boshllëk të madh në shumë aspekte të shoqërisë dhe ekonomisë. Ndërsa përpjekjet për të nxitur kthimin e emigrantëve janë të nevojshme, është gjithashtu e rëndësishme të adresohen shkaqet që kanë nxitur emigracionin, si papunësia, mungesa e mundësive për zhvillim dhe kushte të dobëta jetese. Politikat për të stimuluar kthimin duhet të përfshijnë mundësi për investime dhe krijimin e një ambienti të favorshëm për zhvillimin e biznesit dhe punësimin.

Vlerësimi: ⚠️ **(3.8/5)**

Argument: Situata aktuale është sfiduese dhe kërkon më shumë se një stimulin për kthim të emigrantëve. Duhet një plan i gjerë që të adresojë problemet strukturore që kanë nxitur emigracionin masiv.

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

Për të realizuar këtë premtim, është e nevojshme të ndërmerren një sërë masash konkrete:

- **Stimuli për kthimin e emigrantëve:** Mund të përfshijë politika të tilla si ulje taksash për ata që investojnë në Shqipëri, mbështetje financiare për krijimin e bizneseve dhe mundësi për punësim të drejtë për emigrantët që kthehen.
- **Përmirësimi i kushteve të jetesës dhe mundësitë e zhvillimit:** Ndërhyrje në përmirësimin e infrastrukturës, sistemit të shëndetësisë dhe arsimit, dhe zhvillimin e sektorëve strategjikë, për të krijuar mundësi për zhvillim të qëndrueshëm dhe mirëqenie për ata që qëndrojnë dhe ata që kthehen.
- **Politikat e integrimit:** Kthimi nuk mund të jetë i suksesshëm pa një plan të qartë për integrimin e emigrantëve që kthehen, duke përfshirë trajnimin, integrimin e mundësive të punës, dhe krijimin e kushteve për zhvillim të qëndrueshëm.

Vlerësimi: ✅ **(4.3/5)**

Argument: Masat janë të nevojshme dhe mund të krijojnë mundësi për kthimin e emigrantëve dhe zhvillimin e qëndrueshëm të Shqipërisë, por kërkojnë një planifikim të detajuar dhe burime financiare.

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

Kthimi i emigrantëve dhe zhvillimi i mundësive për ta kërkon një angazhim të konsiderueshëm financiar dhe burime të mjaftueshme për të mbështetur politikat e përshpejtuara. Kjo përfshin

subvencione për investimet, mbështetje për krijimin e bizneseve, dhe përmirësimin e kushteve të jetesës në Shqipëri. Për financimin e këtij programi mund të përdoren burime të ndryshme, si buxheti i shtetit, financime nga organizata ndërkombëtare, dhe mundësi të tjera për partneritete publiko-private.

Vlerësimi: ⚠ **(3.9/5)**
Argument: Kostoja e programit është e lartë, dhe kërkon menaxhim të kujdesshëm të burimeve financiare. Angazhimi i sektorit privat dhe mundësitë e financimit ndërkombëtar mund të ndihmojnë, por gjithashtu kërkohet një angazhim i fortë nga shteti.

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

Ky program mund të ketë një ndikim pozitiv në ekonominë shqiptare. Kthimi i emigrantëve dhe krijimi i mundësive për investime mund të sjellin një rritje të kapitalit njerëzor dhe financiar, duke kontribuar në zhvillimin e qëndrueshëm të ekonomisë. Nga ana sociale, ai mund të ndihmojë në stabilizimin e strukturave shoqërore dhe në forcimin e lidhjeve me diasporën. Megjithatë, për të pasur një ndikim afatgjatë, politikat duhet të adresojnë më thellë shkaqet që nxisin emigracionin dhe të krijojnë mundësi për një jetë më të mirë në Shqipëri.

Vlerësimi: ✅ **(4.5/5)**
Argument: Ky premtim mund të sjellë një ndikim të rëndësishëm ekonomik dhe social, veçanërisht në krijimin e mundësive për zhvillim të qëndrueshëm dhe stabilizimin e strukturave shoqërore.

6. Afati i Zbatimit

Afatet për realizimin e këtij premtimi mund të ndahen në periudha të ndryshme:

- **2025-2026:** Krijimi i një plani të plotë për stimulimin e kthimit të emigrantëve dhe zhvillimin e mundësive për investime.
- **2026-2028:** Implementimi i masave për kthimin e emigrantëve dhe krijimin e mundësive për zhvillim të qëndrueshëm.
- **2028-2030:** Monitorimi dhe vlerësimi i ndikimit të politikave, dhe përshtatja e masave për të siguruar një të ardhme më të ndritur për Shqipërinë dhe familjet shqiptare.

Vlerësimi: ⚠ **(3.8/5)**
Argument: Afatet janë të arritshme, por realizimi i planit kërkon koordinim të madh dhe mund të kërkojë më shumë kohë për të arritur një efekt të plotë.

Vlerësimi Final

Indeksi i Fizibilitetit: 4.0/5

- **Qartësia e Premtimit:** ✅ (4/5)
- **Situata Aktuale:** ⚠ (3.8/5)
- **Masat për Zbatimin:** ✅ (4.3/5)
- **Kostoja dhe Financimi:** ⚠ (3.9/5)
- **Ndikimi Ekonomiko-Social:** ✅ (4.5/5)
- **Afati i Zbatimit:** ⚠ (3.8/5)

Ky premtim ka potencial të madh për të kontribuar në zhvillimin ekonomik dhe stabilizimin social të Shqipërisë, por kërkon një planifikim dhe implementim të kujdesshëm. Kostoja e lartë dhe burimet financiare të nevojshme mund të jenë një pengesë, prandaj duhet një angazhim i fortë nga shteti dhe sektori privat për të realizuar qëllimet e këtij premtimi.

10. Premtimet për të Përndjekurit Politikë

1. Zhvillimi i një politike të plotë për të përndjekurit politikë

✅ **Përmbushja e detyrimeve ndaj të përndjekurve politikë**: PD angazhohet që të përmbushë të gjitha detyrimet ndaj të përndjekurve politikë, duke përfshirë dëmshpërblimin e plotë për mundin dhe sakrificat e tyre. Ky program do të jetë kontrata e PD-së me këtë shtresë dhe do të zbatohet 100% brenda një mandati.

✅ **Rikthimi i vlerës për kontributin e të përndjekurve**: PD do të investojë në vlerësimin dhe njohjen e kontributit të të përndjekurve politikë në ndërtimin e qyteteve dhe fabrikave gjatë periudhës së diktaturës. Do të zhvillohen projekte për të vlerësuar trashëgiminë e tyre dhe për të ofruar mundësi për zhvillim në përputhje me meritën e sakrificës së tyre.

2. Kujdesi për të kaluarën dhe përgatitja e një të ardhmeje të lirisë

✅ **Dekomunizimi dhe dënimi i diktaturës totalitare**: PD angazhohet për realizimin e një dekomunizimi të plotë, duke u mbështetur në modelin ndërkombëtar të procesit të Nurembergut për dënimin e krimeve të diktaturës. Kjo do të sigurojë që historia e diktaturës dhe veprat e saj të nderohen dhe të shuhen nga shoqëria.

✅ **Rikthimi i identitetit të humbur të artit dhe letërsisë**: PD do të punojë për një ridimensionim të plotë të trashëgimisë kulturore dhe letrare që lidhet me diktaturën. Veprat e letërsisë dhe artit që përshkruajnë periudhën e diktaturës do të rivlerësohen dhe do të rivendosen në piedestalin që meritojnë.

✅ **Përmirësimi i kujdesit shoqëror dhe moral për të përndjekurit politikë**: Do të ndërmerren masa për krijimin e kushteve që të përndjekurit politikë të ndihen të vlerësuar, duke u ofruar mundësi për zhvillim personal dhe profesional.

3. Korrigjimi i padrejtësive të së kaluarës dhe garantimi i drejtësisë për të ardhmen

✅ **Zbatimi i drejtësisë historike për të përndjekurit**: PD do të zhvillojë një proces të drejtësisë për të përndjekurit politikë, duke siguruar që ata të marrin kompensimin dhe nderimin që meritojnë përmes ligjeve dhe politikave të qarta.

✅ **Ndalimi i glorifikimit të diktaturës**: PD do të punojë për të ndaluar glorifikimin e diktaturës dhe për të siguruar që çdo formë e saj të dënohet. Ky angazhim është një detyrim për të ndihmuar shoqërinë shqiptare të kalojë në një fazë të re të lirisë dhe të drejtat e njeriut.

4. Përkushtimi për një shoqëri më të drejtë dhe të lirë

✅ **Përmbushja e kontratës me shoqërinë shqiptare**: PD do të përmbushë të gjitha premtimet e bëra ndaj shtresës së të përndjekurve politikë, duke garantuar se këto angazhime do të realizohen 100% brenda një mandati. Kjo është një pjesë e rëndësishme e angazhimit për të bërë Shqipërinë një vend më të drejtë dhe të lirë për të gjithë qytetarët.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për "Zhvillimi i një politike të plotë për të Përndjekurit Politikë"

1. Qartësia e Premtimit

Ky premtim ka dy komponentë kryesore:

• Përmbushja e detyrimeve ndaj të përndjekurve politikë: Ky objektiv është i qartë, duke theksuar angazhimin për dëmshpërblim të plotë për të përndjekurit politikë dhe realizimin e kësaj politike brenda një mandati.

• Rikthimi i vlerës për kontributin e të përndjekurve: Kjo pjesë është gjithashtu e qartë, me fokus në vlerësimin dhe njohjen e kontributit të të përndjekurve politikë në zhvillimin e qyteteve dhe fabrikave gjatë periudhës së diktaturës. Premtimi është i qartë dhe fokusohet në dy aspekte të rëndësishme: përmbushjen e detyrimeve financiare dhe njohjen e kontributit të të përndjekurve. Megjithatë, një plan më i detajuar për implementimin e këtyre masave mund të rrisë besimin në realizimin e tij.

Vlerësimi: ☑ (4.5/5)

Premtimi është i qartë dhe i drejtpërdrejtë, por kërkon më shumë detaje mbi procedurat dhe burimet financiare për realizimin e tij.

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

Në Shqipëri, të përndjekurit politikë janë një kategori e ndjeshme e popullsisë, që ka kaluar shumë vështirësi gjatë periudhës së diktaturës. Pavarësisht përpjekjeve të mëparshme për t'u ofruar dëmshpërblime dhe njohje, ende ka një mungesë të plotë të një politike të qëndrueshme dhe gjithëpërfshirëse që të adresojë të gjitha nevojat dhe meritat e këtyre individëve. Ky premtim mund të adresojë një nga kërkesat kryesore të kësaj kategorie, për t'u ofruar mundësi më të mira dhe vlerësim të plotë për sakrificat që kanë bërë.

Vlerësimi: ⚠ (4/5)

Situata aktuale kërkon një ndërhyrje të thellë dhe një plan gjithëpërfshirës që të adresojë me kujdes kërkesat dhe nevojat e të përndjekurve politikë. Ndihma është e nevojshme, por mbetet e paqartë si do të realizohet konkretisht.

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

Për realizimin e këtij premtimi, janë të nevojshme disa hapa të rëndësishëm:

• Dëmshpërblimi i plotë: Kjo përfshin ngritjen e një mekanizmi financiar dhe ligjor për të garantuar dëmshpërblimet për të përndjekurit, duke përfshirë dëmshpërblimet materiale dhe një ndihmë për përmirësimin e kushteve të jetesës.

• Vlerësimi i kontributit të të përndjekurve: Ky hap përfshin zhvillimin e projekteve për njohjen dhe promovimin e trashëgimisë kulturore të të përndjekurve, si dhe krijimin e mundësive për angazhimin e tyre në zhvillimin e shoqërisë.

• Përmirësimi i statusit ligjor: Duhet të zhvillohet një legjislacion i qartë që të mbrojë dhe njohë të drejtat e të përndjekurve politikë, duke ofruar mundësi për edukim, punësim dhe pjesëmarrje aktive në jetën shoqërore.

• Krijimi i një fondi të posaçëm: Për të siguruar që programi të zbatohet pa vonesa financiare, duhet të krijohet një fond shtetëror i posaçëm, duke përdorur një pjesë të të ardhurave nga privatizimet ose nga fondet e BE-së.

Vlerësimi: ✅ (4.5/5)

Masat janë të domosdoshme dhe të nevojshme për të realizuar objektivat e premtimit, por kërkojnë angazhim të madh për të siguruar që të përndjekurit të përfitojnë nga to.

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

Ky program ka kosto të konsiderueshme për realizimin e dëmshpërblimeve të plotë dhe investimin në vlerësimin e kontributit të të përndjekurve politikë. Bazuar në të dhënat aktuale, kostoja e përgjithshme e projektit mund të arrijë deri në 250-300 milionë euro gjatë katër viteve të mandatit. Këto financime mund të vijnë nga:

• Buxheti i shtetit: Rritja progresive e fondeve të dedikuara në buxhetin vjetor.

• Fondet e BE-së: Shfrytëzimi i instrumenteve të financimit për të drejtat e njeriut dhe historinë politike.

• Kontributi i donatorëve: Përdorimi i fondeve nga organizata ndërkombëtare dhe vende partnere. Një plan i qartë i menaxhimit të burimeve dhe prioritizimi i mbështetjes financiare janë të nevojshme për të realizuar këtë program brenda periudhës së një mandati.

Vlerësimi: ⚠️ (4/5)

Kostoja e programit është e lartë dhe kërkon një angazhim të madh financiar. Dështimi në sigurimin e burimeve të duhura mund të dështojë implementimin e tij.

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

Ky program mund të ketë një ndikim të rëndësishëm në stabilizimin social të Shqipërisë, duke ofruar një mundësi për të përmirësuar kushte jetese dhe për t'u ofruar një njohje dhe vlerësim të plotë individëve që kanë vuajtur gjatë periudhës së diktaturës. Nga ana ekonomike, dëmshpërblimi dhe njohja e kontributit mund të ndihmojnë në rritjen e integrimit të këtyre individëve në shoqëri dhe mund të kontribuojnë në forcimin e lidhjeve të qytetarëve me shtetin dhe institucionet e tij.

Vlerësimi: ✅ (4.5/5)

Ky program mund të ketë një ndikim të rëndësishëm dhe të drejtpërdrejtë në ndihmën e shtresës së të përndjekurve politikë, duke sjellë një stabilizim social dhe forcimin e kohezionit kombëtar.

6. Afati i Zbatimit

Afati për realizimin e këtij premtimi është i qartë: 100% realizim brenda një mandati. Ky është një afat i shkurtër dhe ambicioz, por mund të jetë i arritshëm nëse ka një angazhim të fortë nga qeveria dhe nëse është i mirë-organizuar procesi i dëmshpërblimit dhe vlerësimit të kontributit të të përndjekurve.

Vlerësimi: ✅ (4.5/5)

Afati i realizimit është i qartë dhe i arritshëm nëse proceset për implementimin janë të mirë-planuara dhe të organizuara.

Vlerësimi Final

Indeksi i Fizibilitetit: 4.4/5

- **Qartësia e Premtimit:** ✅ (4.5/5)
- **Situata Aktuale:** ⚠️ (4/5)
- **Masat për Zbatimin:** ✅ (4.5/5)
- **Kostoja dhe Financimi:** ⚠️ (4/5)
- **Ndikimi Ekonomiko-Social:** ✅ (4.5/5)
- **Afati i Zbatimit:** ✅ (4.5/5)

Ky premtim ka një impakt të mundshëm shumë të rëndësishëm dhe mund të kontribuoni në përmirësimin e kushteve të të përndjekurve politikë. Megjithatë, realizimi i tij kërkon një angazhim të madh financiar dhe politik. Kostoja është e lartë, por mund të realizohet nëse ka një plan të qartë dhe burime të mjaftueshme.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për "Kujdesi për të Kalurën dhe Përgatitja e një të Ardhmeje të Lirisë"

1. Qartësia e Premtimit

Ky premtim ka tri komponentë kryesore:

- **Dekomunizimi dhe dënimi i diktaturës totalitare:** Ky objektiv është i drejtpërdrejtë, me një angazhim të fortë për dekomunizimin dhe dënimin e krimeve të diktaturës, bazuar në modelin ndërkombëtar të Nurembergut.
- **Rikthimi i identitetit të humbur të artit dhe letërsisë:** Ky premtim thekson rëndësinë e rivlerësimit dhe ridimensionimit të trashëgimisë kulturore dhe letrare që lidhet me diktaturën, duke i dhënë vlerën e duhur veprave të asaj periudhe.
- **Përmirësimi i kujdesit shoqëror dhe moral për të përndjekurit politikë:** Ky objektiv përfshin masat për të siguruar që të përndjekurit politikë të vlerësohen dhe të krijohen mundësi për zhvillim personal dhe profesional.

Ky është një premtim me shumë komponentë, ku çdo aspekt ka rëndësi të madhe për ndihmën ndaj individëve që kanë vuajtur gjatë periudhës së diktaturës dhe për ruajtjen e trashëgimisë historike dhe kulturore. Kjo është një nismë e guximshme dhe me ndikim të mundshëm afatgjatë.

Vlerësimi: ✅ **(4.5/5)**
Premtimi është i qartë, por kërkon sqarime më të detajuara për implementimin konkret të secilit komponent.

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

Për Shqipërinë, periudha e diktaturës ka lënë një trashëgimi të thellë dhe të dhimbshme, e cila ende është e paadresuar plotësisht në aspektin e njohjes dhe kujdesit ndaj viktimave. Dekomunizimi dhe rivendosja e vlerave të artit dhe letërsisë të lidhura me periudhën e diktaturës është një çështje e rëndësishme që kërkon një ndërhyrje të thellë, duke garantuar që historia të mos harrohet dhe të mbrohen ata që kanë vuajtur.

Vlerësimi: ⚠️ **(4/5)**
Situata aktuale është komplekse dhe kërkon një angazhim të fortë institucional për të realizuar këtë premtim në mënyrë efektive.

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

Për të realizuar këtë premtim, janë të nevojshme disa hapa kyç:

- **Dekomunizimi:** Duhet të krijohet një mekanizëm ligjor dhe institucional që të realizojë dekomunizimin e plotë, duke përfshirë dënimin e krimeve të diktaturës dhe krijimin e një kulture të kujdesit për viktimat.
- **Rikthimi i identitetit të artit dhe letërsisë:** Ky hap kërkon një vlerësim të veprave letrare dhe artistike që lidhen me periudhën e diktaturës, duke i përfshirë ato në programet e arsimit dhe kulturës. Po ashtu, duhet të krijohen mundësi për restaurimin dhe prezantimin e këtyre veprave në muze, ekspozita dhe aktivitete të tjera kulturore.
- **Përmirësimi i kujdesit shoqëror dhe moral për të përndjekurit politikë:** Ky hap përfshin krijimin e mundësive për përndjekurit politikë për të marrë pjesë aktive në jetën

shoqërore dhe kulturore, duke ofruar mundësi zhvillimi dhe vlerësimi të kontributit të tyre.

Vlerësimi: ✅ **(4.5/5)**
Masat për realizimin e këtyre objektivave janë të qarta dhe të domosdoshme, por kërkojnë angazhim të madh dhe koordinim të mirëfilltë.

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

Ky program ka një kosto të lartë, veçanërisht për sa i përket krijimit të mekanizmave ligjorë dhe financiarë për realizimin e dekomunizimit dhe rivlerësimin e trashëgimisë kulturore. Burimet financiare mund të sigurohen përmes buxhetit të shtetit, por gjithashtu mund të kërkohet ndihmë nga organizatat ndërkombëtare dhe institucione të tjera që mbështesin të drejtat e njeriut dhe ruajtjen e trashëgimisë kulturore. Financimi është një aspekt i rëndësishëm, dhe dështimi për të siguruar burime adekuate mund të pengojë realizimin e objektivave.

Vlerësimi: ⚠️ **(4/5)**
Kostoja mund të jetë e lartë, dhe është e nevojshme një strategji e qartë për të siguruar burimet e financimit të programit.

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

Ky program mund të ketë një ndikim të rëndësishëm në nivelin shoqëror dhe kulturor, duke kontribuar në rritjen e ndërgjegjësimit për periudhën e diktaturës dhe duke krijuar mundësi për viktimat e saj që të ndihen të vlerësuar. Nga ana ekonomike, investimi në trashëgiminë kulturore dhe artin që lidhet me diktaturën mund të ndihmojë në zhvillimin e sektorit kulturor dhe turistik, duke krijuar mundësi për punësim dhe promovimin e trashëgimisë.

Vlerësimi: ✅ **(4.5/5)**
Ky program mund të ketë ndikim të thellë dhe pozitiv në forcimin e kohezionit social dhe rritjen e ndërgjegjësimit kulturor, duke kontribuar në zhvillimin e sektorëve të kulturës dhe turizmit.

6. Afati i Zbatimit

Afati për realizimin e këtij premtimi është i qartë, dhe kërkon një periudhë afatshkurtër deri afatmesëm për të implementuar masat e nevojshme për dekomunizimin dhe përmirësimin e kujdesit për të përndjekurit politikë. Megjithatë, realizimi i tij do të kërkojë një angazhim të qëndrueshëm për të mbështetur vlerësimin dhe rivendosjen e trashëgimisë kulturore dhe historike.

Vlerësimi: ✅ **(4.5/5)**
Afati është i arritshëm, nëse proceset janë të menaxhuara me kujdes dhe janë siguruar burimet financiare dhe njerëzore të nevojshme.

Vlerësimi Final

Indeksi i Fizibilitetit: 4.4/5

- **Qartësia e Premtimit:** ✅ (4.5/5)
- **Situata Aktuale:** ⚠️ (4/5)
- **Masat për Zbatimin:** ✅ (4.5/5)

- **Kostoja dhe Financimi:** ⚠ (4/5)
- **Ndikimi Ekonomiko-Social:** ☑ (4.5/5)
- **Afati i Zbatimit:** ☑ (4.5/5)

Ky premtim është i rëndësishëm dhe mund të ketë një ndikim të thellë dhe të qëndrueshëm në shoqëri. Realizimi i tij kërkon angazhim të madh dhe financim të mjaftueshëm, si dhe një bashkëpunim të ngushtë me aktorë të ndryshëm brenda dhe jashtë vendit.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për "Korrigjimi i Padrejtësive të së Kalurës dhe Garantimi i Drejtësisë për të Ardhmen"

1. Qartësia e Premtimit

Ky premtim është i drejtpërdrejtë dhe fokusohet në dy drejtime kryesore:

- **Zbatimi i drejtësisë historike për të përndjekurit:** Ky objektiv synon sigurimin e kompensimit dhe nderimit të të përndjekurve politikë përmes ligjeve dhe politikave të qarta, duke i ofruar ata të drejtën për të marrë ndihmën e merituar.
- **Ndalimi i glorifikimit të diktaturës:** Ky premtim është i qartë dhe kërkon që të ndalohet çdo formë e glorifikimit të diktaturës, duke i dhënë fund praktikave që mund të rishfaqin kultin e saj dhe duke i hapur rrugën një shoqërie të lirë dhe demokratike.

Vlerësimi: ✅ **(5/5)**
Ky premtim është shumë i qartë dhe i drejtpërdrejtë, duke trajtuar dy çështje shumë të rëndësishme për historinë dhe të ardhmen e Shqipërisë.

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

Shqipëria ka ende një përballje të paplotë me pasojat e periudhës së diktaturës. Të përndjekurit politikë shpesh janë lënë pa kompensim të plotë dhe ndihmë, dhe ende ka grupe shoqërore që glorifikojnë periudhën e diktaturës, duke rrezikuar të ringjallin mitin e saj. Ky problem është ende një çështje delikate, veçanërisht duke pasur parasysh polarizimin politik dhe kulturor që mbetet i pranishëm.

Vlerësimi: ⚠️ **(4/5)**
Situata aktuale është problematike dhe do të kërkojë një angazhim të fortë për të realizuar një dekomunizim të plotë dhe për të adresuar padrejtësitë ndaj të përndjekurve, të cilat ende janë të pranishme në shoqëri.

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

Për të realizuar këtë premtim, duhen ndërmarrë disa hapa kyç:

- **Zbatimi i drejtësisë historike për të përndjekurit:** Ky objektiv do të kërkojë krijimin e një mekanizmi ligjor që të adresojë kërkesat e të përndjekurve, duke përfshirë kompensimin financiar dhe moral për vuajtjet e tyre. Duhet të hartohen ligje që të mundësojnë një proces të drejtë dhe transparent për kompensimin e tyre.
- **Ndalimi i glorifikimit të diktaturës:** Ky premtim kërkon masa ligjore për të ndaluar çdo formë të glorifikimit të regjimit të diktaturës dhe për të edukuar shoqërinë për pasojat e saj. Mund të krijohen politika për edukimin historik dhe për kujdesin ndaj memorialeve dhe artefakteve të lidhura me diktaturën.

Vlerësimi: ✅ **(4.5/5)**
Masat janë të nevojshme dhe të qarta, por do të kërkojnë bashkëpunim të gjerë dhe mbështetje nga të gjitha segmentet e shoqërisë dhe politikës.

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

Ky program do të ketë një kosto të konsiderueshme për sa i përket ndihmës financiare dhe përgatitjes së ligjeve të nevojshme. Burimet financiare mund të sigurohen përmes buxhetit të

shtetit, por gjithashtu mund të kërkohet mbështetje nga organizatat ndërkombëtare dhe fondet që ndihmojnë në proceset e dekomunizimit dhe rehabilitimit të viktimave të diktaturës.

Vlerësimi: ⚠ (3.9/5)
Burimet e financimit mund të jenë një sfidë, por mund të arrihen përmes një planifikimi të kujdesshëm dhe përdorimit të burimeve ndërkombëtare.

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

Ky program mund të ketë një ndikim të rëndësishëm social dhe kulturor, duke siguruar që të përndjekurit politikë të marrin ndihmën e merituar dhe duke e mundësuar një përballje të drejtë me të kaluarën. Nga ana ekonomike, zbatimi i këtij programi mund të kontribuojë në forcimin e besimit në sistemin ligjor dhe në rritjen e ndërgjegjësimit për drejtësinë dhe dinjitetin e individëve.

Vlerësimi: ✅ (4.5/5)
Ky program mund të ketë një ndikim pozitiv në shoqëri, duke kontribuar në konsolidimin e paqes dhe drejtësisë, duke krijuar një shoqëri më të barabartë dhe të drejtë.

6. Afati i Zbatimit

Ky premtim ka një afat të qartë, pasi ai kërkon një periudhë afatshkurtër deri afatmesëm për të realizuar masat ligjore dhe edukative. Proceset mund të jenë të vështira dhe të ngadalshme, por mund të arrihen me angazhim të qëndrueshëm dhe mbështetje të gjerë.

Vlerësimi: ✅ (4.5/5)
Afati i zbatimit është i mundshëm, por kërkon një koordinim të mirë dhe një angazhim të vazhdueshëm për ta realizuar në mënyrë efektive.

Vlerësimi Final

Indeksi i Fizibilitetit: 4.3/5

- **Qartësia e Premtimit:** ✅ (5/5)
- **Situata Aktuale:** ⚠ (4/5)
- **Masat për Zbatimin:** ✅ (4.5/5)
- **Kostoja dhe Financimi:** ⚠ (3.9/5)
- **Ndikimi Ekonomiko-Social:** ✅ (4.5/5)
- **Afati i Zbatimit:** ✅ (4.5/5)

Ky premtim është i rëndësishëm dhe mund të ketë një ndikim të thellë në drejtësinë sociale dhe kulturore të Shqipërisë. Realizimi i tij kërkon angazhim të lartë dhe një planifikim të detajuar për të adresuar të kaluarën e dhimbshme, si dhe për të ndihmuar shoqërinë të kalojë në një fazë të re të lirisë dhe të drejtat e njeriut.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit për "Përkushtimi për një shoqëri më të Drejtë dhe të Lirë"

1. Qartësia e Premtimit

Ky premtim ka një fokus të qartë dhe të drejtpërdrejtë: përmbushjen e kontratës me shoqërinë shqiptare, duke siguruar që të gjitha premtimet për të përndjekurit politikë do të realizohen 100% brenda një mandati. Ky angazhim ka për qëllim krijimin e një shoqërie më të drejtë dhe të lirë, ku individët që kanë vuajtur nga regjimi diktatorial të ndihen të vlerësuar dhe të drejta të marrin atë që meritojnë.

Vlerësimi: ✅ **(5/5)**
Premtimi është i qartë, konkret dhe ka një qëllim të drejtpërdrejtë për përmirësimin e drejtësisë shoqërore dhe stabilitetin politik.

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

Në Shqipëri, ndonëse janë bërë hapa të rëndësishëm në drejtim të trajtimit të të përndjekurve politikë, ka ende shumë pengesa. Shtresa e të përndjekurve shpesh nuk është trajtuar siç duhet, dhe kjo ka krijuar një hendek të konsiderueshëm në procesin e pajtimit kombëtar dhe drejtësisë historike. Pasojat e diktaturës janë ende të pranishme në shoqëri dhe në kujtesën kolektive, dhe kjo kërkon një përkushtim të jashtëzakonshëm për të arritur një barazi të vërtetë për këto shtresa.

Vlerësimi: ⚠️ **(4.5/5)**
Shpesh, në Shqipëri, realizimi i premtimeve për të përndjekurit politikë ka qenë i ngadaltë dhe i paplotë, duke kërkuar një angazhim të shtuar dhe një vëmendje të veçantë për të arritur drejtësinë.

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

Për të realizuar këtë premtim, disa hapa të rëndësishëm janë të nevojshëm:

- **Përmbushja e angazhimeve ligjore dhe financiare:** Qeveria do të duhet të sigurojë që të përndjekurit politikë të kenë kompensimin e plotë dhe një ndihmë të drejtë për vuajtjet që kanë kaluar. Duhet të hartohen ligje të qarta dhe të përshtatshme për të adresuar këto çështje.
- **Mbështetje për rindërtimin e integritetit të shoqërisë:** Pjesë e këtij angazhimi është edhe ndihma për të rregulluar të drejtat e atyre që kanë vuajtur, për të rivendosur identitetin e shoqërisë shqiptare dhe për të siguruar që shoqëria të kalojë në një fazë të re, ku liria dhe drejtësia janë të garantuara për të gjithë qytetarët.

Vlerësimi: ✅ **(4.5/5)**
Masat janë të nevojshme dhe të qarta, por do të kërkojnë një koordinim të ngushtë me të gjithë aktorët shoqërorë dhe politikë.

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

Ky program do të ketë një kosto të konsiderueshme për sa i përket kompenzimeve financiare dhe krijimit të kushteve ligjore dhe sociale për të realizuar përmbushjen e angazhimeve. Financimi mund të sigurohet përmes buxhetit të shtetit, por gjithashtu mund të kërkohen mbështetje dhe fonde ndërkombëtare për t'u ndihmuar në realizimin e këtij procesi.

Vlerësimi: ⚠ **(4/5)**
Burimet financiare mund të jenë një sfidë për t'u siguruar, por mund të gjenden mundësi të tjera financimi përmes bashkëpunimit me organizata ndërkombëtare dhe donatorë.

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

Ky angazhim ka potencialin për të pasur një ndikim të rëndësishëm social dhe moral në shoqërinë shqiptare. Zbatimi i tij do të kontribuonte në rritjen e besimit të qytetarëve në sistemin ligjor dhe do të ndihmonte në rivendosjen e besimit tek institucionet. Ekonomikisht, kjo mund të ketë një ndikim të rëndësishëm në stabilizimin e situatës dhe mund të kontribuonte në zhvillimin e qëndrueshëm të shoqërisë.

Vlerësimi: ✅ **(4.5/5)**
Ky program do të ndihmojë në forcimin e ndjesisë për drejtësi dhe mund të kontribuojë në konsolidimin e paqes dhe qëndrueshmërisë shoqërore.

6. Afati i Zbatimit

Ky premtim është një objektiv afatshkurtër dhe mund të realizohet brenda një mandati, por ai kërkon një vëmendje të vazhdueshme dhe një angazhim të thellë për të realizuar masat ligjore dhe financiare të nevojshme.

Vlerësimi: ✅ **(4.5/5)**
Afati i zbatimit është realist dhe i mundshëm, por do të kërkojë një plan të detajuar dhe bashkëpunim të ngushtë midis të gjitha palëve.

Vlerësimi Final

Indeksi i Fizibilitetit: 4.4/5

- **Qartësia e Premtimit:** ✅ (5/5)
- **Situata Aktuale:** ⚠ (4.5/5)
- **Masat për Zbatimin:** ✅ (4.5/5)
- **Kostoja dhe Financimi:** ⚠ (4/5)
- **Ndikimi Ekonomiko-Social:** ✅ (4.5/5)
- **Afati i Zbatimit:** ✅ (4.5/5)

Ky premtim është shumë i rëndësishëm për forcimin e drejtësisë dhe lirisë në Shqipëri dhe ka një potencial të madh për të kontribuar në krijimin e një shoqërie më të drejtë dhe të barabartë. Realizimi i tij do të kërkojë një angazhim të madh dhe një koordinim të fortë ndërmjet aktorëve të ndryshëm shoqërorë dhe politikë, duke siguruar një përballje të drejtë me të kaluarën dhe një të ardhme më të ndritshme për Shqipërinë.

Indeksi i Fizibilitetit sektorial: 4.1/5

---

11. Premtimet për Mjedisin, Pyjet dhe Kullotat

1. Mbrojtja e Mjedisit dhe Zbatimi i Standardeve të BE-së

✅ **Transpozimi i legjislacionit të BE-së**: Do të angazhohemi për të realizuar një transpozim të plotë të legjislacionit mjedisor të Bashkimit Evropian, duke siguruar që Shqipëria të adoptojë dhe zbatojë standartet mjedisore europiane në mënyrë të plote dhe efikase.

✅ **Rikthimi i ekosistemit të pastër**: Do të ndërmarrim masa për pastrimin dhe mbrojtjen e ajrit, ujit dhe tokës, duke krijuar një sistem të integruar të monitorimit dhe përmirësuar kushte jetese për qytetarët.

2. Krijimi i Infrastrukturës Mjedisore dhe Nxitja e Menaxhimit të Mbeteve

✅ **Menaxhimi i mbetjeve**: Do të krijojmë një sistem të integruar menaxhimi të mbetjeve, duke forcuar procesin e riciklimit dhe duke inkurajuar përdorimin e ekonomisë qarkulluese për të siguruar një mjedis të pastër dhe të qëndrueshëm.

✅ **Qendra seleksionimi dhe riciklimi**: Do të investohet në ndërtimin e qendrave moderne të seleksionimit dhe riciklimit të mbetjeve, duke kontribuar në përmirësimin e cilësisë së mjedisit dhe rritjen e mundësive për punësim.

3. Veprimet për luftimin e ndryshimeve klimatike dhe përdorimi i burimeve të rinovueshme

✅ **Masat për ndryshimet klimatike**: Do të realizohet një plan konkret për të adresuar ndryshimet klimatike, duke përfshirë uljen e emetimit të gazrave serrë dhe promovimin e përdorimit të burimeve të rinovueshme të energjisë, si dielli dhe era.

✅ **Energjia e pastër dhe burimet rinovueshme**: Do të investohet në projekte që promovojnë përdorimin e energjisë së pastër dhe burimeve rinovueshme, për të zvogëluar varësinë nga energjia e ndotshme dhe për të mbrojtur mjedisin.

4. Mbrojtja e Pasurive Natyrale dhe Zonave të Mbrojtura

✅ **Rritja e mbrojtjes së natyrës**: Do të krijohen strategji të reja për të mbrojtur pasuritë natyrore të Shqipërisë dhe për të garantuar mbrojtjen e ekosistemeve të ndryshme, veçanërisht ato të rrezikuara.

✅ **Zonat e mbrojtura**: Do të forcohet administrimi i zonave të mbrojtura dhe parqeve natyrore, duke garantuar mbrojtjen e florës dhe faunës vendase.

5. Rritja e Pjesëmarrjes në Politikat dhe Aktivitete të Mjedisit

✅ **Iniciativa për ndërgjegjësimin dhe arsimimin mjedisor**: Do të krijojmë programe edukimi për të rritur ndërgjegjësimin për rëndësinë e mbrojtjes së mjedisit dhe përdorimin e burimeve natyrore në mënyrë të qëndrueshme.

✅ **Pjesëmarrje qytetare**: Do të inkurajojmë pjesëmarrjen e qytetarëve në vendimmarrje për çështje mjedisore dhe në aktivitete që kontribuojnë në mbrojtjen e mjedisit, duke përfshirë organizimin e aktiviteteve dhe fushatave për pastrimin e territorit.

6. Politikat për Pyjet dhe Kullotat

✅ **Rikthimi i pyjeve dhe menaxhimi i qëndrueshëm**: Do të realizohet një plan për rinovimin e pyjeve dhe përforcimin e menaxhimit të qëndrueshëm të pasurive pyjore, duke kontribuar në ruajtjen e biodiversitetit dhe përmirësimin e cilësisë së ajrit dhe ujit.

✅ **Zhvillimi i kullotave**: Do të bëhen investime për menaxhimin e kullotave dhe sigurimin e kushteve më të mira për zhvillimin e blegtorisë dhe bujqësisë në mënyrë të qëndrueshme.

Ky program synon përmirësimin e cilësisë së jetesës në Shqipëri përmes mbrojtjes së mjedisit dhe zhvillimit të qëndrueshëm të burimeve natyrore.

Indeksi i Fizibilitetit të Premtimit: "Mbrojtja e Mjedisit dhe zbatimi i standardeve të BE-së"

1. Qartësia e Premtimit

Premtimi është i qartë dhe i drejtpërdrejtë, duke përfshirë dy nënobjektiva kryesorë:

- **Transpozimi i legjislacionit të BE-së**
- **Rikthimi i ekosistemit të pastër përmes pastrimit dhe mbrojtjes së ajrit, ujit dhe tokës**

Kjo nënkupton adoptimin e standardeve europiane dhe krijimin e kushteve të integruara për monitorimin mjedisor.

✅ **Vlerësimi: 4.5/5**
Premtimi është i qartë dhe ka një qëllim të strukturuar për përmirësimin e kushteve mjedisore dhe mbrojtjen e shëndetit të qytetarëve.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

Mjedisi në Shqipëri mbetet një sektor ku zbatimi i ligjeve është i dobët. Disa nga problemet kryesore janë:

- Industria vazhdon të shkaktojë ndotje pa mekanizma efektivë të mbikëqyrjes.
- Ndotja e ajrit dhe ujit është një problem i vazhdueshëm.
- Mungesa e një sistemi të integruar të monitorimit dhe mbikëqyrjes pengon implementimin e standardeve të BE-së.

⚠️ **Vlerësimi: 3.9/5**
Zbatimi i standardeve kërkon përmirësim të infrastrukturës dhe mekanizmave të monitorimit. Ende ka sfida që pengojnë zbatimin e plotë të këtij programi.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

Për zbatimin e këtij premtimi nevojiten hapa konkretë:

- **Transpozimi i legjislacionit të BE-së**, që kërkon ndryshime ligjore dhe miratim të standardeve të reja.
- **Krijimi i sistemit të monitorimit** për cilësinë e ajrit, ujit dhe tokës me teknologji të avancuara.
- **Përmirësimi i kapaciteteve administrative**, duke përfshirë rritjen e kapaciteteve të administratës për menaxhimin e burimeve natyrore.

✅ **Vlerësimi: 4.5/5**
Masat janë të nevojshme dhe të mundshme, por kërkojnë angazhim të madh administrativ dhe financiar.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

Ky program kërkon investime të konsiderueshme, të cilat mund të kategorizohen si më poshtë:

Komponenti	Kostoja e Vlerësuar
Transpozimi i legjislacionit të BE-së	5-10 milionë euro
Krijimi i sistemit të monitorimit	10-15 milionë euro
Trajnimi i administratës dhe bizneseve	2-3 milionë euro
Investime në pastrimin dhe mbrojtjen e mjedisit	15-20 milionë euro
Totali për 4 vite	**32-48 milionë euro**

⚠ **Vlerësimi: 3.9/5**
Kostot janë të larta dhe kërkojnë financim të qëndrueshëm nga buxheti i shtetit, ndihma ndërkombëtare dhe partneritete publike-private (PPP).

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

- Një mjedis më i pastër do të përmirësojë **shëndetin publik**, duke ulur sëmundjet e frymëmarrjes dhe ato të lidhura me ndotjen.
- Do të rrisë **atraktivitetin e Shqipërisë për investime të huaja** dhe **zhvillimin e turizmit eko-miqësor**.
- Përmirësimi i infrastrukturës mjedisore do të rrisë **cilësinë e jetesës për qytetarët**.

✅ **Vlerësimi: 4.5/5**
Programi do të sjellë përfitime afatgjata për ekonominë dhe shëndetin publik, por zbatimi kërkon strategji të qarta financimi dhe menaxhimi.

---

6. Afati i Zbatimit dhe Risku në Rast të Tejkalimit

Zbatimi i plotë kërkon një periudhë **4-5 vjeçare**:

- **1-2 vite** për transpozimin e legjislacionit.
- **2-3 vite** për krijimin e sistemit të monitorimit dhe implementimin e masave mjedisore.
- Nëse afati tejkalohet, **rrisku rritet** për shkak të:
    - Kostojeve të shtuara nga shtyrja e projekteve.
    - Rrezikut të penaliteteve nga BE për moszbatim të standardeve.
    - Mosarritjes së objektivave të parashikuara brenda mandatit qeverisës.

✅ **Vlerësimi: 4.5/5**
Afati është realist, por kërkon angazhim të madh për t'u realizuar brenda 4 viteve. Tejkalimi i afatit do të shoqërohet me rritje të kostove dhe penalitete të mundshme.

Vlerësimi Final - Indeksi i Fizibilitetit: 4.2/5

Kategoria	Vlerësimi
Qartësia e Premtimit	✅ (4.5/5)
Situata Aktuale	⚠️ (3.9/5)
Masat për Zbatimin	✅ (4.5/5)
Kostoja dhe Financimi	⚠️ (3.9/5)
Ndikimi Ekonomiko-Social	✅ (4.5/5)
Afati i Zbatimit dhe Risku	✅ (4.5/5)

🔎 Programi është thelbësor për përmbushjen e standardeve mjedisore të BE-së dhe për përmirësimin e kushteve të jetesës në Shqipëri. Ai ka potencialin të sjellë përfitime të konsiderueshme për **shëndetin publik dhe zhvillimin ekonomik**.

💰 Sfidat kryesore

- Kostot e larta financiare.
- Nevoja për një strategji të qëndrueshme për implementim.
- Rreziku i mosrealizimit brenda afatit 4-vjeçar, çka mund të sjellë kosto shtesë dhe mungesë eficience.

🛠️ Mendime

- Krijimi i një **mekanizmi të fortë mbikëqyrjeje** për të garantuar zbatimin në kohë.
- Sigurimi i **burimeve të financimit nga BE dhe organizatat ndërkombëtare** për të lehtësuar ngarkesën mbi buxhetin e shtetit.
- **Monitorimi periodik i progresit** për të shmangur vonesat dhe rritjen e kostove.

Ky plan ka një fizibilitet të lartë, por kërkon **angazhim të qëndrueshëm dhe burime të qarta financiare** për të pasur sukses.

Indeksi i Fizibilitetit të premtimit "Krijimi i Infrastrukturës Mjedisore dhe nxitja e Menaxhimit të Mbetjeve"

1. Qartësia e Premtimit

Premtimi është i qartë dhe ka dy nënobjektiva kryesorë: krijimi i një sistemi të integruar menaxhimi të mbetjeve, duke forcuar procesin e riciklimit dhe përdorimin e ekonomisë qarkulluese, dhe investimi në ndërtimin e qendrave të riciklimit dhe seleksionimit të mbetjeve. Kjo nënkupton krijimin e një infrastrukture të plotë për menaxhimin e mbetjeve dhe mbështetje për përdorimin e burimeve natyrore në mënyrë të qëndrueshme.

Vlerësimi: ✅ (4.5/5)
Premtimi është i qartë dhe i drejtpërdrejtë, me objektiva të qarta dhe të realizueshme që përmirësojnë mjedisin dhe zhvillimin e qëndrueshëm.

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

Në Shqipëri, menaxhimi i mbetjeve është ende një sfidë e madhe. Këtu, mbeturinat shpesh grumbullohen pa proces të duhur seleksionimi dhe riciklimi. Ka mungesë të infrastrukturës për mbledhjen dhe riciklimin e mbetjeve dhe një numër të vogël të qendrave moderne të seleksionimit dhe riciklimit. Si rezultat, një pjesë e madhe e mbetjeve endet në natyrë, duke ndikuar negativisht në mjedis dhe shëndetin publik.

Vlerësimi: ⚠️ (3.8/5)
Pavarësisht përpjekjeve për përmirësim, infrastruktura e riciklimit dhe menaxhimi i mbetjeve janë ende të pasigurta dhe kërkojnë investime të konsiderueshme për të arritur standardet e duhura.

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

Për realizimin e këtij premtimi janë të nevojshme disa hapa konkretë:

- **Krijimi i një sistemi të integruar menaxhimi të mbetjeve:** Kjo kërkon zhvillimin e një infrastrukture të plotë që mbulon grumbullimin, transportimin dhe riciklimin e mbetjeve. Do të jetë e nevojshme të krijohen platforma për menaxhimin e mbetjeve në nivel kombëtar dhe lokal.
- **Nxitja e ekonomisë qarkulluese:** Do të duhet të zhvillohen politika që nxisin riciklimin dhe përdorimin e burimeve të ricikluara nga industria dhe konsumatorët.
- **Krijimi i qendrave të seleksionimit dhe riciklimit:** Do të duhet të ndërtohen qendra të specializuara që mund të trajtojnë mbetjet dhe t'i kthejnë ato në produkte të dobishme për riciklim. Ky investim do të përmirësojë cilësinë e mjedisit dhe do të kontribuonte në zhvillimin e qëndrueshëm të industrisë së riciklimit.

Vlerësimi: ✅ (4.3/5)
Masat janë të qarta dhe të mundshme për zbatimin e këtij programi, dhe ato do të kontribuonin në një përmirësim të dukshëm të mjedisit dhe përdorimit të burimeve natyrore.

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

Kostot për realizimin e këtij programi mund të ndahen në disa kategori:

- **Krijimi i sistemit të integruar të menaxhimit të mbetjeve:** Kosto për ndërtimin e infrastrukturës për mbledhjen dhe menaxhimin e mbetjeve. Vlerësim i mundshëm: **10-15 milionë euro** për zhvillimin e sistemit kombëtar.
- **Krijimi i qendrave të seleksionimit dhe riciklimit:** Kosto për ndërtimin e qendrave moderne për trajtimin e mbetjeve. Vlerësim: **20-25 milionë euro** për ndërtimin e 5-7 qendrave të riciklimit në të gjithë vendin.
- **Nxitja e ekonomisë qarkulluese:** Programet për edukimin dhe trajnimin e bizneseve dhe qytetarëve për përdorimin e burimeve të ricikluara. Vlerësim: **5-7 milionë euro** për fushata ndërgjegjësuese dhe trajnime.

Totali i kostove të mundshme për 4 vitet e ardhshme: 35-47 milionë euro.

Vlerësimi: ⚠ (3.8/5)
Kostoja është relativisht e lartë dhe kërkon burime financiare të konsiderueshme. Megjithatë, ky program mund të mbështetet nga fonde ndërkombëtare dhe mund të përfshijë PPP për të ndihmuar në financimin e infrastrukturës.

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

Ky program do të ketë ndikim pozitiv në mjedis, shëndetin publik dhe ekonominë. Rritja e riciklimit do të sjellë ulje të ndotjes dhe do të përmirësojë cilësinë e ajrit dhe ujit. Po ashtu, krijimi i mundësive për punësim në qendrat e riciklimit dhe industrinë e mbetjeve do të kontribuonte në rritjen e punësimit dhe zhvillimin e industrisë së qëndrueshme.

Vlerësimi: ✅ (4.5/5)
Ky program do të sjellë përfitime të konsiderueshme për mjedisin dhe shëndetin publik, dhe do të kontribuonte në zhvillimin e industrive të qëndrueshme.

6. Afati i Zbatimit

Ky program ka nevojë për një periudhë mesatare afatmesme (3-5 vjet) për t'u realizuar në plotësi. Krijimi i një sistemi të integruar dhe ndërtimi i qendrave të seleksionimit dhe riciklimit kërkojnë investime dhe një periudhë kohore për ndërtim dhe implementim të infrastrukturës. Në këtë periudhë do të mund të krijohet një sistem i plotë dhe i qëndrueshëm.

Vlerësimi: ✅ (4.1/5)
Afati është realist, por implementimi i plotë mund të kërkojë më shumë kohë për të siguruar financimin dhe in e projekteve të ndërtimit.

Vlerësimi Final

Indeksi i Fizibilitetit: 3.8/5

- **Qartësia e Premtimit:** ✅ (4.5/5)
- **Situata Aktuale:** ⚠ (3.9/5)
- **Masat për Zbatimin:** ✅ (4.3/5)
- **Kostoja dhe Financimi:** ⚠ (3.8/5)
- **Ndikimi Ekonomiko-Social:** ✅ (4.5/5)

- **Afati i Zbatimit:** ☑ (4.1/5)

Ky program është i rëndësishëm për përmirësimin e mjedisit dhe mbrojtjen e burimeve natyrore. Ai do të sjellë përfitime të mëdha për shëndetin publik dhe zhvillimin e qëndrueshëm ekonomik, duke krijuar mundësi për punësim dhe duke ulur ndotjen.

Pavarësisht kostove të larta dhe nevojës për financim të mjaftueshëm, ai ka potencial të madh për të ndihmuar Shqipërinë të arrijë standardet e BE-së në menaxhimin e mbetjeve dhe mjedisin.

Indeksi i Fizibilitetit të premtimit "Veprimet për luftimin e ndryshimeve klimatike dhe përdorimi i Burimeve të Rinovueshme"

1. Qartësia e Premtimit

Ky angazhim përmban dy objektiva kryesore:

- Zbatimi i masave për uljen e emetimit të gazrave serrë dhe adresimin e ndryshimeve klimatike.
- Investimi në burimet e rinovueshme të energjisë për të reduktuar varësinë nga energjia e ndotshme.

Vlerësimi: ✅ (4.5/5)
Objektivat janë të qarta dhe të drejtpërdrejta, por do të ishte e dobishme të përmenden masa konkrete dhe indikatorët për matjen e progresit.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

Shqipëria ka një përzierje të energjisë që mbështetet kryesisht në hidrocentralet (rreth 95% e prodhimit vendas të energjisë elektrike), por ka sfida me ndryshimet klimatike dhe paqëndrueshmërinë e prodhimit. Kapacitetet e energjisë diellore dhe të erës janë ende të kufizuara, ndërsa ndotja nga sektori i transportit dhe ndërtimit është e lartë.

Vlerësimi: ⚠️ (3.9/5)
Ndërsa Shqipëria ka një avantazh në energjinë e pastër nga hidrocentralet, mungesa e diversifikimit të burimeve dhe ndikimi i ndryshimeve klimatike mbi hidrocentralet e bën të nevojshme një strategji më të zgjeruar.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

Për të realizuar këtë premtim, kërkohen disa hapa konkretë:

- **Ndërtimi i impianteve të reja fotovoltaike dhe me erë:** Shqipëria duhet të investojë në kapacitete të reja për të diversifikuar burimet e saj të energjisë.
- **Lehtësimi i investimeve private në energjinë e pastër:** Lehtësimi i procedurave për ndërtimin e paneleve diellore në sektorin privat dhe bujqësi.
- **Reduktimi i ndotjes nga sektori i transportit:** Nxitja e transportit elektrik dhe përmirësimi i standardeve për ndotjen nga automjetet.
- **Efikasiteti energjetik në ndërtesa:** Program subvencionimi për izolimin termik të banesave dhe ndërtesave publike për të ulur konsumin e energjisë.

Vlerësimi: ✅ (4.6/5)
Masat janë të realizueshme, por kërkojnë një strategji të qartë për zbatimin dhe mbështetje financiare.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

Për zbatimin e plotë të këtij programi nevojiten investime të mëdha, që mund të ndahen si më poshtë:

- **Ndërtimi i kapaciteteve të reja të energjisë diellore dhe të erës:** 40-60 milionë euro për ndërtimin e impianteve të reja me kapacitet rreth 100 MW.
- **Incentiva për sektorin privat dhe bujqësinë:** 15-20 milionë euro për subvencione për panele diellore dhe turbina të vogla të erës.
- **Investime në transportin e pastër:** 10-15 milionë euro për subvencionimin e automjeteve elektrike dhe infrastrukturës së karikimit.
- **Programi i efikasitetit energjetik për ndërtesat:** 20-30 milionë euro për izolim termik dhe teknologji të kursimit të energjisë.

Totali i kostove të mundshme për 4 vitet e ardhshme: **85-125 milionë euro.**

Vlerësimi: ⚠ (3.7/5)
Kostoja është e lartë dhe kërkon mbështetje nga fondet e BE-së dhe investitorët privatë. Një plan i qartë për financim do të ishte i domosdoshëm.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

Ky program mund të ketë ndikime të rëndësishme pozitive:

- **Mbrojtja e mjedisit dhe reduktimi i ndotjes.**
- **Ulja e varësisë nga hidrocentralet dhe diversifikimi i burimeve të energjisë.**
- **Krijimi i vendeve të reja të punës në industrinë e energjisë së pastër dhe ndërtimit.**

Vlerësimi: ✅ (4.6/5)
Programi sjell përfitime të mëdha afatgjata për ekonominë dhe mjedisin, por kërkon zbatim efektiv për të maksimizuar rezultatet.

---

6. Afati i Zbatimit

Ky program do të kërkonte një periudhë **4-6 vjet** për të dhënë rezultate të plota:

- **1-2 vitet e para**: Hartimi i strategjive, krijimi i skemave të financimit dhe nisja e investimeve të para.
- **3-4 vitet e ardhshme**: Ndërtimi i impianteve të energjisë së rinovueshme dhe aplikimi i masave për eficiencën energjetike.
- **5-6 vjet**: Stabilizimi i sistemit dhe matja e ndikimeve.

Vlerësimi: ✅ (4.0/5)
Afati është i realizueshëm, por kërkon një angazhim të qëndrueshëm politik dhe administrativ.

Vlerësimi Final

Indeksi mesatar i Fizibilitetit: **3.6**/5

- **Qartësia e Premtimit:** ✅ (4.5/5)
- **Situata Aktuale:** ⚠️ (3.7/5)
- **Masat për Zbatimin:** ✅ (4.6/5)
- **Kostoja dhe Financimi:** ⚠️ (3.7/5)
- **Ndikimi Ekonomiko-Social:** ✅ (4.6/5)
- **Afati i Zbatimit:** ✅ (4.0/5)

Ky program është një hap i rëndësishëm drejt një ekonomie të gjelbër dhe të qëndrueshme në Shqipëri.

Ai mund të ndihmojë në diversifikimin e burimeve të energjisë dhe në reduktimin e ndikimit të ndryshimeve klimatike.

Megjithatë, sfida më e madhe mbetet **sigurimi i financimit** dhe **implementimi efektiv i politikave**, duke siguruar që projektet të mos mbeten vetëm në nivel deklarativ. **Përdorimi i fondeve të BE-së dhe investimeve private do të ishte kyç për suksesin e këtij programi.**

Indeksi i Fizibilitetit të premtimit "Mbrojtja e Pasurive Natyrale dhe Zonave të Mbrojtura"

1. Qartësia e Premtimit

Ky angazhim përqendrohet në dy shtylla kryesore:

- **Krijimi i strategjive të reja për mbrojtjen e pasurive natyrore dhe ekosistemeve.**
- **Forcimi i administrimit të zonave të mbrojtura dhe parqeve natyrore për të mbrojtur biodiversitetin.**

Vlerësimi: ☑ (4.2/5)
Premtimi është i qartë dhe përmban objektiva të matshme, por mungojnë detajet mbi mekanizmat konkretë të mbrojtjes dhe zbatimit.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

Shqipëria ka mbi **21% të territorit të shpallur zona të mbrojtura**, përfshirë parqet kombëtare, rezervatet natyrore dhe peizazhet e mbrojtura. Megjithatë, ekzistojnë disa sfida kryesore:

- **Urbanizimi i pakontrolluar dhe ndërtimet informale** në afërsi të zonave të mbrojtura.
- **Prerja e paligjshme e pyjeve dhe degradimi i habitateve** për shkak të aktiviteteve ekonomike.
- **Menaxhimi i dobët dhe mungesa e burimeve financiare** për administrimin e zonave të mbrojtura.
- **Turizmi masiv pa standarde të qëndrueshme**, sidomos në bregdet dhe në zona të ndjeshme ekologjikisht.

Vlerësimi: ⚠ (3.8/5)
Ndërkohë që Shqipëria ka ndërmarrë hapa për të mbrojtur biodiversitetin, mungesa e zbatimit të ligjeve dhe presioni nga ndërtimet dhe shfrytëzimi i burimeve mbeten problematika të mëdha.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

Për të realizuar këtë program, nevojiten disa hapa konkretë:

- **Hartimi i një masterplani të detajuar për mbrojtjen e ekosistemeve**, duke identifikuar zonat me rrezik të lartë dhe nevojat për ndërhyrje.
- **Forcimi i legjislacionit dhe inspektimeve**, duke përfshirë rritjen e ndëshkimeve për prerjen e paligjshme të pyjeve, ndërtimet e jashtëligjshme dhe ndotjen.
- **Krijimi i një fondi të veçantë për mbrojtjen e zonave të mbrojtura**, me mbështetje nga donatorët ndërkombëtarë dhe BE.
- **Nxitja e ekoturizmit dhe zhvillimit të qëndrueshëm** për të gjeneruar të ardhura pa dëmtuar mjedisin.

- **Përdorimi i teknologjisë për monitorimin e zonave të mbrojtura**, si kamerat e survejimit dhe dronët për të kontrolluar aktivitetet ilegale.

Vlerësimi: ✅ (4.3/5)
Masat janë të realizueshme, por kërkojnë angazhim të fortë qeveritar dhe mbështetje financiare për të siguruar që reformat të mos mbeten thjesht deklarata politike.

---

4. Kostoja e Projektit dhe Burimet e Financimit

Për zbatimin e plotë të këtij programi, nevojiten investime të mëdha, të ndara në kategori të ndryshme:

- **Hartimi i strategjisë dhe krijimi i planeve të detajuara:** 2-5 milionë euro.
- **Rritja e stafit të administrimit dhe inspektimeve:** 10-15 milionë euro.
- **Investimi në teknologjinë e mbikëqyrjes (kamera, dronë, sisteme GPS):** 5-7 milionë euro.
- **Programet e edukimit dhe ndërgjegjësimit mbi ruajtjen e natyrës:** 3-5 milionë euro.
- **Krijimi i fondit për mbrojtjen e ekosistemeve dhe ndihma për komunitetet lokale:** 15-20 milionë euro.

Totali i kostove të mundshme për 4 vitet e ardhshme: **35-52 milionë euro.**

Vlerësimi: ⚠️ (3.9/5)
Kostoja nuk është e paarritshme, por kërkon një kombinim të financimeve nga buxheti i shtetit, donatorët ndërkombëtarë dhe fondet e BE-së.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

Ky program mund të ketë ndikime të rëndësishme pozitive:

- **Ruajtja e biodiversitetit dhe mjedisit për gjeneratat e ardhshme.**
- **Përmirësimi i cilësisë së jetës për komunitetet lokale që varen nga burimet natyrore.**
- **Nxitja e turizmit të qëndrueshëm dhe krijimi i vendeve të reja të punës në ekoturizëm dhe administrimin e zonave të mbrojtura.**

Megjithatë, **ndikimi negativ** mund të vijë nga kufizimet e reja për zhvillimin ekonomik dhe reduktimi i aktiviteteve të paligjshme që për disa individë janë burim të ardhurash.

Vlerësimi: ✅ (4.5/5)
Përfitimet janë të mëdha, por kërkohet një balancë e mirë mes mbrojtjes së natyrës dhe zhvillimit ekonomik.

---

6. Afati i Zbatimit

Ky program do të kërkonte një periudhë **4-6 vjet** për të dhënë rezultate të plota:

- **1-2 vitet e para**: Hartimi i strategjive, forcimi i legjislacionit dhe fillimi i investimeve të para.
- **3-4 vitet e ardhshme**: Rritja e inspektimeve, krijimi i fondit të ruajtjes dhe përmirësimi i infrastrukturës për zonat e mbrojtura.
- **5-6 vjet**: Stabilizimi i sistemit dhe matja e ndikimeve.

Vlerësimi: ✅ (4.0/5)
Afati është i realizueshëm, por kërkon vazhdimësi dhe koordinim të fortë ndërinstitucional.

Vlerësimi Final

Indeksi i Fizibilitetit: 3.7/5

- **Qartësia e Premtimit:** ✅ (4.2/5)
- **Situata Aktuale:** ⚠️ (3.8/5)
- **Masat për Zbatimin:** ✅ (4.3/5)
- **Kostoja dhe Financimi:** ⚠️ (3.9/5)
- **Ndikimi Ekonomiko-Social:** ✅ (4.5/5)
- **Afati i Zbatimit:** ✅ (4.0/5)

Ky program është një hap i rëndësishëm drejt ruajtjes së pasurive natyrore të Shqipërisë dhe mbrojtjes së biodiversitetit. Ai mund të ndihmojë në ndalimin e degradimit të ekosistemeve dhe në zhvillimin e një modeli më të qëndrueshëm ekonomik, veçanërisht për turizmin.

Megjithatë, suksesin e tij do ta përcaktojë zbatimi efektiv i legjislacionit dhe sigurimi i financimeve të mjaftueshme. Nëse nuk sigurohet zbatim i fortë dhe inspektime rigoroze, ekziston rreziku që ky angazhim të mbetet vetëm një premtim i paimplementuar.

Indeksi i Fizibilitetit të premtimit për “Rritjen e Pjesëmarrjes në Politikat dhe Aktivitete të Mjedisit”

---

1. Qartësia e Premtimit

Programi përfshin dy shtylla kryesore:

- **Edukimi dhe ndërgjegjësimi për çështjet mjedisore.**
- **Nxitja e pjesëmarrjes qytetare në vendimmarrje dhe aktivitete praktike për mbrojtjen e mjedisit.**

✅ **Vlerësimi: 4.5/5**
Premtimi është i qartë dhe identifikon dy fusha kyçe, por mungojnë detajet mbi mënyrat konkrete të zbatimit të iniciativave.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

Në Shqipëri, ndërgjegjësimi mjedisor mbetet i ulët, dhe pjesëmarrja e qytetarëve në vendimmarrje është e kufizuar për disa arsye:

- **Mungesa e edukimit mjedisor në sistemin arsimor.** Aktualisht, temat e mbrojtjes së mjedisit janë të përfshira në mënyrë të fragmentuar.
- **Lidhja e dobët mes qytetarëve dhe institucioneve mjedisore.** Politikat shpesh zhvillohen pa konsultim të gjerë publik.
- **Niveli i ulët i pjesëmarrjes në aktivitete për ruajtjen e mjedisit**, për shkak të mungesës së organizimit dhe stimujve për qytetarët.
- **Mungesa e infrastrukturës për menaxhimin e mbetjeve**, që kufizon efektivitetin e fushatave të pastrimit.

⚠️ **Vlerësimi: 3.7/5**
Problemet janë të njohura dhe kërkojnë një strategji të mirëpërcaktuar për t’u adresuar.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

Për ta kthyer këtë premtim në realitet, kërkohen disa hapa konkretë:

a) Edukimi dhe Ndërgjegjësimi

- **Integrimi i edukimit mjedisor në kurrikulën shkollore** që nga arsimi fillor.
- **Fushata ndërgjegjësimi në media dhe rrjete sociale**, duke përfshirë influencues dhe aktivistë mjedisorë.
- **Krijimi i një platforme online për edukimin mjedisor** me kurse dhe burime për qytetarët.

b) Pjesëmarrja Qytetare në Vendimmarrje

- **Krijimi i këshillave mjedisorë lokalë**, ku qytetarët mund të japin kontributin e tyre në politikëbërje.
- **Organizimi i dëgjesave publike për projektet mjedisore**, me pjesëmarrjen e komuniteteve lokale.
- **Transparencë në projektet e infrastrukturës mjedisore**, për të shmangur ndikimet negative në natyrë.

c) Aktivitetet Praktike për Mbrojtjen e Mjedisit

- **Nxitja e fushatave të pastrimit në bashkëpunim me shkollat dhe bizneset.**
- **Inkurajimi i komuniteteve për të krijuar iniciativa vetë-menaxhimi të mbetjeve**, si riciklimi në nivel lagjeje.
- **Subvencione për organizatat mjedisore dhe nisma të drejtuara nga qytetarët.**

✅ **Vlerësimi: 4.6/5**
Masat janë të realizueshme, por kërkojnë angazhim institucional dhe burime financiare të qëndrueshme.

---

4. Kostoja dhe Burimet e Financimit

Për zbatimin e këtyre masave, nevojiten investime në disa fusha kryesore:

- **Përmirësimi i kurrikulës dhe trajnimi i mësuesve:** 2-4 milionë euro.
- **Platforma online dhe fushatat mediatike:** 3-5 milionë euro.
- **Organizimi i aktiviteteve dhe mbështetja për OJF-të:** 5-7 milionë euro.
- **Zhvillimi i mekanizmave për pjesëmarrje qytetare:** 4-6 milionë euro.

Totali i kostove të mundshme: 14-22 milionë euro në 4 vite.
Mundësitë për financim mund të vijnë nga **buxheti i shtetit, donatorët ndërkombëtarë (BE, UNDP, GEF) dhe partneritetet publike-private.**

⚠️ **Vlerësimi: 4.0/5**
Kostoja është e përballueshme, por siguria e burimeve të financimit mbetet një sfidë.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

Ky program mund të sjellë përfitime të rëndësishme:

- **Ndërgjegjësimi më i madh mbi mbrojtjen e mjedisit.**
- **Përfshirja më e madhe e qytetarëve në politikat mjedisore**, duke përmirësuar cilësinë e demokracisë lokale.
- **Përmirësimi i cilësisë së jetës përmes pastrimit të hapësirave publike dhe reduktimit të ndotjes.**
- **Krijimi i mundësive të reja ekonomike për sektorin e riciklimit dhe organizatat mjedisore.**

Megjithatë, ka sfida si **ndryshimi i mentalitetit të qytetarëve** dhe **mungesa e bashkëpunimit nga bizneset që ndotin mjedisin.**

✅ **Vlerësimi: 4.5/5**
Ndikimi është pozitiv, por kërkon angazhim afatgjatë për të ndryshuar kulturën e pjesëmarrjes qytetare.

---

6. Afati i Zbatimit

- **1-2 vitet e para:** Hartimi i strategjisë dhe nisja e programeve pilot.
- **3-4 vitet e ardhshme:** Shtrirja në të gjithë vendin dhe matja e ndikimit.
- **5-6 vitet:** Kthimi i nismave në politika të qëndrueshme.

✅ **Vlerësimi: 4.3/5**
Afati është realist, por suksesin e tij e përcakton angazhimi politik dhe përfshirja e komunitetit.

Vlerësimi Final

Indeksi i Fizibilitetit: 4.2/5

- **Qartësia e Premtimit:** ✅ (4.5/5)
- **Situata Aktuale:** ⚠️ (3.7/5)
- **Masat për Zbatimin:** ✅ (4.6/5)
- **Kostoja dhe Financimi:** ⚠️ (4.0/5)
- **Ndikimi Ekonomiko-Social:** ✅ (4.5/5)
- **Afati i Zbatimit:** ✅ (4.3/5)

Programi për rritjen e pjesëmarrjes qytetare në politikat dhe aktivitetet mjedisore është **i realizueshëm**, por kërkon një **strategji të qartë dhe të qëndrueshme financiare.**

- **Nëse zbatohet siç duhet, mund të përmirësojë ndjeshëm ndërgjegjësimin dhe pjesëmarrjen qytetare, duke kontribuar në mbrojtjen e mjedisit.**
- **Rreziku më i madh është mungesa e fondeve dhe mosangazhimi i institucioneve për ta kthyer këtë iniciativë në një politikë afatgjatë.**

🔵 Suksesi i kësaj nisme varet nga një qasje gjithëpërfshirëse, duke përfshirë jo vetëm qeverinë dhe OJF-të, por edhe shkollat, bizneset dhe komunitetin lokal.

Indeksi i Fizibilitetit të premtimit “Politika të reja për Pyjet dhe Kullotat”

---

1. Qartësia e Premtimit

Premtimi fokusohet në **dy objektiva kryesore**:
✅ **Rikthimi i pyjeve dhe menaxhimi i qëndrueshëm**, duke ndihmuar biodiversitetin dhe përmirësimin e ekosistemeve natyrore.
✅ **Zhvillimi i kullotave**, për të mbështetur sektorin e blegtorisë dhe bujqësisë.

⚖️ **Vlerësimi: 4.5/5**
Premtimi është i qartë dhe i orientuar drejt zhvillimit të qëndrueshëm, por mungojnë detajet mbi mënyrën e realizimit.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

a) Pyjet në Shqipëri

- Sipas të dhënave të fundit, **pyjet mbulojnë rreth 36% të territorit të Shqipërisë**, por ka një problem serioz me **shpyllëzimin, prerjet ilegale dhe menaxhimin e dobët.**
- Zbatimi i moratoriumit për prerjen e pyjeve (2016-2026) nuk ka dhënë rezultatet e pritura, sepse **kontrollet janë të pamjaftueshme dhe zëvendësimi i pyjeve të shpyllëzuara ka qenë minimal.**
- **Humbja e pyjeve ka ndikuar negativisht në erozionin e tokës, ndryshimet klimatike dhe uljen e rezervave ujore.**

b) Kullotat dhe Menaxhimi i Tyre

- **Kullotat tradicionale janë degraduar**, për shkak të mungesës së investimeve dhe mbingarkesës nga blegtoria.
- **Nuk ka një strategji të qartë për përdorimin dhe mirëmbajtjen e kullotave.**
- **Blegtorët përballen me mungesën e infrastrukturës dhe subvencioneve**, gjë që ndikon negativisht në prodhimin dhe cilësinë e ushqimit për bagëtinë.

⚖️ **Vlerësimi: 3.8/5**
Situata është problematike, sidomos për pyjet, që po përballen me degradim të vazhdueshëm. Kullotat gjithashtu kërkojnë një strategji të re për menaxhimin e tyre.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

a) Rikthimi i Pyjeve dhe Menaxhimi i Qëndrueshëm

🔹 **Hartimi i një strategjie kombëtare për reforestimin**, me targete të qarta për mbjelljen e pemëve në zonat e dëmtuara.
🔹 **Vendosja e një sistemi të monitorimit satelitor** për të kontrolluar shpyllëzimin dhe ndjekjen e pyjeve në kohë reale.
🔹 **Mbështetje për bashkitë në menaxhimin e pyjeve**, duke u dhënë fonde dhe ekspertizë

teknike.

🔹 **Përfshirja e komuniteteve lokale në menaxhimin e pyjeve**, për të rritur përgjegjësinë dhe efektivitetin e ruajtjes së tyre.

b) Zhvillimi i Kullotave

🔹 **Hartimi i një plani për rivitalizimin e kullotave**, me investime në vaditje dhe infrastrukturë.

🔹 **Nxitja e bujqësisë dhe blegtorisë ekologjike**, duke u ofruar fermerëve trajnime dhe fonde për menaxhimin e qëndrueshëm të kullotave.

🔹 **Vendosja e një sistemi të rotacionit të kullotave**, për të shmangur degradimin e tokës dhe për të ruajtur fertilitetin e saj.

⚖️ **Vlerësimi: 4.5/5**
Masat janë të realizueshme dhe adresojnë problemet ekzistuese, por kërkojnë një koordinim të mirë mes qeverisë, pushtetit lokal dhe komunitetit.

---

4. Kostoja dhe Burimet e Financimit

Për të zbatuar këto masa, nevojiten investime të mëdha në:

🔹 **Rikthimin e pyjeve dhe mbjelljen e pemëve** → 15-25 milionë euro në 5 vitet e para.

🔹 **Menaxhimin e qëndrueshëm të pyjeve** → 8-12 milionë euro për teknologji monitorimi dhe mbështetje për bashkitë.

🔹 **Zhvillimin e kullotave dhe infrastrukturës për blegtorinë** → 10-15 milionë euro.

Totali i kostove të mundshme: 33-52 milionë euro për 5 vite.
Burimet e financimit:

✅ Fondet e BE-së për mjedisin dhe zhvillimin rural.

✅ Buxheti i shtetit dhe partneritetet me sektorin privat.

✅ Organizatat ndërkombëtare si FAO dhe WWF.

⚖️ **Vlerësimi: 4.0/5**
Kostoja është e përballueshme nëse sigurohen burime financiare të qëndrueshme, veçanërisht nga fondet e BE-së.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Mbrojtja e pyjeve do të ulë rrezikun e përmbytjeve dhe erozionit të tokës.**

✅ **Zhvillimi i kullotave do të ndihmojë blegtorët dhe do të rrisë prodhimin e mishit dhe qumështit vendas.**

✅ **Ruajtja e biodiversitetit do të forcojë ekoturizmin, duke krijuar vende të reja pune.**

✅ **Përmirësimi i cilësisë së ajrit dhe ujit do të ndikojë pozitivisht në shëndetin e qytetarëve.**

⚠️ **Sfida kryesore:** Rezistenca nga grupe të interesit që përfitojnë nga shpyllëzimi dhe përdorimi i pakontrolluar i kullotave.

⚖️ **Vlerësimi: 4.7/5**
Ndikimi është kryesisht pozitiv, por kërkon masa të forta për të luftuar abuzimet dhe shkeljet ligjore.

---

6. Afati i Zbatimit

📌 **1-2 vitet e para**: Identifikimi i zonave prioritare dhe nisja e projekteve pilot.
📌 **3-5 vitet e ardhshme**: Implementimi në shkallë të gjerë dhe matja e ndikimit.
📌 **6-10 vitet**: Konsolidimi i politikave dhe përfshirja në strategjitë afatgjata.

⚖️ **Vlerësimi: 4.3/5**
Afati është realist, por suksesi varet nga zbatimi rigoroz dhe kontrolli i rreptë i politikave.

Vlerësimi Final

Indeksi i Fizibilitetit: 4.3/5

- **Qartësia e Premtimit:** ✅ (4.5/5)
- **Situata Aktuale dhe Problemet:** ⚠️ (3.8/5)
- **Masat për Zbatimin:** ✅ (4.5/5)
- **Kostoja dhe Financimi:** ⚠️ (4.0/5)
- **Ndikimi Ekonomiko-Social:** ✅ (4.7/5)
- **Afati i Zbatimit:** ✅ (4.3/5)

Politikat për rikthimin e pyjeve dhe zhvillimin e kullotave janë **të realizueshme**, por kërkojnë **angazhim të madh nga institucionet dhe komuniteti lokal.**
🔵 **Nëse zbatohet siç duhet, kjo politikë do të ketë ndikim të madh pozitiv në mjedis, bujqësi dhe ekonomi.**
🔴 **Rreziku më i madh është keqmenaxhimi dhe mungesa e monitorimit efektiv të zbatimit të politikave.**

📌 **Për përmbushjen duhet** të zhvillohet një **plan kombëtar për pyjet dhe kullotat**, me objektiva të qarta, transparencë financiare dhe përfshirje të komuniteteve lokale në menaxhimin e tyre.

Indeksi i Fizibilitetit sektorial: 4.1/5

---

12. Premtimet për Kulturën dhe Artet në Shqipëri

1. **Vlerësimi i Kulturës si Çështje Identiteti Kombëtar**

✅ Do të vlerësojmë kulturën si pjesë thelbësore të identitetit kombëtar dhe do të ndërmarrim masa për ta mbrojtur dhe zhvilluar atë, duke parandaluar shkatërrimin e kulturës nën qeverisjen aktuale.

2. **Rilindja e Kulturës pas Dështimit të "Rilindjes"**

✅ Do të angazhohemi për një betejë të re për ringjalljen e kulturës dhe artit në Shqipëri, duke rivendosur institucionet kulturore dhe mbrojtur Trashëgiminë Kulturore nga shkatërrimi i shkaktuar nga qeverisja e tanishme.

3. **Rikthimi i Institucioneve dhe Artit në Shqipëri**

✅ Do të rindërtojmë dhe rikthejmë Teatrin Kombëtar dhe galeritë e artit në hapësira të përdorshme, duke mbështetur të gjitha format e artit dhe institucionet kulturore në Tiranë dhe rrethe.

4. **Mbrojtja e Trashëgimisë Kulturore të Shqipërisë**

✅ Do të mbrojmë trashëgiminë kulturore të Shqipërisë, duke siguruar ruajtjen e monumenteve dhe sitesve të pasura kulturore, si Butrinti dhe Bylisi, duke forcuar lidhjen e kombit shqiptar me historinë e tij.

5. **Një Qasje e Ndryshuar ndaj Kulturës dhe Artit**

✅ Do të angazhohemi për një ndryshim të thellë të qasjes ndaj kulturës dhe artit që do të mbështesë artistët, shkrimtarët dhe individët e kulturës, duke siguruar një status ligjor të veçantë për ta.

6. **Investime të Reja në Kulturë dhe Art**

✅ Do të dyfishojmë buxhetin për kulturën dhe artin dhe do të ristrukturojmë Ministrinë e Kulturës për të mbështetur zhvillimin e artit dhe degëve të tjera të kulturës.

7. **Mbështetje për Artistët dhe Kulturën Shqiptare në Diasporë**

✅ Do të krijojmë institucione të veçanta për mbështetje dhe trajtim të artistëve shqiptarë kudo në botë, duke bashkëpunuar me autoritetet e Kosovës dhe shqiptarët e diasporës për zhvillimin e kulturës dhe artit.

8. **Mbështetje për Librit dhe Tregun e Librit**

✅ Do të zvogëlojmë barrën fiskale për librat dhe do të përmirësojmë tregun e librit shqiptar, duke e bërë atë më të aksesueshëm dhe duke promovuar librat shqiptarë në panairet botërore.

9. **Krijimi i Titujve dhe Nderimeve për Personalitete të Kulturës Shqiptare**

✅ Do të institucionalizojmë mbështetje dhe njohje për personalitete të kulturës shqiptare, si Ismail Kadare, Ibrahim Kodra dhe Ernesto Sabato, duke u siguruar që kontributet e tyre nuk kalojnë pa u vlerësuar.

10. **Garantimi i Ndryshimit Rrënjësor në Qëndrimin ndaj Kulturës dhe Artit**

✅ Do të realizojmë një ndryshim rrënjësor dhe organizativ në fushën e kulturës dhe artit që do të përmirësojë jetën kulturore të vendit, duke bërë kulturën dhe artin një shtyllë të rëndësishme të qeverisjes së PD.

Ky program synon ringjalljen dhe forcimin e kulturës dhe artit në Shqipëri, duke kontribuar në ruajtjen e identitetit kombëtar, promovimin e personaliteteve të kulturës dhe zhvillimin e një mjedisi të favorshëm për krijimin e artit dhe kulturës.

Indeksi i Fizibilitetit të premtimit për “Vlerësimin e Kulturës si çështje identiteti kombëtar”

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ Premtimi synon **të mbrojë dhe zhvillojë kulturën shqiptare** si një pjesë thelbësore të identitetit kombëtar.
✅ Përmendet **nevoja për të parandaluar shkatërrimin e kulturës**, por nuk jepen detaje specifike mbi mënyrën se si do të realizohet kjo mbrojtje.

⚖️ **Vlerësimi: 4.0/5**
Premtimi është i rëndësishëm dhe i qartë, por mungojnë elementët konkretë mbi hapat që do të ndërmerren për ta përmbushur atë.

---

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

a) Mungesa e Financimit dhe Mbështetjes për Kulturën

- Shqipëria ka **një nga buxhetet më të ulëta për kulturën në rajon**, me më pak se **1% të buxhetit të shtetit** të alokuar për këtë sektor.
- **Institucionet kulturore publike (teatrot, muzeumet, arkivat, bibliotekat)** vuajnë nga mungesa e fondeve dhe mirëmbajtjes.

b) Mbrojtja e Trashëgimisë Kulturore

- **Mbrojtja e monumenteve historike ka qenë e dobët**, me raste të shumta shkatërrimi ose degradimi për shkak të ndërtimit të pakontrolluar.
- **Ndërhyrjet në qendrat historike** si ajo e Tiranës, Beratit apo Gjirokastrës shpesh janë bërë pa një plan të qartë konservimi.

c) Dominimi i Kulturës Komerciale ndaj Asaj Tradicionale

- **Mediet dhe platformat kulturore janë të fokusuara në përmbajtje komerciale**, duke lënë pak hapësirë për promovimin e kulturës kombëtare dhe vlerave tradicionale.
- **Artistët dhe krijuesit e rinj nuk kanë mbështetje adekuate nga shteti**, duke bërë që shumë prej tyre të largohen nga vendi.

⚖️ **Vlerësimi: 3.7/5**
Situata është kritike, veçanërisht për sa i përket mbrojtjes së trashëgimisë dhe financimit të kulturës.

---

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

a) Rritja e Financimit për Kulturën

🔹 Rritja e buxhetit të shtetit për kulturën në **minimumi 2% të PBB-së**, duke siguruar fonde për muze, teatro dhe artistë të rinj.

🔷 Subvencione për **artistët dhe krijuesit shqiptarë** për të promovuar artin dhe kulturën shqiptare brenda dhe jashtë vendit.
🔷 Krijimi i një **Fondi Kombëtar të Kulturës**, që do të financojë projekte kulturore dhe artet pamore, teatrale dhe muzikore.

b) Mbrojtja e Trashëgimisë Kulturore

🔷 **Forcimi i mbikëqyrjes dhe mbrojtjes së monumenteve historike**, duke ndaluar ndërtimet dhe ndërhyrjet që rrezikojnë integritetin e tyre.
🔷 **Restaurimi i objekteve të vjetra historike** me një plan të qartë dhe të mirëfinancuar.
🔷 Krijimi i **një databaze digjitale për trashëgiminë kulturore**, që do të monitorojë dhe dokumentojë të gjitha asetet kulturore të vendit.

c) Promovimi i Kulturës Kombëtare në Media dhe Edukim

🔷 **Integrimi i historisë dhe kulturës shqiptare në kurrikulën shkollore**, duke e bërë atë më tërheqëse për gjeneratat e reja.
🔷 Mbështetje për **produksione filmike, teatrore dhe muzikore që pasqyrojnë kulturën shqiptare**.
🔷 Krijimi i një **platforme online për promovimin e artit dhe kulturës shqiptare**, duke u dhënë mundësi artistëve të rinj të shprehin talentin e tyre.

⚖️ **Vlerësimi: 4.5/5**
Masat janë të realizueshme dhe adresojnë drejtpërdrejt problemet kryesore të kulturës shqiptare.

---

4. Kostoja dhe Burimet e Financimit

🔷 **Rritja e buxhetit për kulturën (nga 1% në 2% të PBB-së)** → 50-70 milionë euro shtesë në vit.
🔷 **Restaurimi dhe mbrojtja e monumenteve historike** → 10-15 milionë euro për projekte afatgjata.
🔷 **Subvencione për artistët dhe krijuesit** → 5-10 milionë euro në vit.
🔷 **Platforma digjitale dhe edukimi kulturor** → 3-5 milionë euro në vit.

Totali i kostove të mundshme: 70-100 milionë euro në vit.
Burimet e financimit:
✅ Buxheti i shtetit dhe taksat mbi industrinë e ndërtimit (e cila shpesh dëmton trashëgiminë kulturore).
✅ Fondet e BE-së dhe UNESCO-s për mbrojtjen e trashëgimisë kulturore.
✅ Partneritetet publiko-private me sektorin e turizmit dhe medias.

⚖️ **Vlerësimi: 4.0/5**
Kostoja është e lartë, por e përballueshme nëse financimi menaxhohet me efikasitet.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Mbrojtja e trashëgimisë kulturore do të nxisë turizmin dhe do të krijojë vende të reja pune në këtë sektor.**
✅ **Rritja e investimeve në kulturë do të ndihmojë në krijimin e një identiteti më të fortë kombëtar dhe do të forcojë lidhjen e qytetarëve me historinë e tyre.**
✅ **Artistët shqiptarë do të kenë më shumë mundësi për të krijuar dhe për të promovuar artin e tyre brenda dhe jashtë vendit.**
⚠️ **Sfida kryesore:** Mund të ketë rezistencë nga grupet e interesit që përfitojnë nga ndërtimi i pakontrolluar dhe privatizimi i hapësirave publike kulturore.

⚖️ **Vlerësimi: 4.7/5**
Ndikimi do të jetë kryesisht pozitiv, duke ndihmuar ekonominë dhe identitetin kombëtar.

6. Afati i Zbatimit

📌 **1-2 vitet e para**: Hartimi i strategjive për rritjen e financimit dhe mbrojtjen e trashëgimisë kulturore.
📌 **3-5 vitet e ardhshme**: Zbatimi i projekteve për restaurimin e monumenteve dhe krijimi i platformave për artistët.
📌 **6-10 vitet**: Konsolidimi i politikave dhe zhvillimi i një modeli të qëndrueshëm për kulturën kombëtare.

⚖️ **Vlerësimi: 4.3/5**
Afati është realist, por kërkon një angazhim të gjatë dhe të vazhdueshëm nga qeveria dhe institucionet e kulturës.

Vlerësimi Final

Indeksi i Fizibilitetit: 4.3/5

- **Qartësia e Premtimit:** ✅ (4.0/5)
- **Situata Aktuale dhe Problemet:** ⚠️ (3.7/5)
- **Masat për Zbatimin:** ✅ (4.5/5)
- **Kostoja dhe Financimi:** ⚠️ (4.0/5)
- **Ndikimi Ekonomiko-Social:** ✅ (4.7/5)
- **Afati i Zbatimit:** ✅ (4.3/5)

Politika për vlerësimin e kulturës si një çështje identiteti kombëtar **është e realizueshme**, por kërkon një **rritje të ndjeshme të financimit dhe një menaxhim më të mirë të burimeve ekzistuese.**
🔵 **Nëse zbatohet siç duhet, do të ketë një ndikim pozitiv të madh në zhvillimin e kulturës shqiptare dhe në forcimin e identitetit kombëtar.**
🔴 **Sfida kryesore është sigurimi i fondeve dhe ndalimi i shkatërrimit të trashëgimisë kulturore për interesa komerciale.**

Indeksi i Fizibilitetit të premtimit “Rilindja e Kulturës pas Dështimit të “Rilindjes”

1. Qartësia e Premtimit

✅ Premtimi fokusohet në **ringjalljen e kulturës dhe artit**, duke përmendur si objektiva:

- **Rivendosjen e institucioneve kulturore**
- **Mbrojtjen e trashëgimisë kulturore**
- **Ndreqjen e dëmeve të shkaktuara nga qeverisja aktuale**

⚠️ **Mungon konkretizimi i masave specifike** që do të ndërmerren për të realizuar këtë rilindje kulturore.

⚖️ **Vlerësimi: 3.8/5**
Premtimi është ambicioz dhe ka qartësi mbi problemet që synon të adresojë, por mungojnë elementët e veprimit konkret.

2. Situata Aktuale dhe Problemet Kryesore

a) Shkatërrimi i Trashëgimisë Kulturore

- **Shembja e Teatrit Kombëtar në 2020** u konsiderua një goditje e rëndë për kulturën dhe një precedent i rrezikshëm për institucionet e tjera kulturore.
- **Mungesa e restaurimit të monumenteve historike** ka çuar në degradimin e qendrave historike.
- **Privatizimi dhe keqmenaxhimi i hapësirave publike kulturore** ka reduktuar aksesin e qytetarëve në art dhe kulturë.

b) Rënia e Institucioneve Kulturore

- **Teatrot, bibliotekat dhe muzetë janë të keqfinancuar**, duke funksionuar me kapacitete të kufizuara.
- **Mungesa e politikave për mbështetjen e artistëve dhe krijuesve** ka bërë që shumë prej tyre të largohen nga vendi.
- **Mungesa e një strategjie kombëtare për promovimin e kulturës** ka lënë në hije artin shqiptar, si brenda ashtu edhe jashtë vendit.

c) Politizimi i Kulturës

- **Menaxhimi i institucioneve kulturore shpesh është bërë mbi baza politike**, duke lënë në hije profesionalizmin.
- **Projektet e rëndësishme kulturore janë ndikuar nga interesa private dhe lobime** që nuk përfaqësojnë interesin publik.

⚖️ **Vlerësimi: 3.9/5**
Problemet janë serioze dhe kanë ndikuar ndjeshëm në degradimin e kulturës dhe artit në Shqipëri.

3. Masat e Nevojshme për Zbatimin e Premtimit

a) Rikthimi i Institucioneve Kulturore

🔹 **Rikonstruksioni i teatrove dhe muzeve**, duke përfshirë ndërtimin e një **Teatri Kombëtar të ri me standarde europiane**.
🔹 **Rritja e buxhetit për institucionet kulturore**, duke synuar **2% të PBB-së**.
🔹 **Hapja e qendrave të reja kulturore dhe artistike** në qytete të ndryshme për të decentralizuar aksesin në kulturë.

b) Mbrojtja e Trashëgimisë Kulturore

🔹 **Moratorium për ndalimin e ndërtimeve në zona të mbrojtura historike**.
🔹 **Restaurimi i objekteve historike** të degraduara nga mungesa e kujdesit.
🔹 **Krijimi i një databaze për monitorimin e trashëgimisë kulturore**, për të parandaluar abuzimet me këto pasuri.

c) Mbështetja për Artin dhe Artistët

🔹 **Financim publik për artistët dhe krijuesit e rinj**, për të nxitur krijimtarinë artistike.
🔹 **Subvencione për prodhimet teatrale, kinematografike dhe muzikore**, duke inkurajuar krijimtarinë vendase.
🔹 **Promovimi i kulturës shqiptare në skenën ndërkombëtare**, përmes fondeve për ekspozita dhe festivale ndërkombëtare.

d) Reformimi i Politikave Kulturore

🔹 **Depolitizimi i menaxhimit të institucioneve kulturore**, duke krijuar borde të pavarura dhe profesionale.
🔹 **Hartimi i një strategjie afatgjatë për zhvillimin e kulturës**, e bazuar në modele europiane.
🔹 **Fuqizimi i edukimit kulturor në shkolla**, për të rritur ndërgjegjësimin mbi trashëgiminë kombëtare.

⚖️ **Vlerësimi: 4.5/5**
Masat janë të realizueshme dhe adresojnë në mënyrë të drejtpërdrejtë problemet e evidentuara.

4. Kostoja dhe Burimet e Financimit

🔹 **Rikonstruksioni i teatrove dhe muzeve** → 50-80 milionë euro
🔹 **Restaurimi i trashëgimisë kulturore** → 15-20 milionë euro
🔹 **Subvencionet për artistët dhe krijuesit** → 10-15 milionë euro
🔹 **Strategjia për edukimin kulturor dhe promovimin ndërkombëtar** → 5-10 milionë euro

Totali i kostove të mundshme: 80-120 milionë euro
Burimet e financimit:
✅ Buxheti i shtetit, me rritje të financimit për kulturën.
✅ Fondet e BE-së për trashëgiminë kulturore.
✅ Partneritetet publiko-private me sektorin e turizmit dhe medias.

⚖️ **Vlerësimi: 4.0/5**
Kostoja është e lartë, por e realizueshme me një menaxhim të mirë të fondeve.

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ringjallja e institucioneve kulturore do të krijojë vende të reja pune në sektorin e artit dhe kulturës.**
✅ **Restaurimi i trashëgimisë do të përmirësojë turizmin kulturor dhe do të sjellë të ardhura shtesë.**
✅ **Artistët dhe krijuesit do të kenë më shumë mundësi për zhvillim dhe krijimtari.**
⚠️ **Sfida kryesore:** Duhet të shmangen politizimi dhe abuzimi me fondet publike.

⚖️ **Vlerësimi: 4.6/5**
Politikat e duhura mund të krijojnë një efekt të madh pozitiv në zhvillimin e kulturës dhe ekonomisë vendase.

6. Afati i Zbatimit

📌 **1-2 vitet e para**: Reformimi i institucioneve dhe rritja e financimit.
📌 **3-5 vitet e ardhshme**: Restaurimi i trashëgimisë dhe ndërtimi i qendrave të reja kulturore.
📌 **6-10 vitet**: Konsolidimi i sistemit kulturor me modele të qëndrueshme financimi.

⚖️ **Vlerësimi: 4.2/5**
Afati është realist, por kërkon vullnet politik dhe mbështetje të gjerë institucionale.

Vlerësimi Final

Indeksi i Fizibilitetit: **4.2**/5

- **Qartësia e Premtimit:** ✅ (3.8/5)
- **Situata Aktuale dhe Problemet:** ⚠️ (3.9/5)
- **Masat për Zbatimin:** ✅ (4.5/5)
- **Kostoja dhe Financimi:** ⚠️ (4.0/5)
- **Ndikimi Ekonomiko-Social:** ✅ (4.6/5)
- **Afati i Zbatimit:** ✅ (4.2/5)

Politika është e realizueshme, por kërkon **një ristrukturim të thellë të financimit dhe menaxhimit të kulturës.**

🔵 **Nëse zbatohet siç duhet, mund të ketë një ndikim të madh në ringjalljen e kulturës shqiptare.**
🔴 **Sfidat kryesore janë keqmenaxhimi i fondeve dhe politizimi i sektorit kulturor.**

Indeksi i Fizibilitetit të premtimit "Rikthimi i Institucioneve dhe Artit në Shqipëri"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ Premtimi është konkret dhe synon:

- **Rindërtimin e Teatrit Kombëtar**
- **Rikthimin e galerive të artit në hapësira funksionale**
- **Mbështetjen e të gjitha formave të artit dhe institucioneve kulturore në nivel kombëtar**

⚠️ **Mungojnë detaje mbi mënyrën e financimit, modelin e menaxhimit dhe afatin kohor të zbatimit.**

⚖️ **Vlerësimi: 4.0/5**
Premtimi është i qartë, por mungojnë elementë të rëndësishëm të realizimit praktik.

---

2. Situata Aktualisht dhe Problemet Kryesore

a) Shembja e Teatrit Kombëtar dhe Pasojat

- **Teatri Kombëtar u shemb në maj 2020**, duke shkaktuar një debat të madh publik dhe politik.
- **Mungon një teatër i dedikuar kombëtar** që të përfaqësojë artin skenik në nivel të lartë.
- **Prej shembjes, komuniteti artistik ka mbetur pa një hapësirë të denjë për performancë.**

b) Gjendja e Galerive të Artit dhe Institucioneve Kulturore

- **Galeria Kombëtare e Arteve ka nevojë për restaurim dhe ristrukturim**, pasi mungojnë hapësirat ekspozuese moderne.
- **Shumë galeri dhe institucione artistike janë të keqfinancuara dhe nuk mund të organizojnë aktivitete të qëndrueshme.**
- **Përqendrimi i financimeve kryesisht në Tiranë ka lënë në harresë qytetet e tjera.**

c) Financimi i Artit dhe Kulturës

- **Buxheti për kulturën është i ulët (rreth 0.6% e PBB-së)**, çka e bën të vështirë mbështetjen e artit dhe institucioneve kulturore.
- **Ka mungesë të politikave për tërheqjen e investimeve private në kulturë.**
- **Përfshirja e sektorit privat në menaxhimin e institucioneve është e dobët.**

⚖️ **Vlerësimi: 3.7/5**
Problemet janë serioze dhe kërkojnë ndërhyrje të menjëhershme.

---

3. Masat Konkret për Rikthimin e Institucioneve dhe Artit

a) Rindërtimi i Teatrit Kombëtar

🔷 **Ndërtimi i një Teatri të ri Kombëtar me standarde moderne,** i cili të ruajë elementët historikë të institucionit të mëparshëm.
🔷 **Përfshirja e komunitetit artistik në vendimmarrje** mbi projektin e ri.
🔷 **Modeli i financimit:** Kombinimi i fondeve publike, donacioneve dhe partneriteteve private.

b) Restaurimi i Galerive dhe Institucioneve Kulturore

🔷 **Rikonstruksioni i Galerisë Kombëtare të Arteve**, duke krijuar hapësira ekspozuese të denja për artistët shqiptarë.
🔷 **Hapja e qendrave të artit në qytete të tjera**, për të decentralizuar kulturën nga Tirana.
🔷 **Mbështetje për galeritë private dhe hapësirat alternative të artit.**

c) Mbështetja për Artistët dhe Krijuesit

🔷 **Fonde të posaçme për artistët e rinj** për të promovuar krijimtarinë bashkëkohore.
🔷 **Lehtësira tatimore për bizneset që sponsorizojnë artin dhe kulturën.**
🔷 **Krijimi i një platforme kombëtare për ekspozim dhe promovim të artistëve shqiptarë në tregun ndërkombëtar.**

d) Menaxhimi i Qëndrueshëm i Institucioneve Kulturore

🔷 **Autonomi më e madhe për institucionet artistike,** duke minimizuar ndërhyrjen politike.
🔷 **Partneritete publiko-private për të siguruar fonde të qëndrueshme për artin.**
🔷 **Krijimi i një bordi të pavarur për menaxhimin e institucioneve kulturore,** i përbërë nga artistë, akademikë dhe përfaqësues të sektorit privat.

⚖️ **Vlerësimi: 4.5/5**
Masat janë të realizueshme dhe prekin të gjitha aspektet e domosdoshme për ringritjen e institucioneve artistike.

---

4. Kostoja dhe Burimet e Financimit

🔷 **Rindërtimi i Teatrit Kombëtar:** 40-60 milionë euro
🔷 **Restaurimi i Galerisë Kombëtare:** 10-15 milionë euro
🔷 **Zhvillimi i qendrave kulturore në rrethe:** 20 milionë euro
🔷 **Fonde për artistët dhe projektet artistike:** 5-10 milionë euro

Totali i kostove të mundshme: 75-105 milionë euro

Burimet e financimit:
✅ **Buxheti i shtetit** – rritje e financimit për kulturën në nivelin 1% të PBB-së.
✅ **Fondet e BE-së dhe donacione nga organizata ndërkombëtare.**
✅ **Partneritete me sektorin privat dhe sponsorë kulturorë.**
✅ **Lehtësira tatimore për bizneset që investojnë në kulturë.**

⚖️ **Vlerësimi: 4.2/5**
Kostoja është e lartë, por me një menaxhim të duhur të fondeve, projekti është i realizueshëm.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Rikthimi i Teatrit Kombëtar dhe galerive do të fuqizojë industrinë kulturore dhe kreative.**
✅ **Do të krijohen vende të reja pune për artistët dhe profesionistët e kulturës.**
✅ **Turizmi kulturor do të marrë një shtysë të madhe, duke sjellë të ardhura shtesë.**
✅ **Do të rritet aksesibiliteti i artit dhe kulturës për qytetarët shqiptarë.**
⚠️ **Sfida kryesore:** Duhet të shmanget keqmenaxhimi i projekteve dhe abuzimi me fondet.

⚖️ **Vlerësimi: 4.7/5**
Politikat e duhura mund të sjellin një impakt të madh pozitiv në zhvillimin e artit dhe ekonomisë kreative.

---

6. Afati i Zbatimit

📌 **1-2 vitet e para**: Hartimi i projektit dhe sigurimi i fondeve.
📌 **3-5 vitet e ardhshme**: Ndërtimi i Teatrit Kombëtar dhe rikonstruksioni i galerive.
📌 **6-10 vitet**: Konsolidimi i menaxhimit dhe zhvillimi i institucioneve të reja kulturore.

⚖️ **Vlerësimi: 4.3/5**
Afati është realist, por kërkon përkushtim politik dhe mbështetje të fortë financiare.

Vlerësimi Final

Indeksi i Fizibilitetit: 4.4/5

- **Qartësia e Premtimit:** ✅ (4.2/5)
- **Situata Aktualisht dhe Problemet:** ⚠️ (3.7/5)
- **Masat për Zbatimin:** ✅ (4.5/5)
- **Kostoja dhe Financimi:** ⚠️ (4.2/5)
- **Ndikimi Ekonomiko-Social:** ✅ (4.7/5)
- **Afati i Zbatimit:** ✅ (4.3/5)

🔵 **Ky premtim është i realizueshëm, por kërkon një qasje strategjike dhe burime financiare të sigurta.**

🔴 **Sfidat kryesore janë financimi dhe shmangia e politizimit të institucioneve artistike.**

Indeksi i Fizibilitetit të premtimit "Mbrojtja e Trashëgimisë Kulturore të Shqipërisë"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ Premtimi fokusohet në:

- **Mbrojtjen e trashëgimisë kulturore të Shqipërisë**
- **Ruajtjen e monumenteve dhe siteve kulturore** si Butrinti dhe Bylisi
- **Forcimin e lidhjes së kombit shqiptar me historinë e tij**

⚠️ **Mungojnë detaje mbi:**

- **Strategjitë konkrete të mbrojtjes** së këtyre monumenteve
- **Mekanizmat ligjorë dhe financiarë** që do të përdoren
- **Si do të trajtohet degradimi aktual dhe keqmenaxhimi i siteve historike**

⚖️ **Vlerësimi: 4.0/5**
Premtimi është i qartë në synimet e tij, por mungojnë elementë thelbësorë për mënyrën e realizimit.

2. Situata Aktualisht dhe Problemet Kryesore

a) Gjendja e Trashëgimisë Kulturore

- **Shumë monumente të rëndësishme janë të braktisura ose të dëmtuara**, për shkak të mungesës së mirëmbajtjes.
- **Ndërtime të paligjshme dhe urbanizimi i pakontrolluar** kanë rrezikuar monumente dhe site arkeologjike, sidomos në zona si Gjirokastra, Apollonia dhe Berat.
- **Mungesa e fondeve dhe investimeve** ka bërë që shumë site të mos kenë restaurim të duhur dhe të humbasin vlera historike.

b) Menaxhimi dhe Keqadministrimi

- **Institucionet përgjegjëse shpesh kanë mungesë transparence dhe efikasiteti.**
- **Fondet për trashëgiminë kulturore përdoren në mënyrë të fragmentuar dhe të paqëndrueshme.**
- **Ka mungesë të politikave për tërheqjen e investimeve private dhe fondeve të huaja për restaurime.**

c) Turizmi dhe Trashëgimia Kulturore

- **Pavarësisht potencialit të madh turistik, shumë site janë të paaksesueshme ose të papërgatitura për vizitorët.**
- **Nuk ka plane të qarta për integrimin e trashëgimisë në zhvillimin ekonomik dhe turistik të vendit.**

⚖️ **Vlerësimi: 3.5/5**
Problemet janë të shumta dhe kërkojnë ndërhyrje serioze për të shmangur degradimin e mëtejshëm.

3. Masat Konkrete për Mbrojtjen e Trashëgimisë Kulturore

a) Restaurimi dhe Mbrojtja e Monumenteve

🔹 **Hartimi i një strategjie kombëtare për restaurimin e monumenteve**, me afate të qarta dhe prioritete specifike.
🔹 **Krijimi i një fondi të posaçëm për trashëgiminë kulturore**, të mbështetur nga buxheti i shtetit dhe donacione ndërkombëtare.
🔹 **Përdorimi i teknologjisë për dokumentimin dhe ruajtjen digjitale të monumenteve dhe siteve arkeologjike.**

b) Lufta kundër Ndërtimeve të Paligjshme

🔹 **Forcimi i legjislacionit për mbrojtjen e zonave historike dhe arkeologjike.**
🔹 **Zbatim i rreptë i ligjit për ndalimin e ndërtimeve të paligjshme në zona të mbrojtura.**
🔹 **Angazhimi i institucioneve të drejtësisë për ndjekjen penale të rasteve të dëmtimit të trashëgimisë kulturore.**

c) Përmirësimi i Menaxhimit të Siteve Historike

🔹 **Krijimi i partneriteteve me organizata ndërkombëtare** për menaxhimin e siteve të rëndësishme si Butrinti dhe Apollonia.
🔹 **Përdorimi i modeleve të suksesshme të menaxhimit, si p.sh. autonomi financiare për parqet arkeologjike.**
🔹 **Trajnimi i stafit dhe përmirësimi i infrastrukturës për mirëmbajtjen dhe zhvillimin e trashëgimisë kulturore.**

d) Integrimi i Trashëgimisë Kulturore me Turizmin

🔹 **Zhvillimi i rrugëve kulturore dhe itinerareve historike** për të promovuar trashëgiminë kombëtare.
🔹 **Mbështetje për bizneset vendase që ofrojnë shërbime turistike të lidhura me trashëgiminë kulturore.**
🔹 **Marketing dhe promovim ndërkombëtar për tërheqjen e turistëve kulturorë.**

⚖️ **Vlerësimi: 4.5/5**
Masat janë të realizueshme dhe mbulojnë aspekte kyçe të mbrojtjes së trashëgimisë kulturore.

4. Kostoja dhe Burimet e Financimit

🔹 **Restaurimi i monumenteve kryesore:** 50-80 milionë euro
🔹 **Forcimi i administrimit dhe menaxhimit:** 10-15 milionë euro
🔹 **Zhvillimi i turizmit kulturor dhe infrastrukturës për vizitorët:** 20-30 milionë euro

Totali i kostove të mundshme: 80-125 milionë euro

Burimet e financimit:
✅ **Buxheti i shtetit**, me një rritje të fondeve për trashëgiminë kulturore.

✅ **Fondet e BE-së dhe UNESCO-s**, për projekte të ruajtjes së trashëgimisë.
✅ **Partneritete me bizneset private** për zhvillimin e turizmit kulturor.
✅ **Përdorimi i taksave të turizmit për mirëmbajtjen e siteve historike.**

⚖️ **Vlerësimi: 4.2/5**
Financimi është i mundur, por kërkon një menaxhim efikas dhe bashkëpunim ndërkombëtar.

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Ruajtja e identitetit kombëtar dhe forcimi i lidhjes me historinë.**
✅ **Krijimi i vendeve të reja të punës në sektorin e kulturës dhe turizmit.**
✅ **Tërheqja e më shumë turistëve dhe rritja e të ardhurave nga turizmi kulturor.**
✅ **Rritja e ndërgjegjësimit publik për rëndësinë e trashëgimisë kulturore.**
⚠️ **Sfida kryesore:** Korrupsioni dhe keqmenaxhimi i fondeve mund të dëmtojnë përpjekjet për restaurim dhe mbrojtje.

⚖️ **Vlerësimi: 4.6/5**
Me masat e duhura, ndikimi do të jetë pozitiv dhe i qëndrueshëm.

6. Afati i Zbatimit

📌 **1-2 vitet e para**: Hartimi i strategjisë dhe sigurimi i financimit.
📌 **3-5 vitet e ardhshme**: Restaurimi i monumenteve dhe forcimi i menaxhimit.
📌 **6-10 vitet**: Integrimi i trashëgimisë kulturore me turizmin dhe zhvillimi i mëtejshëm i politikave mbrojtëse.

⚖️ **Vlerësimi: 4.3/5**
Afati është realist, por kërkon angazhim të vazhdueshëm nga qeveria dhe institucionet përgjegjëse.

Vlerësimi Final

Indeksi i Fizibilitetit: 4.3/5

- **Qartësia e Premtimit:** ✅ (4.0/5)
- **Situata Aktualisht dhe Problemet:** ⚠️ (3.5/5)
- **Masat për Zbatimin:** ✅ (4.5/5)
- **Kostoja dhe Financimi:** ⚠️ (4.2/5)
- **Ndikimi Ekonomiko-Social:** ✅ (4.6/5)
- **Afati i Zbatimit:** ✅ (4.3/5)

🔵 **Premtimi është i realizueshëm, por kërkon planifikim të mirë dhe eliminimin e keqmenaxhimit.**

Indeksi i Fizibilitetit të premtimit "Një qasje e ndryshuar ndaj Kulturës dhe Artit"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi përfshin:**

- **Mbështetje për artistët, shkrimtarët dhe individët e kulturës.**
- **Sigurimin e një statusi ligjor të veçantë për ta.**

⚠️ **Mungojnë detaje mbi:**

- **Si do të sigurohet kjo mbështetje financiare dhe institucionale?**
- **Cilat do të jenë kriteret për statusin e veçantë ligjor?**
- **Çfarë benefitesh konkrete do të ofrojë ky status për artistët?**

⚖️ **Vlerësimi: 4.0/5**
Premtimi është i qartë në objektivat e tij, por nuk përmban detaje mbi zbatimin praktik.

---

2. Situata Aktualisht dhe Problemet Kryesore

a) Gjendja e Artistëve dhe Punonjësve të Kulturës

- **Artistët dhe shkrimtarët shpesh punojnë pa kontrata të sigurta** dhe nuk kanë mbështetje financiare të qëndrueshme.
- **Mungesa e sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore** për artistët e pavarur.
- **Buxheti i ulët për kulturën** (rreth 0.6% e PBB-së) e bën të vështirë krijimin e një sistemi mbështetës për artistët.

b) Mungesa e Një Statusi të Përcaktuar Ligjor

- **Në Shqipëri nuk ka një status të veçantë ligjor për artistët** që të rregullojë të drejtat e tyre financiare, tatimore dhe sociale.
- **Në shumë vende evropiane, artistët përfitojnë nga skema të veçanta sigurimesh dhe taksash të reduktuara.**
- **Mungon një skemë kombëtare për financimin e projekteve artistike.**

c) Mungesa e Infrastrukturës dhe Mbështetjes Shtetërore

- **Institucionet e kulturës janë të keqfinancuara**, duke kufizuar mundësitë e artistëve për të ekspozuar dhe promovuar punën e tyre.
- **Politikat aktuale të mbështetjes së artit janë të fragmentuara dhe pa strategji afatgjatë.**
- **Mungesa e një fondi të posaçëm për artin dhe artistët.**

⚖️ **Vlerësimi: 3.8/5**
Problemet janë të thella dhe kërkojnë ndërhyrje strukturore për të garantuar mbështetje afatgjatë për artistët.

---

3. Masat Konkret për Një Qasje të Re ndaj Kulturës dhe Artit

a) Krijimi i Statusit Ligjor për Artistët dhe Punonjësit e Kulturës

🔹 **Hartimi dhe miratimi i një ligji specifik për statusin e artistit,** i cili do të përfshijë:

- Përkufizimin e qartë të kategorive që përfitojnë (aktorë, shkrimtarë, muzikantë, piktorë, etj.).
- **Skema të reduktuara tatimore për artistët e regjistruar.**
- **Përfshirjen në skema të sigurimeve shoqërore dhe shëndetësore.**

🔹 **Krijimi i një regjistri kombëtar të artistëve**, për të mundësuar përfitime dhe subvencione të drejtuara.

b) Financimi dhe Mbështetja për Artistët

🔹 **Krijimi i një fondi kombëtar për artistët**, i cili do të sigurojë financime të rregullta për projekte artistike dhe krijimtari të pavarur.

🔹 **Përdorimi i skemave të granteve dhe bursave për artistët e rinj dhe krijuesit e pavarur.**

🔹 **Lehtësira fiskale për kompanitë dhe bizneset që mbështesin artin dhe kulturën.**

c) Zhvillimi i Infrastrukturës Kulturore

🔹 **Hapja e hapësirave të reja kulturore dhe artistike**, si qendra arti, galeri dhe teatro eksperimentale.

🔹 **Subvencione për hapësirat private të artit**, për të stimuluar zhvillimin e skenës artistike.

🔹 **Digjitalizimi dhe promovimi online i artistëve shqiptarë.**

d) Partneriteti me Sektorin Privat dhe Ndërkombëtar

🔹 **Krijimi i partneriteteve me organizata ndërkombëtare të kulturës**, si UNESCO dhe fondacione artistike evropiane.

🔹 **Nxitja e investimeve private në projekte artistike, përmes stimujve fiskalë.**

🔹 **Zhvillimi i programeve të shkëmbimeve kulturore me vendet e BE-së.**

⚖️ **Vlerësimi: 4.5/5**
Masat janë konkrete dhe adresojnë çështjet kryesore të artistëve, por kërkojnë një angazhim serioz nga qeveria.

---

4. Kostoja dhe Burimet e Financimit

🔹 **Fond Kombëtar për Artistët dhe Krijuesit:** 10-20 milionë euro/vit

🔹 **Subvencione për infrastrukturën kulturore dhe hapësirat e artit:** 15-25 milionë euro

🔹 **Zhvillimi i programeve të sigurimeve dhe përfitimeve sociale për artistët:** 5-10 milionë euro/vit

Totali i kostove të mundshme: 30-55 milionë euro në vit

Burimet e financimit:

✅ **Buxheti i shtetit**, me një rritje të fondeve për kulturën në nivelin 1% të PBB-së.

✅ **Fondet e BE-së për kulturën dhe trashëgiminë artistike.**

✅ **Taksa mbi aktivitetet kulturore për të siguruar financim të qëndrueshëm.**
✅ **Sponsorizimet nga bizneset private.**

⚖️ **Vlerësimi: 4.2/5**
Financimi është i mundur, por kërkon strategji të qartë për të garantuar qëndrueshmëri.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Artistët dhe krijuesit do të kenë mbështetje financiare dhe ligjore të qartë.**
✅ **Rritja e krijimtarisë artistike dhe zhvillimi i një tregu më të qëndrueshëm për artin shqiptar.**
✅ **Krijimi i vendeve të reja të punës në sektorin e kulturës.**
✅ **Përmirësimi i imazhit të Shqipërisë si një vend me kulturë të pasur dhe të zhvilluar.**
⚠️ **Sfida kryesore:** Zbatimi i statusit ligjor dhe shmangia e burokracisë mund të jetë një pengesë.

⚖️ **Vlerësimi: 4.6/5**
Ndikimi do të jetë pozitiv, por kërkon menaxhim të mirë dhe zbatim efektiv të ligjeve.

---

6. Afati i Zbatimit

📌 **1-2 vitet e para**: Hartimi i ligjit dhe krijimi i regjistrit kombëtar të artistëve.
📌 **3-5 vitet e ardhshme**: Implementimi i skemave financiare dhe mbështetëse.
📌 **6-10 vitet**: Përmirësimi i mëtejshëm i infrastrukturës kulturore dhe integrimi me tregjet ndërkombëtare.

⚖️ **Vlerësimi: 4.3/5**
Afati është realist, por kërkon angazhim afatgjatë për rezultate të qëndrueshme.

Vlerësimi Final

Indeksi i Fizibilitetit: 4.4/5

- **Qartësia e Premtimit:** ✅ (4.0/5)
- **Situata dhe Problemet:** ⚠️ (3.8/5)
- **Masat për Zbatimin:** ✅ (4.5/5)
- **Kostoja dhe Financimi:** ⚠️ (4.2/5)
- **Ndikimi Ekonomiko-Social:** ✅ (4.6/5)
- **Afati i Zbatimit:** ✅ (4.3/5)

🔵 **Premtimi është i realizueshëm, por kërkon strategji të qartë dhe vullnet politik për zbatim.**

Indeksi i Fizibilitetit të premtimit "Investime të reja në Kulturë dhe Art"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi përfshin:**

- **Dyfishimin e buxhetit për kulturën dhe artin.**
- **Ristrukturimin e Ministrisë së Kulturës** për të mbështetur zhvillimin e artit dhe degëve të tjera të kulturës.

⚠️ **Mungojnë detaje mbi:**

- **Se si do të realizohet ristrukturimi i Ministrisë së Kulturës** dhe cilat do të jenë ndryshimet konkrete që do të mundësojnë mbështetje më të madhe për artin.
- **Metoda e alokimit të buxhetit të dyfishuar** dhe mënyra e monitorimit të shpenzimeve për projektet kulturore.

⚖️ **Vlerësimi: 4.2/5**
Premtimi është i qartë, por ka mungesë të informacionit mbi detajet operative që do të mundësojnë realizimin e tij.

---

2. Situata Aktualisht dhe Problemet Kryesore

a) Buxheti i Ulët për Kulturën

- **Aktualisht, buxheti për kulturën është tejet i ulët** (rreth 0.6% të PBB-së), duke bërë të vështirë zhvillimin dhe mbështetjen e projekteve të mëdha kulturore dhe artistike.
- **Shpërndarja e buxhetit është shumë e centralizuar** në Tiranë, duke lënë qytetet e tjera të pazhvilluara në këtë fushë.
- **Projektet kulturore shpesh nuk kanë fonde të mjaftueshme** për realizim dhe mbështetje të qëndrueshme.

b) Struktura e Ministrisë së Kulturës

- **Ministria e Kulturës është e ngarkuar me një mori detyrash** që përfshijnë kulturën, trashëgiminë dhe artin, por ka mungesë të burimeve dhe një organizim të qartë për të mbështetur çdo degë.
- **Mungon koordinimi midis institucioneve kulturore dhe shtetit**, duke penguar zhvillimin e qëndrueshëm të sektorit.
- **Shumë institucione kulturore janë të keqmenaxhuara dhe kanë mungesë të burimeve për t'u zhvilluar.**

c) Mungesa e Investimeve Private në Kulturë

- **Mungesa e mundësive financiare dhe mbështetjes për artistët e rinj** dhe projektet e pavarura bllokon zhvillimin e shprehjes artistike në vend.

- **Mungon angazhimi i sektorit privat për të mbështetur artin dhe kulturën**, duke lënë vetëm burimet publike për financimin e aktiviteteve kulturore.

⚖️ **Vlerësimi: 4.0/5**
Problemet janë të shumta dhe kërkojnë një ndërhyrje të fuqishme për të siguruar një zhvillim të qëndrueshëm të kulturës dhe artit.

---

3. Masat Konkret për Investimet e Reja në Kulturë dhe Art

a) Dyfishimi i Buxhetit për Kulturën dhe Artin

🔹 **Rritja e buxhetit për kulturën në 1.2-1.5% të PBB-së** gjatë 5 viteve të ardhshme.
🔹 **Shpërndarja e fondeve në mënyrë të drejtë për qytetet e tjera**, duke mundësuar zhvillimin e projekteve kulturore dhe mbështetje për artistët jashtë Tiranës.
🔹 **Fokusimi në fushat me potencial të lartë për zhvillimin kulturor**, si industria e filmave, muzika dhe artet pamore.

b) Ristrukturimi i Ministrisë së Kulturës

🔹 **Krijimi i një departamenti të posaçëm për mbështetje të artit dhe kulturës** brenda Ministrisë, i cili do të koordinojë programet dhe projektet e financuara nga shteti.
🔹 **Zhvillimi i një sistemi monitorimi dhe vlerësimi të projekteve kulturore**, për të siguruar përdorimin efikas të fondeve dhe për të mbështetur transparencën.
🔹 **Përfshirja e ekspertëve dhe organizatave të pavarura kulturore në proceset e vendimmarrjes** për të siguruar një qasje më gjithëpërfshirëse dhe profesionale.

c) Nxitja e Investimeve Private në Kulturë

🔹 **Krijimi i mundësive për partneritete publiko-private**, si përmes sponsorizimeve dhe mbështetje financiare nga bizneset.
🔹 **Incentivimi i bizneseve që investojnë në art dhe kulturë** përmes taksave të ulëta dhe stimujve fiskalë.
🔹 **Rritja e mundësive për artistët e rinj dhe për projekte kulturore me potencial ndërkombëtar.**

d) Mbështetje për Projektet Kulturore dhe Artin Pavarur

🔹 **Ofrimi i granteve dhe financimeve për projektet e pavarura**, për artistët që nuk janë pjesë e institucioneve të mëdha kulturore.
🔹 **Krijimi i mundësive për ekspozita dhe performanca në hapësira alternative**, për të stimuluar kreativitetin dhe eksperimentimin artistik.
🔹 **Programi i shkëmbimit ndërkombëtar** për të mundësuar promovimin e artistëve shqiptarë jashtë vendit.

⚖️ **Vlerësimi: 4.7/5**
Masat janë shumë të detajuara dhe adresojnë çështje thelbësore për zhvillimin e sektorit të kulturës, por kërkojnë një angazhim të fortë dhe afatgjatë.

---

4. Kostoja dhe Burimet e Financimit

🔹 **Dyfishimi i Buxhetit për Kulturën**: 50-70 milionë euro/vit (nga 25-35 milionë euro aktualisht).
🔹 **Ristrukturimi i Ministrisë së Kulturës dhe mbështetje për projektet kulturore**: 5-10 milionë euro/vit.
🔹 **Incentivimi i investimeve private dhe financimet për projekte të pavarura**: 5-10 milionë euro/vit.

Totali i mundshëm i investimeve: 60-90 milionë euro/vit

Burimet e financimit:
✅ **Buxheti i shtetit** për kulturën, me rritje progresive çdo vit.
✅ **Fondet e BE-së dhe organizatave ndërkombëtare** për zhvillimin kulturor dhe trashëgiminë.
✅ **Financime nga sektori privat**, përmes partneriteteve dhe sponsorizimeve.

⚖️ **Vlerësimi: 4.3/5**
Financimi është i mundur, por kërkon strategji të qartë dhe mbikëqyrje të menaxhuar mirë.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Rritja e mundësive për artistët dhe kulturën në Shqipëri.**
✅ **Zhvillimi i një tregu më të qëndrueshëm për artin dhe kulturën**.
✅ **Përmirësimi i imazhit të Shqipërisë si një vend i pasur kulturorisht dhe artistikisht.**
✅ **Krijimi i mundësive të reja punësimi në sektorët e kulturës dhe artit.**
⚠️ **Sfida kryesore:** Monitorimi dhe alokimi efikas i fondeve.

⚖️ **Vlerësimi: 4.5/5**
Ndikimi ekonomik dhe social do të jetë pozitiv, por kërkon menaxhim të kujdesshëm për të siguruar qëndrueshmërinë.

---

6. Afati i Zbatimit

📌 **1-2 vitet e para**: Dyfishimi i buxhetit dhe hartimi i planit për ristrukturimin e Ministrisë së Kulturës.
📌 **3-5 vitet e ardhshme**: Implementimi i programit të investimeve për projektet kulturore dhe krijimi i mundësive për investime private.
📌 **6-10 vitet**: Përmirësimi i mëtejshëm i sektorit të kulturës dhe promovimi i tij në arenën ndërkombëtare.

⚖️ **Vlerësimi: 4.4/5**
Afati është realist, por kërkon angazhim të vazhdueshëm për të siguruar rezultate afatgjatë.

Vlerësimi Final

Indeksi i Fizibilitetit: 4.4/5

- **Qartësia e Premtimit:** ✅ (4.2/5)
- **Situata dhe Problemet:** ⚠️ (4.0/5)
- **Masat për Zbatimin:** ✅ (4.7/5)
- **Kostoja dhe Financimi:** ⚠️ (4.3/5)
- **Ndikimi dhe Afati:** ✅ (4.4/5)

Premtimi ka një bazë të fortë, por kërkon një plan të detajuar dhe zbatim të kujdesshëm për të siguruar suksesin.

Indeksi i Fizibilitetit të premtimit "Mbështetje për Artistët dhe Kulturën Shqiptare në Diasporë"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi përfshin:**

- **Krijimin e institucioneve të veçanta për mbështetje dhe trajtim të artistëve shqiptarë në diasporë.**
- **Bashkëpunimin me autoritetet e Kosovës dhe shqiptarët e diasporës për zhvillimin e kulturës dhe artit.**

⚠️ **Mungojnë detaje mbi:**

- **Format e institucioneve të veçanta që do të krijohen** dhe struktura e tyre organizative.
- **Mekanizmat dhe mundësitë konkrete për mbështetje financiare dhe logjistike** për artistët shqiptarë në diasporë.
- **Përfshirja e sektorit privat dhe organizatave ndërkombëtare** në mbështetje të këtyre iniciativave.

⚖️ **Vlerësimi: 4.3/5**
Premtimi është konkret dhe i dobishëm, por ka mungesë detajesh për realizimin e tij praktik dhe mundësitë e bashkëpunimit ndërkombëtar.

---

2. Situata Aktualisht dhe Problemet Kryesore

a) Mundësitë e kufizuara për Artistët Shqiptarë në Diasporë

- **Artistët shqiptarë jashtë Shqipërisë kanë mundësi të kufizuara për mbështetje financiare dhe promovim**.
- **Mungon një platformë e centralizuar dhe një rrjet mbështetjeje** që mundëson lidhjen e artistëve me institucione kulturore në Shqipëri dhe Kosovë.
- **Shpërndarja e mundësive kulturore dhe mbështetjes për artistët shqiptarë është e pakët**, duke bërë që shumë prej tyre të mbeten të panjohur dhe të pashfrytëzuar.

b) Mungesa e Bashkëpunimit Ndërmjet Shqipërisë, Kosovës dhe Diasporës

- **Aktualisht, bashkëpunimi ndërkombëtar për zhvillimin e kulturës dhe artit shqiptar është i fragmentuar.**
- **Mungon një platformë e koordinuar për të ndihmuar artistët shqiptarë të lidhur me këto rajone dhe mundësitë e financimit**.
- **Kosova dhe Shqipëria nuk kanë marrë hapa të koordinuar për mbështetje të përbashkët të artistëve shqiptarë jashtë vendit.**

c) Dështimi në Krijimin e Mundësive për Artistët e Diasporës

- **Artistët shqiptarë shpesh nuk kanë mundësi të shfaqen në skena ndërkombëtare për shkak të mungesës së mbështetjes institucionale.**
- **Mungon ndihma e strukturuar për promovimin e artit shqiptar në skenat ndërkombëtare.**
- **Përfshirja e sektorit privat dhe bashkëpunimi ndërkombëtar janë të pamjaftueshme** për të mundësuar rritjen e ndikimit të kulturës shqiptare.

⚖️ **Vlerësimi: 4.0/5**
Problemet janë të qarta, dhe një mbështetje e duhur për artistët shqiptarë në diasporë është e nevojshme për të pasur një zhvillim të qëndrueshëm.

---

3. Masat Konkret për Mbështetje për Artistët dhe Kulturën Shqiptare në Diasporë

a) Krijimi i Institucioneve të Posaçme për Mbështetje të Artistëve Shqiptarë në Diasporë

🔷 **Krijimi i një agjencie ndërkombëtare kulturore** që do të koordinojë dhe mbështesë projektet e artistëve shqiptarë në diasporë, duke ofruar mundësi financimi dhe shfaqje artistike.
🔷 **Fokusimi në dy fusha kryesore: mbështetje financiare dhe mundësi ekspozimi** për artistët shqiptarë jashtë Shqipërisë.
🔷 **Përfshirja e institucioneve kulturore shqiptare (si Instituti i Artit dhe Ministria e Kulturës)** në ofrimin e mundësive për lidhje dhe bashkëpunim me komunitetet shqiptare jashtë vendit.

b) Bashkëpunimi me Autoritetet e Kosovës dhe Shqiptarët e Diasporës

🔷 **Organizimi i aktiviteteve kulturore dhe festivaleve të përbashkëta** që lidhin artistët nga Shqipëria, Kosova dhe diaspora.
🔷 **Krijimi i një rrjeti ndërkombëtar për artistët shqiptarë**, duke përfshirë mundësi promovimi dhe ekspozimi nëpërmjet aktiviteteve ndërkombëtare dhe festivaleve.
🔷 **Mbështetje dhe promovim i iniciativave që lidhin artin dhe kulturën shqiptare** në nivel global, duke përdorur platformat digjitale dhe mediat sociale për të rritur vizibilitetin.

c) Mbështetje për Shkëmbimin Kulturor dhe Arsimin për Artistët e Diasporës

🔷 **Programet e shkëmbimit kulturor** për të ofruar mundësi për artistët që të krijojnë dhe bashkëpunojnë me artistët e vendeve të tjera.
🔷 **Organizimi i seminareve dhe trajnimeve për zhvillimin profesional** për artistët shqiptarë jashtë vendit.
🔷 **Incentivimi i bashkëpunimeve ndërkombëtare** me institucione artistike dhe kulturore nga shtete të tjera për të pasur mundësi ekspozimi për artistët shqiptarë.

d) Mbështetje për Infrastrukturën dhe Promovimin e Artit Shqiptar në Diasporë

🔷 **Krijimi i platformave online për promovimin e artistëve shqiptarë**, për të lidhur artistët me mundësitë ndërkombëtare.
🔷 **Rritja e numrit të ekspozitave dhe aktiviteteve kulturore** që promovojnë kulturën shqiptare në vende të tjera.

🔹 **Krijimi i mundësive për mbështetje financiare dhe grante për projektet kulturore** nga diaspora shqiptare dhe qeveritë e huaja.

⚖️ **Vlerësimi: 4.5/5**
Masat janë të strukturuara dhe adresojnë çështjet kryesore për mbështetje dhe zhvillim të kulturës dhe artit shqiptar në diasporë.

---

4. Kostoja dhe Burimet e Financimit

🔹 **Krijimi i institucioneve të posaçme** për mbështetje të artistëve shqiptarë në diasporë: 2-5 milionë euro/vit.
🔹 **Bashkëpunimi me autoritetet e Kosovës dhe shqiptarët e diasporës**: 3-6 milionë euro/vit për aktivitete ndërkombëtare dhe festivale.
🔹 **Mbështetje për platforma dhe infrastruktura online**: 1-2 milionë euro/vit.
🔹 **Përkrahje financiare për programet e shkëmbimit dhe trajnimit**: 1-3 milionë euro/vit.

Totali i mundshëm i investimeve: 7-16 milionë euro/vit.

Burimet e financimit:
✅ **Buxheti i shtetit** dhe **fonde nga donatorët ndërkombëtarë**.
✅ **Financime private dhe sponsorizime** nga individë dhe biznese të diasporës.
✅ **Iniciativa për tërheqjen e investimeve të huaja** dhe bashkëpunimi me fondet e BE-së.

⚖️ **Vlerësimi: 4.3/5**
Financimi është i mundur dhe mund të realizohet përmes bashkëpunimit ndërkombëtar dhe mundësive të tjera financiare.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Rritja e mundësive për artistët shqiptarë** dhe promovimi i kulturës shqiptare në skenat ndërkombëtare.
✅ **Krijimi i mundësive të reja për të rinjtë në diasporë** për të angazhuar me artin dhe kulturën shqiptare.
✅ **Zhvillimi i një identiteti kulturor dhe forca ekonomike përmes artit**.
⚠️ **Sfida kryesore:** Krijimi i një strukture të qëndrueshme dhe të qartë për mbështetje të artistëve në nivel ndërkombëtar.

⚖️ **Vlerësimi: 4.7/5**
Ndikimi ekonomik dhe social do të jetë i konsiderueshëm, por kërkon një zbatim të qartë dhe koordinim të fortë ndërkombëtar.

---

6. Afati i Zbatimit

📌 **1-2 vitet e para** për krijimin e institucioneve dhe rrjetit të mbështetjes për artistët shqiptarë në diasporë.

📌 **3-5 vitet e ardhshme** për zhvillimin e projekteve ndërkombëtare dhe përfshirjen e plotë të artistëve në skenat ndërkombëtare.

⚖️ **Vlerësimi: 4.5/5**
Afati është i arritshëm dhe mund të përmbushet në një periudhë afatshkurtër.

Vlerësimi final: 4.4/5

Premtimi është i fortë dhe ka një ndikim të mundshëm pozitiv në zhvillimin e artit dhe kulturës shqiptare në diasporë. Megjithatë, zbatimi kërkon një plan të detajuar dhe koordinim ndërkombëtar të suksesshëm për të realizuar plotësisht qëllimet.

Indeksi i Fizibilitetit të premtimit "Mbështetje për Librit dhe Tregun e Librit"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi përfshin:**

- **Zvogëlimin e barrës fiskale për librat**, që ka për qëllim të bëjë librat më të përballueshëm për qytetarët.
- **Përmirësimin e tregut të librit shqiptar**, duke e bërë atë më të aksesueshëm dhe tërheqës për konsumatorët dhe duke promovuar librat shqiptarë në panairet botërore.

⚠️ **Mungojnë detaje mbi:**

- **Mekanizmat e detajuar për zbatimin e zvogëlimit të barrës fiskale** dhe ndikimin konkret që do të ketë ky hap në çmimin final të librave.
- **Përmasat e promovimit të librave shqiptarë** në panairet botërore dhe mundësitë konkrete për pjesëmarrjen në këto aktivitete.
- **Plani për mbështetje të industrisë së librit** në Shqipëri, përfshirë shtëpitë botuese, libraritë dhe autorët.

⚖️ **Vlerësimi: 4.3/5**
Premtimi është i qartë dhe ka një ndikim të drejtpërdrejtë, por kërkon detaje dhe planifikim të mëtejshëm për realizimin e tij.

---

2. Situata Aktualisht dhe Problemet Kryesore

a) Barrat Fiskale dhe Çmimet e Librit

- **Tatimi i lartë për librat dhe produktet kulturore** ka ndikuar negativisht në çmimet e librave dhe ka bërë që ata të jenë më pak të përballueshëm për qytetarët.
- **Libri shpesh është konsideruar një luks** për shumë individë, duke e bërë vështirë për konsumatorët të blejnë dhe të mbështesin industrinë e librit.
- **Shumica e librave të botuar shqiptarë janë të limituar në treg dhe shpesh nuk janë të disponueshëm për një audiencë më të gjerë.**

b) Tregu i Librit në Shqipëri

- **Tregu i librit është i vogël dhe i kufizuar**, me një sërë pengesash që lidhen me shpërndarjen e librave dhe marketingun e autorëve shqiptarë.
- **Përqendrimi i tregut të librit** është kryesisht në kryeqytet dhe disa qytete të tjera, duke lënë shumë zona rurale dhe periferi jashtë mundësive për blerjen e librave.
- **Nuk ka një strukturë të fortë promovimi për autorët dhe shtëpitë botuese** shqiptare në tregjet ndërkombëtare.

c) Mungesa e Promovimit në Panairet Ndërkombëtare

- **Panairet botërore të librit janë mundësi të mëdha për promovimin e autorëve dhe librave shqiptarë, por Shqipëria ka pasur pjesëmarrje të ulët** në to.
- **Mungon mbështetje dhe financim për pjesëmarrjen e autorëve shqiptarë në këto aktivitete ndërkombëtare**, duke lënë një hapësirë të madhe për promovimin e mundshëm të kulturës dhe literaturës shqiptare në botë.

⚖️ **Vlerësimi: 4.0/5**
Tregu i librit dhe mbështetja për autorët shqiptarë janë në një fazë të pamjaftueshme zhvillimi, por kanë potencial për t'u rritur dhe zhvilluar.

---

3. Masat Konkret për Mbështetje për Librit dhe Tregun e Librit

a) Zvogëlimi i Barrës Fiskale për Librat

🔹 **Reduktimi i TVSH-së për librat dhe produktet kulturore**, duke e bërë librin më të përballueshëm për konsumatorët.
🔹 **Ofrimi i subvencioneve dhe stimulimeve fiskale** për shtëpitë botuese dhe autorët shqiptarë, që të mund të botojnë libra dhe të arrijnë një treg më të gjerë.
🔹 **Përfshirja e librave si produkt kulturor** që mund të mbështetet me politika tatimore më të favorshme për zhvillimin e industrisë së librit.

b) Rritja e Aksesueshmërisë së Librave

🔹 **Krijimi i librarive online dhe platformave digjitale**, që do të mundësojnë qasje më të lehtë dhe të përballueshme në libra për qytetarët, sidomos në zona rurale.
🔹 **Përmirësimi i shpërndarjes dhe logjistikës për librat**, duke krijuar mundësi për shitje më të gjerë dhe promovim në qytete dhe fshatra të tjera.
🔹 **Hapja e ekspozitave dhe aktiviteteve promovuese** në shkolla dhe institucione kulturore për të rritur lexueshmërinë e librave shqiptarë.

c) Promovimi i Librave Shqiptarë në Panairet Botërore

🔹 **Krijimi i një programi të mbështetjes financiare** për autorët shqiptarë për të marrë pjesë në panairet botërore të librit.
🔹 **Pjesëmarrja e organizatave kulturore dhe institucioneve shtetërore** për të mbështetur promovimin e autorëve shqiptarë dhe librave të rinj jashtë vendit.
🔹 **Organizimi i aktiviteteve dhe ekspozitave kombëtare** që mund të tërheqin interesin ndërkombëtar për literaturën shqiptare.

d) Mbështetje për Shtëpitë Botuese dhe Infrastrukturën e Librit

🔹 **Mbështetje për shtëpitë botuese të pavarura**, duke ofruar mundësi financimi dhe promovimi për ata që botojnë libra shqiptarë.
🔹 **Rritja e bashkëpunimit me autorët dhe shtëpitë botuese ndërkombëtare**, për të ndihmuar në promovimin e librave shqiptarë në tregjet botërore.
🔹 **Krijimi i hapësirave për autorë dhe shtëpi botuese** për të krijuar bashkëpunime dhe lidhje me organizata të tjera kulturore.

⚖️ **Vlerësimi: 4.7/5**
Masat janë të drejtpërdrejta dhe mund të kenë një ndikim të menjëhershëm në rritjen e tregut të librit dhe promovimin e autorëve shqiptarë.

---

4. Kostoja dhe Burimet e Financimit

🔹 **Zvogëlimi i TVSH-së për librat**: 2-4 milionë euro/vit.
🔹 **Mbështetje për shtëpitë botuese dhe autorët**: 1-3 milionë euro/vit për financimin e granteve dhe mundësive për botim.
🔹 **Promovimi në panairet botërore të librit**: 500,000-1 milionë euro/vit për mbështetje logjistike dhe pjesëmarrjen e autorëve.
🔹 **Krijimi i platformave digjitale dhe librarive online**: 500,000-1 milionë euro për zhvillimin e platformave dhe promovimin e librave.

Totali i mundshëm i investimeve: 4-9 milionë euro/vit.

Burimet e financimit:
✅ **Buxheti i shtetit** dhe **fonde nga donatorët ndërkombëtarë**.
✅ **Tërheqja e investimeve private dhe sponsorizime** nga sektorët e ndryshëm.
✅ **Krijimi i partneriteteve ndërkombëtare për mbështetje të industrisë së librit**.

⚖️ **Vlerësimi: 4.3/5**
Financimi është i mundur dhe mund të realizohet përmes partneriteteve dhe mundësive të tjera financiare.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Rritja e aksesueshmërisë së librave** për qytetarët, duke e bërë literaturën shqiptare më të përballueshme.
✅ **Rritja e lexueshmërisë dhe promovimi i kulturës shqiptare** nëpërmjet librave dhe autorëve shqiptarë.
✅ **Pjesëmarrja në tregjet ndërkombëtare** do të rrisë njohjen globale të artit dhe literaturës shqiptare.
⚠️ **Sfida kryesore:** Zbatimi i masave për të siguruar një treg më të qëndrueshëm dhe të aksesueshëm për librat shqiptarë.

⚖️ **Vlerësimi: 4.5/5**
Ndikimi ekonomik dhe social mund të jetë i dukshëm, por kërkon një koordinim të kujdesshëm dhe një zbatim të suksesshëm të politikave.

Vlerësimi final: 4.4/5

Premtimi është i fortë dhe mund të ketë një ndikim pozitiv në zhvillimin e tregut të librit dhe promovimin e librave shqiptarë. Megjithatë, kërkohet një plan i detajuar dhe mbështetje e vazhdueshme për realizimin e tij.

Indeksi i Fizibilitetit të premtimit "Garantimi i ndryshimit rrënjësor në qëndrimin ndaj Kulturës dhe Artit"

---

1. Qartësia e Premtimit

✅ **Premtimi përfshin:**

- **Ndryshimin rrënjësor dhe organizativ** në fushën e kulturës dhe artit, me qëllim përmirësimin e jetës kulturore të vendit.
- **Rëndësia e kulturës dhe artit** si një shtyllë kryesore e qeverisjes, që do të bëhet prioritet për zhvillimin e vendit.

⚠️ **Mungojnë detaje mbi:**

- **Mekanizmat e zbatimit të ndryshimit organizativ** dhe mënyra se si do të ndodhin këto ndryshime në praktikë.
- **Përmasat e angazhimit të shtetit dhe roleve të ndryshme në ndihmën për realizimin e këtyre ndryshimeve.**

⚖️ **Vlerësimi: 4.2/5**
Premtimi është i thellë dhe ambicioz, por kërkon detaje më të qarta për implementimin e tij dhe masat konkrete që do të merren.

---

2. Situata Aktualisht dhe Problemet Kryesore

a) Mungesa e Integrimit të Kulturës në Qeverisje

- **Kultura shpesh injorohet nga qeverisjet e mëparshme**, duke mos e integruar si një faktor kyç në zhvillimin e vendit.
- **Në disa raste, kultura ka qenë një element dytësor**, duke u mbështetur në politika të papërshtatshme dhe pa një plan të qëndrueshëm për zhvillim afatgjatë.
- **Mungon një vizion i qartë për integrimin e artit dhe kulturës** si një element i rëndësishëm për zhvillimin ekonomik, social dhe edukativ të shoqërisë.

b) Struktura Organizative e Kulturës dhe Artit

- **Institucionet kulturore janë shpesh të ndara dhe pa një koordinim të qëndrueshëm.**
- **Mungon një bashkëpunim efektiv ndërmjet institucioneve të kulturës** dhe strukturave të tjera shtetërore, çka e bën të vështirë një zhvillim të qëndrueshëm dhe integrimin e artit në jetën shoqërore.
- **Përpjekjet për ndryshime rrënjësore janë të kufizuara** dhe shpesh nuk kanë një mbështetje të mjaftueshme nga pushteti qendror dhe vendor.

⚖️ **Vlerësimi: 3.8/5**
Probleme të thella ekzistojnë lidhur me strukturat organizative dhe koordinimin ndërmjet

institucioneve, të cilat kërkojnë një ndryshim të plotë dhe të thellë për të pasur një ndikim pozitiv.

---

3. Masat Konkret për Ndryshimin Rrënjësor në Kulturë dhe Art

a) Reformimi dhe Ristrukturimi i Institucioneve Kulturore

🔹 **Krijimi i një strukture më të fortë organizative** për artin dhe kulturën, që do të koordinojë të gjitha institucionet e kulturës, duke përfshirë muze, galeri, teatro, dhe shtëpi botuese.
🔹 **Ristrukturimi i Ministrisë së Kulturës** për të siguruar një qasje më të centralizuar dhe të koordinuar që mund të zhvillojë politika të qëndrueshme dhe afatgjata për kulturën dhe artin.
🔹 **Formimi i një Agjencie Kombëtare për Kulturën** që do të mbështesë zhvillimin e projekteve kulturore dhe do të monitorojë implementimin e politikave kulturore në nivel kombëtar.

b) Angazhimi i Qeverisë dhe Pushtetit Vendor

🔹 **Nxitja e bashkëpunimit midis qeverisë dhe pushtetit vendor**, për të mundësuar zhvillimin e projekteve kulturore në të gjithë vendin, jo vetëm në Tiranë.
🔹 **Shpallja e kulturës dhe artit si një prioritet kombëtar**, duke integruar këto elemente në politikat dhe planet zhvillimore të qeverisë.
🔹 **Mbështetje për inicimin e strategjive të përbashkëta midis sektorëve publik dhe privat** për zhvillimin e industrisë kulturore dhe mbështetje për artistët dhe krijuesit.

c) Integrimi i Artit dhe Kulturës në Edukimin Kombëtar

🔹 **Përfshirja e artit dhe kulturës si pjesë thelbësore të kurrikulave shkollore** dhe zhvillimi i kapaciteteve artistike të nxënësve që nga moshat e reja.
🔹 **Inkurajimi i aktiviteteve dhe iniciativave kulturore në shkolla** për të rritur ndërgjegjësimin dhe dashurinë për kulturën dhe artin.

d) Promovimi i Trashëgimisë dhe Artit Shqiptar

🔹 **Rritja e mbështetjes për ruajtjen e trashëgimisë kulturore** dhe promovimi i saj në nivel ndërkombëtar, duke i dhënë më shumë mundësi dhe mbështetje autorëve shqiptarë.
🔹 **Krijimi i mundësive për pjesëmarrjen në aktivitete kulturore ndërkombëtare**, si panairet e librit, festivale të artit dhe bienale ndërkombëtare.

⚖️ **Vlerësimi: 4.6/5**
Masat janë ambicioze dhe të drejtpërdrejta për realizimin e një ndryshimi të thellë në kulturën dhe artin e Shqipërisë. Megjithatë, kërkohet një koordinim i madh dhe investim afatgjatë për t'i bërë ato të mundshme.

---

4. Kostoja dhe Burimet e Financimit

🔹 **Ristrukturimi i Ministrisë dhe krijimi i agjencive të reja**: 2-3 milionë euro/vit për të krijuar një strukturë të centralizuar dhe mbështetje institucionale për artin.
🔹 **Mbështetje për projekte kulturore dhe përfshirje në fushën e edukimit**: 3-4 milionë

euro/vit për zhvillimin e aktiviteteve kulturore dhe integrimin e artit në shkolla.
🔹 **Promovimi i trashëgimisë kulturore dhe artit ndërkombëtar**: 1-2 milionë euro/vit për pjesëmarrjen në aktivitete ndërkombëtare dhe mbështetje për promovimin e artit shqiptar jashtë vendit.
🔹 **Mbështetje për sektorin privat dhe artistët**: 1-2 milionë euro/vit për financimin e granteve dhe mundësive për zhvillimin e industrisë së artit dhe kulturës.

Totali i mundshëm i investimeve: 7-11 milionë euro/vit.

Burimet e financimit:
✅ **Buxheti i shtetit** dhe **donacione nga organizata ndërkombëtare**.
✅ **Investime nga sektori privat** dhe mundësi të tjera sponsorizimi.
✅ **Mbështetje nga fondet e BE-së** për projekte kulturore dhe zhvillimin e trashëgimisë.

⚖️ **Vlerësimi: 4.5/5**
Kostoja e financimit është e mundshme për t'u realizuar, megjithatë kërkohet një plan i qartë dhe mbështetje e vazhdueshme për realizimin e këtyre masave.

---

5. Ndikimi Ekonomik dhe Social

✅ **Zhvillimi i sektorit të kulturës dhe artit** do të krijojë mundësi të reja punësimi dhe zhvillim të industrive të lidhura me turizmin dhe trashëgiminë kulturore.
✅ **Përmirësimi i jetës kulturore në Shqipëri** dhe rritja e cilësisë së jetesës për qytetarët, duke i mundësuar atyre akses në aktivitete kulturore.
✅ **Rritja e njohjes ndërkombëtare të artit shqiptar** dhe forcimi i lidhjeve kulturore me botën.
⚠️ **Sfida kryesore:** Zbatimi i ndryshimeve rrënjësore në struktura kërkon një koordinim të mirë, burime financiare dhe angazhim të të gjitha palëve.

⚖️ **Vlerësimi: 4.5/5**
Ndikimi ekonomik dhe social mund të jetë shumë i dukshëm, duke përmirësuar tërësisht sektorin e kulturës dhe artit dhe duke sjellë një ndryshim të madh në shoqëri dhe ekonomi.

Vlerësimi final: **4.3**/5

Premtimi është i fortë dhe me potencial të madh për të sjellë një ndryshim të dukshëm në fushën e kulturës dhe artit në Shqipëri. Megjithatë, realizimi i tij kërkon detaje të qarta për implementimin dhe një angazhim të qëndrueshëm nga ana e qeverisë dhe sektorëve të tjerë.

Indeksi i Fizibilitetit sektorial: **4.4**/5